

รายงานการวิจัย
เรื่อง

รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบน
สื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

BLENDED INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON PARTICIPATORY
COMMUNICATION APPROACH ON SOCIAL MEDIA FOR
UNDERGRADUATE STUDENTS

ดร.วัชรพล วิบูลยศริน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

รายงานการวิจัย
เรื่อง

รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบน สื่อสังคม
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

BLENDING INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON PARTICIPATORY
COMMUNICATION APPROACH ON SOCIAL MEDIA FOR
UNDERGRADUATE STUDENTS

ดร.วัชรพล วิบูลย์ศรี
(คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีงบประมาณ 2557)

หัวข้อวิจัย	รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
ผู้ดำเนินการวิจัย	ดร.วัชรพล วิบูลยศรีน
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ คล้ายสังข์
หน่วยงาน	หลักสูตรภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2558

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี และ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (รหัส 57) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม 3) แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์และสภาพทั่วไปในการเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา 5) แบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม 6) แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน และ 7) แบบประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา สถิติที่ใช้ในงานวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมทางเดียว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอันดับของสเปียร์แมน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ สื่อสังคม ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอน และการประเมินผล และมีขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนคัดเลือก ขั้นตอนวางแผน ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นรับทราบและปรับแก้ และขั้นประเมิน 2) กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนประเมินตนเองหลังเรียนด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) คะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของกลุ่มทดลอง สูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Research Title	BLENDED INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON PARTICIPATORY COMMUNICATION APPROACH ON SOCIAL MEDIA FOR UNDERGRADUATE STUDENTS
Researcher	Watcharapol Wiboolyasarin, Ph.D.
Research Consultants	Associate Professor Jintavee Klaisang, Ph.D.
Organization	Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences Suan DusitRajabhat University
Year	2015

The purposes of the research were 1) to study the elements and states of a blended instructional model based on participatory communication approach on social media for undergraduate students, and 2) to develop the blended instructional model based on participatory communication approach on social media for undergraduate students. Using a purposive sampling method, a sample population was obtained from two sections Thai for Communication (course number 1500117), a freshmen course at Suan Dusit Rajabhat University, during the first semester of 2014 academic year. Research instruments utilized during the study included 1) a prototype of blended instructional model based on participatory communication approach on social media for undergraduate students, 2) an activity plan of blended instruction based on participatory communication on social media, 3) an interview form addressing the current states, problem, obstacles, and suggestions for Thai for communication courses in higher education, 4) a questionnaire assessing undergraduate students' opinions towards the lecturer's instruction and the general states in the Thai for communication courses in higher education, 5) an observation form of communicative and collaborative behaviors on social media, 6) a communicative and collaborative work evaluation form, and 7) a pre and post self-assessment form for measuring communication and collaboration skills in the 21st century. This study used a research and development methodology. Statistical analysis of the data included percentage, mean, standard deviation, descriptive analyses, a dependant t-test, a one-way ANOVA, a Spearman's rank correlation coefficient.

The results obtained from this research suggest that a blended instructional model based on participatory communication on social media for undergraduate students consists of seven key elements: social media, students, lecturers, course contents, contents, instructional activities, teaching methods, and evaluation. Furthermore this model is composed of five main stages: selection, planning, operation, acknowledgment and editing, and evaluation. In this study the experiment group exposed to the novel instructional model showed significantly higher scores in the parameters of learning, communication, and collaboration ($P < .05$) relative to the control group.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบสำนึกพระคุณในคุณูปการอันสูงยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ คล้ายสังข์ ผู้เป็นที่ปรึกษาและครูด้านเทคโนโลยีการศึกษาคนสำคัญของผู้วิจัย ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งให้อิสระทางความคิดและการตัดสินใจในการทำงานทุกเรื่อง

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอธิการบดี ผู้บริหารระดับสูง และคณะกรรมการพิจารณาทุนอุดหนุนของมหาวิทยาลัยฯ ทุกคน ที่ยอมรับแนวคิดของการวิจัยและเปิดโอกาสให้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 38 คน ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประเมินรับรองคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน อีกทั้งยังเสนอแนะวิธีวิทยา หลักการ แนวคิด เทคนิค และองค์ความรู้สำคัญแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณเอกสาร ตำรา งานวิจัย เจ้าของหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่มอบองค์ความรู้ในการดำเนินการวิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขอขอบคุณอาจารย์ภัทรพร อุณหเศรษฐ์ อาจารย์ฤดี กมลสวัสดิ์ และครูณัฐฉิ จิโนวัฒน์ กัลยาณมิตรคนสำคัญที่ช่วยเหลือตรวจสอบผลงานและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนการดำเนินงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบใจนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 (รหัส 57) หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและหลักสูตรคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ลูกศิษย์ผู้ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอด 1 ภาคการศึกษา

เหนือบุคคลใด ผู้วิจัยขอกราบสำนึกพระคุณบุคคลอันเป็นที่รักอย่างสูงยิ่ง คือ นาวาเอก (พิเศษ) เทิดศักดิ์ วิบูลยศรีน (คุณพ่อ) คุณณัฐชา วิบูลยศรีน (คุณแม่) และอาจารย์กนกพรธณ วิบูลยศรีน (พี่สาว) ครอบครัวยุติธรรมและผู้เกี่ยวข้องและมอบสติปัญญา เวลา ความรู้ โอกาสในการศึกษาระดับสูง รวมทั้งเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตที่ดีแก่ผู้วิจัยทุก ๆ ด้าน คุณค่าและประโยชน์ประการใดอันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ขอน้อมบูชาพระคุณของท่านที่อำนวยผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จมาได้จนถึงทุกวันนี้

วัชรพล วิบูลยศรีน

2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ตอนที่ 1 การเรียนรู้แบบผสมผสาน	7
ตอนที่ 2 แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม	29
ตอนที่ 3 สื่อสังคม	37
ตอนที่ 4 ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21	46
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
กรอบแนวคิดในการวิจัย	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	76
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี	76
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี	79
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี	84

	หน้า
ขั้นตอนที่ 4	การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี 92
บทที่ 4 ผลการวิจัย	94
ตอนที่ 1	ผลการศึกษาคู่ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี 94
ตอนที่ 2	ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี 102
ตอนที่ 3	ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี 115
ตอนที่ 4	การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี 134
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	137
สรุปผลการวิจัย	138
อภิปรายผล	146
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	150
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	151
บรรณานุกรม	152
บรรณานุกรมภาษาไทย	152
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	155
ภาคผนวก	166
ภาคผนวก ก	167
ภาคผนวก ข	175
ประวัติผู้วิจัย	214

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การเปรียบเทียบเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้แบบผสมผสาน	15
2.2	รูปแบบการเรียนการสอนในสภาพแวดล้อมแบบผสมผสาน	24
2.3	การสังเคราะห์ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21	49
3.1	ประเด็นของการปรับแก้ภาษาและรายละเอียด	80
3.2	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มทดลอง	89
3.3	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มควบคุม	91
3.4	การเปรียบเทียบระหว่างขั้นตอนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	91
4.1	จำนวนและร้อยละของอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์	95
4.2	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	99
4.3	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนเบื้องต้น	102
4.4	ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของร่างต้นแบบแต่ละขั้น	104
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	115
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	116
4.7	ร้อยละของพฤติกรรมของผู้เรียนตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสอนแบบมีส่วนร่วมฯ จำแนกตามขั้น	116
4.8	ตัวอย่างข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (รายการโทรทัศน์ ประเภท สันทนา)	126
4.9	ตัวอย่างข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (ความเรียง)	130
4.10	ผลการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสอนแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี	134
ข-1	สรุปกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสอนแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมกับกิจกรรมการเรียนการสอนแบบปกติ	188

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสาน	9
2.2	การเปรียบเทียบลักษณะของการเรียนแบบต่าง ๆ	23
2.3	ขั้นตอนของแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม	37
2.4	ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21	47
2.5	กรอบแนวคิด	75
4.1	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี	106
4.2	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี	114

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
4.1	ร้อยละของการแสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	119
4.2	การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	120
4.3	การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 2 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	121
4.4	การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 3 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	122
4.5	การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 4 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	123
4.6	การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 5 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	124

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ทักษะการทำงานร่วมกันนับเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อการเตรียมผู้เรียนในอนาคต และนับเป็นหนึ่งในทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมซึ่งเป็นหัวใจของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 กล่าวได้ว่า ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ทักษะเหล่านี้ในการดำรงชีวิตเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของตนเองและเพื่อการทำงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตในโลกของการทำงานที่เน้นความรู้ผู้สอนจะออกแบบการเรียนรู้การสอนให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ได้เรียนรู้ทักษะเหล่านี้ติดตัวไปเพราะทักษะเหล่านี้สอนโดยตรงไม่ได้ แต่จัดกระบวนการให้เรียนรู้ได้ (วิจารณ์ พานิช, 2555) โดยเฉพาะโลกในศตวรรษที่ 21 ต้องการทักษะการทำงานร่วมกันที่กว้างขวางและลึกซึ้งกว่าโลกยุคก่อนเป็นผลจากเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีการสื่อสาร (Digital and communication technology) ที่เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่ Hanover Research (2011) ได้นำทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มาสังเคราะห์และจัดอันดับทักษะตามความถี่ที่พบตามแนวคิดของแต่ละองค์กรหรือหน่วยงาน อาทิ Partnership for 21st Century Skills, Tony Wagner's Global Achievement Gap Seven Survival Skills, enGauge, Iowa Essential Concepts and Skills – 21st Century Skills, Connecticut Department of Education's 21st Century Skills และ Assessment and Teaching of 21st Century Skills (ATC21S) ที่ได้้นำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้และขยายผลพบว่า ทักษะการทำงานร่วมกันและการทำงานเป็นทีมเป็นทักษะแรกที่ถูกสถาบันกล่าวไว้ตรงกันว่ามี ความสำคัญจำเป็นมากที่สุด การทำงานร่วมกันจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ส่งเสริมความรู้ให้แก่กัน และทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความชำนาญในทักษะต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้มนุษย์สามารถรับข่าวสารข้อมูล และติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เช่น ข้อความ ภาพ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว การแลกเปลี่ยนข้อมูลอาจเป็นการสื่อสารแบบทันทีทันใด (Real time communication) หรือแบบประสานเวลา (Synchronous) ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในเวลาเดียวกัน หรืออาจเป็นการสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างกันคนละเวลา โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นช่องทางในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นทางเลือกหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่ใช้การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ทำหน้าที่ขนส่งเนื้อหา (Transmit content) หรือรองรับการบริหารจัดการ และการสื่อสารในหลักสูตร เทคโนโลยีสารสนเทศในมิติของการขนส่งเนื้อหาจึงนำมาใช้แทนตำราและ ผู้เรียน ส่วนในมิติของการสื่อสารนำมาใช้เพื่อลดข้อจำกัดด้านเวลาในการพบปะระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงการบริหารจัดการอื่น ๆ โดยรวมตัวกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มคนบนโลกออนไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่าชุมชนออนไลน์ (Online community) ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเสมือน (Virtual community) สังคมประเภทนี้จะเป็นการให้ผู้คนสามารถทำความรู้จักแลกเปลี่ยน

ความคิดแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกันและเชื่อมโยงกันในทิศทางใดทิศทางหนึ่งและมีการขยายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นเครือข่ายโดยใช้สื่อสังคม (Social Media) ในการสื่อสารกัน เช่น Hi5, Facebook, Myspace, YouTube, Twitter โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ใช้ที่เป็นผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มใหญ่ในโรงเรียนหรือในมหาวิทยาลัยที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร สนทนากับเพื่อน ปรับปรุงข้อมูลส่วนตัว หรือสถานะและรูปภาพของตนเอง ตลอดจนแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้กับเพื่อนผ่านสื่อสังคมเหล่านี้

สื่อสังคมจึงนับเป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับในปัจจุบันโดยใช้กันอย่างแพร่หลายภายใต้การพัฒนาตลอดเวลาของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ซึ่งมีแนวโน้มจะกลายเป็นสื่อหลักสำหรับผู้คนในโลกอนาคต (พิชิต วิจิตรบุญรักษ์, 2554) เพราะผู้ส่งสารสามารถแบ่งปันสารในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์โดยสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารหรือผู้รับสารด้วยกันเองซึ่งสื่อสังคมสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ บล็อก (Blogging) วิกิตเตอร์และไมโครบล็อก (Twitter and microblogging) เครือข่ายสังคม (Social networking) และการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Media sharing) ด้วยคุณสมบัติของเทคโนโลยีดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน ทั้งในมิติประสานเวลาและไม่ประสานเวลา ได้แก่ การใช้โปรแกรมการสนทนา การประชุมทางไกลด้วยวีดิทัศน์ กล่องข้อความ การเขียนบันทึกด้วยโน้ต (Note) การสร้างและแบ่งปันเอกสารร่วมกัน ดังนั้น หากผู้สอนสามารถใช้ทรัพยากรและเครื่องมือต่าง ๆ ของสื่อสังคมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนของตนได้ก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงทรัพยากรและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนได้สะดวก สามารถสนทนาหรือทำงานร่วมกันกับเพื่อนบนโลกออนไลน์ได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ในระบบการเรียนการสอนทั่วไปหากพิจารณากระบวนการเรียนการสอนแล้วจะมีลักษณะเป็นกระบวนการของการสื่อสารหลายประการทั้งทางด้านองค์ประกอบและกระบวนการนั้นคือผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารโดยมีผู้เรียนเป็นผู้รับสารซึ่งต้องอาศัยสื่อเป็นตัวกลางและประสิทธิภาพของการเรียนการสอนนั้นสามารถวัดได้จากคุณภาพและปริมาณของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน (ลัดดา ศุขปรีดี, 2546) ผสานกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้กระบวนการของการสื่อสารเปลี่ยนจากการสื่อสารแบบทางเดียว (One way communication) ที่มีผู้ส่งสารและผู้รับสารชัดเจนไปสู่สภาพของการสื่อสารแบบสองทาง (Two way communication) ทำให้มีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากขึ้นโดยเฉพาะการสื่อสารผ่านสื่อสังคมทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสลับบทบาทการเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารและได้เปลี่ยนความหมายของการสื่อสารจากกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเป็นการสร้างความจริงทางสังคม (Social reality) (Roger, 1986; Roger & Kincaid, 1981; Stapitanondh et al., 2006; ปาริชาติสถาปิตานนท์, 2549) เรียกว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory communication) ซึ่งมี 2 มิติซ้อนทับ คือ มิติกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร และมิติกระบวนการประสานความรู้ของทุกคนเข้าร่วมกันจากการสื่อสาร ด้วยเหตุนี้การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจึงสามารถนำมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนได้โดยผู้สอนจัดหาช่องทาง และรูปแบบการมีส่วนร่วมให้

หลากหลายผ่านสื่อสังคม เพื่อเกื้อหนุนให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารและการทำงานร่วมกันโดยให้ความสำคัญกับผลที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของผู้เรียนในการสื่อสารซึ่งการดำเนินตามกระบวนการนั้นได้จำเป็นต้องใช้รูปแบบการสนทนา (Dialogue) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ตลอดเวลา (กาญจนา แก้วเทพ และคนอื่นๆ, 2543) กระบวนการสนทนาจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจะอิงแบบจำลองการสื่อสารเชิงพิธีกรรมที่มีการสลับบทบาทให้ผู้รับสารเปลี่ยนมาแสดงเป็นผู้ส่งสาร และต้องการเข้าร่วมของคนจำนวนหนึ่ง ทำให้เกิดรูปแบบการสื่อสารในลักษณะของการสนทนา แต่การสนทนาเพียงอย่างเดียวมักจะไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้ลุล่วงได้ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทำงานร่วมกันเข้ามามีส่วนสำคัญเพื่อช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของอรุณ วัฒนกุล (2553) พบว่า การเรียนการสอนยังมีลักษณะแบบบรรยายเนื้อหาหน้าชั้นเรียน ไม่กระตุ้นความสนใจและไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนมุ่งบรรยายเพื่อให้จบเนื้อหา บรรยากาศของการเรียนการสอนไม่น่าสนใจและไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ผู้สอนบางคนมอบหมายให้ทำงานเป็นจำนวนมากทำให้ไม่สามารถส่งตามกำหนดได้นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาก็ไม่ให้ความสำคัญต่อการทำกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะขาดความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบ มุ่งเน้นเฉพาะการสอบให้ผ่านในแต่ละรายวิชานั้น สอดคล้องกับที่ ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2554) กล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา การศึกษาของประเทศไทยจึงอยู่ในภาวะวิกฤตด้านคุณภาพดังจะเห็นได้จากตัวชี้วัดด้านการศึกษาและการทดสอบหลายครั้ง และผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษาไม่มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงของโลกและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนอกจากการปฏิรูปการศึกษาแล้วยังควรปฏิรูปกระบวนการทัศน์ด้วย จากเดิมผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้หน้าชั้นเรียนให้แก่ผู้เรียนเปลี่ยนการออกแบบการเรียนการสอนร่วมกันกับผู้เรียน เพราะกระบวนการเรียนการสอนสำคัญกว่าความรู้ และผู้สอนมิใช่ผู้มอบความรู้ แต่เป็นนักร้องออกแบบการเรียนการสอนที่เรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เป้าหมายของการเรียนการสอนจึงไม่ใช่เนื้อหาความรู้ เพราะปริมาณเนื้อหาสาระมีมากมายเกินกว่าจะมอบให้กับผู้เรียน และผู้เรียนในปัจจุบันก็มีหนทางค้นหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมเสมือน (บนอินเทอร์เน็ต) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนจะต้องปรับกระบวนการทัศน์ของตนในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเป็นหนึ่งในวิชาสำคัญของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาบัณฑิตในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง อาทิ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ฯลฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้และสื่อสารกับบุคคลต่างๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ

ในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเป็นวิชาบังคับในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนต้องลงทะเบียนเรียน และมีผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนหลัก คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 7 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2557) ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาพบว่า ผู้สอนมีลักษณะเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาหน้าชั้นเรียน ไม่กระตุ้นความสนใจและไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน มุ่งบรรยายเพื่อให้จบเนื้อหา บรรยากาศของการเรียนการสอนไม่น่าสนใจและไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สอนบางคนมอบหมายให้ทำงานเป็นจำนวนมากและไม่สามารถส่งตามกำหนดได้ นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์คณาจารย์ยังพบว่า นักศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการทำกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะขาดความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบ มุ่งเน้นเฉพาะการสอบให้ผ่านในแต่ละรายวิชาเท่านั้น

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมุ่งหวังและสนใจจะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยรูปแบบการเรียนแบบฯ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นนี้จะเป็เครื่องมือสำคัญของผู้สอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการสลับสับเปลี่ยนบทบาทของตนจากผู้ส่งสารเป็นคู่สื่อสารกับผู้เรียนผ่านการใช้สื่อสังคม และจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มีหลักการ องค์ประกอบ และขั้นตอนต่าง ๆ อย่างไร
2. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สามารถเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและทักษะการทำงานร่วมกันได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) มุ่งพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยพัฒนารูปแบบสำหรับเนื้อหาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for communication)

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (รหัส 57) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้นคือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

2.2 ตัวแปรตามคือ ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

3. การเลือกวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีเหตุผลในการเลือกดังนี้

3.1 รายวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเป็นวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไปและเป็นวิชาบังคับพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยรายวิชานี้เป็นรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษากันเป็นจำนวนมาก

3.2 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเป็นวิชาที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ โดยผู้วิจัยเลือกพัฒนาเฉพาะทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันและเป็นเนื้อหาที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่การเน้นพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) โดยมีเนื้อหาสาระทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์ ดังนี้ 1) ความสำคัญของการสื่อสาร 2) ศาสตร์และศิลปะของการฟัง 3) ศาสตร์และศิลปะของการพูด 4) ศาสตร์และศิลปะของการอ่าน 5) ศาสตร์และศิลปะของการเขียน และ 6) การเขียนรายงานและโครงการทางวิชาการ

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีมีคะแนนประเมินตนเองและคะแนนของผลงานด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันหลังเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. **รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended instructional model)** หมายถึง การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม ได้แก่ เครือข่ายสังคม ชุมชนเนื้อหา วิกี มาผสมผสานกับแบบแผนของการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอนแบบออฟไลน์ ร้อยละ 30 และการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ร้อยละ 70

2. **แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory communication approach)** หมายถึง กระบวนการสื่อสารแบบสองทางในลักษณะของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทุกฝ่ายสลับบทบาทเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือเรียกว่าคู่สื่อสาร ผ่านการสื่อสารบนสื่อสังคมและในชั้นเรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ความเท่าเทียมกัน และการทำงานร่วมกัน เพื่อนำข้อสรุปไปสู่การตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ในกลุ่ม

3. **สื่อสังคม (Social media)** หมายถึง เว็บไซต์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและการทำงานกับผู้อื่นบนคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ในงานวิจัยนี้จะใช้สื่อสังคม 3 ประเภท ได้แก่ เครือข่ายสังคม ชุมชนเนื้อหา และวิกิ

4. **ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication and Collaboration skill)** หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารเพื่อการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่น โดยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การยอมรับฟัง การรับรู้หน้าที่ของตนเอง ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ การให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือต่าง ๆ

5. **นักศึกษาปริญญาตรี (Undergraduate students)** หมายถึง นิสิตและนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิตของสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

2. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นจะเป็นต้นแบบของการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะหรือความสามารถด้านอื่น ๆ ของนักศึกษา

3. กระบวนการในการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนจะเป็นแนวการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning)

ตอนที่ 2 แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory communication approach)

ตอนที่ 3 สื่อสังคม (Social media)

ตอนที่ 4 ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 (Communication and collaboration skills in 21st century)

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Related research)

ตอนที่ 1 การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning)

การเรียนรู้แบบผสมผสานได้รับความนิยมและนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมากขึ้น โดยมีนักวิชาการนำวิธีการสอนทั้งการประยุกต์นำหลักการเรียนในชั้นเรียนปกติมาใช้ และการพัฒนาวิธีการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมาใหม่ การเรียนตามสถานการณ์เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่ได้มีผู้นำมาใช้ในชั้นเรียนอย่างแพร่หลาย และมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเป็นจำนวนมาก (Casey, 1996; Choi & Hannafin, 1995; Dale, Elizabeth, Wright, 1999; Farmer, Buckmaster, & LeGrand, 1992; Herrington & Oliver, 1995; Young, 1993 อ้างถึงใน ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ, 2547) สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ได้รับการออกแบบส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ การเรียนในชั้นเรียนสามารถประยุกต์แนวทางการสอนรูปแบบปกติให้เข้ากับกระบวนการเรียนแนวใหม่ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้แบบร่วมมือและนำแหล่งข้อมูลมาใช้ในการนำเสนอผลงานในชั้นเรียนได้อย่างสะดวก อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนจากการเรียนในชั้นเรียนมาสู่การเรียนรู้แบบผสมผสานมากขึ้นโดยผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่กำหนดไว้บนเว็บไซต์

1.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบผสมผสาน

หน่วยงานและนักการศึกษาหลายท่านนิยามความหมายของการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

สถาบันเทคโนโลยีแห่ง Rochester (2011) ให้นิยามของการเรียนรู้แบบผสมผสานว่าเป็นการผสมผสานการเรียนและการสอนในห้องเรียนเข้ากับการเรียนและการสอนออนไลน์ ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการเรียนและการสอนที่ดีที่สุดในปัจจุบัน

Thorne (2003) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบผสมผสานว่าเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนรู้ที่ท้าทายและพัฒนาความต้องการส่วนบุคคล การเรียนรู้แบบผสมผสานนี้เป็นการรวม

นวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้าด้วยกันด้วยการมีปฏิสัมพันธ์บนการเรียนแบบออนไลน์ และการมีส่วนร่วมในการเรียนแบบดั้งเดิม การเรียนรู้ผสมผสานนี้มีส่วนสนับสนุนและช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้นโดยการติดต่อแบบส่วนตัวกับผู้สอน

Driscoll (2002) ให้นิยามของการเรียนรู้แบบผสมผสานว่าเป็นการรวมหรือผสมเทคโนโลยีของเว็บ (web-based technology) กับการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม (เช่น Live virtual classroom, self-paced instruction การเรียนรู้ร่วมกัน [Collaborative learning] วิดีโอสตรีมมิ่ง [Streaming video] เสียงและข้อความ) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Singh (2003) ที่ให้นิยามของการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้ว่าเป็นเรียนโดยใช้การผสมผสานวิธีสอนที่หลากหลายเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด

Smith (2001) ให้นิยามของการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการผสมผสานเป็นการจัดการเรียนการสอนทางไกลโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ข้อความเสียง [Voice mail] และการประชุมทางโทรศัพท์) ผสมผสานกับจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม (Traditional education) ซึ่งสอดคล้องกับ Coil & Moonen (2001) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้ากับการเรียนแบบออนไลน์เข้าด้วยกัน มีทั้งส่วนประกอบที่เป็นการเรียนในห้องเรียนและการเรียนแบบออนไลน์ โดยใช้องค์ประกอบของการเรียนแบบออนไลน์เพิ่มเติมช่องว่างของการเรียนในห้องเรียน และสอดคล้องกับ Driscoll (2012) ให้นิยามของการเรียนรู้แบบผสมผสานว่าเป็นการผสมผสานเทคโนโลยีเทคโนโลยีการสอนในทุกรูปแบบ (เช่น วิดีโอเทป ซีดี-รอม การสอนบนเว็บ ภาพยนตร์) เข้ากับการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-face) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ (2548) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการบูรณาการการเรียนออนไลน์ผ่านระบบเครือข่าย (Online learning) และการเรียนในห้องเรียนแบบดั้งเดิม (Traditional classroom) ที่มีการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-face meetings) เข้าด้วยกันโดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกบนอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อและเครื่องมือในสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์จากการเรียนแบบออนไลน์และการมีส่วนร่วมในการเรียนแบบดั้งเดิม เพื่อพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่ท้าทายและตอบสนองต่อความต้องการส่วนบุคคลของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น

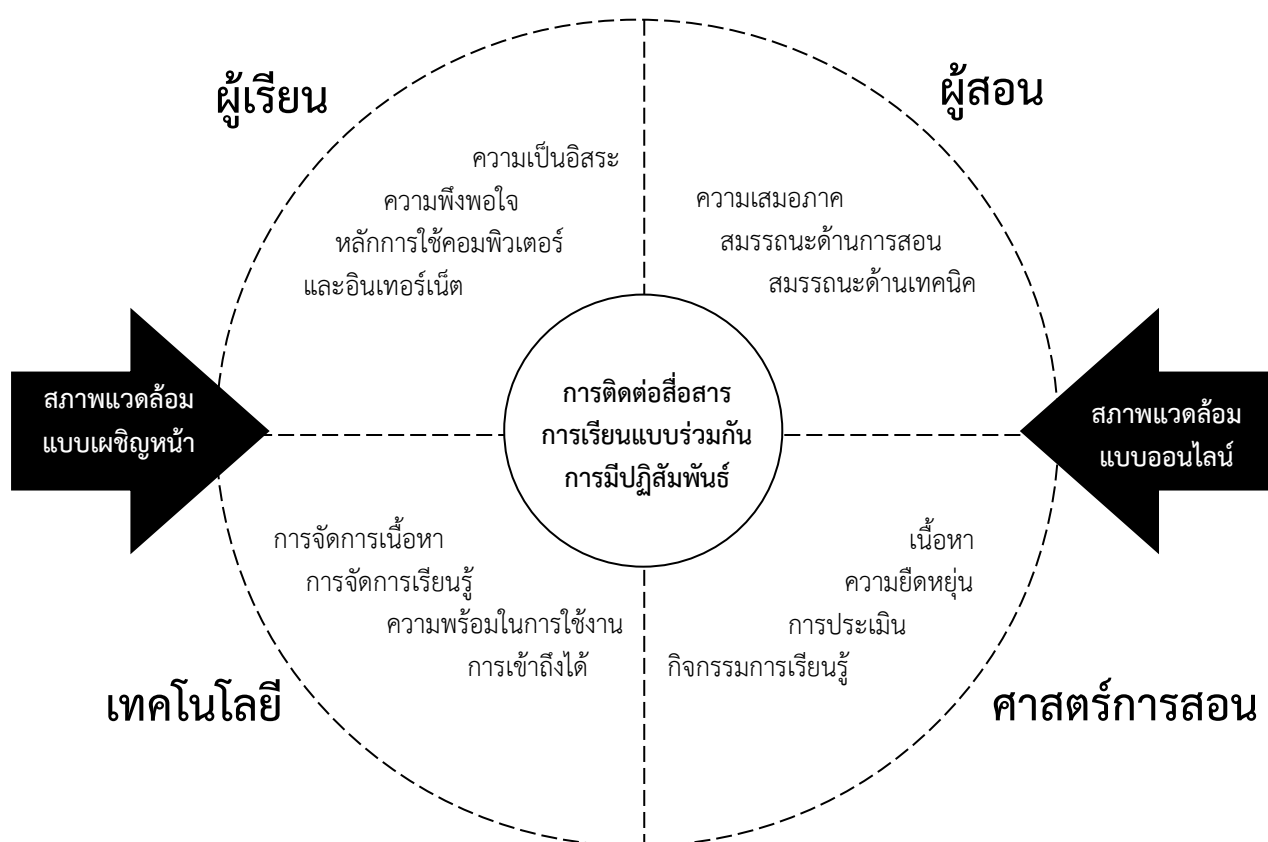
กฤษ สินธนะกุล (ม.ป.ป.: ออนไลน์) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นนวัตกรรมใหม่ในการจัดการเรียนรู้ โดยการนำข้อดีของการเรียนในห้องเรียนมาเสริมกับข้อดีของการเรียนที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ มีจุดมุ่งหมายในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเองอย่างสมบูรณ์แบบ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการจัดการเรียนการสอนผสมผสานระหว่างการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคโนโลยีเว็บในการช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้องค์ประกอบของการเรียนทั้ง 2 แบบ เติมเต็มช่องว่างของการเรียนซึ่งกันและกัน ลดข้อจำกัดของการเรียนการสอนทั้ง 2 ด้านลง และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด

1.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสาน

นักการศึกษาและนักออกแบบการเรียนการสอนหลายท่านนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้ดังนี้

Gülbahar & Madran (2009) เสนอองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ได้จากข้อค้นพบในงานวิจัยและจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มี 4 องค์ประกอบสำคัญที่ต้องพิจารณาเมื่อต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานให้มีคุณภาพสูง ได้แก่ 1) เทคโนโลยี (Technology) 2) ผู้สอน (Instructors) 3) ผู้เรียน (Students) และ 4) ศาสตร์การสอน (Pedagogy)

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสาน

โดยองค์ประกอบทั้ง 4 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ในทรรศนะของผู้สอน ทักษะการสอน ทักษะทางเทคนิค และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบประชาธิปไตยให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และในทรรศนะของผู้เรียน ปัจจัยสำคัญ คือ สมรรถนะทางเทคนิคและความรับผิดชอบในการเรียนของตน ในด้านการสอนควรจัดให้มีกิจกรรมการประเมินและการเรียนด้วยการมองและเทคนิคแบบเข้มข้น และโอกาสในการเพิ่มสมรรถนะด้านเทคนิค และแกนกลางขององค์ประกอบการเรียนรู้แบบผสมผสาน คือ การสื่อสาร การเรียนแบบร่วมกัน และการมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งมีความสำคัญกับทุกองค์ประกอบดังกล่าว

Gülbahar & Madran (2009) ยังให้ข้อเสนอแนะสำหรับการออกแบบระบบและการเรียนการสอนสำหรับการปรับหลักสูตรแบบดั้งเดิมเป็นหลักสู่ระบบผสมผสาน ดังนี้

1. ผู้สอนควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับศาสตร์การสอนออนไลน์และการใช้ระบบการบริหารจัดการเนื้อหาและการเรียนรู้

2. เนื้อหาที่มีอยู่ควรได้รับการปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมออนไลน์ของผู้สอนเอง หรือเนื้อหาใหม่ทั้งหมดควรออกแบบและพัฒนาโดยพิจารณาเป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และกลยุทธ์การประเมิน

3. การประเมินควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และถ้าจำเป็นก็ควรแก้ไขเพิ่มเติมตามผลป้อนกลับที่ได้รับระหว่างการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น นักพัฒนาระบบกับผู้สอนควรทำงานร่วมกัน

4. การประชุมคณาจารย์เพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาที่พบระหว่างภาคการศึกษาและข้อเสนอแนะต่างๆ อันจะช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอน

Roethlisberger, Fernandes, & Forte (2011) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานที่ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องมีความสมดุลระหว่างการเรียนแบบออนไลน์และการเรียนแบบดั้งเดิมซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การประกอบกันระหว่างรูปแบบการเรียนรู้สองรูปแบบ (Complementarities between the two learning forms)

การประกอบระหว่างสองรูปแบบการเรียนรู้ตรงกับที่ความสมดุลระหว่างการเรียนออนไลน์และการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า การใช้ไอซีทีเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการเรียนรู้การเรียนออนไลน์จัดให้เป็นองค์ประกอบในการส่งเสริมในการเรียนแบบเผชิญหน้า เป็นสิ่งหนึ่งของจุดประสงค์เหมาะสม ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหรือการให้แนะนำการอภิปรายในการเผชิญหน้ากันระหว่างการเรียนออนไลน์ผู้เรียนเป็นกรอบให้ครูสอนโดยเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันหรือต่างเวลากัน

2. การเข้าถึงแหล่งทรัพยากร (Resources Access)

แหล่งทรัพยากรควรจัดระเบียบในกรอบวางแผนกิจกรรมตามลำดับเพื่อสร้างสถานการณ์ในสิ่งซึ่งผู้เรียนที่สามารถเข้าถึงวิชาในทางทางออนไลน์ซึ่งต้นกำเนิดข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ และกิจกรรมเรียนรู้โดยการทดลองทำจริง การรวมความรู้เข้าด้วยกัน การเรียนรู้ที่มีปัญหาเป็นพื้นฐานหรือกิจกรรมอื่น ๆ เทคโนโลยีต้องเป็นเครื่องมือง่าย ๆ เหมาะสำหรับจุดมุ่งหมายการสอนการเรียนรู้ คือ ความพยายามส่วนแบ่งระหว่างผู้เรียนรู้และครูผู้เรียนจะสร้างความก้าวหน้าความรู้ด้วยตัวเองของเขา

3. ความอิสระของผู้เรียน (Learner's autonomy)

ผู้สอนจำนวนมากคิดว่าความอิสระของผู้เรียนเป็นความสามารถที่จะจัดการกับตัวเองในข้อมูลข่าวสารวิจัยและการรักษาความเป็นจริงการเชื่อมสัญญาการสอนถูกใช้เป็นระบบในลักษณะเนื้อหาโดยปราศจากการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารการสนับสนุนนั้นเครื่องมือจำเป็นที่จะเปลี่ยนพวกเขาในความรู้หรือในความชำนาญความอิสระของผู้เรียนรู้ความตั้งใจความสามารถของเขาทั้งหลายจะมีส่วนอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ของเขากับจุดมุ่งหมายรวมถึงผู้เรียนรู้ในการเข้าร่วมทำงานความอิสระมีความสำคัญเพราะว่ามีผลกระทบระหว่างทางในตัวเอง

4. การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction)

แบบตัวอย่างนี้แนะนำวิวัฒนาการของการเชื่อมต่อระหว่างครูและผู้เรียนที่ระดับของวิธีของงานภายในตามความเป็นจริง งานภายในต้องแต่งตั้งพื้นฐานของที่สอน/ที่เรียนรู้กฎหมาย ข้อมูลข่าวสารความกรุณาแลกเปลี่ยน การส่งผ่านความรู้ การติดตามอย่างสม่ำเสมอของผู้เรียนรู้และการปรับตัวในการก่อสร้างความรู้ของเขาทั้งหลายผู้สอนต้องเข้าทำร่วมกับผู้เรียนในความสัมพันธ์ภายในมากกว่าการใช้วิธีการสื่อสารและแบบเผชิญหน้า

Carman (2011) จำแนกองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสานออกเป็น 5 ส่วนประกอบด้วย

1. เป็นเหตุการณ์สด (Live Events) การประสานเวลา กิจกรรมการเรียนรู้ที่นำโดยผู้สอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในเวลาเดียวกัน เช่น การเรียนในห้องเรียนเสมือนแบบสด

ตามองค์ประกอบนี้ John Keller's ARCS Model (2011) ซึ่งประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจ (Attention) ความตรงประเด็น (Relevance) ความมั่นใจ (Confidence) และความพึงพอใจ (Satisfaction) ได้นำมาในการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อสนับสนุนความสด (Live) ในการจัดการเรียนรู้

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จด้วยตนเองเป็นรายบุคคล (Self-paced learning) เป็นการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเองด้วยอัตราเร็วในการเรียนและระยะเวลาที่เรียนตามความพึงพอใจของผู้เรียน เช่น เรียนจากอินเทอร์เน็ต หรือจากซีดีรอมเพื่อการฝึกอบรม

3. เป็นสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนมีการร่วมมือกับผู้อื่น (Collaboration) ได้แก่ การใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ การใช้กระดานแสดงความคิดเห็นหรือการสนทนาบนอินเทอร์เน็ต การร่วมมือกันนี้ประกอบด้วยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

4. การประเมิน (Assessment) โดยมีการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แนวคิดที่นำมาใช้ในการประเมินได้เป็นอย่างดี ก็คือ การวัดผลการเรียนรู้ 6 ชั้นของบลูม (Bloom, 1956) อันได้แก่ ชั้นความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

5. สิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการเรียน (Performance support materials) ซึ่งรวมถึงวัสดุที่ใช้ในการอ้างอิงทั้งแบบเสมือนและของจริง คำถามที่ถามบ่อย (FAQ) และบทสรุป โดยสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เกิดการคงทนของการเรียนรู้

กฤษ สีนธนะกุล 2555) ได้นำเสนอลักษณะของการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้อย่างใกล้เคียงกัน ดังนี้

1. การเรียนเผชิญหน้า (Face-to-face) ประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การบรรยายหรือการนำเสนอ การสาธิต การทบทวน การลงมือปฏิบัติ การสัมมนา การแสดงบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ การทำโครงการ การเยี่ยมชมสถานที่ เป็นต้น

วิธีหลักที่ที่ใช้กันอยู่ คือ การบรรยาย การสาธิต ทั้งสองวิธีนี้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้ได้แก่ กระดานดำ กระดานขาว สไลด์ที่สร้างจากโปรแกรม MS PowerPoint หรือโปรแกรมอื่น ๆ วัสดุกราฟิก สำหรับการสาธิตนั้น สิ่งจำเป็นที่ใช้สนับสนุนมักจะเป็นสื่อของจริง แบบจำลองต่าง ๆ หรือชุดทดลอง เพื่อให้ผู้เรียนเห็น

ภาพได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนั้น สิ่งที่มีนำมาประกอบการสอนบรรยายหรือสาธิตอีกอย่างหนึ่ง คือ สื่อ มัลติมีเดีย ได้แก่ ภาพ เสียง วิดีโอ โดยนำเสนอผ่านอุปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นซีดี ดีวีดี หรือคอมพิวเตอร์

2. ออฟไลน์แบบเรียนด้วยตนเอง (Offline: Individual work) ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้สิ่งต่าง ๆ เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วารสาร ซีดีบันทึกเสียง วิดีทัศน์ ดีวีดี โทรทัศน์ วิทยุ รวมทั้งสื่อปฏิสัมพันธ์ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการเรียนการสอน

3. ออนไลน์ (Online) หมายถึง วิธีการส่งผ่านซีดี/ดีวีดี การเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนอินเทอร์เน็ต อีเมล ห้องสนทนา เว็บบอร์ด การประชุมด้วยวิดีโอ การใช้ฐานความรู้ การใช้เครื่องมือค้นหาข้อมูล การใช้เว็บไซต์ การใช้สื่อสังคม (เช่น Twitter หรือ Facebook) การเรียนผ่านสื่อเคลื่อนที่ (Mobile Learning)

ผลการวิจัยของกนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ (2548) พบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสานประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะการจัดกิจกรรม วิธีการปฏิสัมพันธ์บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน เทคโนโลยีและเครือข่าย ปัจจัยสนับสนุนการเรียนและการประเมินผลการเรียนรู้ และขั้นตอนของการเรียนรู้แบบผสมผสาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเรียนการสอน ขั้นระหว่างการเรียนการสอน และขั้นหลังการเรียนการสอน

เสมอภาญจน์ โสภณศิริรัฐรักษ์ (2552) สังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสานในด้านผู้เรียน ผู้สอน และการจัดการเรียนรู้ ออกมาเป็น 13 องค์ประกอบดังนี้

1. ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (Prior experiences) เป็นความรู้ที่เกิดจากการกระทำหรือการพบเห็นบางสิ่งบางอย่างมาในชีวิต ซึ่งมีผลต่อความคุ้นเคยในสภาพแวดล้อมทางการเรียนรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นองค์ประกอบที่สะท้อนความสำเร็จทางการเรียน และความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎีที่ได้จากการเรียนสู่การปฏิบัติ

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียน (Student – student interaction) เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เรียนคนหนึ่งกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ในลักษณะรายบุคคลหรือรายกลุ่มเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียน งานการเรียนของผู้เรียนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนดั้งเดิมและห้องเรียนออนไลน์ผ่านกระดานสนทนา

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและบทเรียน (Student – content interaction) เป็นการทำกิจกรรมผ่านชุดการเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยผู้เรียนสามารถเลือกบทเรียนที่ตนเองถนัด สนใจ หรือเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เพื่อศึกษาหรือทำกิจกรรมในบทเรียนนั้น

4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (Student – instructor interaction) เป็นการติดต่อระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในด้านการให้ผลป้อนกลับ การให้คำแนะนำทางการเรียน การมอบหมายงานการเรียนทั้งในห้องเรียนดั้งเดิมและห้องเรียนออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนรับทราบจุดประสงค์ทางการเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ และการติดต่อสอบถามผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาทางการเรียนที่ผู้เรียนไม่เข้าใจ

5. การให้คำแนะนำ (Guidance) เป็นการอธิบาย/ชี้แจงรายละเอียดทางการเรียนให้ผู้เรียนทราบก่อนและระหว่างการเรียนในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้

เครื่องมือในการสื่อสารออนไลน์ และการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนทราบ เตรียมตัวทางการเรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

6. การให้ผลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการชี้แจงผลการเรียนหรือผลการปฏิบัติงาน/กิจกรรมของผู้เรียนแต่ละคนโดยผู้สอนประจำรายวิชา ซึ่งการให้ผลป้อนกลับนั้นผู้สอนสามารถชี้แจงทั้งในห้องเรียนดั้งเดิมและห้องเรียนออนไลน์ ผ่านกระดานสนทนาหรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทันทีที่ผู้เรียนนำเสนองานการเรียนหรือในระยะเวลาที่รวดเร็ว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาการทำงานต่อไปได้

7. ประสบการณ์การสอน (Prior experiences) เป็นความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและการใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน อันจะส่งผลให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์

8. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Learning objectives) เป็นการกำหนดผลทางการเรียนของผู้สอนที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เมื่อเรียนจบในหลักสูตรหรือรายวิชานั้น

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning activities) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและฝึกฝนในทักษะที่ผู้เรียนเรียนมาจากห้องเรียนดั้งเดิมและห้องเรียนออนไลน์ เพื่อให้ทราบการปฏิบัติจริงและเกิดความชำนาญในทักษะ

10. การมอบหมายงานการเรียน (Assignments) เป็นการชี้แจงงานการเรียนที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติตามประมวลรายวิชาที่ชี้แจงกับผู้เรียนก่อนการเรียน ประกอบด้วยคำชี้แจงงานการเรียน งานการเรียน และกำหนดการส่งงานการเรียน โดยผู้สอนชี้แจงแบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ประกอบการเรียนในรายวิชานั้น

11. แหล่งเรียนรู้ (Resources) เป็นสารสนเทศและข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและกระตุ้นความอยากรู้ของผู้เรียน ได้แก่ เนื้อหาและเอกสารประกอบการเรียนในห้องเรียน เอกสารออนไลน์ที่ผู้สอนนำเสนอบนเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมในรูปแบบข้อความ เสียงบรรยาย หรือภาพเคลื่อนไหว บทเรียนออนไลน์ประเภทฝึกหัดออนไลน์ เว็บไซต์ที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน ความคิดเห็นบนกระดานสนทนาอันเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

12. การประเมินระหว่างเรียน (Formative evaluation) เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนจากจุดประสงค์แต่ละหน่วยที่ผู้สอนกำหนดไว้ในการเรียนแต่ละบท สามารถประเมินจากแบบทดสอบหรืองานการเรียนที่ผู้สอนมอบหมาย

13. การประเมินหลังเรียน (Summative evaluation) เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนโดยรวมตามวัตถุประสงค์ปลายทางที่ตั้งไว้ด้วยแบบทดสอบหรือโครงการการเรียน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสานแตกต่างกันไปตามแนวคิดของนักการศึกษา โดยส่วนใหญ่ นักการศึกษาจะนิยมแบ่งเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ ตามการจัดการเรียนศึกษาแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียน (การศึกษาโดยมีผู้สอนและผู้เรียนอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนหรือในสถานที่เดียวกัน) แบบออนไลน์ (การศึกษาโดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง) และแบบออฟไลน์ (การศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่เชื่อมต่อเครือข่าย) ซึ่งองค์ประกอบย่อยของนักการศึกษาข้างต้นสามารถจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสานได้ 8 ประการ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหา 3) กลยุทธ์การเรียนการสอน 4) สื่อการเรียนการสอน 5) เทคโนโลยีและ
 เครื่องมือ 6) ผู้เรียน 7) ผู้สอน และ 8) การประเมินผล

1.3 การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ขั้นตอนการออกแบบและการนำไปโปรแกรมการเรียนรู้แบบผสมผสานไปใช้คล้ายคลึงกับการ
 ออกแบบและการนำการเรียนแบบอื่น ๆ ไปใช้เพื่อให้มีประสิทธิภาพ นักออกแบบต้องสร้างการ
 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น กำหนดช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่และสิ่งที่ควรจะเป็น และมอง
 ย้อนกลับไปดูเป้าหมาย ในขณะที่เดียวกันการออกแบบและการนำแนวทางแบบผสมผสานไปใช้ก็
 แตกต่างกันเพราะสามารถพิจารณาแนวทางแก้ไขให้เหมาะสมกันแต่ละอย่างได้ โดย The Training
 Place (2004 อ้างถึงใน กนกพร ฉันทนารุ่งศักดิ์, 2548) เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ
 ผสมผสาน โดยพัฒนาจากรูปแบบการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE ประกอบด้วย 5
 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์และวางแผน (Analysis and planning) ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ผู้เรียน การปฏิบัติการ องค์กร รูปแบบการเรียน และความต้องการ
 ของระบบ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

1.2 การวิเคราะห์ทรัพยากรที่สนับสนุนต่อการจัดกิจกรรมการเรียน

1.3 การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การวางแผน การนำไปใช้ การทดสอบ และ
 การประเมินผล

1.4 การวิเคราะห์แผนงาน ภาระงานการทำงาน การนำไปใช้ในภาพรวม เพื่อนำไปสู่การ
 สร้างวงจรในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบกระบวนการทำงานที่วางไว้

1.5 การวิเคราะห์ความต้องการขององค์กร

2. ขั้นการออกแบบแนวทางแก้ปัญหา (Design solutions) ประกอบด้วย

2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (Objectives)

2.2 การออกแบบให้ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
 (Personalization)

2.3 การออกแบบประเภทของการเรียนรู้ (Taxonomy)

2.4 การออกแบบบริบทที่เกี่ยวข้อง (Local context) ได้แก่ บ้าน การทำงาน (On-the-
 job) การฝึกประสบการณ์ (Practicum) ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ และการเรียนแบบร่วมกัน
 (Collaboration)

2.5 การออกแบบผู้เรียน (Audience) ได้แก่ การเรียนด้วยการนำตนเอง (Self-
 directed) การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-to-peer) การเรียนแบบผู้ฝึกสอนและผู้เรียน
 (Trainer-learner) การเรียนแบบที่ปรึกษากับผู้เรียน (Mentor-learner)

3. ขั้นการพัฒนา (Development) แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 แบบไม่ประสานเวลา เป็นวิธีการที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง อยู่
 คนละสถานที่ คนละเวลา

3.2 แบบประสานเวลา เป็นวิธีการใช้ระบบอีเลิร์นนิง (e-Learning) ที่ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง เพื่อเสนอเนื้อหาสาระที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

3.3 แบบเผชิญหน้า เป็นวิธีการที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ในสถานที่เดียวกัน และในเวลาเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรง

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้แบบผสมผสาน

แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous)	แบบประสานเวลา (Synchronous)	แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face)
<ul style="list-style-type: none"> - ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) - กระดานข้อความ กระดานอภิปราย และการสนทนาโต้ตอบ (Message Boards, Forums, & Interactive chats) - เครื่องมือสมรรถนะที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge bases performance tools) - EPSS - ระบบบริหารจัดการเนื้อหาการเรียนรู้ (Learning content management system) - ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning management system) - เครื่องมือเขียนเว็บ (Web authoring tools) - เบราวเซอร์ (Browsers) - ระบบติดตามการปฏิบัติงาน (Performance tracking system) - บทความ - หนังสือ - คำถามที่ถามบ่อย (FAQs) - สถานการณ์จำลอง 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมผ่านเสียง (Audio conferencing) - การประชุมผ่านวิดีโอ (Video conferencing) - การประชุมผ่านดาวเทียม (Satellite conferencing) - ห้องพักและห้องปฏิบัติการออนไลน์ (Online breakout rooms and labs) - ห้องเรียนเสมือน (Virtual classrooms) - การประชุมผ่านระบบออนไลน์ (Online conferencing) - การอภิปรายออนไลน์ (Online discussions) 	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องเรียนแบบดั้งเดิม (Classroom) - ห้องปฏิบัติการ (Labs) - การพบปะ (Meetings) - การประชุม (Conferences) - มหาวิทยาลัย - ที่ปรึกษา (Mentors) - การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-to-peer lunch bag session) - กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (Subject matter experts) - ทีมสนับสนุน (Support teams) - การแนะนำการเรียน (Orientation programs) - เครือข่ายการทำงานและกลุ่มอภิปราย (Networking & discussion groups)

แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous)	แบบประสานเวลา (Synchronous)	แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face)
<ul style="list-style-type: none"> - เทคโนโลยีที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน) CBT - ซีดี-รอม (CD-Rom) - วิดีโอ (Video) - แผ่นวิดีโอ (Video disc) - วิดีโอสตรีมมิง (Video streaming) - การฝึกอบรมบนเว็บ (Web training) - การติดตามงานที่มอบหมาย (Follow-up assignments) 		

4. ขั้นการนำไปใช้ (Implementation)

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำระบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานได้แก่ ผู้เรียน เพื่อนร่วมเรียน ผู้สอน และองค์กร โดยในขั้นการนำไปใช้ต้องกำหนดประเด็นการนำไปใช้ การวางแผนการนำไปใช้ การวางแผนการใช้เทคโนโลยี และการวางแผนในประเด็นอื่นที่อาจเกี่ยวข้องให้ชัดเจน

5. ขั้นประเมินผล (Evaluation)

การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achieve objectives) โดยเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงการประเมินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบการออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานได้ตามแบบจำลองของ ADDIE ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ (A) ขั้นตอนออกแบบ (D) ขั้นพัฒนา (D) ขั้นนำไปใช้ (I) และขั้นประเมินผล (E) ซึ่งแต่ละขั้นตอนหลักจะมีขั้นตอนย่อยแตกต่างกันไปตามแนวคิดของนักการศึกษา ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดของ The Training Place (2004)

1.4 ประเภทของการเรียนรู้แบบผสมผสาน

นักการศึกษาต่างประเทศส่วนใหญ่แบ่งประเภทของการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้สอดคล้องกันดังต่อไปนี้

Graham (2006) กล่าวว่า ประเภทของการเรียนรู้แบบผสมผสานสามารถกำหนดได้ตามผู้เรียน นักออกแบบหรือผู้สอน ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบผสมผสานระดับกิจกรรม (Activity-level blending) เกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบไปด้วยทั้งการเผชิญหน้าและออนไลน์ ผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในชั้นเรียนและอาจดำเนินกิจกรรมออนไลน์ส่วนที่เหลือจนสิ้นสุด และอาจใช้เทคโนโลยีเพื่อนำ

ผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ห่างไกลเข้ามาในชั้นเรียน สร้างประสบการณ์ออนไลน์และเผชิญหน้าแบบจำลอง และสามารถใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงได้อีกด้วย

2. การเรียนรู้แบบผสมผสานระดับรายวิชา (Course-level blending) เป็นหนึ่งในวิธีการทั่วไปของการผสมผสานกิจกรรมแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ภายในรายวิชา

3. การเรียนรู้แบบผสมผสานระดับโครงการ (Program-level blending) มักใช้กันในระดับอุดมศึกษา ประกอบไปด้วย 2 แบบ คือ แบบที่ 1 ให้ผู้เรียนเลือกผสมผสานกันระหว่างรายวิชาแบบเผชิญหน้าและรายวิชาแบบออนไลน์ได้เอง และแบบที่ 2 ทางโครงการเป็นผู้ผสมผสานระหว่างรายวิชาทั้ง 2 ประเภทเอง

การเรียนรู้แบบผสมผสานระดับสถาบัน (Institutional-level blending) เกี่ยวข้องกับการผสมผสานสถาบันการศึกษาที่สอนแบบเผชิญหน้าและสอนแบบออนไลน์ ซึ่งมีหลายสถาบันได้สร้างรูปแบบการผสมผสานในระดับนี้เอง เช่น มหาวิทยาลัยฟีนิกซ์ (University of Phoenix) ซึ่งมีชั้นเรียนแบบเผชิญหน้าในตอนต้นและตอนท้ายของรายวิชา และนอกนั้นเป็นกิจกรรมออนไลน์ เป็นต้น

Dam (2003) ได้กล่าวถึงประเภทของการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้ 3 ประเภทได้แก่

1. การเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า (Face-to-face learning) เป็นการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ในสถานที่เดียวกันในเวลาเดียวกัน

2. การเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ตามจังหวะก้าวของตน (Self-paced e-learning) การเรียนการสอนชนิดนี้เป็นการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลาหรือการเรียนแบบร่วมมือโดยที่ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนแต่ไม่ได้เชื่อมต่อกับผู้เรียนคนอื่นหรือผู้สอนในเวลาเดียวกัน

3. การเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์แบบสด (Live e-learning) เป็นการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนโดยที่ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันในเวลาเดียวกันแต่แยกต่างสถานที่การเรียนการสอนในลักษณะนี้เป็นการเรียนการสอนแบบประสานเวลา

จากความเห็นของนักการศึกษาหลายท่าน สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานสามารถแบ่งได้ตามระดับของการผสมผสาน ได้แก่ ระดับกิจกรรม ระดับรายวิชา ระดับโครงการ และระดับสถาบัน และการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเรียนแบบเผชิญหน้า การเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ตามจังหวะก้าวของตน (แบบไม่ประสานเวลา) และการเรียนอิเล็กทรอนิกส์แบบสด (แบบประสานเวลา)

1.5 รูปแบบของการเรียนรู้แบบผสมผสาน

รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานอาจแตกต่างกันตามแนวคิดหรือทฤษฎีที่นำมาปรับปรุงใช้ เนื่องจากการเรียนรู้แบบผสมผสานมีความยืดหยุ่นสูง โดยเฉพาะเมื่อนำเอาศาสตร์การสอน (Pedagogy) ต่าง ๆ มาผสมผสานด้วยจะได้รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างกันดังนี้

Littlejohn & Pegler (2007) เสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานศาสตร์การสอนด้านการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก สรุปได้ว่า ประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นและมีความหมายต่อผู้เรียน คือ ปัญหาในชีวิตจริงที่ซับซ้อน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหา ผู้เรียนคิดหาทางแก้ไขปัญหา แบ่งงานและดำเนินตามกระบวนการของตน

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักเริ่มต้นด้วยการใช้คำถามปลายเปิดกับกลุ่มผู้เรียน ผู้เรียนต้องอภิปรายถึงปัญหาและทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนจะทำงานเพียงลำพัง แต่เป็นชุดกิจกรรมที่สามารถเกิดขึ้นได้เป็นลำดับหรือต่อเนื่องกันไป เป็นกิจกรรมที่สะท้อนและสร้างการเพิ่มความตระหนักรู้ของผู้เรียนและทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ดังตัวอย่างโรงเรียนแพทย์แห่งเซนต์จอร์จ (St George's Medical School) ที่นำการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในการเรียนอีเลิร์นนิ่งแบบผสมผสานในระดับบัณฑิตศึกษา ในโปรแกรมการเรียนนี้ ผู้เรียนจะเรียนรู้ “หัวข้อหลัก” โดยสืบเสาะและนำเสนอทางแก้ไขปัญหา ผู้เรียนนิยามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนและสร้างกรอบความคิดแสดงภาระงานที่จะต้องดำเนินเพื่อแก้ไขปัญหานี้ยามต่อมา ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมโดยการค้นหาทรัพยากรและติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญที่สามารถช่วยเหลือพวกเขาในการแก้ปัญหา แหล่งการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เช่น การสัมภาษณ์ผู้แสดงในฐานะคนไข้ ภาพประวัติการรักษาและใบสั่งยาที่สแกน และงานที่เกี่ยวข้อง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนดาวน์โหลดและนำมาใช้ร่วมกับงานมอบหมายในตอนท้าย ผู้เรียนมีทางเลือกในการสร้างทรัพยากรของตนและบูรณาการเข้ากับงานในตอนท้ายได้ ซึ่งงานดังกล่าวจะได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ โดยลักษณะของการเรียนดังกล่าวสามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

1. ขึ้นวางแผนเริ่มแรกสัมพันธ์กับผู้เรียนในการนิยามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนและกำหนดกิจกรรม ขั้นนี้สามารถใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Tools) เพื่อส่งเสริมการวางแผนโครงการได้ และเครื่องมือวางแผนโครงการนี้จะพัฒนาการวางแผนร่วมกัน เพราะผู้เรียนทุกคนต่างเข้าถึงแผนของโครงการได้ตลอดเวลา

2. ในการพัฒนาหาทางแก้ไขปัญหา ผู้เรียนสามารถสร้างทรัพยากรของตนและบูรณาการเข้ากับสื่อที่สร้างขึ้นเอง (Self-generated materials) กระบวนการนี้ควรใช้เครื่องมือจัดการเนื้อหา (Content management tools) เช่น ฐานข้อมูล หรือ เครื่องมือเก็บข้อมูล (Repository tool) ซึ่งเป็นพื้นที่เก็บข้อมูลส่วนกลาง

3. ในระหว่างขั้นทดสอบสุดท้ายและประเมินผล การอภิปรายกับเพื่อนและการสะท้อนคิดอาจช่วยประเมินประสิทธิภาพของการแก้ปัญหา การอภิปรายนี้อาจเกิดขึ้นแบบเผชิญหน้าหรืออาจใช้เครื่องมือการสื่อสารก็ได้

จุดแข็งของศาสตร์การสอนนี้ไม่เพียงเป็นการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง แต่ยังเป็น การสนับสนุนให้ผู้เรียนสะท้อนคิดการเรียนรู้ของตนในแต่ละขั้น ดังที่ Cowan (1998) นิยามแต่ละขั้นของการสะท้อน ได้แก่ ก่อนการปฏิบัติ (Before action) ระหว่างการปฏิบัติ (During action) และ หลังการปฏิบัติ (After action) ตามกิจกรรมของผู้เรียนข้างต้น ดังนี้

ขั้นก่อนการปฏิบัติ เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนคิดวัตถุประสงค์หลักและกิจกรรม

ขั้นระหว่างการปฏิบัติ เกิดขึ้นเมื่อค้นหาทรัพยากรและพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นหลังการปฏิบัติ เกิดขึ้นเมื่อรวบรวมทรัพยากรมาสร้างข้อมูลในขั้นสุดท้าย

โดยทุกขั้นเหล่านี้อาจนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาสนับสนุนได้ทุกขั้น ไม่ว่าจะเป็นหน้าเว็บ วิดีโอ บล็อก วิดีโอ ปฏิทินออนไลน์ รายการการเชื่อมโยงสำหรับอ้างอิง โปรแกรมนำเสนองาน PowerPoint และเครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น

ดังนั้น การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานจะต้องคำนึงถึงศาสตร์การสอนแล้วนำคุณสมบัติและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ซึ่งจินตวีร์ คล้ายสังข์ และประกอบ กรณีกิจ (2552) ได้ประยุกต์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักกับการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

1. เตรียมความพร้อม (ในชั้นเรียน) ผู้สอนอธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ การประเมินผล และเครื่องมือการสื่อสารออนไลน์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียน
2. นำเสนอปัญหา (บนเว็บ) ผู้เรียนศึกษาสถานการณ์ปัญหา และคำถามนำบนเว็บ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาในสถานการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอไว้
3. ระบุและวิเคราะห์ปัญหา (บนเว็บ) ผู้เรียนประชุมกลุ่มในห้องสนทนา เพื่อระบุปัญหาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดสมมติฐาน แล้วส่งให้ผู้สอนทางอีเมล
4. สร้างประเด็นการเรียนรู้และค้นคว้าข้อมูล (ในชั้นเรียนและบนเว็บ) ผู้เรียนร่วมกันกำหนดประเด็นในการเรียน โดยวิเคราะห์ว่าต้องศึกษาความรู้ใดเพิ่มเติมในชั้นเรียน ซึ่งสามารถศึกษาได้ทั้งแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร และแหล่งข้อมูลบนเว็บที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้
5. สังเคราะห์และทดสอบข้อมูล (บนเว็บ) ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ค้นคว้ามามาเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้โดยใช้ห้องสนทนา หรือกระดานอภิปราย โดยศึกษาจากคำถามที่ผู้สอนกำหนดไว้บนกระดานอภิปราย
6. สรุปหลักการและแนวคิดจากการแก้ปัญหา (ในชั้นเรียน) ผู้เรียนร่วมกันสรุปหลักการความรู้ และแนวคิดจากการแก้ปัญหาในชั้นเรียน
7. ประเมินผล (ในชั้นเรียน) ผู้สอนประเมินผลงานของผู้เรียน โดยตัดสินผลบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผลงาน ตลอดจนการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนในชั้นเรียน

การเรียนรู้แบบผสมผสานจะมีแนวคิดค่อนข้างกว้างซึ่งกำหนดไว้ว่าเป็นการบูรณาการระหว่างวิธีและกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น มนต์ชัย เทียนทอง (2549 อ้างถึงใน สาลินันท์ เทพประสาน มนต์ชัย เทียนทอง และเจริญ แสนราช, 2552) จึงได้กำหนดรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้ได้ 6 รูปแบบดังนี้

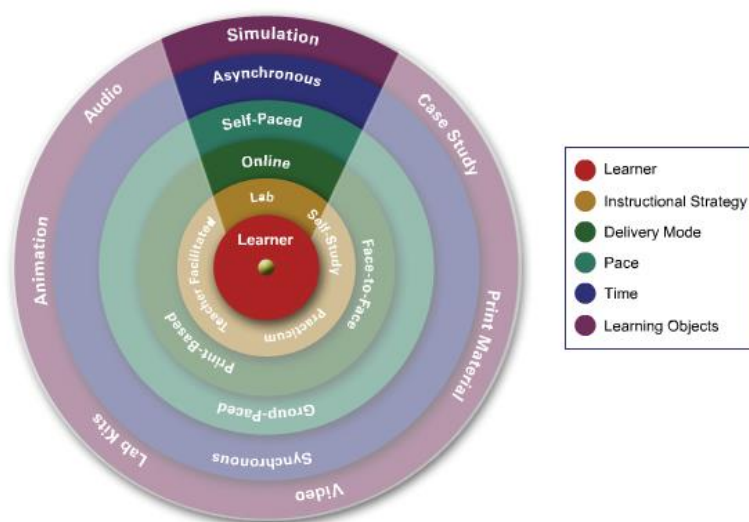
1. การบูรณาการระหว่างสถานศึกษากับบ้านพักโดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกระบบทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
2. การบูรณาการระหว่างเนื้อหาที่กระบวนการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายตามเนื้อหาสาระแต่ละส่วน
3. การบูรณาการระหว่างเนื้อหาภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติโดยการวางแผนการจัดสัดส่วนของการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้กลมกลืนกัน
4. การบูรณาการระหว่างการพัฒนาความรู้กับการพัฒนาจิตพิสัยโดยการวางแผนการจัดการแสวงหาความรู้ควบคู่กับการพัฒนาจิตพิสัย

5. การบูรณาการระหว่างวิชาต่างๆโดยวางแผนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและประสบการณ์พร้อมกันหลายสาขาวิชา

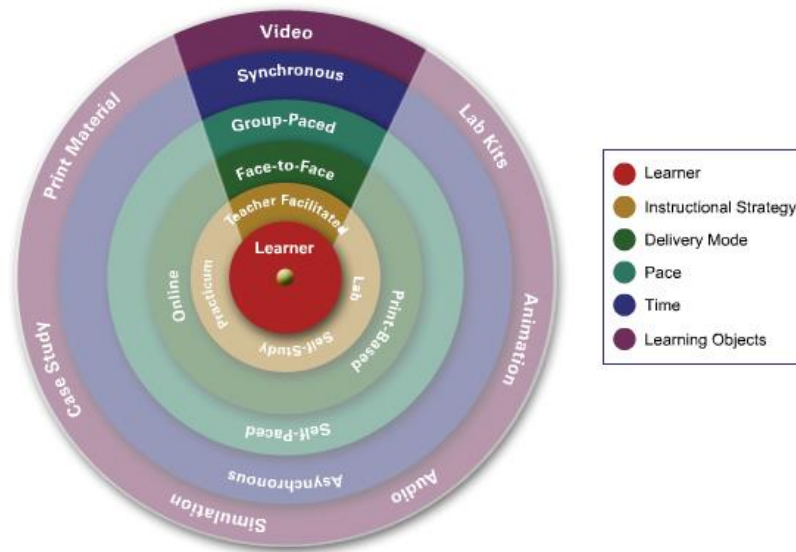
6. การบูรณาการแบบรวม โดยการผสมผสานทุกรูปแบบเข้าด้วยกัน

ตัวอย่างรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศต่าง ๆ (NorQuest College, 2012: online; Kaur & Ahmed, 2006) โดยรูปแบบที่ 1 – 4 เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานของวิทยาลัยนอร์ควีสท์ (NorQuest college) และรูปแบบที่ 5 เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานของมหาวิทยาลัยเปิดมาเลเซีย (Open University Malaysia) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

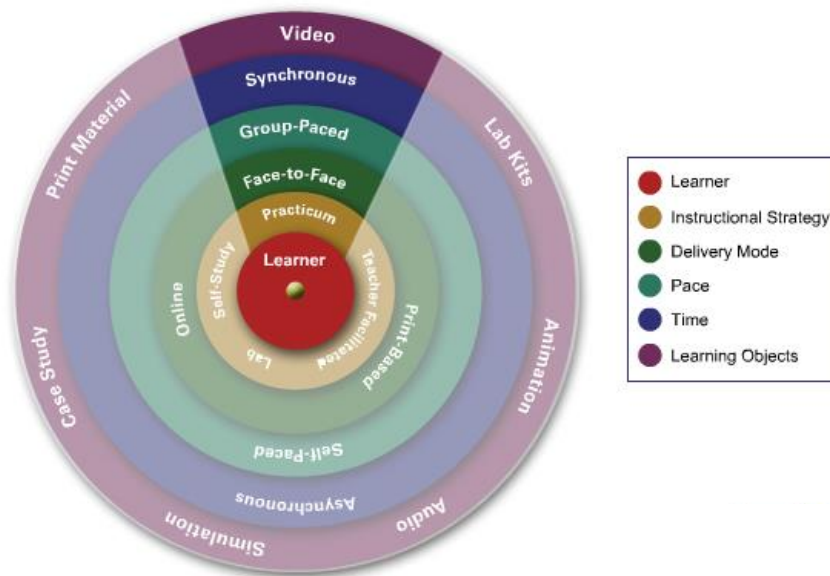
รูปแบบที่ 1 ผู้เรียนเรียนแบบออนไลน์ (Online) ตามจังหวะก้าวของตน (Self-paced) ในห้องปฏิบัติการ (Lab) ในลักษณะไม่ประสานเวลา (Asynchronous) โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

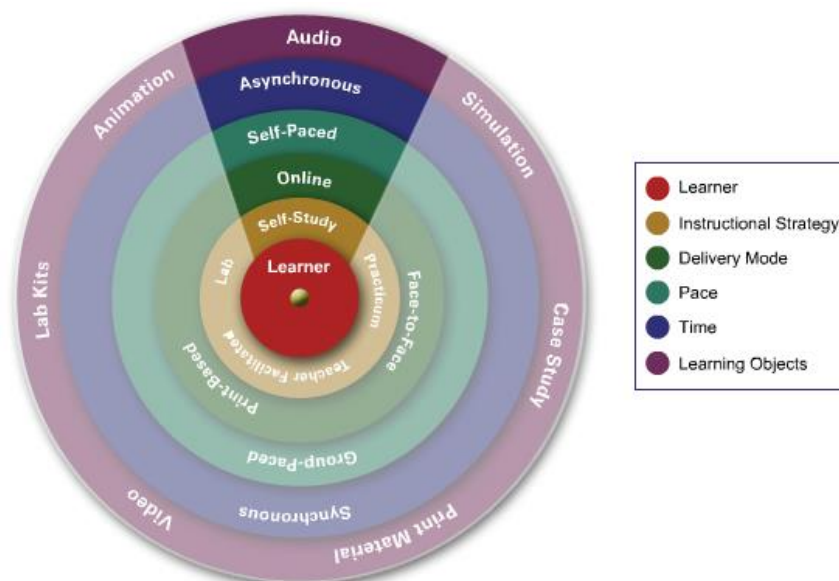
รูปแบบที่ 2 ผู้เรียนเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-face) แบบมีผู้สอนช่วยเหลือ (Teacher facilitated)ตามจังหวะก้าวของกลุ่ม (Group-paced) ด้วยการใช้วิดีโอ (Video) แบบประสานเวลา (Synchronous)

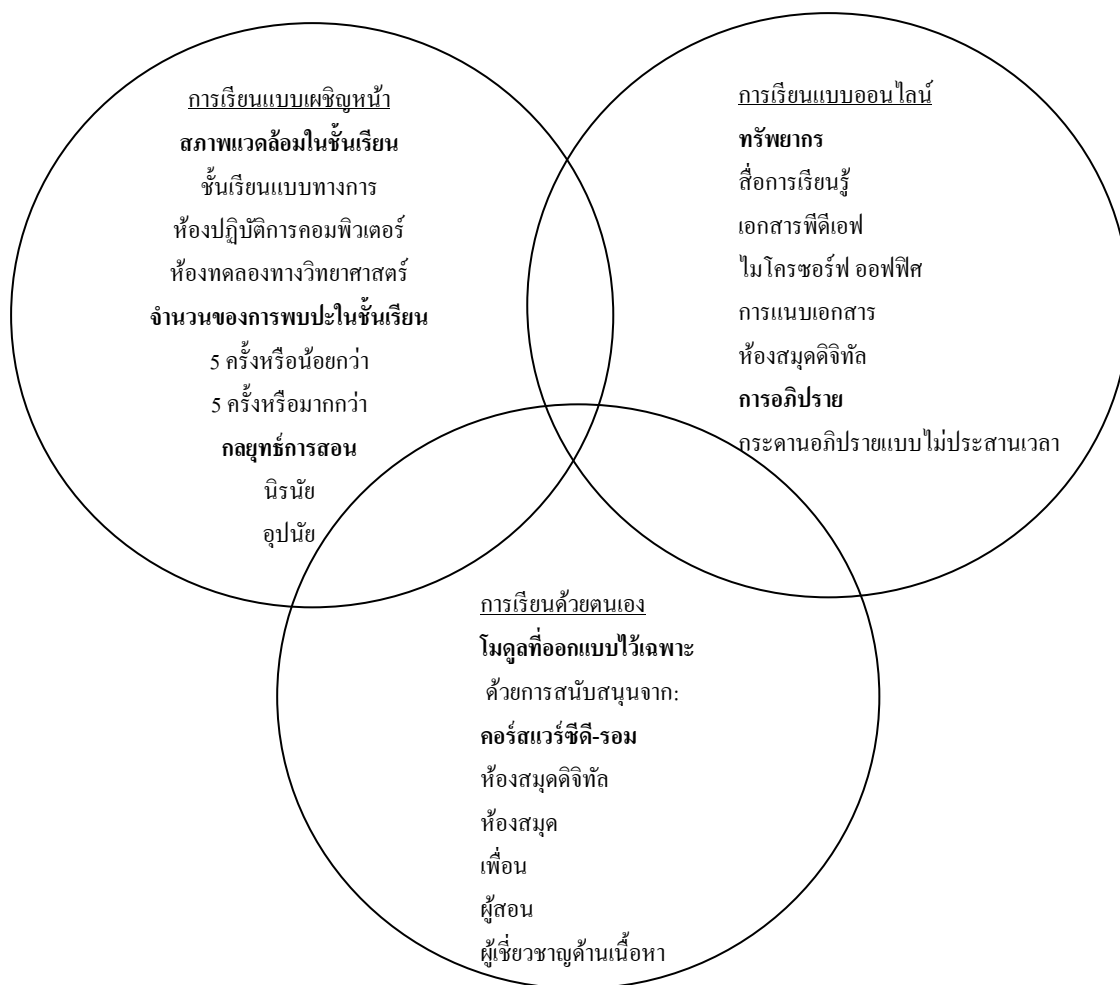
รูปแบบที่ 3 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ (Practicum) แบบเผชิญหน้า (Face-to-face) ตามจังหวะก้าวของกลุ่ม (Group-paced) ด้วยการใช้วิดีโอ (Video) แบบประสานเวลา (Synchronous)

รูปแบบที่ 4 ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง (Self-study) แบบออนไลน์ (Online) ตามจังหวะก้าวของตน (Self-paced) ด้วยการใช้คลิปเสียง (Audio) แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous)

รูปแบบที่ 5 เป็นการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ 3 ขั้นตอน คือ การเรียนด้วยตนเอง การเรียนแบบเผชิญหน้า และการเรียนแบบออนไลน์ และมีขั้นตอนย่อยภายใน เช่น ในทางเลือกที่สองของการเรียนแบบเผชิญหน้า ผู้เรียนอาจเลือกการพบปะกันในชั้นเรียนอย่างเป็นทางการ 5 ครั้งต่อ 1 ภาคการเรียน หรืออาจเลือกการเรียนด้วยตนเอง โดยเข้าพบผู้สอนเพียง 2 ครั้งต่อ 1 ภาคการเรียน

ภาพที่ 2.2 การเปรียบเทียบลักษณะของการเรียนแบบต่าง ๆ

เมื่อออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสาน สิ่งแรกที่ต้องพิจารณาคือการออกแบบสัดส่วนของเนื้อหาแบบผสมผสานระหว่างการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนออนไลน์ วิธีการผสมผสานทั่วไปคือ ครึ่งต่อครึ่ง หรือก็คือ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าในสภาพแวดล้อมชั้นเรียนร้อยละ 50 และอีกร้อยละ 50 เป็นกิจกรรมที่ทำในสภาพแวดล้อมออนไลน์ ดังแสดงให้เห็นรูปแบบที่ควรพบในสภาพแวดล้อมแบบผสมผสาน (Eunjoo, 2006) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 รูปแบบการเรียนการสอนในสภาพแวดล้อมแบบผสมผสาน

การเรียนรู้แบบผสมผสาน					
การเรียนการสอนออนไลน์			การเรียนการสอนในชั้นเรียน		
สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน	กิจกรรม	การประยุกต์ใช้	สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน	กิจกรรม	การประยุกต์ใช้
1. การเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นหลัก	1. บทนำ 2. แบบฝึกหัด 3. การศึกษด้วยตนเอง	1. เครื่องมือจัดการรายวิชา 2. วิดีโอ 3. เสียง	1. ห้องเรียน 2. การเรียนแบบประสานเวลา	1. บทนำ 2. การนำเสนอและการทำงานกลุ่ม 3. แบบฝึกหัด	แตกต่างกันออกไปตามแต่ละชั้นเรียน
2. การเรียนแบบประสานเวลา	4. การอภิปราย 5. การบ้าน	4. เครื่องมือการนำเสนอ (พาวเวอร์พ้อยท์ แฟลช)	3. การสื่อสารสองทาง	4. การประเมิน	
3. การเรียนแบบไม่ประสานเวลา	6. การทำงานกลุ่ม	5. เครื่องมือติดต่อสื่อสาร			
4. การสื่อสารทางเดียว	7. การเปรียบเทียบ				
5. การสื่อสารสองทาง	8. การประเมิน				

สาลินันท์ เทพประสาน, มนต์ชัย เทียนทอง และจรัญ แสนราช (2552) เสนอขั้นตอนของการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้ 6 ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. ลงทะเบียน (Register) ผู้เรียนทุกคนต้องลงทะเบียนผ่านระบบการลงทะเบียน โดยบันทึกข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ

2. ทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) ผู้เรียนต้องทำการทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้พื้นฐาน

3. เรียนเนื้อหา (Individual study) ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาตามหลักสูตร โดยมีรูปแบบการเรียนการสอน 2 รูปแบบ คือ ในชั้นเรียนปกติกับครูผู้สอน และแบบออนไลน์ด้วยตนเอง

4. เรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative learning) หลังจากเรียนเนื้อหาจากครูผู้สอน หรือศึกษาเนื้อหาจากเว็บไซต์แล้ว ผู้เรียนต้องเข้ากลุ่ม เพื่อทำงานกลุ่มตามงานที่ผู้สอนมอบหมายให้เสร็จตามวันเวลาที่กำหนด โดยมีเครื่องมือและมีระบบสแคฟโฟลด์สนับสนุนในการเรียนรู้ร่วมกัน

5. ทดสอบย่อย (Quiz) เมื่อผู้เรียนทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องทำการทดสอบย่อยในแต่ละบทเรียน เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจหรือศักยภาพของผู้เรียน

6. ทดสอบหลังการเรียน (Posttest) เป็นหน้าที่สุดท้ายของผู้เรียน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ตัวอย่างของแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

Jagannathan (2006) เสนอตัวอย่างของแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่รวมแนวคิดของการเผชิญหน้าผ่านการประชุมทางไกลด้วยวิดีโอแบบมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งพิมพ์ ซีดี-รอม และโมดูลที่ใช้เว็บเป็นฐาน โดยออกแบบรายวิชาให้รับมือกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วยข้อจำกัดของประเทศต่างๆ ที่มีระดับการพัฒนาที่ไม่เหมือนกัน ตัวอย่าง รายวิชาที่ต้องมาพบกัน 5 วันได้รับการออกแบบให้ส่งผ่านทางไกลด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน จำนวน 8 ระยะเวลาและครอบคลุมองค์ประกอบต่อไปนี้

- การประชุมทางไกลด้วยวิดีโอ 2 ชั่วโมง
- การมีส่วนร่วมในการอภิปรายอิเล็กทรอนิกส์ 1 ชั่วโมง
- การพบปะกันจริง 2 ชั่วโมง
- งานอิสระ (ใช้ซีดี อินเทอร์เน็ต หรือสิ่งพิมพ์) และงานตามจังหวะก้าวของตน 2 - 4 ชั่วโมง

ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3	ระยะที่ 4
การอ่านภูมิหลังและบทนำ	การอภิปรายกลุ่มย่อย	การประยุกต์รูปแบบเข้าสู่กรณีจริง	งานตามจังหวะก้าวของตนเพื่อเสริมการเรียนรู้
สิ่งพิมพ์หรือบนเว็บ	การอ่านบทความสะดวก/ออนไลน์	สิ่งพิมพ์ การเผชิญหน้าหรือการอภิปรายอิเล็กทรอนิกส์	เว็บ ซีดี-รอม สิ่งพิมพ์
	↓ ผ่านการประชุมด้วยวิดีโอ ↓		
หัวข้อที่ 1	หัวข้อที่ 2	หัวข้อที่ 3	หัวข้อที่ 4
การแนะนำรูปแบบเชิงวิเคราะห์	การให้คำแนะนำงานกลุ่ม มโนทัศน์ใหม่	การนำเสนอเป็นกลุ่ม ผู้สอนอธิบายให้ชัดเจนและสรุป	การเชื่อมโยงจากจังหวะก้าวของตนสู่รูปแบบเชิงวิเคราะห์

ระยะที่ 5	ระยะที่ 6	ระยะที่ 7	ระยะที่ 8
การอ่านกรณีที่สอง การประยุกต์รูปแบบและส่งการวิเคราะห์ผ่านอีเมล	ในกลุ่มประเทศ การอภิปรายการประยุกต์ใช้นโยบาย	ทรัพยากรตามจังหวะก้าวของตนตามวิธีการฝึกปฏิบัติที่ดีที่สุดของกรอบนโยบาย เริ่มกำหนดจุดเน้นประเทศของตน	ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อทำกรอบนโยบายให้สำเร็จและยืนยันการประเมิน
สิ่งพิมพ์หรือบนเว็บไซต์หรือเอกสารหรืออิเล็กทรอนิกส์	การอำนวยความสะดวก/ออนไลน์	สิ่งพิมพ์ หรือบนเว็บไซต์ การอภิปรายแบบเผชิญหน้า	เว็บ ซีดี-รอม วิดีโอเทป และสิ่งพิมพ์
↓ ผ่านการประชุมด้วยวิดีโอ ↓			
หัวข้อที่ 5	หัวข้อที่ 6	หัวข้อที่ 7	หัวข้อที่ 8
การอภิปรายและการบรรยายเพื่อนำประเด็นนโยบาย	การนำเสนอการโต้ว่าที่นโยบาย (ต่อ)	การตั้งคำถาม การโต้ว่าที่และการอธิบาย	การนำเสนอเป็นกลุ่มและการสรุป

Littlejohn & Pegler (2007) นำเสนอตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ไว้ดังนี้

เวลา	รูปแบบ	บทบาทของผู้สอน	บทบาทของผู้เรียน	ทรัพยากร (เนื้อหา)	ทรัพยากร (คอร์สแวร์)	ผลป้อนกลับและการประเมิน
วันที่ 1	ออนไลน์	แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มแนะนำงานและบทความให้กับผู้เรียน	ตรวจสอบงานและดาวน์โหลดบทความ	บทความออนไลน์ – เชื่อมกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ไฟล์ PDF)	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์	
วันที่ 2	เผชิญหน้า	นำการอภิปรายเสนอผลป้อนกลับและให้กำลังใจผู้เรียน	การอภิปรายกลุ่มแบบเผชิญหน้าสมาชิกในกลุ่ม 1 คนสรุปการอภิปรายออนไลน์		กระดานอภิปรายออนไลน์	ผลป้อนกลับจากเพื่อนภายในกลุ่ม
วันที่ 3 - 6	ออนไลน์	ให้คำแนะนำการสรุป	ส่งการสรุปเข้ากระดานอภิปราย	แต่ละคนสรุป (ไฟล์ Doc) และการให้	กระดานอภิปรายออนไลน์	ประเมินการสรุปของกลุ่มอย่างเป็นทางการ

เวลา	รูปแบบ	บทบาทของผู้สอน	บทบาทของผู้เรียน	ทรัพยากร (เนื้อหา)	ทรัพยากร (คอร์สแวร์)	ผลป้อนกลับและการประเมิน
		โพสต์ผลป้อนกลับลงบนกระดานอภิปราย	สมาชิกกลุ่มควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อสรุปของอีก 2 กลุ่มที่เหลือ	คำแนะนำผลป้อนกลับจากผู้สอนสามารถนำมาใช้ซ้ำข้ามกลุ่มผู้เรียนได้		ทางกการผลป้อนกลับจากเพื่อนและผู้สอน

และตัวอย่างต่อไปนี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เน้นกิจกรรมการสื่อสารของศาสตราจารย์ลอเรน สเตฟานี (Lorraine Stefani) จากมหาวิทยาลัยไอกลแลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ โดยใช้เครื่องมือทางสังคมเพื่อสนับสนุนการสะท้อนคิดของผู้เรียนประกอบด้วยวิกิ (หน้าเว็บที่สามารถแก้ไขและขยายต่อได้โดยผู้ใช้หลายคน) บล็อก (อนุทินส่วนตัวออนไลน์ที่ให้ผู้เขียนเพิ่มสื่อได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นข้อความ วิดีโอ และสื่อที่ผู้อ่านสามารถเข้ามาให้คำแนะนำได้) และบล็อก (คล้ายกับบล็อก แต่ใช้วิดีโอเป็นฐาน) ดังนี้

เวลา	รูปแบบ	บทบาทของผู้สอน	บทบาทของผู้เรียน	ทรัพยากร (เนื้อหา)	ทรัพยากร (คอร์สแวร์)	ผลป้อนกลับและการประเมิน
วันที่ 1 บรรยาย 1 ชั่วโมง	ออฟไลน์	บรรยายเนื้อหา	มีส่วนร่วมในการบรรยาย	หน้าสไลด์ PowerPoint		
วันที่ 1	ออนไลน์	สนับสนุนผู้เรียนให้เข้าวิกิ แน่ใจว่าผู้เรียนแต่ละคนเข้าถึงได้	เข้าวิกิ	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ไฟล์ PDF)	วิกิ	
วันที่ 2 – 3	ออฟไลน์	พบผู้เรียนถ้าจำเป็น	กำหนดบทบาทให้สมาชิกในกลุ่มวางแผนงานโครงการ ควบคุมและสะท้อนความก้าวหน้า ตัดสินใจ เป้าหมาย			ผลป้อนกลับจากเพื่อนและผู้สอน (ถ้าจำเป็น)

เวลา	รูปแบบ	บทบาทของผู้สอน	บทบาทของผู้เรียน	ทรัพยากร (เนื้อหา)	ทรัพยากร (คอร์สแวร์)	ผลป้อนกลับและการประเมิน
วันที่ 4	ออนไลน์	ควบคุม ความก้าวหน้า ของผู้เรียน เตรียมผล ป้อนกลับราย สัปดาห์ ถามคำถามที่ เกี่ยวข้องเพื่อ กระตุ้นให้เกิด การอภิปราย สนับสนุนการ ส่งรายงานการ สะท้อนคิด	อนาคต จัดเตรียม รายงาน ความก้าวหน้า รายสัปดาห์ใน วิกิ เน้นงานและ เป้าหมาย อนาคต	อัปโหลด ทรัพยากรแล้ว แบ่งปันให้ กลุ่มอื่นๆ	วิกิ	การประเมิน ระหว่างทาง ของงาน โครงการโดย ผู้สอน ผลป้อนกลับ จากผู้สอน เพื่อน
วันที่ 5 กระบวนการ ซ้ำกันแต่ละ สัปดาห์	ออฟไลน์	พิจารณา ผู้เรียน การนำเสนอ ยอมรับเกณฑ์ การประเมิน กับผู้เรียน ปรับตัวและ เผยแพร่เกณฑ์ การประเมิน ตรวจสอบข้าม	ผู้เรียน นำเสนอ โครงการกลุ่ม การนำเสนอ ของกลุ่ม อัปโหลดเข้าวิ กีสำหรับใช้กับ ผู้เรียนกลุ่ม ถัดไป	กลุ่มผู้เรียน นำเสนอ โครงการท้าย เทอม		สรุปการ ประเมินการ นำเสนอจาก กลุ่มเพื่อน

โรงเรียนรัฐ NSW (2011: online) ได้นำเสนอตัวอย่างกระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานไว้
ดังนี้

1. ในเวลาเรียน ให้ผู้เรียนดาวน์โหลดและใช้สารสนเทศจากแผ่นซีดีหรือเว็บไซต์
2. ถามผู้เรียนเกี่ยวกับเว็บไซต์ที่ดีที่สุดสำหรับการค้นหาหัวข้อที่กำหนด และให้ระบุที่ตั้ง
เว็บลิงก์ไปยังกระดานสนทนาก่อนการเรียนในสัปดาห์ถัดไป
3. ดำเนินกิจกรรมที่เหลืออยู่ เช่น ใช้กล่องเครื่องมือ ANTA หรือสารสนเทศจากผู้ผลิต
แบบเรียนที่อยู่ในรูปของแผ่นซีดีเป็นสื่อประกอบ และกำหนดภาระงานที่จำเป็นต้องใช้สื่อเหล่านี้
4. สร้างเว็บไซต์อย่างง่ายซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้และมีลิงก์
ไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. แน่ใจว่าผู้เรียนมีที่อยู่อีเมลของผู้สอน

6. ใช้การทำงานแบบกลุ่มที่จำเป็นต้องมีการอภิปรายในชั้นเรียน ผ่านทางอีเมลหรือใช้การสนทนาบนเว็บ

ก้องเกียรติ ชนมิตร (2554) ได้นำเสนอกระบวนการเรียนแบบผสมผสานตามลำดับขั้นไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การผสมผสานขั้นความเป็นไปได้ (ความสามารถ) ที่จะผสมผสาน (Enabling Blends) ในขั้นเริ่มต้นก็คือ การหาสิ่งที่จะนำมาผสมว่าวิธีการสอนแบบใด รูปแบบการสอนใด หรือสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ที่จะนำมาผสมผสานกันได้บ้าง แล้วระบุหรือกำหนดสิ่งที่ต้องการผสมผสาน
2. การผสมผสานขั้นเพิ่มสัดส่วนในการผสมผสานให้มากขึ้น (Enhancing Blends) เพิ่มการผสมผสานมากขึ้นทีละน้อย เพื่อให้เกิดการยอมรับ เช่น จัดการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าและบางที่อาจจะเพิ่มการเรียนแบบออนไลน์เข้ามาในระหว่างเรียน
3. การผสมผสานขั้นเปลี่ยนรูปแบบ (Transforming Blends) เปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้เมื่อการเรียนแบบผสมผสานได้รับการยอมรับมากขึ้น เช่น เปลี่ยนรูปแบบการเรียนจากผู้เรียนเป็นผู้รับ จากผู้เรียนเป็นผู้กำหนดหรือมีปฏิสัมพันธ์ โดยผ่านรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานที่ได้กำหนดไว้

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนแบบผสมผสาน ควรเริ่มต้นจากการหาวิธีการสอน รูปแบบการสอน หรือสื่อต่าง ๆ ที่จะนำมาผสมผสานกัน จากนั้นกำหนดให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการยอมรับกระบวนการเรียนการสอนนี้ อาจมีการจัดการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ควบคู่กัน โดยผู้สอนกำหนดภาระงานและการทำกิจกรรมต่าง ๆ บนเว็บ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสาน

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่นำศาสตร์การสอนประเภทต่าง ๆ มาบูรณาการเข้ากับการเรียนรู้แบบผสมผสาน สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานศาสตร์การสอนจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น โดยตัวอย่างศาสตร์การสอนที่นำมาผสมผสานนั้น ได้แก่ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นหลัก และการเรียนรู้ตามสถานการณ์ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory communication approach)

แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดการมีส่วนร่วมและแนวคิดการสื่อสารที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา การมีส่วนร่วมของบุคคลในการกระบวนการสื่อสารขึ้นอยู่กับบทบาทของบุคคลนั้น เช่น แกนนำก็มักจะมีรูปแบบการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำความคิด สมาชิกก็มักจะมีส่วนร่วมในการประชุมและมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน ส่วนพันธมิตรก็อาจมีส่วนร่วมในการออกเงินและวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น โดยการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมมิได้มองว่าการสื่อสารคือการถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งแล้วเกิดผลบางอย่างขึ้น แต่เป็นการให้ความสำคัญกับผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความร่วมมือของชุมชนในการสื่อสาร

Narula (1994) นิยามความหมายการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การใช้การสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา มีลักษณะเป็นกระบวนการของการสนทนาระหว่างบุคคล กลุ่ม และสถาบันที่เป็นพลวัตร ปฏิสัมพันธ์ และเปลี่ยนแปลงได้ ช่วยให้ผู้คนตระหนักถึงศักยภาพของตนและเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสวัสดิการของตนเอง เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนระยะยาว ซึ่งเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ชุมชนในการตัดสินใจด้วยตนเองโดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น

Melkote (2001) อธิบายว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่วางแผนไว้แล้วตามกระบวนการมีส่วนร่วม การสื่อสารระหว่าง บุคคล และสื่อ ซึ่งอำนวยความสะดวกในการสนทนาระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แตกต่างกันในด้านปัญหาหรือเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ของการพัฒนาและการนำกิจกรรมไปใช้เพื่อแก้ปัญหา หรือสนับสนุนและดำเนินไปพร้อมกับความคิดริเริ่ม

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ (2542) นิยามการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการฝึกสมาชิกในสังคมเกี่ยวกับกระบวนการร่วมกันคิด ร่วมกันฟังและเคารพในความคิดของผู้อื่น ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตน ร่วมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคม แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน ตลอดจนร่วมกันค้นหาแนวทางและตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม พบว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสื่อสารแบบสองทางในลักษณะของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยทุกฝ่ายสามารถสลับบทบาทเป็น “ผู้ส่งสาร” และ “ผู้รับสาร” หรืออาจเรียกได้ว่าเป็น “คู่สื่อสาร” ผ่านเวทีการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพความคิดเห็นของกันและกัน ความเท่าเทียมกัน และการทำงานร่วมกัน เพื่อนำข้อสรุปจากการสนทนาไปสู่การตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ในกลุ่มอย่างปรองดอง

2.2 ความสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

การสื่อสารมีบทบาทสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคมอย่างชัดเจน และที่สำคัญ บุคคลในวงการด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาได้ชี้ให้เห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในการพัฒนาสังคมได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบของการสื่อสารจากเดิม ซึ่งได้แก่ การสื่อสารภายใต้กระบวนการหลักแห่งความทันสมัยนิยม ซึ่งเน้นการสื่อสารจากบนลงล่างหรือการสื่อสารจากผู้มีอำนาจในสังคม (อาทิรัฐ) ลงไปยังประชาชน ไปสู่การสื่อสารแบบใหม่ภายใต้กระบวนการที่คนแบบทางเลือก ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งให้ความสำคัญกับการสนทนาโต้ตอบกันในลักษณะของการปรึกษาหารือกัน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้หันหน้าเข้าหากัน พุดจา เจริญจากัน เพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลข่าวสารเบื้องต้นหลักการ และแนวทางที่หลากหลายสำหรับการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับสังคมของตน (Servaes, Jacobson & White, 1996; Gumucio Dagron, 2001; Singhal, 2004; Sthapitanonda, 2004; ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2542)

แนวคิดการสื่อสารแบบการมีส่วนร่วมมีแนวคิดและสาระสำคัญดังปรากฏในประชุมขององค์การยูเนสโก ณ กรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย ปี ค.ศ. 1977 ได้กำหนดสาระสำคัญของแนวความคิดเรื่องการสื่อสารแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ 3 ประการ ดังนี้ (Servaes, Jacobson, & White, 1996)

1. การเข้าถึงสื่อ (Access) หมายถึง สิทธิในการเข้าถึงสื่อที่ให้บริการแก่ชุมชน รวมทั้งสิทธิในการเลือกรับรายการหรือมีส่วนร่วมในการเข้าไปจัดทำรายการในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตน อีกทั้งต้องมีช่องทางให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อรายการต่าง ๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นหลายมิติ ดังนี้

1.1 การเข้าถึงในด้านกายภาพ (Physical accessibility) เช่น ชาวบ้านไม่มีโอกาสได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ เพราะระยะทางห่างไกลหรือไม่มีโอกาสได้รับเอกสารสิ่งพิมพ์ซึ่งแจกไปไม่ถึง เป็นต้น

1.2 การเข้าถึงในด้านเศรษฐกิจ (Economic accessibility) สื่อต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น หนังสือพิมพ์ที่จะเข้าไปถึงหมู่บ้าน แต่ชาวบ้านไม่มีเงินที่จะซื้อหามาอ่านได้ เป็นต้น

1.3 การเข้าถึงทางด้านวัฒนธรรมสังคม (Social-culture accessibility) ได้แก่ เครื่องกีดขวางด้านวัฒนธรรม และสังคมที่ ปิดกั้นโอกาสในการเข้าถึงประชาชนที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ ช่องว่างทางภาษา ช่องว่างทางวัฒนธรรม เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบการสื่อสารในทุกระดับ นั่นคือ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนทั้งในกระบวนการการผลิตรายการ การบริหารจัดการ และการวางแผนระบบการสื่อสารต่าง ๆ ในชุมชน

3. การจัดการด้วยตนเอง (Self-management) หมายถึง กระบวนการตัดสินใจของประชาชนในชุมชนที่มีอำนาจและสิทธิในการตัดสินใจ ตั้งแต่เริ่มคิด กำหนดนโยบาย การวางแผน การลงทุน การกำหนด และการจัดสรรงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งการจัดการด้วยตนเองเป็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญยิ่งกว่าสิ่งใด องค์การยูเนสโกยอมรับการจัดการด้วยตนเองว่าจะต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่วนการเข้าถึงสื่อและการมีส่วนร่วมในการสื่อสารมีความเป็นไปได้มากและสามารถทำได้ง่ายกว่า

สอดคล้องกับแนวคิดของ ปารีชาติ สถาปิตานนท์ (2549) เกี่ยวกับหลักการสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหลากหลายของผู้เข้าร่วม (Various participants) ยิ่งบุคคลมีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ มากเท่าไร ไม่ว่าจะ เป็นอายุ วรณะ ประสบการณ์ หน้าที่การงาน เป็นต้น ความหลากหลายดังกล่าวจะส่งผลให้เสียงของประชาชนมีความหลากหลายมากขึ้น และสะท้อนความต้องการต่าง ๆ ร่วมกันได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม และในขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ อาทิ ความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมของตน ตลอดจนการอุทิศแรงกายแรงใจในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถในระดับถัดไป

2. การเข้าถึงสื่อ (Media accessibility) โอกาสของบุคคลในการเข้าถึงสื่อหรือช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสื่อประเภทต่าง ๆ และมักจะนำไปสู่การที่ผู้เกี่ยวข้องได้พัฒนาความรู้สึกผูกพันกับประเด็นปัญหา เกิดความตระหนักร่วม ความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และเป็นการถ่วงดุลอำนาจกับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนการเพิ่มอำนาจและความเสมอภาคให้กับประชาชน

3. ความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ (Human potential) โดยเฉพาะความเชื่อมั่นเกี่ยวกับศักยภาพของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะความเชื่อมั่นว่าทุกคนมีความสามารถเชิงสติปัญญาและความสามารถในการสื่อสารจัดการวิถีชีวิตของตนอย่างอิสระ (White, 1994) การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจะไม่เกิดขึ้นหากบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ ในทางกลับกัน การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจะสามารถเริ่มต้นได้อย่างดี หากบุคคลที่เกี่ยวข้องค่านึงเสมอว่าทุกคนมีสิทธิหน้าที่ในการกำกับ ดูแล และติดตามกระบวนการตัดสินใจประเด็นสาธารณะต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดตลอดจนร่วมรับผลต่าง ๆ ที่สืบเนื่องจากการตัดสินใจนั้น

4. ความโดดเด่นของสาร (Salient messages) ประเด็นที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ประเด็นที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน (Liberative content) หรือการตอบสนองความต้องการของชุมชน หรือการเป็นประเด็นที่ชุมชนสามารถนำเนื้อหาสาระดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้

5. การปรึกษาหารือ (Dialogue) เป็นกระบวนการที่ผู้เกี่ยวข้องหันหน้าเข้าหากัน พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดำเนินการปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการสื่อสารแบบสองทางในทิศทางแบบแนวระนาบ ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แลกเปลี่ยนข้อมูล มุมมอง ทักษะต่าง ๆ อย่างสมดุล และการดำเนินการดังกล่าวยังตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพความคิดของทุกฝ่าย และความเชื่อที่ว่าทุกฝ่ายต่างมีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่ลึกซึ้งต่อประเด็นปัญหาด้วยกันทั้งสิ้น

6. การสนับสนุน (Facilitation) จำเป็นต้องเกิดขึ้นภายใต้การออกแบบระบบสนับสนุนต่าง ๆ และกำหนดบทบาทให้บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีบทบาทต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งบทบาทของกลุ่มผู้สนับสนุนออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มผู้สนับสนุนในเชิงเวทีประชุมแบบเห็นหน้าเห็นตากัน กลุ่มผู้สนับสนุนผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และกลุ่มผู้สนับสนุนเชิงโครงสร้างของระบบสังคม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมสามารถก่อให้เกิดการเคลื่อนความคิดไปสู่การลงมือกระทำต่าง ๆ ร่วมกันอย่างเต็มที่

7. กระบวนการเชิงประชาธิปไตย (Democratic process) การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนอุดมการณ์ การปรึกษาหารือร่วมกัน การพัฒนาความเข้าใจซึ่งกันและกัน การใช้วาทกรรม และการแสวงหาทางออกต่าง ๆ ร่วมกัน (Deetz, 1999) เป็นการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนในระดับชุมชน เป็นการเพิ่มพลังอำนาจให้กับชุมชน และการฝึกฝนให้ชุมชนเรียนรู้การจัดการและการพึ่งตนเอง

แนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญกับการสนทนาโต้ตอบกันในลักษณะของการปรึกษาหารือกัน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้หันหน้าเข้าหากัน พูดจา เจรจากัน เพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลข่าวสารและนำไปสู่การตัดสินใจ โดยค่านึงถึงประเด็นต่อไปนี้ 1) การเข้าถึงสื่อในมิติต่าง ๆ 2) การมีส่วนร่วมในการสื่อสารทุกระดับ 3) การตัดสินใจทุกเรื่องด้วยตนเอง 4) ความแตกต่างระหว่างผู้มีส่วนร่วม 5) ความเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคคล 6) ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระในสารกับชุมชน 7) การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 8) ระบบการ

สนับสนุนการมีส่วนร่วม และ 9) การสร้างประชาธิปไตยด้วยการแลกเปลี่ยนอุดมการณ์และแสวงหาทางออกร่วมกัน

2.3 วัตถุประสงค์ของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้ (กาญจนา แก้วเทพ และคนอื่นๆ, 2543)

1. เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าของตนเอง เช่น การนำเอาภูมิปัญญาของชาวบ้านมาเผยแพร่เป็นวงกว้าง
2. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วม และเพื่อให้คุณค่าความคิดและความเชื่อของเขา ตัวอย่างเช่น เมื่อนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเผยแพร่เป็นวงกว้าง และคนทั่วไปให้การยอมรับผ่านการแสดงทัศนะผ่านสื่อหรือให้ผลป้อนกลับ ก็จะทำให้ชุมชนมีความมั่นใจในคุณค่าของตนเอง
3. เพื่อพิสูจน์ความเชื่อของชุมชนที่เคยคิดว่าตนเองไม่สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ซับซ้อนได้ การเข้ามามีส่วนร่วมฝึกฝนอบรมการผลิตสื่อจะพิสูจน์ให้ชาวบ้านเห็นว่าพวกเขาสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้หากมีโอกาส
4. เพื่อสร้างทักษะการสื่อสารให้กับชุมชน เพื่อเป็นช่องทางที่ชุมชนจะส่งข่าวสารออกไปจากจุดยืน มุมมอง และทัศนะของตนเอง
5. เพื่อให้ชุมชนได้แสดงความรู้สึก วิธีการวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาจากทัศนะของชุมชน

ผลจากการสื่อสารของชุมชนที่อาจเกิดจากการริเริ่มของคนบางกลุ่มในชุมชน จะช่วยยกระดับความมีสติและความรับผิดชอบให้กับชุมชน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้จะยอมรับว่า ผลจากการใช้กระบวนการพัฒนาแบบบนลงล่างนั้นไม่เพียงแต่จะไม่ได้ผลตามที่คาดหวังเอาไว้เท่านั้น หากยังทิ้งร่องรอยแห่งความสูญเสียในเชิงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเอาไว้ด้วย กล่าวคือ ชาวบ้านจะเกิดวัฒนธรรมแห่งการพึ่งพาการรอคอยความช่วยเหลือจากภายนอกและไม่เชื่อมั่นว่าตนเองจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความสามารถของตนเอง อาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมนั้นนอกจากสามารถทำให้ชุมชนติดต่อสื่อสารได้แล้วยังเป็นการสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้กับชุมชนอีกด้วย

เนื่องจากเนื้อหาของการสื่อสารชุมชนนั้นจะเน้นเรื่องราวที่มีสาระประโยชน์ต่อชีวิตของชุมชนเอง ดังนั้น สื่อประเภทนี้จึงช่วยเพิ่มสัดส่วนของการสร้างสื่อที่มีสาระแก่ชุมชนให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น เพื่อถ่วงดุลกับการสื่อสารที่มุ่งเน้นแต่ความบันเทิงและการหลีกเลี่ยงปัญหา (Escapist) ที่สื่อจากภายนอกอัดฉีดเข้าไปในชุมชน

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) กระตุ้นให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าของตนเอง 2) สร้างความมั่นใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 3) ลบล้างความเชื่อเดิมที่คิดว่าตนไม่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 4) สร้างทักษะการสื่อสารให้กับชุมชน 5) ให้ชุมชนได้แสดงทัศนะของตน 6) เพิ่มความรับผิดชอบให้กับชุมชน และ 7) สร้างปริมาณสื่อที่มีสาระแก่ชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น

2.4 ระดับของการมีส่วนร่วมในสื่อสาร

ระดับของการมีส่วนร่วมในการสื่อสารของชุมชนนั้นกระทำได้หลายระดับ และสามารถแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนได้เป็น 3 ระดับ โดยเรียงลำดับจากน้อยที่สุดไปมากที่สุด (กาญจนา แก้วเทพ และคนอื่นๆ, 2543) ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสาร/ผู้ใช้สาร (Audience/Receiver/Users) เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในระดับล่างสุด กล่าวคือ ในกระบวนการสื่อสารตั้งแต่ต้นยังอยู่ในการกำหนดของผู้ส่งสาร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกประเด็นปัญหา การเลือกวิธีการนำเสนอไปจนกระทั่งการเลือกช่องทางสื่อที่จะเผยแพร่ และผู้รับสารก็ยังคงมีฐานะเป็นเพียงผู้รับสารแต่เพียงอย่างเดียว

2. การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง / ผู้ผลิต / ผู้ร่วมผลิต / ผู้ร่วมแสดง (Sender/Producer/Performance) เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในระดับสูงขึ้นมาและจำเป็นต้องสร้างเงื่อนไขใหม่ๆ เพิ่มเติมหรือต้องมีการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเก่า ๆ ที่มีอยู่ การเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือผู้ร่วมผลิตนั้นยังแบ่งออกเป็นหลายขั้นตอนตามแนวคิดของการผลิตสื่อ คือ

2.1 ขั้นตอนการผลิต (Pre-production stage) ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการผลิต กิจกรรมในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย การเลือกประเด็นหัวข้อ การเลือกแง่มุมที่จะนำเสนอ การรวบรวมข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้เป็นวัตถุดิบ การเขียนบทแบบต่าง ๆ การคัดเลือกฉากและตัวแสดง

2.2 ขั้นตอนการผลิต (Production stage) ได้แก่ ขั้นตอนของการลงมือผลิต เช่น การเข้าห้องจัดรายการในกรณีของวิทยุ การลงมือถ่ายทำในกรณีของโทรทัศน์/ภาพยนตร์

2.3 ขั้นตอนหลังการผลิต (Post-production stage) ได้แก่ ขั้นตอนหลังการถ่ายทำเสร็จแล้วก็ต้องมีการตัดต่อ การอัดเสียงประกอบ การเพิ่มเติมด้านเทคนิคต่าง ๆ

3. การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย (Planer/Policy maker) ถือว่าเป็นรูปแบบสูงสุดของการมีส่วนร่วม ยิ่งระดับของการมีส่วนร่วมสูงมากขึ้นเท่าใด สัดส่วนของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมได้ก็จะเล็กลง กล่าวคือ ในระดับของผู้รับสาร คนในชุมชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมจนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้าย คือ ระดับวางแผนและนโยบายนี้ ก็คงมีตัวแทนบางคนเท่านั้นที่จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมในระดับนี้ ตัวอย่างเช่นการให้ชุมชนเข้ามาเป็นผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น เป็นผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ร่วมเวทีเสวนา ร่วมออกกฎระเบียบ หรือร่วมหาประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมก็เข้ามามีส่วนร่วมได้ไม่ยากนัก ขึ้นอยู่กับการออกแบบเนื้อหาว่าชุมชนจะเข้าร่วมได้มากน้อยระดับใด

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ (2549) กล่าวถึงระดับการเข้าถึงสื่อ (Media accessibility) ว่าเป็นโอกาสของบุคคลในการเข้าถึงสื่อหรือช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสื่อประเภทต่าง ๆ และมักจะนำไปสู่การที่ผู้เกี่ยวข้องได้พัฒนาความรู้สึกผูกพันกับประเด็นปัญหา เกิดความตระหนักร่วม ความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และเป็นการถ่วงดุลอำนาจกับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนการเพิ่มอำนาจและความเสมอภาคให้กับประชาชน

1. การเข้าถึงสื่อในฐานะผู้บริโภค หมายถึง บุคคลมีโอกาสนในการใช้สื่อในฐานะผู้ฟัง กล่าวคือ บุคคลสามารถเลือกบริโภคสื่อได้จากรูปแบบของรายการที่หลากหลาย และมีช่องทางในการสะท้อนปฏิกิริยาของตนสู่ผู้ผลิต

2. การเข้าถึงสื่อในฐานะผู้ผลิต หมายถึง การที่บุคคลมีโอกาสเข้าร่วมในเชิงกระบวนการผลิต อาทิ การเข้าร่วมเป็นแขกในรายการ การเข้าร่วมเป็นแหล่งข่าว การมีส่วนร่วมในการเลือกประเด็นในการนำเสนอ เป็นต้น

3. การเข้าถึงสื่อในฐานะผู้บริการสื่อ หมายถึง การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการตัดสินใจต่าง ๆ ในองค์กรด้านสื่อ อาทิ การกำหนดเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสม การกำหนดช่วงเวลา การวางระบบบริหาร ระบบงบประมาณ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนงานและนโยบายต่าง ๆ การกำหนดแนวทางในการจัดการและวิธีการแสวงหาแหล่งทุน ตลอดจนการกำหนดแผนการสื่อสารต่างๆ ทั้งในระดับชุมชน ภูมิภาค และระดับชาติ

จากแนวคิดเกี่ยวกับระดับของการมีส่วนร่วมในการสื่อสารข้างต้น สรุปได้ว่า ระดับของการมีส่วนร่วมในการสื่อสารและระดับของการเข้าถึงสื่อถือเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับตามการมีส่วนร่วมของบุคคลและการเข้าถึงสื่อในฐานะต่อไปนี้ 1) ในฐานะของผู้ใช้สารหรือผู้บริโภคสาร 2) ในฐานะของผู้ผลิตสาร และ 3) ในฐานะของผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ให้บริการสื่อ

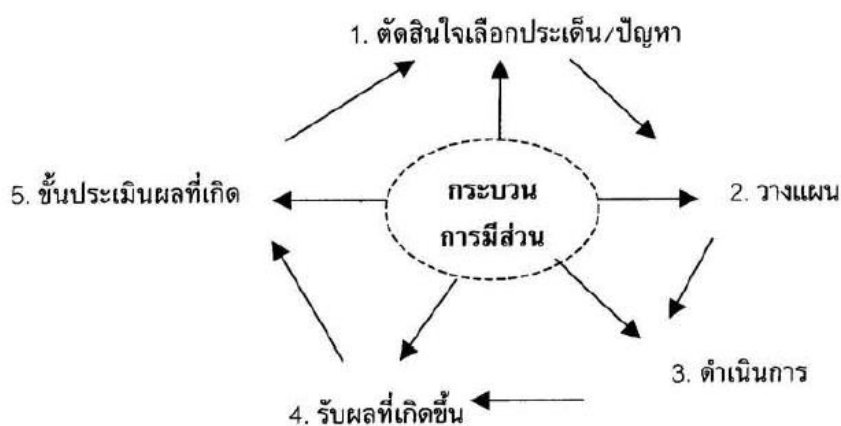
2.5 ขั้นตอนของแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมนั้นจะมี 2 มิติซ้อนทับ คือ มิติกระบวนการทำงานร่วมกัน (ผู้ส่งสารและผู้รับสาร) และมิติกระบวนการประสานความรู้ของทุกคนเข้าด้วยกัน ซึ่งการดำเนินการตามกระบวนการนั้นได้จำเป็นต้องใช้รูปแบบการหารือ/แบบการสนทนา (Dialogue) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ตลอดเวลา กระบวนการสนทนาจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจะอิงแบบจำลองการสื่อสารเชิงพิธีกรรมที่มีการสลับบทบาทให้ผู้รับสารเปลี่ยนมาแสดงเป็นผู้ส่งสาร และต้องการเข้าร่วมของคนจำนวนหนึ่ง ทำให้เกิดรูปแบบการสื่อสารในลักษณะเวทีการสนทนา แต่เพียงแค่วีธีการสนทนามักจะไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาได้ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการอื่น ๆ เข้ามาเสริม เช่น การสร้างคณะทำงาน การประชุมเฉพาะกลุ่มอย่างต่อเนื่อง การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การทดลองปฏิบัติ อย่างไรก็ตามในทุกกระบวนการจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มด้วย

นอกจากนี้หัวใจสำคัญอีกอย่างหนึ่งของกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการร่วมกันคิด ร่วมกันรับฟัง และเคารพในความคิดของผู้อื่น ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน ร่วมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางสังคม แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนกระบวนการค้นหาแนวทางและตัดสินใจร่วมกัน โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่สมบูรณ์ การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคมจะนำไปสู่สำนักเชิงสาธารณะ (Public conscientization) และกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) ระหว่างสมาชิกในสังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม

การออกแบบกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory communication process) จึงควรจัดช่องทางและรูปแบบการมีส่วนร่วมให้หลากหลาย เพื่อเกื้อหนุนให้คนกลุ่มต่าง ๆ หรือทุกๆ คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสาร ตามปกติคนเราจะชื่นชอบการมีส่วนร่วมในการสื่อสารอยู่แล้ว เช่น เราชอบการพูดคุยสนทนามากกว่าการเป็นฝ่ายไปนั่งรับฟังอย่างเดียว แต่ในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาจะไม่คำนึงถึงเฉพาะการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร แต่จะต้องให้การ

สื่อสารนั้นนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาอีกด้วย นั่นคือ การมีส่วนร่วมมิใช่เป็นเพียงการเข้ามาเป็นผู้ส่งสารหรือผู้รับสารเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับประเด็นการสื่อสารนั้นด้วย กาญจนา แก้วเทพ (2547) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมแบบครบวงจรว่ามี 5 ขั้นตอน ดังภาพ

ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนของแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

จากแผนภาพข้างต้นอธิบายได้ว่า ผู้ที่เป็นเจ้าของกระบวนการจะเป็นผู้ริเริ่มเลือกประเด็น/ปัญหาในขั้นตอนแรก หลังจากนั้นก็วางแผนวิธีการดำเนินการหรือแก้ไขปัญหานั้นในขั้นที่ 2 จากนั้นพอถึงขั้นลงมือดำเนินการในขั้นที่ 3 ก็จะไปให้สื่อสารเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ในขั้นที่ 4 และ 5 ก็จะกลับมาเป็นหน้าที่ของเจ้าของกระบวนการอีกครั้งหนึ่ง

แนวคิดของกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ตัดสินใจเลือกประเด็น/ปัญหา 2) วางแผนแก้ปัญหา 3) ดำเนินการแก้ปัญหา 4) รับผลที่ได้จากการดำเนินการ และ 5) ประเมินผลการดำเนินการ

ตอนที่ 3 สื่อสังคม (Social media)

การเรียนรู้แบบร่วมกันเป็นการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง (Bonk & Wisher, 2000) สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทั้งการเรียนการสอนในชั้นเรียนกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กันในกลุ่มย่อย สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีความสัมพันธ์ในกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในความสำเร็จของกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิด ทรรศนะการเรียนรู้ และสนับสนุนซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มต่างต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองที่ได้รับมอบหมายในขณะที่เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

สื่อสังคมสามารถสร้างการเรียนรู้ร่วมกันให้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลาเชื่อมต่อองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องถึงกันสำหรับการบูรณาการและการสร้างองค์ความรู้ใหม่

3.1 ความหมายของสื่อสังคม

คำว่าเครือข่ายสังคมกับสื่อสังคมนั้นยังมีผู้ใช้เข้าใจผิดเป็นจำนวนมาก เพราะคิดว่าเป็นสิ่งเดียวกัน แต่ที่จริงแล้วเครือข่ายสังคมนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสื่อสังคม ดังนั้น ถ้าจะกล่าวรวมถึงสื่อสังคมทั้งหมด เราก็จะใช้คำว่าสื่อสังคมหรือ Social media แต่ถ้าต้องการเน้นเฉพาะเครือข่ายสังคมออนไลน์แล้ว เราก็จะใช้คำว่าเครือข่ายสังคมหรือ Social network

Kaplan & Haenlein (2010) นิยามคำว่าสื่อสังคมไว้ว่าเป็นกลุ่มของโปรแกรมประยุกต์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นฐาน และสร้างขึ้นจากพื้นฐานทางเทคโนโลยีเว็บ 2.0 ที่ยอมให้ผู้ใช้สร้างและแลกเปลี่ยนเนื้อหาที่ผู้ใช้ผลิตขึ้นเอง (User-generated content)

Mayfield (2012) นิยามความหมายของคำว่าสื่อสังคมว่าเป็นกลุ่มของสื่อออนไลน์ชนิดใหม่ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนคุณลักษณะต่อไปทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด ได้แก่ การมีส่วนร่วม (Participation) การเปิดรับ (Openness) การสนทนา (Conversation) ชุมชน (Community) และการเชื่อมต่อเข้าหากัน (Connectedness)

กานดา รุณนะ พงศาสายแก้ว (2554 อ้างถึงใน นันทวิช เหล่าวิชา, 2555) ให้ความหมายของสื่อสังคมว่าเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทำให้ผู้ใช้แสดงความเป็นตัวตนของตัวเองเพื่อที่จะมีปฏิสัมพันธ์กันหรือแบ่งปันข้อมูลกับบุคคลอื่น

พิชิต วิจิตรบุญยรักษ์ (2554) นิยามความหมายของสื่อสังคมไว้ว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับในปัจจุบันโดยมีการใช้กันอย่างแพร่หลายภายใต้การพัฒนาตลอดเวลาของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ซึ่งมีแนวโน้มจะกลายเป็นสื่อหลักสำหรับผู้คนในโลกอนาคต

ณัฐ สมณคุปต์ (2554) อธิบายว่านวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ถูกพัฒนาขึ้นมาอย่างรวดเร็วผู้คนทั่วโลกสามารถที่จะติดต่อสื่อสารสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลข่าวสารกันได้อย่างไร้พรมแดนจนกลายเป็นแหล่งชุมชนหรือสังคมออนไลน์ ซึ่งเครื่องมือที่นำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันนั้นก็ให้เลือกร้อยอย่างแพร่หลาย เช่น e-Mail, Facebook, Twitter, MSN, Wiki, YouTube, Flickr ฯลฯ หรือที่เรียกว่าสื่อสังคม

จากแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่าสื่อสังคมเป็นสื่อใหม่ที่เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้คนอื่น ๆ ด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แบ่งปันแลกเปลี่ยนสาระความรู้เนื้อหา หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้คนอื่นอย่างไร้พรมแดน ก่อเกิดเป็นชุมชนขนาดใหญ่บนพื้นที่เสมือน (Virtual space)

3.2 การเรียนรู้ผ่านสื่อสังคม

สื่อสังคมเป็นเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านช่องทางหลากหลายรูปแบบ การมีปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมอาจเกิดขึ้นหลายทาง เช่น การท่องเบราวเซอร์ผ่านอินเทอร์เน็ตโดยใช้คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ (Boyd & Ellison, 2007) การมีส่วนร่วมผ่านสื่อสังคมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งกันและกันในบริบทใหม่ที่ไม่จำกัดเพียงแคในโรงเรียน ที่บ้าน หรือเวลาที่กำหนด การมีส่วนร่วม “ไปกับ” และ “ผ่าน” สื่อสังคมไม่เพียงแต่ไม่มีข้อจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์ แต่ยังสามารถขับเคลื่อนโดยใช้ความสนใจเฉพาะของผู้ใช้แต่ละคนได้ (Ito, Horst, Bittanti, Boyd, Herr-Stephenson & Lange, 2008) ซึ่งประกอบด้วยทัศนศิลป์

อาทิ แอนิเมะและภาพการ์ตูน การตัดต่อวิดีโอ ภาพถ่าย การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มแฟนรายการเรียลลิตี้ และกิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ (Jenkins, 2003, 2006; Jenkins, Clinton, Purushotma, Robison, & Weigel, 2007; Rheingold, 2007)

วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่มาช้านานก่อนอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมจะเข้ามามีบทบาท (Jenkins, 2006) แต่กระนั้นสื่อสังคมจะได้เข้ามาขยายขีดความสามารถของมนุษย์ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ให้ข้ามผ่านเวลาและสถานที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ความเข้าใจด้านระบบต่างตอบแทน (Reciprocal) และพลวัตรของการเรียนการสอนที่พบในสภาพแวดล้อมของสื่อสังคมจำเป็นต้องให้ผู้เรียนแต่ละคนเข้ามามีส่วนร่วม (Piaget & Inhelder, 2000) ในความสัมพันธ์ต่ออิทธิพลทางสังคมของการเรียนรู้ (Vygotsky, 1978)

Sirichodok, Makaramani, & Sangpum (2012) จัดกลุ่มตามวิธีการ ประเภท และเทคโนโลยีหรือเว็บไซต์ของสื่อสังคมที่สนับสนุนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วิธีการ	ประเภท	เทคโนโลยีหรือเว็บไซต์
การสนทนา/การมีส่วนร่วม	ไมโครบล็อก	Twitter, Plurk, Pownce, Jaiku
	เครือข่ายสังคม	Facebook, Bebo, Avatars United, LinkedIn, Orkut, Skyrock, Netlog, Hi5, Friendster, Multiply
	การอภิปราย	MSN, Yhoo, Skype
การตีพิมพ์เนื้อหา	บทความ	Slideshare, Scribd, HubPages, ezinearticles
	บล็อก	Blogger, LiveJournal, TypePad, WordPress, Podcasts
	วิกิ	Wikipedia, PBwiki, wetpaint, wikia
การแบ่งปัน	การแบ่งปันรูปภาพ	Flickr, Photobucket, SmugMug, Zoomr
	การแบ่งปันวิดีโอ	YouTube, Vimeo, Revver
	การแบ่งปันไฟล์	Mediafire, 4shared, Megaupload
เครื่องมือค้นหา		Google, Yahoo
การประเมิน		Googledoc, Mankey, Surver

การทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชื่อมต่อระหว่างกันโดยมีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน กลายเป็นสภาพแวดล้อมแบบเสมือน ออนไลน์ และอยู่ห่างไกลกัน โดยไม่จำเป็นต้องมาอยู่รวมกันที่หนึ่งใดทั้งหมด (Partnership for 21st Century skills, 2012)

อิทธิพลของสื่อสังคมเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการสื่อสาร (Gerlich, Browning, & Westermann, 2010) และยังนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

Hiltz & Wellman (1977) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมกัน หมายถึง ความรู้ที่ได้เป็นสิ่งที่ส่งผ่านไปยังผู้เรียน แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการสนทนาเชิงรุกระหว่างผู้ที่พยายามทำความเข้าใจและประยุกต์แนวคิดและเทคนิค การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียนในชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมกันอาจมีส่วนทำให้เป้าหมายทางการศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ โดยมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจทางการเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

การเรียนรู้ในปัจจุบันส่วนใหญ่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำมาใช้สนับสนุนการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกันของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สื่อสังคมเป็นสิ่งที่ทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเพื่อเชื่อมโยงผู้เรียนเข้าหากันลดช่องว่างและอุปสรรคด้านเวลาและสถานที่ลง ส่งผลให้การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่ในห้องเรียนอีกต่อไป

3.3 ประเภทของสื่อสังคม

นักการศึกษาส่วนใหญ่แบ่งประเภทของสื่อสังคมไว้อย่างสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

Mayfield (2008: online) แบ่งสื่อสังคมออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. เครือข่ายสังคม (Social network) เป็นเว็บไซต์ที่ให้ผู้ใช้สร้างเว็บเพจส่วนตัวและเชื่อมต่อกับเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเนื้อหาและติดต่อสื่อสารกัน อาทิ MySpace, Facebook และ Bebo

2. บล็อก (Blog) เป็นสื่อสังคมที่คนส่วนใหญ่รู้จักมากที่สุด บล็อกเป็นการเขียนบันทึกออนไลน์ที่ความเคลื่อนไหวล่าสุดจะอยู่ในหน้าแรกเสมอ

3. วิกี (Wiki) เป็นเว็บไซต์ที่ให้ผู้ใช้เพิ่มเนื้อหาหรือแก้ไขข้อมูล ทำหน้าที่เสมือนเป็นเอกสารกลางหรือฐานข้อมูล ตัวอย่างวิกีที่รู้จักกันมากที่สุด คือ วิกีพีเดีย ซึ่งเป็นสารานุกรมออนไลน์ที่มีเนื้อหาบทความภาษาอังกฤษมากกว่า 2 ล้านเรื่อง

4. พอดคาสท์ (Podcast) เป็นไฟล์เสียงและวิดีโอที่จะใช้งานได้ก็ต่อเมื่อสมัครสมาชิกผ่านระบบให้บริการอย่าง Apple iTunes

5. ฟอรัมหรือที่สำหรับอภิปราย (Forum) เป็นพื้นที่สำหรับการอภิปรายออนไลน์ โดยมากจะเป็นเนื้อหาหรือความสนใจเฉพาะอย่าง ฟอรัมเป็นคำที่ใช้ก่อนสื่อสังคมและเป็นองค์ประกอบของชุมชนออนไลน์ที่ทรงพลังมากและได้รับความนิยม

6. ชุมชนเนื้อหา (Content community) เป็นชุมชนที่จัดประเภทของเนื้อหาสำหรับการแบ่งปันเฉพาะด้าน โดยชุมชนเนื้อหาที่ได้รับความนิยมสูงสุด ได้แก่ ภาพถ่าย เช่น Flickr จุดเชื่อมโยงคั่นหน้า (Bookmarked link) เช่น del.icio.us และวิดีโอ เช่น YouTube

7. ไมโครบล็อก (Microblogging) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมที่ผสมบล็อกขนาดเล็ก ซึ่งแพร่กระจายปริมาณเนื้อหาบ่อย ๆ แบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ โดยมี Twitter เป็นผู้นำในด้านนี้

สอดคล้องกับที่อรวรรณ วงศ์แก้วโพธิ์ทอง (2553) สรุปประเภทของสื่อสังคมเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. Blog หรือบล็อก มาจากคำเต็มว่าWeBlogบางครั้งอ่านว่า Weblog บางคนอ่านว่า Web Log ซึ่งบล็อกถือเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานบนเว็บไซต์มีลักษณะเหมือนกับเว็บบอร์ด ผู้ใช้บล็อกสามารถเขียนบทความของตนเองและเผยแพร่ลงบนอินเทอร์เน็ตได้โดยง่าย บล็อกเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ เผยแพร่ความรู้ด้วยการเขียนได้อย่างเสรี ตัวอย่างเว็บไซต์ที่เป็นบล็อก เช่น wordpress และ blogger

2. Social Networking หรือเครือข่ายสังคมเป็นรูปแบบของเว็บไซต์ในการสร้างเครือข่ายสังคมในอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ใช้เขียนและอธิบายความสนใจหรือกิจกรรมที่ทำเพื่อเชื่อมโยงความสนใจและกิจกรรมกับผู้อื่นในเครือข่ายสังคมด้วยการสนทนาออนไลน์ การส่งข้อความ การส่งอีเมล การอัปโหลดวิดีโอ เพลง รูปภาพ เพื่อแบ่งปันกับสมาชิกในสังคมออนไลน์ เครือข่ายสังคมที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันเช่น Facebook, Hi5, Bebo,LinkedIn, MySpace และ Orkut

3. Micro Blog หรือไมโครบล็อกเป็นรูปแบบหนึ่งของบล็อกที่จำกัดขนาดของข้อความที่เขียนผู้ใช้สามารถเขียนข้อความได้สั้น ๆ ตัวอย่างของไมโครบล็อก เช่น Twitter, Pownce, Jaiku และ tumblr เป็นต้น โดย Twitter เป็นไมโครบล็อกที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดกล่าวคือ สามารถเขียนข้อความแต่ละครั้งได้เพียง 140 ตัวอักษร ปัจจุบัน Twitter นำไปใช้ในทางธุรกิจเพื่อเพิ่มยอดขาย สร้างแบรนด์และบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า

4. Media Sharing เป็นเว็บไซต์ที่ผู้ใช้สามารถอัปโหลดรูปภาพเพิ่มข้อมูลหรือวิดีโอ เพื่อแบ่งปันให้กับสมาชิกหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ตัวอย่างเว็บไซต์ที่เป็น Media Sharing เช่น YouTube, Flickr และ Multiply

5. Social News and Bookmarking เป็นเว็บไซต์ที่เชื่อมโยงไปยังบทความหรือเนื้อหาในอินเทอร์เน็ต โดยผู้ใช้เป็นผู้ส่งและสามารถให้คะแนนและเลือกบทความหรือเนื้อหาใดที่น่าสนใจที่สุดได้ ผู้ใช้สามารถค้น (Bookmark) เนื้อหาหรือเว็บไซต์ที่ชื่นชอบได้ รวมทั้งยังแบ่งปันให้กับผู้อื่นได้ด้วย นักการตลาดจะใช้สื่อสังคมประเภทนี้เป็นเครื่องมือในการบอกต่อและสร้างจำนวนคนเข้ามายังที่เว็บไซต์ตัวอย่างเว็บไซต์ประเภทนี้เช่น Delicio.us, Digg

6. Online Forums เป็นเว็บไซต์ที่ให้ผู้คนเข้ามาพูดคุยในหัวข้อที่สนใจ เช่น เพลง หนังสือนิยาย กีฬา สุขภาพ หนังสือ การลงทุน โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแสดงข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนจนถึงการแนะนำสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ตัวอย่างเว็บไซต์ประเภทนี้ เช่น forums.sem.or.th

แนวคิดของการแบ่งประเภทสื่อสังคมของนักการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจุบันเราสามารถแบ่งสื่อสังคมออกเป็น 7 ประเภทตามลักษณะของการใช้งาน ดังนี้ 1) เครือข่ายสังคม 2) บล็อก 3) วิกี 4) พอดคาสท์ 5) ฟอรัม 6) ชุมชนเนื้อหา และ 7) ไมโครบล็อก อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้จะใช้สื่อสังคมเพียง 3 ประเภท ได้แก่ เครือข่ายสังคม (<http://www.facebook.com>) วิกี (<http://www.pbworks.com>) และชุมชนเนื้อหา (<http://www.issuu.com>, <http://www.youtube.com>)

3.4 ความนิยมของสื่อสังคมในประเทศไทย

สื่อสังคมที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยโดยมากจะหมายถึงเฉพาะสื่อสังคมประเภทเครือข่ายสังคม ซึ่งเป็นรูปแบบของเว็บไซต์สำหรับสร้างเครือข่ายสังคมผู้ใช้งานในอินเทอร์เน็ตเขียนและอธิบายความสนใจและกิจการที่ได้ทำในแต่ละวันหรือช่วงเวลาเชื่อมโยงความสนใจและกิจกรรมของผู้อื่นมักประกอบด้วยการสนทนาการส่งข้อความ การส่งอีเมล การเขียนบล็อก การแบ่งปันรูปวิดีโอ เพลง โดยเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ ไฮไฟว์ (Hi5) มายสเปซ (My Space) เฟซบุ๊ก (Facebook) และมัลติพลาย (Multiply) โดยการจัดสถิติอันดับเว็บไซต์พบว่า เครือข่ายสังคมที่คนไทยนิยมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) ไฮไฟว์ (Hi5) ทวิตเตอร์ (Twitter) วินโดวส์ไลฟ์ สเปซเซส (Windows Live Spaces) และมัลติพลาย (Multiply) (Alexa, 2553: online อ้างถึงใน นุชจรินทร์ ชอบดำรงธรรม, 2553)

1. เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเปิดใช้งานเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2547 โดยมาร์ก เอลลีออต ซักเคอร์เบิร์ก (Mark Elliot Zuckerberg) นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โดยในช่วงแรกนั้นเฟซบุ๊กเปิดให้ใช้งานเฉพาะนักศึกษา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งต่อมาได้ขยายตัวออกไปสำหรับมหาวิทยาลัยทั่วสหรัฐอเมริกาและตั้งแต่ 11 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้ขยายมาสำหรับผู้ทั่วไปทุกคนเหมือนในปัจจุบัน

แนวคิดเริ่มแรกในการตั้งชื่อเฟซบุ๊กนั้นมาจากโรงเรียนเก่าในระดับมัธยมปลายของมาร์กที่ชื่อฟิลลิปส์ เอ็กเซเตอร์ อะคาเดมี่ (Phillips Exeter Academy) โดยโรงเรียนแห่งนี้จะมีหนังสือหนึ่งเล่มชื่อว่า The Exeter Face Book ซึ่งมีภาพและชื่อของเพื่อนที่เรียนด้วยกันเพื่อไว้สำหรับจดจำชื่อคนอื่นและจะส่งต่อกันไปให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้รู้จักเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน

เว็บไซต์เฟซบุ๊กก่อตั้งที่เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ปัจจุบันมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองแพโลแอลโท รัฐแคลิฟอร์เนีย มีผู้ลงทะเบียนมากกว่า 350 ล้านชื่อ และเป็นเว็บไซต์ที่มีอัตราการเติบโตสูงและได้รับความนิยมเป็นอันดับ 2 รองจากเว็บไซต์กูเกิล (Google)

2. ไฮไฟว์ (Hi5) เป็นเว็บไซต์ในลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก มีจำนวนสมาชิกลงทะเบียนใช้งานอยู่กว่า 65 ล้านรายทั่วโลก สมาชิกส่วนใหญ่ใช้ไฮไฟว์ในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ รูปภาพ ในแต่ละวันจะมีสมาชิกเข้ามาใช้บริการจากทั่วโลกนับล้านรายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ไฮไฟว์พัฒนาโดยรามู ยาลมันชัย (Ramu Yalamanchai) นักศึกษาปริญญาตรีชาวอเมริกันร่วมกับเพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัยฮิลลินอยส์ เออร์แบนา-แชมเปญจน์ ที่เรียนปริญญาตรีทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ก่อตั้ง Sponsor Net New Media ธุรกิจตัวแทนโฆษณาบนอินเทอร์เน็ตในปี พ.ศ. 2547 โดยยาลมันชัยมีแนวคิดว่าจะระบบการโฆษณาผ่านแบนเนอร์แบบเก่า ๆ ไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย และผู้ใช้ส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมการสร้างอัลบั้มรูป แล้วพูดคุยกันการเกิดกลุ่มเพื่อนที่คอยอัปเดตข่าวบนอินเทอร์เน็ตด้วยแนวคิดดังกล่าวจึงได้เกิดเป็นเว็บไซต์ไฮไฟว์

3. ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์จำพวกไมโครบล็อกโดยผู้ใช้สามารถส่งข้อความยาวไม่เกิน 140 ตัวอักษรบอกเล่าว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่หรือทวิต (Tweet - เสียงกร้อง) ทวิตเตอร์ก่อตั้งโดยบริษัทออบเวียส คอร์ป (Obvious Corp) โดยแจ็ก ดอร์ซีย์ (Jack

Dorsey) บิซ สโตน (Biz Stone) และอีวาน วิลเลียมส์ (Evan Williams) เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 ณ เมืองซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา

ข้อความที่ส่งเข้าไปยังทวีตเตอร์จะแสดงอยู่บนเว็บเพจของผู้ใช้คนนั้นบนเว็บไซต์และผู้ใช้คนอื่นสามารถเลือกรับข้อความเหล่านี้ทางเว็บไซต์ทวีตเตอร์ อีเมล เอสเอ็มเอส เมสเซนเจอร์ RSS หรือผ่านโปรแกรมเฉพาะอย่างทวีตเตอร์ฟิค ทวีร์ล (Twitterific Twirl) ปัจจุบันทวีตเตอร์มีหมายเลขโทรศัพท์สำหรับส่งเอสเอ็มเอส (SMS) ในสามประเทศคือ สหรัฐอเมริกา แคนาดา และสหราชอาณาจักร

ใน พ.ศ. 2552 ทวิตเตอร์ได้รับความนิยมสูงขึ้นอย่างมากจนนิตยสารไทม์ ฉบับวันที่ 15 มิถุนายน 2552 ได้นำเอาเรื่องของทวีตเตอร์ขึ้นหน้าแรกเป็นเรื่องเด่นประจำฉบับ และบทบรรณาธิการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอข่าวที่มีที่มาจากเทคโนโลยีใหม่อย่างทวีตเตอร์ด้วย

4. วินโดวส์ โลฟ สเปซ (Windows Live Spaces) เป็นเว็บไซต์ในลักษณะเครือข่ายสังคมออนไลน์พัฒนาโดยไมโครซอฟท์ โดยเริ่มต้นขึ้นในต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2547 ในชื่อเอ็มเอสเอ็น สเปซ โดยมีเป้าหมายให้บริการผู้ใช้สามารถติดต่อกับผู้ใช้อื่น ๆ ด้วยกันได้โดยการเขียนบล็อก แบ่งปันภาพถ่ายและสร้างรายการที่ตัวเองสนใจ

ในวันที่ 24 มกราคม 2550 วินโดวส์ โลฟ สเปซ ได้เพิ่มการแสดงผลภาษาไทย เนื่องจากว่าประเทศไทยเป็นหนึ่งในชุมชนเอ็มเอสเอ็นที่เข้มแข็ง โดยก่อนหน้านี้ที่จะเพิ่มการแสดงผลภาษาไทยนั้นประเทศไทยมีสเปซที่ใช้งานอยู่อย่างต่อเนื่อง 1.7 ล้านสเปซ ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่มีสเปซมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5. มัลติพลาย (Multiply) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับเขียนบันทึกเล่าเรื่องราวประจำวันรวมถึงให้สิทธิผู้ใช้แต่ละคนในการแบ่งปัน เช่น รูปภาพ วิดีโอ เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนกับผู้อื่นบนหน้าเว็บไซต์แห่งนี้ได้ ซึ่งจะต้องเป็นสมาชิกก่อนเท่านั้นจึงจะสามารถใช้งานได้ โดยมัลติพลายมีการพัฒนาระบบที่ตอบสนองการแบ่งปันแบบขยายตัวคุณสมบัติไม่มีที่สิ้นสุด ด้วยระบบเครือข่ายของมัลติพลายทำให้ผู้ใช้ที่อยู่ห่างกันคนละประเทศหรือคนละทวีปก็มีโอกาสที่จะได้แลกเปลี่ยนความรู้กันได้เช่นกัน

นอกจากนี้ มัลติพลายยังใช้ระบบผู้ติดต่อของผู้ติดต่อ (Contact of Contact) เข้ามาใช้ในการเชื่อมโยงเครือข่ายให้อยู่ในรูปของใยแมงมุมและพัฒนาระบบกล่องข้อความเข้า (In-box) ที่สามารถแสดงผลได้ดีโดยระบบกล่องข้อความเข้าเป็นระบบการแจ้งข่าวสารให้กับผู้ใช้แต่ละคนถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้คนอื่น ๆ ที่อยู่ในรายการผู้ติดต่อ และสำหรับระบบผู้ติดต่อของผู้ติดต่อ คือ การข้ามสายหรือเครือข่ายที่ทำให้เราสามารถเข้าถึงผู้ใช้ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนได้ เช่น เพื่อนของเพื่อน เพื่อนของคนรู้จัก โดยมัลติพลายเปิดโอกาสให้สามารถข้ามสายของผู้ติดต่อได้ถึง 3 ระดับ นอกจากนี้ ยังมีระบบการสร้างกลุ่มที่สนใจในเรื่องเดียวกันเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในสิ่งเดียวกัน ในปัจจุบันมัลติพลายได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มคนที่รักการถ่ายภาพในประเทศไทย เนื่องจากมีฟังก์ชันการแบ่งปันภาพถ่ายที่ใช้งานได้อย่างง่ายดาย

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ความนิยมสื่อสังคมของประเทศไทยจากการจัดสถิติของเว็บไซต์ 5 อันดับแรกเป็นสื่อสังคมประเภทเครือข่ายสังคม ซึ่งเน้นการสร้างและเชื่อมโยงชุมชนทางสังคมเข้าหากันเป็นเครือข่ายได้แก่เฟซบุ๊ก (<http://www.facebook.com>) ไฮไฟว์

(<http://www.hi5.com>) ทวิตเตอร์ (<http://twitter.com>) วินโดวส์ไลฟ์สเปซเซส (<http://spaces.live.com>) และมัลติพลาย (<http://multiply.com>) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกเครือข่ายสังคม Facebook มาใช้เป็นช่องทางสำหรับในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียน

3.5 ประโยชน์ของสื่อสังคม

การนำสื่อสังคมมาใช้ในการจัดการศึกษานั้นสามารถกระทำได้เนื่องจากมีหลายเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์ (Balci, 2010) ดังนี้

1. มีความเป็นอิสระและลดข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่
2. เกิดพัฒนาการในหลากหลายมิติทั้งในด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความสำเร็จและประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา

3. มีประสิทธิภาพและความสามารถในการเรียนรู้เชิงระบบมากขึ้นผ่านสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

4. เป็นการเรียนรู้แบบเอกัตภาพหรือการเรียนรู้รายบุคคล

5. รับข้อมูลข่าวสารและสะท้อนกลับได้อย่างรวดเร็ว

6. สามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระได้ด้วยตนเองบ่อยครั้งตามความต้องการ

7. นำเสนอในเชิงเนื้อหาและข้อมูลข่าวสารได้ง่าย

8. มีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ทั้งทางภาพและเสียง

9. นำเสนอเนื้อหาสาระวิชาได้หลากหลายรูปแบบทั้งแบบสถานการณ์จำลองภาพจำลองห้องปฏิบัติการเสมือน

10. เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้เป็นห้องเรียนเสมือน

11. เกิดการสื่อสารโดยตรงแบบสองทางระหว่างผู้ใช้ด้วยกัน

12. นำไปสู่การพัฒนาด้านการวิจัยการสร้างองค์ความรู้ทักษะเพื่อเปรียบเทียบโปรแกรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ

13. มีโอกาสและความเป็นไปได้สูงที่จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน

14. มีภาวะความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำต่อการวัดผลประเมินผลทางการเรียนรู้จากสื่อดังกล่าว

15. เกิดการพัฒนาทักษะทั้งผู้เรียนและผู้สอนให้ประสบความสำเร็จในหลายๆด้านทั้งด้านการประเมินผลการนำไปใช้และการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิง

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า สื่อสังคมสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ช่วยลดข้อจำกัดด้านต่าง ๆ จากการเรียนการสอนตามปกติ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาทักษะด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ และมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้ใช้คนอื่น ๆ โดยสร้างเป็นชุมชนที่เกื้อกูลซึ่งกันและกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในความสนใจได้

ตอนที่ 4 ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นสังคม ตามเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีการสื่อสารทำความเข้าใจซึ่งกันและกันตลอดเวลา เพื่อให้การทำงานประสานความร่วมมือบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แต่ละคนต้องร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม แต่การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้นั้นต้องมาจากการสื่อสารที่สามารถสร้างความเข้าใจได้อย่างตรงกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตรงตามความต้องการของการสื่อสาร อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการทำงานร่วมกัน

4.1 ความหมายของการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

การสื่อสารหรือการสื่อความหมาย (Communication) เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “communis” หมายถึง “พร้อมกัน” หรือ “ร่วมกัน” (common) หมายความว่า เมื่อมีการสื่อสารระหว่างกันเกิดขึ้น คนเราพยายามที่จะสร้าง “ความพร้อมกันหรือความร่วมมือ” ทางด้านความคิด เรื่องราว เหตุการณ์ ทัศนคติ ฯลฯ กับบุคคลที่เรากำลังสื่อสารด้วย ดังนั้น การสื่อสารจึงหมายถึงการถ่ายทอดเรื่องราวการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแสดงออกของความคิดและความรู้สึก ตลอดจนรวมไปถึงระบบเพื่อการติดต่อสื่อสารข้อมูลซึ่งกันและกัน (Webster’s Dictionary, 1978)

McQuail (2005) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การให้และการรับความหมาย การถ่ายทอด และการรับสาร ซึ่งรวมถึงแนวคิดของการโต้ตอบ แบ่งปัน และมีปฏิสัมพันธ์กันด้วย

Devito (1995) ได้ให้นิยามความหมายของการสื่อสารไว้ว่า คือ กระบวนการรับส่ง ข่าวสารระหว่างคนสองคน ที่มีสัมพันธภาพซึ่งกันและกันอย่างมีสติ เช่น พ่อ แม่และลูก นายจ้าง-ลูกจ้าง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดและความรู้สึกซึ่งกันและกันโดยไม่จำกัดเฉพาะการพูดหรือการเขียนเท่านั้น แต่รวมไปถึงการแสดงลักษณะท่าทางอากัปกริยาที่บุคคลแสดงออกด้วย

Weaver (1983) ให้ความหมายของการสื่อสารว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้างและครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่จิตใจของคนหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจของคนอีกคนหนึ่ง การสื่อสารจึงไม่ได้หมายความว่าเพียงการเขียนและการพูดเท่านั้น หากยังรวมไปถึงดนตรี ภาพ การแสดง และพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์อีกด้วย

สรุปได้ว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดข้อมูลสารหรือแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก จากผู้ส่งสารผ่านสื่อหรือช่องทางต่างๆ ในลักษณะของการพูด การเขียน การแสดง การจัดกิจกรรม พฤติกรรม ฯลฯ ไปยังผู้รับสารอย่างมีวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยการสื่อสารสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับบริบทของการสื่อสารเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลได้

“... การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถสองอย่างเป็นอย่างสำคัญ คือสามารถในการใช้วิชาความรู้อย่างหนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกอย่างหนึ่ง. ทั้งสองประการนี้ ต้องดำเนินคู่กันไปและจำเป็นต้องกระทำด้วยความสุจริตกาย สุจริตใจ ด้วยความคิดความเห็นที่เป็นอิสระปราศจากอคติ และด้วยความถูกต้องตามเหตุตามผลด้วย จึงจะช่วยให้งานบรรลุจุดหมายและ

ประโยชน์ที่พึงประสงค์โดยครบถ้วนแท้จริง...” (พระบรมราโชวาทเนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2528)

An eHow Contributor (2012) ให้ความหมายของการทำงานร่วมกันว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างประสบความสำเร็จในที่ทำงานหรือในชีวิตจริง

University of Strathclyde of Glasgow (2012) นิยามความหมายของการทำงานร่วมกันไว้ว่าเป็นความสามารถในการทำงานทั่วไปร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยอมรับฉันทามติ และเจรจาหาทางออกด้วยการชนะร่วมกันทั้งสองฝ่ายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

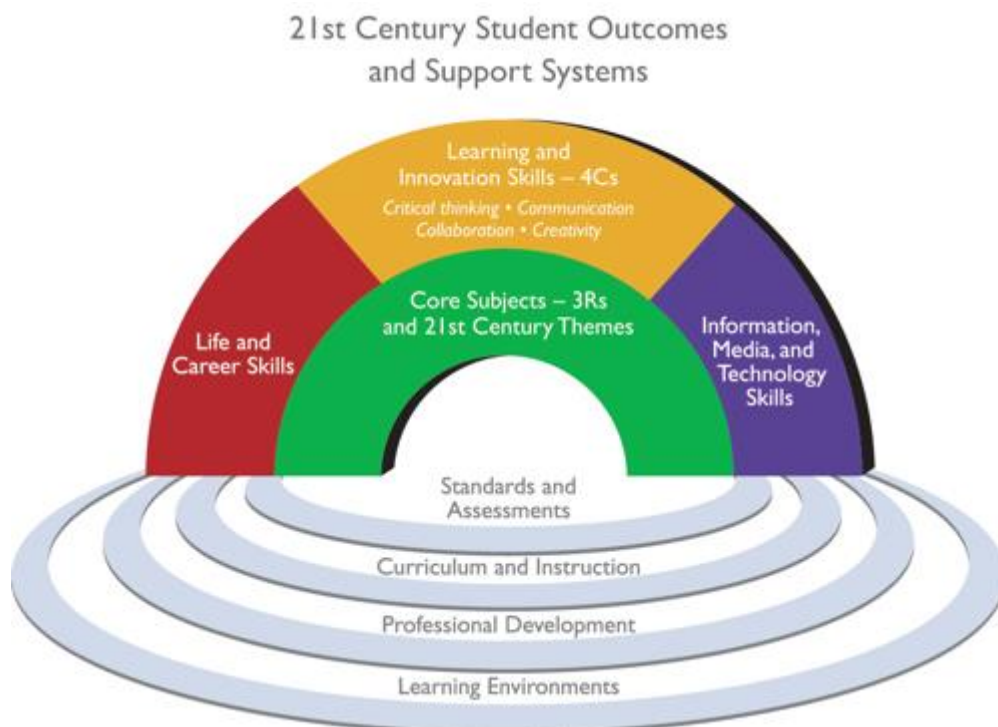
Partnership for 21st Century Skills (2012) อธิบายว่า การทำงานร่วมกันจำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการทำงานร่วมกลุ่มที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเหลือและประนีประนอมกันเพื่อให้เป้าหมายบรรลุผลสัมฤทธิ์

เลิศชาย ชูรัตน์ (2552) กล่าวว่า การทำงานร่วมกัน คือ การที่บุคคลหลายคนร่วมกระทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ มีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน มีความสัมพันธ์กัน และมีจุดประสงค์หรือความคาดหวังร่วมกัน

สรุปได้ว่า การทำงานร่วมกันเป็นการรวมตัวของสมาชิกภายในกลุ่มซึ่งกำหนดเป้าหมายร่วมกันมาทำงานประสานความร่วมมือ และพึ่งพาอาศัยกัน โดยสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การมีปฏิสัมพันธ์ การให้ข้อมูลป้อนกลับ ตลอดจนการสื่อสารที่ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจร่วมกัน ส่งผลดีให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม และการทำงานร่วมกันทำให้สมาชิกเกิดความผูกพันและอนาคตของกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และผลที่ได้รับจะเป็นความสำเร็จและความภูมิใจของแต่ละคน

4.2 ความเป็นมาของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication and collaboration) เป็นหนึ่งในทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and innovation skills) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ที่ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือกระทำ แล้วเกิดการเรียนรู้ขึ้นภายในใจ และสมองของตนเอง กล่าวได้ว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นพลังที่สร้างความมั่งคั่งของประเทศ (Kay, 2010) อันเกิดจากความร่วมมือของภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st skills) (www.21stcenturyskills.org) และบริษัทขนาดใหญ่อย่าง คิซโค (Cisco) อินเทล (Intel) ไมโครซอฟท์ (Microsoft) โครงการการสอนทักษะเพื่อศตวรรษที่ 21 (Teaching of 21st century skills project) (www.atc21s.org) องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และหน่วยงานด้านการศึกษาของรัฐ ซึ่งตระหนักถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงให้ผู้เรียนมีศักยภาพที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานได้ จึงได้สร้างกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สถานศึกษาทุกรัฐในสหรัฐอเมริกา นำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตน ดังภาพ

ภาพที่ 2.4 ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ที่มา: <http://www.p21.org/overview/skills-framework>

จากแผนภาพข้างต้นอธิบายได้ว่า ผลลัพธ์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หรือ 21st century student outcomes (รูปวงโค้งแบบสายรุ้ง) คือ ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญที่ผู้เรียนสามารถกระทำได้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21

วิชาหลักและประเด็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 (Core subjects and 21st century themes) ประกอบด้วย

1. ภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะภาษา (English, reading or language arts)
2. ภาษาโลก (World languages)
3. ศิลปะ (Arts)
4. คณิตศาสตร์ (Mathematics)
5. เศรษฐศาสตร์ (Economics)
6. วิทยาศาสตร์ (Science)
7. ภูมิศาสตร์ (Geography)
8. ประวัติศาสตร์ (History)
9. รัฐและพลเมือง (Government and Civics)

สถานศึกษานอกจากจะให้ความสำคัญในการสร้างผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาหลักเหล่านี้แล้ว ยังต้องส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหาสาระทางวิชาการในระดับที่สูงขึ้นด้วย โดยนำเอาประเด็นสำคัญด้านสหวิทยาการในศตวรรษที่ 21 (21st century interdisciplinary themes) เข้าร่วมในวิชาหลักด้วย ได้แก่

1. จิตสำนึกต่อโลก (Global awareness)
2. ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, economic, business and entrepreneurial literacy)
3. ความรู้ด้านพลเมือง (Civic literacy)
4. ความรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy)
5. ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental literacy)
6. ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการเตรียมผู้เรียนในอนาคต ซึ่งเรียกทักษะดังกล่าวนี้รวมกันว่าเป็น ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and innovation skills) ประกอบด้วย
7. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation)
8. การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving)
9. การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication and collaboration)

ผู้คนในศตวรรษที่ 21 อาศัยอยู่ร่วมกับเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมแบบกระจายสื่อ (media-suffused environment) จะมีลักษณะหลากหลาย ดังนี้ 1) เข้าถึงสารสนเทศจำนวนมาก 2) ปรับเปลี่ยนเครื่องมือด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และ 3) สามารถทำงานร่วมกันและแต่ละคนสร้างผลงานให้อยู่ระดับที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ดังนั้น ผู้เรียนหรือคนทำงานในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดนำไปใช้ที่สัมพันธ์กับสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

1. ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technology literacy)
2. ความรู้ด้านสื่อ (Media literacy)
3. ความรู้ด้านไอซีที (ICT literacy)

ทุกวันนี้สภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิตและการทำงานต้องการมากกว่าทักษะการคิดและเนื้อหาความรู้ ความสามารถในการนำทางสภาพแวดล้อมของชีวิตและการทำงานที่ซับซ้อนในยุคสารสนเทศที่มีการแข่งขันทั้งโลกเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนต้องมุ่งความสนใจในการพัฒนาทักษะชีวิตและการอาชีพ

1. การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and adaptability)
2. ความริเริ่มและการกำกับตนเอง (Initiative and self-direction)
3. ทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (Social and cross-cultural skills)
4. ความสามารถในการผลิตและความสามารถในการอธิบาย (Productivity and accountability)
5. ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and responsibility)

องค์ประกอบที่แสดงเป็นวงโค้งแนวนอน คือ ระบบสนับสนุนสำคัญที่จำเป็นต่อการรับประกันว่าผู้เรียนจะมีความชำนาญในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. มาตรฐานในศตวรรษที่ 21 (21st century standards)
2. การประเมินในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st century skills)

3. หลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st century curriculum and instruction)
4. การพัฒนาทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21(21st century professional development)
5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st century learning environments)

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการผสมผสานของกลุ่มทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อาทิ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานร่วมกัน ความรู้ด้านสารสนเทศ ฯลฯ กับมาตรฐานทางวิชาการ การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องก้าวข้ามเนื้อหาสาระไปสู่การเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือกระทำ แล้วเกิดการเรียนรู้ขึ้นภายในใจและสมองของตนเอง

4.3 ความสำคัญของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

Hanover Research (2012) ได้นำทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มาสังเคราะห์และจัดอันดับทักษะตามความถี่ที่พบตามแนวคิดของแต่ละสถาบันการศึกษา อาทิ Partnership for 21st Century Skills, Tony Wagner's Global Achievement Gap Seven Survival Skills, enGauge, Iowa Essential Concepts and Skills – 21st Century Skills, Connecticut Department of Education's 21st Century Skills, และ Assessment and Teaching of 21st Century Skills (ATC21S) ที่ได้นำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้และขยายผลโดยจัดอันดับความสำคัญของทักษะย่อย ๆ ไว้ 6 ลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 การสังเคราะห์ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

อันดับ	ทักษะ	Partnership for 21 st Century Skills	Tony Wagner's Global Achievement Gap Seven Survival Skills	enGauge	Iowa Essential Concepts and Skills – 21 st Century Skills	Connecticut Department of Education's 21 st Century Skills	ATC21S
ที่ 1	การทำงานร่วมกันและการทำงานเป็นทีม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	การแก้ปัญหา	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ที่ 2	ความสามารถในการยืดหยุ่นและการปรับตัว	✓	✓	✓	✓	✓	

อันดับ	ทักษะ	Partnership for 21 st Century Skills	Tony Wagner's Global Achievement Gap Seven Survival Skills	enGauge	Iowa Essential Concepts and Skills – 21 st Century Skills	Connecticut Department of Education's 21 st Century Skills	ATC21S
	ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมและโลก	✓		✓	✓	✓	✓
	ความรู้ทางสารสนเทศ	✓		✓	✓	✓	✓
	ภาวะผู้นำ	✓	✓	✓	✓	✓	
ที่ 3	ความรู้เรื่องความเป็นพลเมืองและสิทธิ	✓			✓	✓	✓
	ทักษะการสื่อสารด้วยวาจาและการเขียน		✓		✓	✓	✓
	ความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรม			✓	✓	✓	✓
	ความรู้ทางเทคโนโลยี	✓		✓	✓		✓
	ความคิดริเริ่ม	✓	✓	✓	✓		
ที่ 4	ความอยากรู้อยากเห็น		✓	✓	✓		
	ความรู้ทางการเงิน	✓			✓	✓	
	สุขภาพและความเป็นอยู่	✓			✓	✓	
	ความรู้ทางด้านสื่อ	✓				✓	✓
	ความสามารถในการผลิต	✓			✓	✓	
ที่ 5	ความสามารถในการอธิบาย				✓	✓	
	ความเป็นผู้ประกอบการ	✓	✓				
	การวิเคราะห์ข้อมูล		✓		✓		
ที่ 6	ความรู้พื้นฐาน			✓			
	การเรียนรู้เชิงบริบท					✓	
	ความรู้ทางสภาพแวดล้อม	✓					
	ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					✓	
	อภิปัญญา						✓
	ทักษะการมองเห็น			✓			

จากตารางสังเคราะห์ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะการทำงานร่วมกันหรือทักษะการทำงานเป็นทีม (Collaboration and teamwork) เป็นสมรรถนะหลัก (Core competency) ที่ทุกสถาบันการศึกษาระบุไว้ตรงกันว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับที่ Johnson & Johnson (2010) กล่าวไว้ว่า ในการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่นและวิธีการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ การสนับสนุนและการสอนทักษะการทำงานร่วมกันและการแก้ไขความขัดแย้งจะช่วยเพิ่มคุณภาพของความร่วมมือที่ผู้เรียนจะต้องประสบและเรียนรู้ให้ลึกซึ้งไม่เพียงแต่การมีปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าในชั้นเรียน แต่รวมถึงปฏิสัมพันธ์แบบออนไลน์ด้วย

แม้ทักษะการสื่อสารด้วยวาจาและการเขียนจะมีความสำคัญอยู่ในอันดับที่ 3 แต่ก็ถือว่ามี ความสำคัญ ดังที่ Darling-Hammond (2010) กล่าวว่าผู้เรียนต้องสื่อสารเป็น จึงจะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และจะได้ใช้ประโยชน์จากความรู้และความชำนาญของคนอื่น ต้องมีทักษะการสื่อสารซึ่ง รวมถึงการเขียนและการพูด ดังนั้น การทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จและก่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงานได้นั้นต้องอาศัยการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ช่วยสัมพันธ์ภาพอันดีให้เกิดขึ้น ได้ Johnson & Johnson (2010) ได้เน้นความสำคัญของทักษะการสื่อสารในลักษณะของการพิพาทเชิงสร้างสรรค์ หรือ วาทกรรมหารือ (Deliberate discourse) กล่าวคือ ในหมู่สมาชิกที่มาร่วมกัน เป็นทีมเมื่อตัดสินใจหรือตกลงอะไรบางอย่าง การพิพาทย่อมเกิดขึ้นเมื่อคิดเห็น ข้อมูล ทฤษฎี หรือข้อสรุปของสมาชิกคนหนึ่งไม่ตรงกับสมาชิกอีกคน และทั้งสองฝ่ายพยายามหาข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งงานวิจัยหลายเล่มกล่าวไว้ตรงกันว่าการพิพาทเชิงสร้างสรรค์เพิ่มความคงทนในการจำ ช่วย แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ยกระดับการใช้เหตุผลและการรับรู้ชั้นสูง ให้มุมมองที่หลากหลาย เพิ่ง แรงจูงใจในการเรียนรู้ สร้างทัศนคติเชิงบวกในการเรียนรู้ พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเชิง บวก ช่วยเหลือสังคม และเคารพตนเองมากขึ้น ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความร่วมมือในสถานการณ์ ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน (Johnson & Johnson, 1989; 2007; 2009)

4.4 การออกแบบการเรียนการสอนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

ผู้เรียนต้องใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในการดำรงชีวิต เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของตนเอง และเพื่อการทำงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตในโลกของการทำงานที่เน้นความรู้ ผู้สอนจะ ออกแบบการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ได้เรียนรู้ทักษะเหล่านี้ติดตัวไป ทักษะเหล่านี้สอนโดยตรงไม่ได้ แต่จัดกระบวนการให้เรียนรู้ได้ กลยุทธ์อย่างหนึ่งของการพัฒนาทักษะ คือ การฝึกตั้งคำถามที่ถูกต้อง สำคัญกว่าการหาคำตอบ ผู้สอนจึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถามแปลก ๆ และชวนกันหาทาง ทดลอง หรือค้นคว้าเพื่อตอบคำถามนั้น ทุกโอกาสของทุกกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ควรชวนกันตั้ง คำถาม ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ว่าคำถามที่ถูกต้องเป็นอย่างไร และนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่อย่างไร ร่วมกันหาคำตอบที่นำไปสู่การเรียนรู้หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หัวใจของเรื่องนี้คือ จิตวิญญาณของความ ไม่รู้ หรือไม่รู้จักจริง หรือไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ก่อนการพิสูจน์เพื่อท้าทายความรู้เดิมของตนเองและของโลก

โดยเฉพาะโลกในศตวรรษที่ 21 ต้องการทักษะของการสื่อสารและความร่วมมือที่กว้างขวาง และลึกซึ้งกว่าโลกยุคก่อน เป็นผลจากเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีการสื่อสาร (Digital and

communication technology) การออกแบบการเรียนการสอนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันควรมีเป้าหมายและวิธีการดังต่อไปนี้ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

เป้าหมายและวิธีการในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ได้แก่

1. เรียบเรียงความคิดและมุมมอง (Idea) ได้เป็นอย่างดีสื่อสารออกมาให้เข้าใจง่ายและงดงาม และมีความสามารถสื่อสารได้หลายแบบ ทั้งด้วยวาจา ข้อเขียน และภาษาที่ไม่ใช่ภาษาพูดและเขียน (เช่น ท่าทาง สีหน้า)
2. ฟังอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการสื่อสารจากการตั้งใจฟังให้เห็น ความหมาย ทั้งด้านความรู้ คุณค่า ทศนคติ และความตั้งใจ
3. ใช้การสื่อสารเพื่อบรรลุเป้าหมายหลายด้าน เช่น แจ้งให้ทราบ บอกให้ทำ จูงใจ และชักชวน
4. สื่อสารอย่างได้ผลในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย รวมทั้งในสภาพที่สื่อสารกันด้วยหลายภาษา

เป้าหมายและวิธีการในการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ได้แก่

1. แสดงความสามารถในการทำงานอย่างได้ผล และแสดงความเคารพให้เกียรติทีมงานที่มีความหลากหลาย
2. แสดงความยืดหยุ่นและช่วยประนีประนอมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน
3. แสดงความรับผิดชอบร่วมกันในงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นทีมและเห็นคุณค่าของบทบาทของผู้ร่วมทีมคนอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาเป็นเพียงบริบทหนึ่งของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนพึงได้รับ ผู้สอนมีหน้าที่สำคัญในการคิดหาทางขยายการเรียนรู้ในระบบออกไปสู่บริบทอื่นๆ และควรสร้างให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการเรียนรู้ในระบบ เพื่อนำความสนใจของผู้เรียนมาหลอมรวมเข้ากับการศึกษาในระบบ โดยนำสิ่งที่เกี่ยวข้องและผู้เรียนสนใจเข้ามาในชั้นเรียน และบูรณาการการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบเข้าด้วยกัน

4.5 การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

การเรียนรู้อย่างแท้จริงจะเกิดขึ้นได้ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มที่ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ ต้องใช้ภาษาเพื่อสื่อสารความคิดให้สมาชิกภายในกลุ่มเข้าใจ และทุกคนต้องรับผิดชอบงานของตนเอง เพื่อผู้สอนจะได้ทราบว่าใครเข้าใจเนื้อหาหรือใครต้องได้รับการสอนเพิ่มเติม Fisher & Frey (2010) แนะนำกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปนี้

การสร้างงานเขียนร่วมกัน โดยใช้กูเกิล ด็อกส์ (Google docs) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเขียนและรับความคิดเห็นจากเพื่อน หรือใช้เทคโนโลยีวิกิ เช่น www.pbworks.com หรือ www.writingwiki.org เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้เรียนเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นจากทั้งสองวิธีนี้ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ และได้คิดวิพากษ์เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เป็นต้น

การสอนแบบช่วยเหลือกันบนอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบแต่ละส่วน เช่น การคาดเดา การตั้งคำถาม การสรุป การทำความเข้าใจ เป็นต้น และต้องอ่านข้อมูลจากเว็บไซต์ พร้อมประเมินสิ่งที่อ่านหรือร่วมกันอภิปราย ซึ่งผู้สอนสามารถประเมินคุณภาพการอภิปรายของผู้เรียนระหว่างที่อยู่ในกลุ่มได้ดังตารางต่อไปนี้

การสอนแบบช่วยเหลือกันฯ	ขั้นต้น (1 คะแนน)	ขั้นพัฒนา (2 คะแนน)	ขั้นสำเร็จ (3 คะแนน)	ขั้นดีเด่น (4 คะแนน)	คะแนน
ตั้งคำถาม	สร้างคำถามทดสอบความจำง่าย ๆ ที่หาคำตอบได้จากข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่พบบนหน้าแรกของเว็บไซต์	สร้างคำถามเกี่ยวกับประเด็นหลักที่หาคำตอบได้จากข้อมูลที่รวบรวมจากเนื้อหาในลิงก์ต่างๆ ของเว็บไซต์	สร้างคำถามที่ต้องใช้การอนุมานข้อเท็จจริงและข้อมูลต้องสังเคราะห์จากเนื้อหาในลิงก์ของเว็บไซต์และความรู้เดิม	สร้างคำถามอย่างยืดหยุ่นซึ่งมีลักษณะหลากหลายจากข้อมูลที่ได้อ่านและทิศทางของบทสนทนา	
ให้ความกระจ่าง	บอกได้ว่าความกระจ่างเป็นเครื่องมือในการขยายความเข้าใจ และสามารถเริ่มการสนทนาเพื่ออธิบายได้อย่างเหมาะสม	หาคำที่เหมาะสมสำหรับอธิบายในบริบทของการสนทนา	ช่วยกลุ่มอธิบายคำที่ระบุโดยอาศัยคำไปในบริบท	ใช้กลยุทธ์เพื่ออธิบายคำซึ่งสามารถประยุกต์กับบริบทการอ่านทั่วไป	
สรุป	การสรุปประกอบด้วยความคิดที่สัมพันธ์กันอย่างหลวมๆ	การสรุปประกอบไปด้วยความคิดหลักต่างๆ แต่มีรายละเอียดมากมาย	การสรุปได้สังเคราะห์แนวคิดหลักอย่างสมบูรณ์เที่ยงตรง และกระชับ	การสรุปมีความเที่ยงตรงสมบูรณ์ และกระชับ และใช้ศัพท์ที่อยู่ในตัวบท	
ทำนาย	รู้จักการทำนายในฐานะของกล	ชี้้นำการทำนายของกลุ่มเพื่อสร้าง	ให้คำทำนายอย่างมีเหตุผลจากบริบท	ให้เหตุผลสนับสนุนคำทำนายและ	

การสอนแบบ ช่วยเหลือกันๆ	ขั้นต้น (1 คะแนน)	ขั้นพัฒนา (2 คะแนน)	ขั้นสำเร็จ (3 คะแนน)	ขั้นดีเด่น (4 คะแนน)	คะแนน
	ยุทธการอ่าน เชิงรุก	จุดประสงค์ การอ่านที่ ชัดเจน		ยืนยันหรือย้ำ การชี้แจงโดย อาศัยข้อมูลใน ตัวบท	

การผลิตงานกราฟิก โดยการให้ผู้เรียนสร้างวิดีโอด้วยโปรแกรม iMovie หรือผลิตหนังสือการ์ตูนดิจิทัล เพื่อมุมมองที่แตกต่างกันตามความเข้าใจของตน และนำเสนอผ่านบล็อกสำหรับการ์ตูนแต่ละหน้าเพื่อบรรยาย

จากแนวคิดของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ข้างต้นสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญต่าง ๆ ได้ดังนี้

ประเด็น	สรุปแนวคิดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21
ความเชื่อพื้นฐาน	ทักษะการสื่อสารจะช่วยให้ทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ เพื่อใช้ประโยชน์จากความรู้และความชำนาญของผู้อื่นจนบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในความสำเร็จของตน อีกทั้งการทำงานร่วมกันจะช่วยพัฒนาการมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล
หลักการเบื้องต้น	ผู้สอนออกแบบการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือกระทำ แล้วเกิดการเรียนรู้ขึ้นภายในใจและสมองของตน
เป้าหมายของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21	ผู้เรียนสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนสามารถคิดและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ แล้วประยุกต์สู่นวัตกรรม
เทคนิคการสอนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21	เรียบเรียงความคิดและแนวคิด โดยสื่อสารออกมาให้เข้าใจง่ายและงดงาม และใช้ช่องทางการสื่อสารได้หลายแบบ ทั้งทางวาจา ข้อเขียน และภาษาที่ไม่ใช่ภาษาพูดและเขียน (เช่น ท่าทาง สีหน้า) ฝึกการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ และการพูดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่างๆ เช่น แจ้งให้ทราบ บอกให้ทำ จูงใจ และชักชวน ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ฝึกผู้เรียนให้แสดงความสามารถในการทำงาน และแสดงความเคารพให้เกียรติเพื่อนในกลุ่มที่มีความหลากหลาย รู้จักการยืดหยุ่นและประนีประนอมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยร่วมกันรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน และเห็นคุณค่าเพื่อนในกลุ่มคนอื่นๆ

ประเด็น	สรุปแนวคิดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21
การวัดและประเมินผล ทักษะการสื่อสารและ การทำงานร่วมกันใน ศตวรรษที่ 21	การสังเกตการแสดงออกเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ชิ้นงาน ผลงาน รายงาน และกระบวนการ การวัดและประเมินผลด้านความสามารถ การวัดและประเมินผลด้านการปฏิบัติ

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Related research)

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

จากรายงานประจำปีเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการศึกษาแบบอีเลิร์นนิ่งในระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกาของสมาคมสโลน คอนซอร์เทียม (Sloan Consortium Foundation, 2008) เรื่อง Growing by Degrees: Online Education in the United States ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง โดยจำแนกตามประเภทการเรียนการสอนเปรียบเทียบกับสัดส่วนของเนื้อหาที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ตกล่าวคือ การเรียนการสอนแบบใช้เว็บช่วย (Web-Facilitated) เป็นการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีเว็บเพื่อ อำนวยความสะดวกในการสอนวิชาที่เคยสอนแบบปกติในชั้นเรียน (traditional) เทคโนโลยีที่ใช้อาจอยู่ในรูปแบบของระบบบริหารจัดการวิชา (Learning Management System) หรือหน้าเว็บเพื่อนำเสนอคำอธิบายรายวิชา และการบ้าน เป็นต้น สัดส่วนของเนื้อหาที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ตเท่ากับ 1-29% การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended/ Hybrid) เป็นการเรียนการสอนที่นำเสนอเนื้อหาวิชาโดยผสมผสานวิธีออนไลน์และวิธีพบปะในชั้นเรียน ส่วนมากของเนื้อหาแนะนำผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น ห้องสนทนา และบางส่วนนำเสนอแบบผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง สัดส่วนของเนื้อหาที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ตเท่ากับ 30-79% การเรียนการสอนแบบออนไลน์หรือแบบอีเลิร์นนิ่งเป็นการเรียนการสอนที่นำเสนอเนื้อหาทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดทางออนไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ต และโดยทั่วไปแล้วไม่มีการเรียนการสอนแบบปฏิสัมพันธ์โดยตรงในห้องเรียนเลย สัดส่วนของเนื้อหาที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ตเท่ากับ 80-100% ข้อสังเกตจากผลการสำรวจเรื่อง “การเข้าสู่ระบบการศึกษาหลักคุณภาพ และขอบเขตการศึกษาแบบ e-learning ในสหรัฐอเมริกา 2003-2004” พบว่าการศึกษาแบบอีเลิร์นนิ่งได้แผ่ขยายเข้าไปในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในด้านจำนวนและความหลากหลายของรายวิชาและหลักสูตร การศึกษาแบบอีเลิร์นนิ่งในปัจจุบันได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุดมศึกษา จากผลการสำรวจพบว่า ร้อยละ 65 ของสถานศึกษาที่เปิดสอนสูงกว่าระดับปริญญาตรีแบบในห้องเรียนก็เปิดสอนระดับดังกล่าวแบบอีเลิร์นนิ่งด้วย ร้อยละ 63 ของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีในห้องเรียนก็เปิดสอนระดับดังกล่าวแบบอีเลิร์นนิ่งด้วย ในบรรดาสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทแบบในห้องเรียนนั้น ร้อยละ 44 เปิดสอนระดับปริญญาโทแบบอีเลิร์นนิ่ง

ต่อมาในปี 2008 สมาคมสโลน คอนซอร์เทียม (Sloan Consortium Foundation) ได้เผยแพร่ข้อมูลจากรายงานประจำปีเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการศึกษาแบบผสมผสาน (Blended/ Hybrid Learning) ในระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา สมาคมสโลน คอนซอร์เทียม (Sloan Consortium Foundation) ได้จัดทำรายงานการวิจัยประจำปี พ.ศ.2550 เรื่อง Blending In: The

Extent and Promise of Blended Education in the United States พบว่าการเรียนรู้แบบผสมผสาน ได้รับความนิยมในสถานศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรปริญญาตรีมากกว่าหลักสูตรระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก ในทางตรงกันข้ามหลักสูตรระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก มักเลือกที่จะจัดการเรียนการสอนแบบ e-learning ซึ่งเป็นการเรียนออนไลน์ทั้งหมดมากกว่าการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Allen, et al., 2007) นอกจากนี้ผลวิจัยยังสรุปว่าการเรียนรู้แบบผสมผสาน ไม่ได้เป็นทางผ่านของการศึกษาในการที่จะเปลี่ยนผ่านรูปแบบการสอนจากการเรียนการสอนในห้องเรียนไปสู่การเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งดังที่หลายคนเข้าใจ

Sirichodok, Makaramani, & Sangpum (2012) เสนอแนวทางของการนำสื่อสังคมไปใช้ในการเรียนรู้แบบร่วมกันในระดับอุดมศึกษาไว้ว่ามี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลนำเข้า มีองค์ประกอบย่อย 6 ประการ คือ กำหนดวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอน เตรียมความพร้อมด้านสภาพแวดล้อม ออกแบบเนื้อหาบทเรียน กำหนดสื่อสังคม กำหนดบทบาทผู้สอนและผู้เรียน 2) กระบวนการ มีองค์ประกอบย่อย 10 ประการ คือ การกำหนดเป้าหมาย การทดสอบก่อนเรียน การศึกษาบทเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบย่อย การรายงานผล การทดสอบระหว่างเรียน การทดสอบหลังการเรียน การรายงานคะแนน และการให้รางวัล 3) ข้อมูลส่งออก มีองค์ประกอบย่อย 6 ประการ คือ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความก้าวหน้าของการเรียน ทักษะการใช้สื่อสังคม การสื่อสาร และการค้นหาข้อมูล ความพึงพอใจของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบร่วมกัน พฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมกัน 4) การควบคุม เป็นกิจกรรมการควบคุมดูแลระหว่างการเรียนรู้ และ 5) ผลป้อนกลับ สำหรับการปรับปรุง

Yang, Richardson, French, & Lehman (2011) พัฒนาและรับรองรูปแบบวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับการประเมินการเรียนรู้ด้านพุทธิปัญญาของผู้เรียนในการอภิปรายออนไลน์แบบไม่ประสานเวลา เป็นการออกแบบการวิจัยผสมผสาน ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณสำหรับการวิเคราะห์และการแปลความหมายของข้อมูล วิชาออนไลน์ 2 วิชา ได้แก่ วิชาพื้นฐานของการศึกษาทางไกล (Foundations of Distance Education: FDE) และวิชาการบูรณาการและการจัดการคอมพิวเตอร์ในการศึกษา (Integration and Management of Computers in Education: IMCE) ในมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี สหรัฐอเมริกา เป็นวิชาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 3 หน่วยกิต มีการรับความรู้และทักษะทางปัญญาเป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้หลัก ส่งผ่านเนื้อหาผ่านทาง WebCT (Blackboard) Vista และการพบปะกันในห้องเรียน การอภิปรายออนไลน์แบบไม่ประสานเวลาเป็นขั้นตอนการเรียนการสอนหลัก ผู้สอนเป็นผู้ระบุหัวข้อการอภิปรายและกำหนดเวลาให้ผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ ผู้เรียนทุกคนต้องโพสต์ (Post) ข้อความอย่าง 2-3 ข้อความใน 1 สัปดาห์ โดยตอบคำถามนำการอภิปรายก่อน และตอบเพิ่มอีกอย่างน้อย 1-2 ให้กับคำตอบของเพื่อน ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ข้อความจำนวนทั้งสิ้น 800 ข้อความที่โพสต์ลงทั้ง 2 วิชาออนไลน์ ส่วนข้อความเชิงปริมาณ คือ ข้อความจำนวนทั้งสิ้น 803 ข้อความที่โพสต์ลงทั้ง 2 วิชาเช่นเดียวกัน แต่คนละหัวข้อ คนละสัปดาห์ ว่างกระบวนการเชิงคุณภาพ ได้ปรับแนวทางทฤษฎีฐานราก เพื่อสร้างรูปแบบวิเคราะห์เนื้อหาตามข้อความมูลเชิงคุณภาพ ระหว่างกระบวนการเชิงปริมาณ การทดสอบ X^2 และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmative Factor Analysis: CFA) ซึ่งใช้การโพสต์ออนไลน์เป็นกรณีหรือการสังเกตการณ์

Smith (2011) วิจัยเรื่องสื่อสังคมออนไลน์กับการรณรงค์ทางการเมืองพบว่าในการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. 2008 บารักโอบามาได้เปลี่ยนรูปแบบการรณรงค์ทางการเมืองมาเป็นการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป้าประสงค์ในทางการเมืองทั้งนี้การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของโอบามาเปรียบเสมือนกับการใช้สื่อโทรทัศน์ในการรณรงค์ทางการเมืองของประธานาธิบดีจอห์น เอฟ. เคนเนดี ในปีค.ศ.1960 และโอบามายังใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางหลักในการรณรงค์และสื่อสารกับประชาชนมากที่สุดภายหลังจากการเลือกตั้งเมื่อปี 2008 ระดับการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับการรณรงค์ทางการเมืองจึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการศึกษาพบว่า 1 ใน 5 ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (รวมถึงผู้สูงอายุและพวกอนุรักษ์นิยมด้วย) ได้เข้าไปแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางสื่อสังคมออนไลน์ด้วยเช่นกัน Bynum (2011) ศึกษาการใช้สื่อสังคมเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เนื่องจากสื่อสังคมเข้ามามีบทบาทในชีวิตมนุษย์เกือบทุกด้าน แม้กระทั่งในชีวิตของผู้สอนและผู้เรียนก็ไม่มีข้อยกเว้น ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคม อาทิ MySpace, Facebook และ Twitter โดยเน้นวิธีการที่เป็นเลิศในการปรับหลักสูตรสถานศึกษาด้วยเครื่องมือเหล่านี้เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนใช้อยู่กับสื่อสังคมเป็นเวลามากกว่า 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดังนั้น ผู้สอนก็จึงควรนำเอาเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เพื่อบูรณาการสื่อสังคมกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เชื่อมโยงผู้เรียนเข้าหากันด้วยสื่อที่พวกเขาใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน

Lenhart, Purcell, Smith, & Zickuhr (2012) ศึกษาการใช้สื่อสังคมและอินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์มือถือของวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ในปี ค.ศ. 2006 บล็อกได้รับความนิยมน้อยลงจากวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นเมื่อเทียบกับวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากเครื่องมือและเทคโนโลยีที่อยู่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมเปลี่ยนแปลงและการใช้เว็บเด็บโตขึ้นเรื่อยๆ วัยรุ่นส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงเป็นการใช้ข้อความสั้นๆ ในการอัปเดตความเคลื่อนไหวของตน ทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดย Facebook เป็นเครือข่ายสังคมที่ผู้ใหญ่ใช้มากที่สุดมากถึงร้อยละ 73 ของผู้ถูกสำรวจเป็นเจ้าของบัญชีบน Facebook ร้อยละ 48 เป็นเจ้าของบัญชีบน MySpace และร้อยละ 14 เป็นเจ้าของบัญชีบน LinkedIn วัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่ใช่ Twitter โดยมีเพียงร้อยละ 8 ของผู้ใช้ที่มีอายุระหว่าง 12 - 17 ปี ที่ใช้ Twitter วัยรุ่นกว่าร้อยละ 75 และผู้ใหญ่อายุระหว่าง 18 - 29 ปี มีโทรศัพท์เป็นของตนเองและใช้อินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์มากกว่าร้อยละ 93 โดยกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการรับข่าวสารข้อมูล เหตุการณ์ปัจจุบันร้อยละ 62 และร้อยละ 48 ซื้อสินค้าออนไลน์ เช่น หนังสือ เสื้อผ้า เพลง และร้อยละ 31 รับข้อมูลด้านสุขภาพ ฟิตเนส การลดความอ้วนจากอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 17 ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูลด้านสุขภาพที่เข้าใจได้ยาก เช่น ปัญหาเรื่องยาและปัญหาสุขภาพทางเพศ

Jefferies & Hyde (2010) ได้ศึกษาการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบผสมผสานของนักศึกษาในอนาคตจากข้อค้นพบในงานวิจัยปัจจุบัน ระหว่างเดือนมีนาคม ค.ศ.2007 จนถึงเดือนเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2009 JISC หรือ Joint Information Systems Committee ได้ให้เงินสนับสนุนโครงการ Learners Journeys ของมหาวิทยาลัยเฮิร์ทฟอร์ด ไนร์ เป็นส่วนหนึ่งของระยะที่สองในงานวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เรียนผ่านโปรแกรมอีเลิร์นนิ่งที่รู้จักกันในนาม LXP2 และโครงการ Learners Journeys หรือ STROLL (Student Reflections On Lifelong e-Learning) เป็นงานวิจัยที่ให้นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในการศึกษาอุดมศึกษาและการศึกษาต่อต่างประเทศ

บันทึกประสบการณ์ของตนลงในชุดของบันทึกประจำวัน ใช้การบันทึกภาพและเสียงเพื่อจับการสะท้อนคิดของนักศึกษาต่อการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีตลอดเวลาที่มากกว่า 2 ปี ข้อมูลของโครงการแสดงการสะท้อนคิดต่างๆ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนและในเวลาว่างของนักศึกษา ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบผสมผสานจะต้องให้เทคโนโลยีมีอยู่ทุกหนทุกแห่งในชีวิตของพวกเขา เพื่อขยายการเข้าถึงเทคโนโลยีส่วนบุคคลโดยทั่วไปที่ใช้สำหรับการเรียนและเวลาว่าง รวมทั้งคอมพิวเตอร์และเครื่องเล่นเอ็มพีสาม การเข้าถึงเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยเอิร์ทพอร์ต ไนร์ได้พัฒนาการเรียนรู้ที่รวมไปถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบจัดการ หรือ MLE (Managed Learning Environment) ที่เรียกว่า Study Net MLE ได้รับความนิยมนอย่างสูงจากนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เข้ามาเรียนในวิทยาเขต และโดยเฉพาะการเข้ามีส่วนร่วมใน STROLL เพื่อสร้างการเข้าถึงการเรียนรู้ของตนไม่ว่าที่ใดและเมื่อไรก็ตามที่พวกเขาต้องการ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจถึงวิธีที่สถาบันเรียนรู้จากประสบการณ์ของนักศึกษาปัจจุบันและการสะท้อนคิดต่อการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพที่ได้รับการส่งเสริมจากเทคโนโลยี ซึ่งเทคโนโลยีควรเป็นตัวจักรสำคัญในการทำให้การเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตส่วนตัวของผู้เรียนมีความสมดุลกัน

Bliuc, Ellis, Goodyear & Piggott (2010) ศึกษาสำรวจประสบการณ์ของผู้เรียนในการเรียนแบบอภิปราย แบบเห็นหน้าและออนไลน์ ในวิชารัฐศาสตร์ ในมหาวิทยาลัย Australian University โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแง่มุมที่สำคัญของการเรียนของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นไปที่ความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนเรียน วิธีการในการเรียน และผลลัพธ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการที่เหมาะสมระหว่างความเข้าใจ กับการเรียนแบบเห็นหน้าและออนไลน์นั้น จะทำให้เกิดความสำเร็จทางการเรียนได้มากขึ้น ด้วยการออกแบบวิชาซึ่งช่วยทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเข้าใจในสิ่งที่เรียน และวิธีการเรียนแบบอภิปรายแบบเห็นหน้า และออนไลน์ จะสามารถรับประกันคุณภาพของการเรียนได้

Hassan (2010) ได้ศึกษาผลของซอฟต์แวร์การเรียนรู้คำศัพท์ที่เรียกว่า ArabCAVL ที่มีต่อการรับคำศัพท์ของผู้เรียน โดยกำหนดสมมติฐานว่าผู้เรียนที่ใช้ซอฟต์แวร์ ArabCAVL ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานจะรับรู้คำศัพท์มากกว่าผู้เรียนที่ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์แบบเดิมในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า โดยทั้งสองกลุ่มจะใช้กรอบแนวคิดเดียวกันในการเรียนคำศัพท์ ประเมินปัจจัยที่กล่าวถึงก่อนหน้าด้วยการใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อประเมินทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อซอฟต์แวร์ ผลการวิจัยพบว่า การจดจำคำศัพท์และการใช้คำศัพท์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดและแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีทัศนคติทางบวกต่อซอฟต์แวร์

Siew-Eng (2010) ได้ศึกษาถึงความหลากหลายในการศึกษาของการใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานในชะรวัก แม้ว่าการเรียนรู้แบบออนไลน์สามารถเข้าถึงผู้เรียนทุกคนไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม แต่การติดต่อกันกับบุคคลก็ยังเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า การเรียนรู้แบบผสมผสานอันประกอบไปด้วยการเรียนรู้แบบออนไลน์และการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าจึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้ผสมผสานสิ่งที่ดีที่สุดของทั้งสองโลก (โลกความเป็นจริงและโลกเสมือน) เข้าไว้ด้วยกัน รายวิชาการเรียนรู้แบบผสมผสานเริ่มเข้ามาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศมาเลเซีย ประมาณ 2-3 ปีก่อน เพื่อให้ทุกคนได้รับโอกาสในการเรียนอย่างเท่าเทียมกัน และการยอมรับที่สำคัญ

ของแนวการเรียนรู้แบบผสมผสานและเกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง คือ ความพึงพอใจของผู้เรียน ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทเกี่ยวกับ องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้ง 9 องค์ประกอบ ได้แก่ เนื้อหารายวิชา เทคนิค ความ ยืดหยุ่น การเรียนรู้ชุมชน แรงจูงใจ การแบ่งปัน ข้อมูลป้อนกลับ การเรียนรู้รอบด้าน และการเรียนรู้ ส่วนบุคคล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมประกอบไปด้วยแบบสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและ ตามด้วยการสัมภาษณ์เพื่ออธิบายข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนใน รายวิชาการเรียนรู้แบบผสมผสานคณิตศาสตร์ในรัฐเซราวัค ภาคการศึกษาเดือนกรกฎาคม- พฤศจิกายน ปี 2007 ใช้การสำรวจจำนวนประชากร พัฒนาและรับรองเครื่องมือในการสำรวจโดยใช้ รูปแบบของ Rasch และใช้แบบสอบถามแบบกึ่งมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ SPSS v14.0 และเข้ารหัสข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ซอฟต์แวร์ NVivo ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจทั้ง 9 องค์ประกอบจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง ปริมาณ และผู้เรียนมีความพึงพอใจในรายวิชาการเรียนรู้แบบผสมผสานจากการวิเคราะห์ข้อมูล คุณภาพ

Vesisenaho et al (2010) ได้ศึกษาการเรียนรู้แบบผสมผสานกับเทคโนโลยีปัจจุบันเพื่อ กระตุ้นการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน เพราะว่าสถานศึกษาต่างๆ กำลังเผชิญหน้ากับความต้องการ ของสังคมในยุคสารสนเทศและผู้เรียนในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ผู้เรียนจะนำโทรศัพท์เคลื่อนที่ติดตัวไปทุก ที่ แต่พวกเขายังคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ต่างกัน โดยเฉพาะซอฟต์แวร์ทางสังคม ซึ่งเป็นทั้ง ความท้าทายและโอกาสของสถานศึกษาที่จะใช้เทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่และซอฟต์แวร์ทางสังคม เป็นเครื่องมือสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมกันของผู้เรียน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเป็นไปได้ของเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่และซอฟต์แวร์ทาง สังคมในบริบทการเรียนรู้แบบผสมผสานกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมกัน และเตรียมตัวอย่างที่เป็น รูปธรรมของความเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในการศึกษาชั้นอุดมศึกษา เป็นแนวคิดสำหรับการ ใช้เทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่และซอฟต์แวร์ทางสังคมในการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี ของการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ใช้ซอฟต์แวร์ทางสังคม โดยกรณีที่ 1 เป็นสถานการณ์การสอนแบบ บรรยายที่ผู้เรียนเขียนคำบรรยายลงในสภาพแวดล้อมออนไลน์ร่วมกัน หรือใน Microblog ในกรณีที่ 2 ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ทำแล็บทดลองและเขียนข้อค้นพบลงในสภาพแวดล้อมวิกิแบบกึ่งมี โครงสร้าง และทั้งสองกรณี การสอนแบบเผชิญหน้าและสถานการณ์การเรียนรู้จะขยายออกเป็น สภาพแวดล้อมออนไลน์ โดยใช้คอมพิวเตอร์วางตักแบบพกพาที่เชื่อมต่อเครือข่ายไร้สาย สรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบเผชิญหน้าสามารถผสมผสานกับเทคโนโลยีไร้สายนอกห้องแล็บคอมพิวเตอร์ เป็น วิธีการในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมกันโดยจัดบทบาทของผู้เรียนเป็นผู้ผลิตเนื้อหา ซึ่งจำเป็น สำหรับการเรียนรู้แบบร่วมกันที่การต่อเติมความคิดเห็นและการตีความจะนำไปเป็นที่มาของการ สนทนา สำหรับซอฟต์แวร์ทางสังคมเป็นการประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์และ บทบาทของการเป็นผู้ใช้อย่างตื่นตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์การสอนแบบบรรยายได้รับ ประโยชน์จากเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่และซอฟต์แวร์ทางสังคม เป็นแนวทางใหม่ในการออกแบบ สถานการณ์การเรียนการสอน

Yaman & Graf (2010) ได้ศึกษาผลการประเมินโครงการความร่วมมือระหว่างชาติของการเรียนรู้แบบผสมผสานในการศึกษาวิชาชีววิทยาชีพครูชีววิทยา ซึ่งเป็นโครงการที่ประกอบไปด้วยการพัฒนาการนำไปใช้ และการประเมินของการสัมมนาข้ามชาติด้านการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาชีววิทยา แบ่งเป็น 3 หัวข้อตามลักษณะต่าง ๆ ของการศึกษาชีววิทยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชีววิทยา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งดอร์ทมุนด์และมหาวิทยาลัยฮาเซทเทท์ นักศึกษาทุกคนต้องเข้าชั้นเรียน “การสอนชีววิทยา” ระหว่างภาคฤดูหนาวในปีการศึกษา 2008-2009 ระบบอีเลิร์นนิ่งแบบโอเพนซอร์สแคลโรไลน์ (www.claroline.net) ได้นำมาใช้เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูล สะท้อนคิดกระบวนการเรียนรู้ และทำงานที่ได้รับมอบหมายกับกลุ่มเพื่อนจากต่างชาติให้สำเร็จ เป็นชั้นเรียนการเรียนรู้แบบผสมผสานให้เปิดโอกาสให้นักศึกษาและผู้สอนจาก 2 ประเทศ (เยอรมันและตุรกี) ที่มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมและแนวคิดทางการสอนที่แตกต่างกันเข้าร่วมโครงการความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูล เมื่อสิ้นสุดการเรียนในชั้น นักศึกษาประเมินโมโนทัศน์ตามประสบการณ์ของตน สำหรับการเรียนในชั้นเรียน การเรียนรู้รายบุคคล การฝึกหัด และการประยุกต์ใช้มีระดับสูงกว่าการเรียนแบบออนไลน์ การทำงานกลุ่ม การอภิปรายและการแลกเปลี่ยนข้อมูล รายการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับสูง และการสนับสนุนความพยายามในการพัฒนามโนทัศน์การสอนระหว่างชาติต่อไปในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก

Yilmaz (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาษาอังกฤษในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานต่อแนวทางการเรียนรู้ของตน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสามารถทางการเรียนและระดับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันตามแนวทางการเรียนรู้ของตนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในสาขาการศึกษาภาษาต่างประเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งยิลดิซจำนวน 53 คนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน ในปีการศึกษา 2006-2007 เป็นนักศึกษาหญิง 46 คน และนักศึกษาชาย 7 คน และไม่เคยเข้าร่วมในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานหรือการเรียนรู้บนเว็บมาก่อน ผลการวิจัยพบว่า (1) คะแนนความสามารถทางการเรียนของนักศึกษาในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานไม่ได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักศึกษาแบบ surface learner และ deep learner (2) ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของนักศึกษาแบบ deep learner สูงกว่านักศึกษาแบบ surface learner อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาษาอังกฤษมีความพึงพอใจสูงกว่าในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาที่ออกแบบสำหรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบ surface ดังนั้น สภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานจึงเหมาะสำหรับการฝึกฝนนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาษาอังกฤษที่มีแนวทางการเรียนรู้ต่างกัน

Alshwiah (2009) ได้ศึกษาผลของกลยุทธ์การเรียนรู้แบบผสมผสานในการสอนคำศัพท์ทางการแพทย์ มหาวิทยาลัยอะราเบียน อัลญาลิฟ (AGU) ตามผลลัพธ์กระบวนการเรียนรู้ โดยประเมินกลยุทธ์ที่นำเสนอตามผลสัมฤทธิ์ ความพึงพอใจ และทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อภาษาอังกฤษกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาจำนวน 50 คนที่มีคะแนนวิชาภาษาอังกฤษน้อยกว่าร้อยละ 60 ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยอะราเบียน อัลญาลิฟ โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุม 22 คน และกลุ่มทดลอง 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย แบบทดสอบภาษาอังกฤษ

AGU ในวิชาภาษาอังกฤษ 151 และมาตรวัดทัศนคติและความพึงพอใจที่มีต่อภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์และทัศนคติที่มีต่อภาษาอังกฤษไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เว้นแต่ในการสอบกลางภาค กลุ่มควบคุมสามารถทำคะแนนรวมได้ดีกว่ากลุ่มทดลอง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อหน่วยการเรียนรู้ออนไลน์ 3 ด้านและความพึงพอใจในระดับกลาง 1 ด้าน

Badawi (2011) ได้ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานในการพัฒนาความรู้และความสามารถด้านศาสตร์การสอนของนักศึกษาฝึกสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาฝึกสอน (ชั้นปีที่ 4) ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ชาวซาอุดี จำนวน 38 คน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยทาบุก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศแบบผสมผสาน แบบสอบวัดความรู้ด้านศาสตร์การสอน และระดับความสามารถ ในภาคการศึกษาต้นของปีการศึกษา 2008-2009 กลุ่มตัวอย่างจะแบ่งออกเป็น 2กลุ่มเท่า ๆ กันตามคะแนนเฉลี่ยสะสมและความรู้ด้านศาสตร์การสอน กลุ่มที่หนึ่งศึกษาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ 4 หน่วย โดยใช้รูปแบบการเรียนแบบเผชิญหน้า ส่วนกลุ่มที่สองศึกษาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ 4 หน่วยเช่นกัน แต่ใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน ผลจากแบบสอบวัดความรู้ด้านศาสตร์การสอน แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาฝึกสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในกลุ่มการเรียนแบบผสมผสานมากกว่ากลุ่มการเรียนแบบเดิม ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทั้งสองกลุ่มในคะแนนเฉลี่ยของระดับความสามารถด้านศาสตร์การสอน สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าในการพัฒนาความรู้ด้านศาสตร์การสอนของนักศึกษาฝึกสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ แต่การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบเดิมมีประสิทธิภาพเหมือนกันในการพัฒนาความสามารถด้านศาสตร์การสอน

Boitshwarelo (2009) ได้สำรวจการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับการพัฒนาอาชีพครูวิทยาศาสตร์ในบริบทของแอฟริกา เพื่อเป็นกรณีศึกษาที่ใช้แนวทางการเรียนแบบผสมผสานตามบริบทการพัฒนาวิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ เป็นการอธิบายกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมด้านการนำส่วนหนึ่งของการเรียนรู้แบบผสมผสานไปใช้ และแสดงความซับซ้อนของการแทรกแซงด้านไอซีทีในระเบียบวิธีการสอนแบบเดิมและเสนอแนวทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติในการแก้ปัญหาด้านการเรียนรู้แบบผสมผสานในสภาพแวดล้อมจริงของแอฟริกา สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มการเข้าถึงการศึกษาแบบต่อเนื่องและระดับอุดมศึกษาในแอฟริกา และต้องเป็นพันธมิตรทางวิชาการและควรออกแบบให้เข้าถึงไม่เพียงแต่ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายและสภาพแวดล้อมการนำไปใช้ แต่ยังต้องเป็นการบังคับและสามารถทำได้อย่างเป็นระบบและ วัฒนธรรมการเรียนการสอนจะเปลี่ยนแปลงไปถ้าการเรียนรู้แบบผสมผสานประสบผลสำเร็จ และเสนอแนวทางการแก้ไข ดังนี้ (1)โรงเรียนควรส่งเสริมด้านการเรียนรู้ของผู้สอนและจัดการแหล่งทรัพยากรด้านไอซีทีสำหรับผู้สอนและผู้เรียน (2)รัฐบาลควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบท้องถิ่น การเข้าถึงและการใช้ไอซีที และ (3)การฝึกอบรมควรใช้ขั้นตอนแบบผสมผสานและควรเป็นแบบอย่างของการฝึกปฏิบัติด้านไอซีทีที่ดี

Collopy & Arnold (2009) ได้สำรวจงานวิจัยเปรียบเทียบประสบการณ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนรายวิชาแนวใหม่ (แบบออนไลน์อย่างเดียวและแบบผสมผสาน) พบว่า ผลของการเรียนแบบออนไลน์และเรียนแบบผสมผสานขึ้นอยู่กับผู้เรียนและเนื้อหาวิชา แผลผลที่ได้จากการวิจัยกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนรายวิชาแนวใหม่อาจไม่เป็นจริงสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนรายวิชาแบบเดิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุความต้องการจำเป็นในการวิจัยครั้งนี้โดยการสำรวจงานของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เข้าร่วมในการวิจัยในสภาพแวดล้อมออนไลน์ และระบุสมรรถนะของผู้เรียนขณะทำงานในสภาพการเรียนรู้แบบออนไลน์และผสมผสาน และหน้าที่ของกลุ่มทำงานบนพื้นที่ออนไลน์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูระดับปริญญาบัณฑิตจำนวน 80 คนที่ลงทะเบียนเรียน 1 ใน 3 วิชาที่ใช้หลักสูตร Data for School Improvement โดยทั้ง 3 ชั้นเรียนแสดงขั้นตอนการส่งผ่านหลักสูตรที่ต่างกัน 3 แบบ ในชั้นเรียนแรกเป็นการเรียนแบบออนไลน์เท่านั้น ในชั้นเรียนที่สองและที่สามเป็นการเรียนแบบผสมผสานและการสนับสนุนในชั้นเรียนที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเข้าถึงและมีประสบการณ์กับเทคโนโลยีมาก่อนหน้า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจ 5 รายการ จำนวน 19 ข้อ และแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า การผสมผสานระหว่างสภาพแวดล้อมแบบออนไลน์และแบบเผชิญหน้าได้จัดให้มีโครงสร้างร่วมกันสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพแวดล้อมแบบเผชิญหน้าส่งเสริมการพัฒนาที่มีความรับผิดชอบ ความสามารถในการอธิบาย และประมวลผลเนื้อหาให้กับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น พื้นที่ออนไลน์ส่งเสริมสภาพแวดล้อมแบบเผชิญหน้าโดยให้เวลานักศึกษาวิชาชีพครูในการคิด ประมวลผล และสนทนาออนไลน์นอกเวลาเรียน สภาพแวดล้อมแบบออนไลน์ก่อให้เกิดความรับผิดชอบรายบุคคลเนื่องจากทุกคนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

Fulkerth (2009) ได้ศึกษาการใช้วัตถุประสงค์รายวิชาในการเปลี่ยนรายวิชาระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 10-15 สัปดาห์ ให้เหลือเพียง 8 สัปดาห์ โดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในการเริ่มต้นกระบวนการออกแบบใหม่ให้ผู้สอนต้องสำรวจวัตถุประสงค์รายวิชาอีกครั้งและสร้างรายวิชาแบบผสมผสานขึ้นมาให้เป็นมาตรฐาน ผลของการออกแบบรายวิชาใหม่ต้องครอบคลุมวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์รายสัปดาห์ต้องสอดคล้องกับกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ มีการใช้เครื่องมือแบบผสมผสาน (เช่น อีเมล อินเทอร์เน็ตและเว็บ เสียงที่ผู้เรียนหรือผู้สอนสร้าง พาเวอร์พอยท์เครื่องมือเครือข่ายทางสังคม เป็นต้น) เพื่อเป็นทางเชื่อมระหว่างกิจกรรมในสัปดาห์ก่อนหน้าไปยังกิจกรรมในสัปดาห์ถัดไป ความพึงพอใจของผู้เรียนในรายวิชาแบบผสมผสานใหม่นี้มาจากการประเมินรายวิชาโดยผู้เรียนชื่นชอบผู้สอนและเนื้อหา

George-Palilonis & Filak (2009) ได้ศึกษาการเรียนรู้แบบผสมผสานในชั้นเรียนการสื่อสารทางทัศนยะ ในบริบทการสะท้อนคิดของผู้เรียนต่อวิชาสื่อประสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลลัพธ์การเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการเรียนรู้แบบเดิม (2) ตรวจสอบประเด็นของการข้องเกี่ยว การยึดติด และความสนุกของผู้เรียนที่เรียนทั้งสองแบบ และ (3) วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเครื่องมือสื่อประสมต่างๆ ในฐานะเนื้อหารายวิชาปฐมภูมิ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 174 คน เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ภาคการศึกษา (2007-2008) แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างการเรียนรู้แบบผสมผสานและแบบเดิมในวิชาเดียวกัน และสะท้อนคิดกระบวนการเรียนรู้ที่รวมถึงวิธีที่นักเรียนปรับตัวเข้ากับรายวิชาแบบผสมผสานตลอด

ระยะเวลา 16 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนแบบผสมผสานแสดงระดับความพอใจที่สูงกว่า ผู้เรียนที่เรียนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่ม ผู้เรียนที่เรียนแบบผสมผสานมีปฏิริยาเชิงลบต่อรายวิชา การทำงาน การแสดงความสามารถของตน และแนวทางของผู้สอนต่อรายวิชาน้อยกว่า และผู้เรียนมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวข้องต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

Gülbahar & Madran (2009) ได้ศึกษาถึงการติดต่อสื่อสารและการร่วมกัน ความพึงพอใจ ความเท่าเทียมกัน และอิสรภาพในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานจากกรณีในประเทศตุรกี โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสำรวจการรับรู้ของผู้เรียนในรายวิชาไอซีทีที่แบบผสมผสานโดยใช้แบบสำรวจสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม เฉพาะนำมาเป็นข้อเสนอแนะของผู้สอนสำหรับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้แบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้เรียนจำนวน 910 คนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาแบบผสมผสาน ระหว่างภาคฤดูใบไม้ร่วง 2007-2008 แบ่งเป็น 49 ตอนเรียน ผู้สอน 27 คน โดยผู้สอนทุกคนดำเนินบทเรียนไปในทางคู่ขนานตามประมวลรายวิชามาตรฐาน เนื้อหา และกิจกรรม และเข้าร่วมการฝึกอบรมด้านศาสตร์การสอนและการใช้ระบบการจัดการเนื้อหาและการเรียนรู้ (LCMS) ก่อนการนำไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ด้านระดับของการสื่อสาร การร่วมกัน และความพึงพอใจของผู้เรียนแตกต่างกันไปตามระดับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และยังมี ความแตกต่างในระดับความพึงพอใจของผู้เรียนตามเพศของผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่พิจารณาตนเองว่ามีอิสรภาพและมีความเท่าเทียมกันในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสาน แต่ตัวแปรด้านอิสรภาพและความเท่าเทียมไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและข้อค้นพบในการวิจัยสรุปได้ว่า มีขอบข่ายหลัก 4 ด้าน (ประกอบไปด้วยตัวแปรหลายตัว) ที่ต้องนำมาพิจารณาในการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีคุณภาพสูง ดังนี้ เทคโนโลยี (การจัดการเนื้อหา การจัดการการเรียนรู้ ความสามารถในการใช้ประโยชน์ การเข้าถึงได้) ผู้สอน (ความเท่าเทียม สมรรถนะในการสอน สมรรถนะทางเทคนิค) ผู้เรียน (อิสรภาพ ความพึงพอใจ การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต) และศาสตร์การสอน (เนื้อหา ความยืดหยุ่น การประเมิน กิจกรรมการเรียนรู้)

Korkmaz & Karakus (2009) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามทัศนคติของผู้เรียนที่มีวิชาภูมิศาสตร์กับระดับและการจัดการการคิดเชิงวิพากษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนในโรงเรียน Kirsehir จำนวน 57 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 28 คน และกลุ่มควบคุม 29 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับเนื้อหาผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสานบนเว็บวิชาภูมิศาสตร์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับรูปแบบการเรียนรู้แบบเดิม รวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม ระดับการวัดทัศนคติในวิชาภูมิศาสตร์ และแบบประเมินการจัดการการคิดเชิงวิพากษ์ California ด้วยครอนบาคอัลฟา 0.92 และ 0.88 ผลการวิจัยพบว่า การใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานส่งผลต่อทัศนคติของวิชาภูมิศาสตร์ ระดับและการจัดการการคิดเชิงวิพากษ์เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเรียนรู้แบบดั้งเดิม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างทัศนคติของผู้เรียนต่อวิชาภูมิศาสตร์กับระดับและการจัดการการคิดเชิงวิพากษ์

Larson & Sung (2009) ได้ศึกษาถึงการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนในโหมดการส่งผ่านแบบออนไลน์ แบบผสมผสาน และแบบเผชิญหน้า เพื่อตัดสินความแตกต่างด้านความสำเร็จ

ของผู้เรียนระหว่างโหมดการส่งผ่านทั้งสามแบบ โดยการเปรียบเทียบผลการสอบและคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผู้สอนคนเดียวกันโดยใช้โหมดการส่งผ่านแบบออนไลน์ แบบผสมผสาน และแบบเผชิญหน้า กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนจำนวน 168 คนที่เรียนวิชาระบบการจัดการสารสนเทศชั้นนำ ผู้เรียน 63 คนอยู่ในตอนเรียนแบบเผชิญหน้า ผู้เรียน 22 คนอยู่ในตอนเรียนแบบออนไลน์ และผู้เรียนจำนวน 83 คนอยู่ในตอนเรียนแบบผสมผสาน ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านความสามารถของผู้เรียนในชั้น ไม่ว่าจะผู้เรียนจะได้รับการสอนแบบเผชิญหน้า แบบออนไลน์ หรือแบบผสมผสานก็ตาม และไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างโหมดการส่งผ่านแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ อีกทั้งไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านความสามารถของผู้เรียนเมื่อเปรียบเทียบกับโหมดการส่งผ่านแบบผสมผสานกับแบบเผชิญหน้าหรือแบบออนไลน์ ในด้านความพึงพอใจของผู้เรียน บุคลากร และประสิทธิภาพการเรียนรู้ ชั้นเรียนแบบผสมผสานและแบบออนไลน์ เป็นที่น่าพึงพอใจมากกว่าแบบเผชิญหน้า สรุปได้ว่า โหมดการส่งผ่านไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสามารถของผู้เรียนเนื่องจากไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยอื่นๆ เช่น การออกแบบรายวิชา การเลือกสื่อที่ตรงกับเนื้อหา การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้สอน และ/หรือแรงจูงใจของผู้สอนอาจมีความสำคัญมากกว่าโหมดการส่งผ่าน ถ้าผู้สอนใช้วิธีการที่เป็นเลิศไม่ว่าจะอยู่ในโหมดใดก็ตาม โหมดการส่งผ่านก็จะไม่เป็นปัจจัยหลักในด้านความสามารถของผู้เรียนอีกต่อไป

Precel, Eshet-Alkalai, & Alberton (2009) ได้ศึกษาลักษณะของการออกแบบและศาสตร์การสอนของรายวิชาการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยดำเนินการตรวจสอบการรับรู้ของผู้เรียนในหัวข้อต่อไปนี้ (1)ศาสตร์การสอน (2)รูปแบบของหนังสือเรียน (แบบรูปเล่มและแบบดิจิทัล) และ (3)การใช้ประโยชน์ของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้เรียนจำนวน 91 คน ภาคการศึกษาที่สาม ระหว่างปี 2006-2007 เป็นเพศหญิง 72 คน และเพศชาย 19 คน อายุเฉลี่ย 39 ปี มาจากอิสราเอลกลาง 43 คน อิสราเอลเหนือ 41 คน และอิสราเอลใต้ 6 คน และไม่ทราบอีก 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยด้านรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ในปัจจุบัน และมีความจำเป็นในการปรับปรุงแบบการเรียนการสอนให้เข้ากับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้เรียนชอบอ่านหนังสือที่เป็นรูปเล่มมากกว่ารูปแบบดิจิทัล มีเพียงผู้เรียน 2-3 คนที่ชอบการอ่านหนังสือเรียนดิจิทัลมากกว่าเป็นเพราะว่ามีตัวอย่างออนไลน์ ความพึงพอใจด้านองค์ประกอบการใช้ประโยชน์ของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูง แต่ก็พบว่ามืองค์ประกอบการใช้ประโยชน์บางอย่างถูกประเมินในระดับต่ำ เช่น คอมพิวเตอร์แบบพกพาส่วนบุคคล ดังนั้น ในงานวิจัยต่อไปควรแสดงเหตุผลในการประเมินให้ชัดเจนและปรับการออกแบบรายวิชาให้สอดคล้องกัน

Russo, Watkins, Kelly, & Chan (2008) ศึกษาผลการใช้สื่อสังคม เช่น บล็อก พอดคาสท์ และการแลกเปลี่ยนเนื้อหาเพื่อให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมผ่านการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม และปรับวิธีการสื่อสารของพิพิธภัณฑ์ในการแสดงบทบาทผู้รับผิดชอบในการดูแลรดกเนื้อหาทางวัฒนธรรมและนำเสนอทัศนคติขององค์การที่มีต่อผู้มีอำนาจทางวัฒนธรรม เป็นทิศทางใหม่สำหรับการเรียนรู้พิพิธภัณฑ์ (Museum learning) เนื่องจากการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมผ่านการใช้อินเทอร์เน็ตจะสามารถบูรณาการเข้ากับการจัดการพิพิธภัณฑ์ได้ โดยใช้สร้าง อัปโหลด และแลกเปลี่ยนเนื้อหาทางวัฒนธรรมแบบดิจิทัลด้วย

การใช้สื่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารกับชุมชนที่สนใจเรื่องราวเดียวกัน และสร้างหรือพัฒนาเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเนื้อหาที่ได้รับความนิยมได้

Ahmad, Shafie, & Janier (2014) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการรับรู้ของผู้เรียนที่นำไปสู่การเรียนแบบผสมผสานในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์: การประยุกต์ใช้อย่างบูรณาการ (Students' perceptions towards Blended Learning in teaching and learning Mathematics: Application of integration) อภิปรายถึงการเรียนแบบผสมผสานได้รับความนิยมมากในการฝึกอบรมและการศึกษา รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานนี้เป็นการรวมการเรียนการสอนแบบการเผชิญหน้า (face-to-face) กับการช่วยเหลือของเทคโนโลยีบางชนิด (technological aids) ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ คอร์สแวร์ที่ได้รับการพัฒนาได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในหัวข้อเรื่องการประยุกต์ใช้อย่างบูรณาการ โดยคอร์สแวร์ถูกออกแบบมาเพื่อเสริมการบรรยายในชั้นเรียนและช่วยเหลือการเรียนรู้ของนักเรียนนอกห้องเรียนตามอัตราการเรียนและช่วงเวลาเรียนที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล คอร์สแวร์นี้เริ่มใช้กับนักศึกษาในภาคการศึกษามกราคม 2008 วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือเพื่อศึกษาผลของการเรียนแบบผสมผสาน ที่รวมเข้ากับการเรียนรู้แบบดั้งเดิมในห้องเรียน คอร์สแวร์และการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ จะช่วยนักศึกษาในการเรียนรู้เรื่องการประยุกต์ใช้อย่างบูรณาการ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังตรวจสอบผลของวิธีการเรียนแบบผสมผสานที่มีต่อการรับรู้ของนักศึกษาในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 30 คนโดยจัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินทัศนคติและการเรียนรู้ของนักศึกษา ผลจากแบบสอบถามพบว่า การเรียนแบบผสมผสานได้รับความนิยมโดยเฉพาะในด้านการนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ผลการวิจัยยังแสดงอีกว่า นักศึกษาแสดงการรับรู้ทางบวกในการใช้วิธีการเรียนแบบผสมผสานนี้

Tsoi & Goh (2008) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนจำเป็นต้องดำเนินตามรูปแบบหรือทฤษฎีทางการศึกษาที่เหมาะสม ดังเช่นในงานวิจัยฉบับนี้ ได้นำเสนอศาสตร์การออกแบบอีเลิร์นนิ่งทางเลือก รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน TSOI เป็นรูปแบบศาสตร์การสอนสำหรับการออกแบบอีเลิร์นนิ่งด้านพุทธิปัญญาในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเคมี ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผสมผสานรูปแบบวงจรการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบเพียเจเทียน (Piagetian science learning cycle model) และวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคลป์ (Kolb's experiential learning cycle) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน TSOI แสดงการเรียนรู้เป็นกระบวนการด้านพุทธิปัญญาแบบวงจร 4 ด้าน ดังนี้ แปลความหมาย (Translating) สลักแนวคิด (Sculpting) ทำให้ใช้ได้ (Operationalizing) และรวบรวม (Integrating) ลักษณะสำคัญของรูปแบบดังกล่าว คือ การส่งเสริมกระบวนการด้านพุทธิปัญญาในตัวผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้แบบต้นตัว โดยเริ่มจากการอุปนัยไปยังการนิรนัย การออกแบบจำกัดเฉพาะในการการศึกษาศาสตร์และเคมีและพัฒนาแบบเน้นงานวิจัยเป็นฐาน

Monsakul (2008) นำเสนอผลที่ได้จากการสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งในระดับอุดมศึกษา จากการสังเคราะห์บทความวิชาการ/งานวิจัยที่อยู่ในข่ายการสังเคราะห์จำนวน 42 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่จะเผยแพร่ในปี พ.ศ.2549 และจากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถามทั้ง 19 ท่านที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษาในรูปแบบดังกล่าวพบว่าส่วนใหญ่การเรียนการสอนจะถูกแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ เนื้อหาของบทเรียน กิจกรรม

การเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร และการวัดและประเมินผลการเรียนโดยในส่วนของเนื้อหาของบทเรียน ถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้ โดยเนื้อหาของบทเรียนจึงต้องพัฒนาให้ครอบคลุมในวิชานั้นๆ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการในการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาศักยภาพให้แก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนจะเรียนผ่านหน้าจอ เนื้อหาของบทเรียน (Courseware) ของแต่ละบท ส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยวีดิทัศน์การบรรยายของผู้สอนเนื้อหาของบทเรียน รูปภาพประกอบคำบรรยาย สรุปเนื้อหาของแต่ละบทเรียน ท้ายบท เอกสารประกอบการสอนประจำหน่วยการเรียนรู้ หรือจากหนังสือเรียนที่ทางอาจารย์ได้ระบุไว้ตาม Course Syllabus รูปแบบของ Courseware เสนอเป็น 2 แบบซึ่งผู้สอนของในแต่ละวิชาสามารถเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และ/หรือลักษณะวิชา รูปแบบมีดังนี้ แบบที่ 1 รูปแบบสื่อประสม ข้อความ ภาพ อนิเมชัน กราฟิก วีดิทัศน์ อยู่ในชั้นเดียวกัน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาดังกล่าว และแบบที่ 2 รูปแบบสื่อประสม โดยจะจัดวางภาพวีดิทัศน์ผู้สอนไว้ที่มุมบนซ้าย/ขวา หัวข้อการบรรยายอยู่ที่มุมล่างซ้าย/ขวา และ PowerPoint ของผู้สอนจะอยู่ที่หน้าจอหลัก ซึ่งรูปแบบนี้ไม่เน้นปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา เน้นการรับชมวีดิทัศน์การบรรยาย นอกจากเนื้อหาการบรรยายดังกล่าว และเนื้อหาจากหนังสือเรียนแล้ว ผู้สอนอาจนำเสนอเนื้อหาเพิ่มเติมในรูปแบบต่างๆ เช่น Streaming video clip E-journal E-Book Podcast เป็นต้น

Delialioglu & Yildirim (2007) ได้ศึกษาผลของการรับรู้ของนักศึกษามิติประสิทธิภาพของปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมการเรียนแบบผสมผสาน งานวิจัยเชิงกรณีศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อมิติประสิทธิภาพของปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ในการเรียนรู้แบบผสมผสาน จากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 25 คน ที่ได้ลงทะเบียนเรียนใน “วิชาการระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร” ซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยรัฐบาลในประเทศตุรกี งานวิจัยเก็บข้อมูลเป็นเวลา 14 สัปดาห์โดยเมื่อสิ้นสุดสัปดาห์ที่ 14 ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลการโดยการสัมภาษณ์ในด้าน “มิติประสิทธิภาพต่อปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้” นอกจากนี้ การเข้าเรียนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ของนักเรียนได้ถูกเก็บและถูกวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบและตรวจสอบความแน่นอนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้อค้นพบของการวิจัยนี้พบว่า (1) การผสมผสานของการเรียนการสอนแบบ Instructivist ที่เน้นผู้สอนเป็นสำคัญและการเรียนการสอนแบบ Constructivist ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) การเรียนการสอนที่สนับสนุนกระบวนการคิด (Cognitive support) (3) กิจกรรมการเรียนรู้ที่แท้จริง (Authentic learning activities) (4) การร่วมมือ (Collaboration) (5) ประเภทและแหล่งที่มาของแรงจูงใจ (Type and source of motivation) (6) การเรียนรู้ส่วนบุคคล (Individualized learning) และ (7) การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Access to the Internet) ล้วนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบผสมผสาน

Long, Vignare, Rappold, Mallory (2007) กล่าวว่า ในความพยายามทำความเข้าใจการรับรู้ของผู้เรียนด้านการติดต่อสื่อสารในรายวิชาการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถาม 22 ข้อและให้ผู้เรียนที่ลงทะเบียนรายวิชาต่างๆ ในปีการศึกษา 2547 – 2548 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ 1) กลุ่มผู้เรียนที่ได้ยิน 2) กลุ่มผู้เรียนหูหนวก 3) กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาการฟัง และ 4) กลุ่มผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และตรวจสอบการรับรู้ด้านการ

สื่อสารและประสบการณ์การเรียนรู้แบบผสมผสาน กลุ่มผู้เรียนที่ได้ยินและกลุ่มผู้เรียนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สองมีทัศนคติเชิงบวกกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ส่วนกลุ่มผู้เรียนหูหนวกและกลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาการฟังรายงานว่าทั้งคุณภาพและปริมาณของการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียน ด้วยกันพัฒนาขึ้นอย่างมากด้วยการรวมองค์ประกอบแบบออนไลน์ นอกจากนี้ กลุ่มผู้เรียนหูหนวก ได้รับประโยชน์มากที่สุดในการเข้าถึงการสื่อสาร

Dabbagh & Denisar (2005) ศึกษาเรื่องการประเมินทางแก้ไขปัญหาการออกแบบการเรียน การสอนแบบใช้ทีมเป็นฐานกับกรณีเปอร์มีเดียแบบใช้เว็บเป็นฐานต่างลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 28 คน (ผู้หญิง 24 คน และผู้ชาย 4 คน) ที่ลงทะเบียน เรียนวิชาการออกแบบการเรียนการสอนขั้นสูง มหาวิทยาลัยมิด แอทแลนติก ผู้เรียนทุกคนเรียน วิชาการออกแบบการเรียนการสอนเบื้องต้นและเรียนวิชาทฤษฎีการเรียนรู้ การพัฒนามัลติมีเดีย มาแล้ว นักศึกษาอายุระหว่าง 26 – 52 ปี และมีประสบการณ์ทางวิชาชีพด้านการสอนระดับอนุบาล- มัธยม รัฐบาล กองทัพ และบริษัทที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 4 – 6 ปี ในตอนต้นภาคการศึกษา ผู้วิจัยซึ่ง เป็นผู้สอนได้สอบถามผู้เรียนว่าต้องการรูปแบบออนไลน์หรือสิ่งพิมพ์สำหรับการส่งงานกรณีศึกษา ผู้เรียน 14 คนระบุว่าต้องการรูปแบบออนไลน์และได้รับกรณีไฮเปอร์มีเดียที่ใช้เว็บเป็นฐานใน การศึกษาครั้งนี้ ผู้เรียนอีก 14 คนได้รับการมอบหมายกรณีที่ใช้สิ่งพิมพ์เป็นฐาน โดยเลือกจากหนังสือ ID Casebook: Case Studies in Instructional Design การเรียนรายวิชาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะของการออกแบบและได้ข้องเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตาม หลักการของคอนสตรัคติวิสต์และการรับรู้ รูปแบบศาสตร์การสอนที่กล่าวถึงในวิชานี้ประกอบด้วย การเรียนการสอนแบบยึดหลัก (Anchored Instruction) การฝึกหัดทางปัญญา (Cognitive Apprenticeships) ความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility) ข้อความหลายมิติ (Hypertexts) และชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice) และอื่นๆ กิจกรรมการเรียน การสอนประกอบด้วยการอภิปรายในชั้นเรียน กิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน และการนำเสนอ บันทึกสะท้อน คิด การมอบหมายกรณีศึกษา และโครงการการออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบศาสตร์การ สอนที่อภิปราย กิจกรรมในวิชาทั้งหมดได้รับสนับสนุนจากองค์ประกอบของเว็บเป็นฐาน โดยใช้ WebCT ผลการศึกษาพบว่า ทางแก้ปัญหาคือพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการออกแบบกรณีต่างลำดับ นำเชื่อถือมากกว่าการออกแบบกรณีตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางแก้กรณีต่างลำดับมีหลักฐาน ของกระบวนการแก้ปัญหาที่กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทาง แก้ปัญหาอย่างผู้เชี่ยวชาญ

Collis & Margaryan (2004) ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้ทฤษฎีกิจกรรมในการใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อย่างร่วมมือและกิจกรรมเน้นงานในบริษัท ความจำเป็นทางธุรกิจ ใน หลายๆ ฝ่ายนำมาซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทางแก้ปัญหาและสร้างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายใต้อาณาการณีสถานที่ทำงานที่อาจเกี่ยวข้องกับพันร่วมกันระหว่างบรรดาสมาชิกในทีม กิจกรรม เน้นงาน (Work-Based Activity: WBA) และการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้เป็น องค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรในสถานการณ์การเรียนรู้เช่นนี้ ด้วยแนวทางดังกล่าว สถานการณ์การร่วมกันทำงานจะกลายเป็นแกนหลักของหลักสูตร ในการวิจัยนี้เป็นการอธิบายกรอบ แนวคิดสำหรับการออกแบบหลักสูตรที่สัมพันธ์กับกิจกรรมเน้นงานและการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุน

การเรียนรู้อย่างร่วมมือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบกิจกรรมเน้นสถานที่ทำงานสำหรับการเรียนรู้ องค์การพัฒนาภาวะผู้นำและการเรียนรู้ของบริหารการผลิตและการสำรวจเซลล์เป็นผู้อธิบายการใช้ แนวทางการออกแบบสำหรับหลักสูตรนี้ ซึ่งมีประเด็นหลักอยู่ 4 ประเด็นได้แก่ ประเด็นทางสังคมและ องค์การ ประเด็นด้านเวลาและสถานที่ทำงาน ประเด็นที่สัมพันธ์กับดานการลงทุนของผู้บริหาร ระดับสูง และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพหุชาติ อันเป็นความท้าทายจากการใช้แนวทางดังกล่าว

Mc Alpine (2000) ศึกษาการนำการเรียนการสอนแบบออนไลน์เข้ามาใช้ร่วมกับวิธีการ เรียนรู้ร่วมกันกับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อเพิ่มทักษะในด้านการวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสาร การ ทำงานเป็นทีม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานร่วมกันโดยเฉพาะการ ได้เรียนรู้ข้อมูลจากผู้เรียนอื่นๆ และเห็นว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณค่า ทำให้เกิดความเข้าใจในการเรียน เพิ่มขึ้น และบางส่วนเห็นว่าการอภิปรายบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ ควรใช้ โทรศัพท์ในการสื่อสารมากกว่า และในประเด็นการรับรู้ ความเข้าใจของผู้เรียน การพัฒนาทักษะใน การแก้ปัญหา การใช้ประสบการณ์และความรู้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนส่วนใหญ่ ค่อนข้างเห็นด้วยว่ามีการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นและได้รับประโยชน์ ผู้เรียนจะทำงานส่งแต่ไม่ค่อยมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จะสนทนาเฉพาะในเรื่องงานที่ได้รับมอบหมาย และยุติการสนทนาภายใน ระยะเวลาอันสั้น มีการอ้างอิงถึงแหล่งข้อมูลภายนอกบ้างเล็กน้อย ส่วนในรายวิชาที่มีการบังคับให้ ผู้เรียนต้องมีการอภิปรายทุกสัปดาห์ แต่ให้มีโอกาสสมัครเป็นผู้ตั้งกระทู้เสริมผู้เรียนจะมีการตอบสนอง การอภิปรายในกระทู้เสริมค่อนข้างน้อยกว่ากระทู้หลักของผู้สอน การตอบสนองจากผู้เรียนในแต่ละ กระทู้เฉลี่ยประมาณ 16-65 ข้อความ ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูง ส่วนความยาวของข้อความส่วนใหญ่จะ เป็นการสรุปเนื้อหาสั้นๆ การตอบกระทู้ส่วนมากจะอ้างจากประสบการณ์ของตนเอง ไม่ค่อยอ้างจาก ข้อมูลที่จัดให้ แต่จะมีการอ้างถึงกรณีศึกษาที่มอบหมายให้เป็นงาน รวมข้อความที่เกิดขึ้นในการเรียน ทั้งหมด จำนวน 450 ข้อความ

5.2 งานวิจัยในประเทศ

วันวิสาข เจริญนาน (2555) วิจัยเชิงสำรวจเรื่องพฤติกรรมการใช้โซเชียล มีเดีย (Social Media) ของคนกรุงเทพฯ จำนวนทั้งสิ้น 641 คนดำเนินโครงการระหว่างวันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2555 ผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 90.0 ใช้สื่อสังคมในรอบ 30 วันที่ผ่านมาโดย ตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 46.9 ใช้มากกว่า 1 ครั้งต่อวันรองลงมาคือ ร้อยละ 22.4 ใช้วันละ ครั้ง ร้อยละ 8.0 ใช้ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์หรือร้อยละ 9.2 ใช้ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 7.9 ใช้ 1-2 ครั้ง/ สัปดาห์และร้อยละ 5.6 ใช้น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้งนอกจากนี้เมื่อถามตัวอย่างถึงเว็บไซต์ที่ใช้ Social Media พบว่าตัวอย่างเกือบร้อยละร้อยหรือร้อยละ 98.6 ระบุ Facebook รองลงมาคือร้อย ละ 21.6 ระบุ Twitter และร้อยละ 13.9 ระบุ Hi5 ตามลำดับเมื่อถามถึงเหตุผลที่ใช้สื่อสังคมพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 94.5ระบุใช้เพื่อพูดคุยติดตามข่าวสารของเพื่อน/คนรู้จัก รองลงมาหรือ ร้อยละ 63.4 ระบุใช้เพื่ออัปเดตสถานะ/รูปภาพ/ข่าวสาร/สถานการณ์ทั่วไป ร้อยละ 34.0 ระบุใช้เล่นเกมส้นนอกจากนี้ตัวอย่างร้อยละ 31.7 ยังใช้เพื่อระบายอารมณ์/ความรู้สึก ร้อยละ 30.0 ใช้พูดคุย ติดตามข่าวสารของคนในครอบครัว ร้อยละ 25.0 ใช้เพื่อหาคู่ /แฟน /เพื่อนใหม่ในสังคมออนไลน์ ร้อยละ 18.9 ใช้เพื่อติดต่อกันในขณะที่ร้อยละ 9.0 ใช้เพื่อซื้อ /ขายสินค้า/ทำธุรกิจออนไลน์ และเมื่อ

ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมกับกลุ่มผู้ใช้สื่อสังคมเป็นประจำทุกวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างพบเห็นโฆษณาสินค้าและบริการในสื่อสังคมหลากหลายประเภท อาทิ สินค้าประเภทแฟชั่น เครื่องสำอาง เกมส่วนลดที่ปัก โรงแรม และร้านอาหารต่างๆ เป็นต้น โดยโฆษณาที่พบเห็นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือโฆษณาสินค้าและบริการที่ให้การสนับสนุนเว็บไซต์สื่อสังคมที่ตนใช้และโฆษณาที่แปะวางบนหน้ากระดาน (Wall) และหน้าประวัติของตน นอกจากนี้เมื่อสอบถามต่อไปถึงความคิดเห็นต่อโฆษณาทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว พบว่าสำหรับโฆษณาประเภทแรกนั้น กลุ่มตัวอย่างเข้าใจและยอมรับการมีโฆษณาเพราะคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาในเชิงธุรกิจที่จะต้องมีส่วนเซอร์อ์กั้ให้มีความเชื่อถือต่อโฆษณาประเภทนี้มากกว่าโฆษณาประเภทที่ 2 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างรู้สึกรำคาญ ถูกรบกวน ถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและรู้สึกกังวลกับข้อมูลส่วนตัวที่รั่วไหลไปยังแหล่งที่มาของโฆษณาเหล่านั้นนอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างบางรายยังกล่าวว่าการทำโฆษณาลักษณะนี้ถือเป็นความเห็นแก่ตัวของเจ้าของโฆษณาและมักจะลบหรือบล็อกโฆษณาเหล่านี้ทันที อย่างไรก็ตามเมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 81.6 ระบุสื่อสังคมทำให้ติดต่อกับคนที่อยู่ไกลได้ รองลงมาหรือร้อยละ 71.9 ทำให้รู้ว่าเพื่อนเก่าอยู่ที่ไหน ทำอะไร ร้อยละ 68.8 ทำให้ได้พูดคุยกับคนหลายๆ คนในเวลาเดียวกัน ร้อยละ 67.3 ทำให้ได้พูดคุยกับคนอื่นได้บ่อยขึ้น และร้อยละ 55.9 ทำให้กล้าที่จะพูดคุยมากกว่าการสื่อสารโดยตรง เช่นการพูดคุยต่อหน้า/ทางโทรศัพท์ แต่เมื่อถามถึงปัญหาที่เคยประสบจากการใช้สื่อสังคมพบว่า ตัวอย่างเกือบครึ่งหรือร้อยละ 46.3 ระบุว่าเคยพบเจอสื่ออนาจารรองลงมาคือ ร้อยละ 39.0 มีปัญหาในเรื่องของเวลาพักผ่อนน้อยกระทบต่อการเรียน/การทำงาน ร้อยละ 27.0 มีปัญหาเรื่องข้อมูลส่วนตัวรั่วไหลร้อยละ 25.7 มีปัญหาทะเลาะ/มีปัญหากับผู้อื่น ร้อยละ 19.0 มีปัญหาสุขภาพจิตเช่น กระสับกระส่าย หงุดหงิดเมื่อไม่ได้ใช้ ในขณะที่ร้อยละ 13.0 ระบุปัญหาถูกหลอกหลวงต้มตุ๋น และร้อยละ 10.4 ปัญหาสุขภาพ เช่น นิ้วล็อคกล้ามเนื้ออักเสบตัวอย่างเกินกว่าครึ่งหรือร้อยละ 63.8 ระบุวิธีการป้องกันภัยที่อาจแฝงมากับโลกของสื่อสังคมโดยวิธีการเรียนรู้ถึงข้อดีและข้อเสียของการใช้สื่อสังคมรองลงมาหรือร้อยละ 50.8 วิธีการป้องกันโดยการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับภัยที่เกิดขึ้นตามสื่อต่างๆร้อยละ 41.5 ป้องกันโดยวิธีการให้ความรู้ต่อลูก / หลานหรือคนในครอบครัวร้อยละ 33.5 ป้องกันโดยไม่สร้างสื่อสังคมกับคนที่ไม่รู้จัก ร้อยละ 28.3 ป้องกันโดยการสอดส่องดูแลการใช้สื่อสังคมของบุตรหลาน และร้อยละ 19.7 ป้องกันโดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีในปัจจุบัน

สลิตตา สาริบุตร (2554) ศึกษาแนวทางการใช้สื่อการเรียนรู้และสื่อสังคมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสื่อสารภายในองค์กร เนื่องจากในปัจจุบันพฤติกรรม ความสามารถ และทักษะของผู้ปฏิบัติงานและรูปแบบของการพัฒนาสื่อได้เปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาและทิศทางของเทคโนโลยีความสามารถของผู้ปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการทำงานในศตวรรษที่ 21 ก็มีความเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน หากองค์กรสามารถนำสื่อที่มีในรูปแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบดั้งเดิมและแบบสมัยใหม่มาปรับและประยุกต์ใช้จะสามารถสร้างรูปแบบการสื่อสารที่สามารถยกระดับของการพัฒนาองค์กรได้

ปณิตา วรรณพิรุณ และปรัชณันท์ นิลสุข (2554) ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาखाวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา2553 จำนวน 21 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบ

ผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญาแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือร้อยละเฉลี่ยเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test dependent ผลการวิจัยพบว่า (1) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนด้วยจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญามีคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนด้วยจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด

จินตวีร์ คล้ายสังข์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยผลของการเรียนแบบผสมผสานที่ใช้คอร์สแวร์ในรูปแบบที่ต่างกันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อบทเรียนในผู้เรียนระดับปริญญาบัณฑิตที่มีระดับความสามารถทางการเรียนต่างกัน ในรายวิชาโปรแกรมการเรียนการสอนผ่านเว็บชั้นนำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อบทเรียนของนิสิตที่เรียนแบบผสมผสานที่ใช้คอร์สแวร์และระดับความสามารถทางการเรียนที่ต่างกันสรุปผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนกลุ่มเก่งและผู้เรียนกลุ่มอ่อนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากเนื้อหาบทเรียนแบบบรรยาย และบทเรียนแบบปฏิบัติของบทเรียนแบบผสมผสานที่ใช้คอร์สแวร์ที่ใช้ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวที่สูงขึ้น โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากเนื้อหาบทเรียนแบบบรรยายสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากเนื้อหาแบบปฏิบัติผู้เรียนกลุ่มเก่งมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากคอร์สแวร์ที่ใช้ภาพเคลื่อนไหวสูงกว่าคอร์สแวร์ที่ใช้ภาพนิ่งซึ่งตรงกันข้ามกับผู้เรียนกลุ่มอ่อนซึ่งมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากคอร์สแวร์ที่ใช้ภาพนิ่งสูงกว่าคอร์สแวร์ที่ใช้ภาพเคลื่อนไหวสำหรับผลการประเมินระดับความพึงพอใจในภาพรวม สรุปได้ว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใจ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า นักการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นกลุ่มประชากรที่เป็นผู้เรียนวิชาชีพครูหรือผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งพบตัวแปรที่ศึกษาเป็นประสบการณ์ของผู้เรียนแบบผสมผสาน ความพึงพอใจ และรูปแบบการเรียนรู้ และพบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการเรียนการสอนประเภทอื่นๆ ผลการวิจัยที่พบมีความสอดคล้องกันว่าผู้เรียนทุกคนพึงพอใจในการเรียนรู้แบบผสมผสานมาก และสามารถพัฒนาการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นจากการเรียนรู้แบบผสมผสานได้

อนิรุทธ์ สติมัน สุรพล บุญลือ และทิพย์รัตน์ สิทธิวงค์ (2552) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่พัฒนาขึ้น ได้รูปแบบขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอนและ 16 องค์ประกอบย่อย การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเหมาะสมมากและการหาประสิทธิภาพของบท เรียนได้เท่ากับ 80.22/84.22 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนจากกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าหลังเรียนแตกต่างกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) การเปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองในกลุ่มทดลองก่อนเรียนกับหลัง การเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองหลังเรียนกลุ่ม

ทดลองเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม พบว่าทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ (5) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบ ใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก

ปราวีณา สุวรรณัฐโชติ และจันทวีร์ มั่นสกุล (2550) นำเสนอตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน(Blended/Hybrid) ของคณาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ต่อผู้เรียนรวมทั้งการสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนจำนวน 10 รายวิชา ตลอดจนทัศนคติและความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ ผลจากการสำรวจพบว่ารายวิชาส่วนใหญ่มีการนำเสนอเนื้อหาผ่านการใช้ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ Blackboard ทั้งในส่วนของรายละเอียดของวิชา (Course information) เอกสารประจำวิชา (Course document) ในลักษณะของสื่อที่หลากหลาย มีการจัดการทั้งในรูปแบบหน่วยการเรียนรู้และการรูปแบบรายสัปดาห์ เมื่อพิจารณาถึงเครื่องมือที่ใช้พบว่า เครื่องมือประกาศข่าวสาร (Announcement) และเครื่องมือมอบหมายงาน (Assignment) มอบหมายงานมากที่สุด รองลงมาคือการใช้กระดานอภิปราย (Discussion board) กลุ่มอภิปราย (Group discussion) และกล่องส่งงาน (Digital drop box) ตามลำดับ และมีการใช้การส่งสารเป็นรายบุคคล (Personal message) น้อยที่สุด ซึ่งผู้สอนให้เหตุผลว่าจะใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) ในการติดต่อโดยตรงกับผู้เรียนมากกว่าเนื่องจากผู้เรียนมีพฤติกรรมการเข้าใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ส่วนตัวมากกว่า

จากการสัมภาษณ์ผู้สอนพบว่า ผู้สอนตระหนักถึงคุณประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน กล่าวคือ 1) การใช้เครื่องมือในการบริหารจัดการวิชาที่มีประสิทธิภาพ อาทิ การมอบหมายการบ้าน ข่าวแจ้งเพื่อทราบ ข้อมูลข่าวสาร และ สรุปเนื้อหาวิชา เป็นต้น 2) การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ทั้งจากการจัดหาเนื้อหาบทเรียน การแนะนำแหล่งเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต และการส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนสื่อสารกันได้ตลอดเวลา ทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้น 3) การจัดการเรียนให้สนับสนุนการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน (Support collaborative learning) ทั้งจากการสนับสนุนให้มีการการพัฒนาร่วมมือระหว่างผู้เรียน ความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้เรียนจะช่วยให้พัฒนาความคิดความเข้าใจดีกว่าการทำงานคนเดียว เป็นการสร้างความสัมพันธ์เป็นกลุ่มโดยการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และเป็นการพัฒนาการแก้ไขปัญหาและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมาประกอบเพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุด 4) สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivist theory) กล่าวคือการสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลีกเลี่ยงการที่ผู้สอนป้อนข้อมูลหรือคำตอบให้เนื่องจากการหาข้อมูลด้วยตนเอง เป็นการสร้างความกระตือรือร้นในการเฝ้าหาความรู้และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ 5) เครื่องมือติดต่อสื่อสาร (Communication tool) อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์และผู้เรียนรวมทั้งการส่งการบ้านผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และบริการรับส่งแฟ้มข้อมูลทางเครือข่ายรวมทั้งใช้เป็นคลังในการเก็บรวบรวมชิ้นงานของผู้เรียน (Digital drop box) การประกาศนัดหมายทางป้ายประกาศอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic bulletin boards) เหล่านี้ล้วนช่วยเสริมสร้างและเติมเต็มการเรียนการสอนในห้องเรียนให้มีพลวัตมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนรับรู้และเกิดความกระตือรือร้นอยู่เสมอ

จากการสอบถามความสนใจและทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนในรูปแบบนี้พบว่า 1) ผู้เรียนส่วนใหญ่พึงพอใจในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ ผู้เรียนเห็นว่าการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการเสริมสร้างอิสระทางความคิดและสนับสนุนในด้านของการให้เวลาผู้เรียนอย่างเพียงพอในการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ 2) ผู้เรียนส่วนใหญ่พึงพอใจในประสิทธิภาพและช่องทางในการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนความสะดวกในการเข้าทบทวนเนื้อหา และรับข้อมูลรายละเอียดของงาน การบ้าน การส่งการบ้านและรายงานต่างๆ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับวิชานั้น ๆ ได้ตลอดเวลาผ่านเครื่องมือสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา เช่น กระดานอภิปราย การเข้าร่วมกิจกรรม การส่งงาน และได้ผลตอบกลับจากผู้สอนผ่านทางระบบซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวและสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและติดตามความก้าวหน้าของตนเอง รวมถึงการเข้าทบทวนแบบฝึกหัดที่ผู้สอนได้จัดทำไว้ได้ตลอดเวลาด้วย 3) ผู้เรียนส่วนใหญ่พึงพอใจในเครื่องมือติดต่อสื่อสารออนไลน์ ผู้เรียนเห็นว่าถือเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมการแนะนำตนเอง การแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือการบันทึกไดอารี่เกี่ยวกับการเรียนรู้ (Learning log) ผ่านช่องทางต่าง ๆ ในระบบบริหารจัดการเรียนรู้ ทำให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และผู้เรียนและผู้สอนว่าการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ

ถนอมพร เลาหจรัสแสง และอุไรวรรณ หาญวงศ์ (2557) ได้ศึกษาผลของการบูรณาการเทคโนโลยี อิเลิร์นนิ่งประเภทเกมในชั้นเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการบูรณาการเทคโนโลยี อิเลิร์นนิ่งเพื่อ พัฒนาศักยภาพของครูที่เข้าร่วมโครงการ ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนของผู้สอนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผลการดำเนินการวิจัยพบว่า ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถบูรณาการเทคโนโลยีในชั้นเรียน อำนวยความสะดวกแก่นักเรียน มีการพัฒนาตนเองในด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และความร่วมมือในการทำงาน นักเรียนมีการพัฒนาการคิด เช่น การคิดเป็นระบบ คิดวางแผน คิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้น และเรียนรู้ด้วยความสุข ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับโรงเรียนมากขึ้น ผู้บริหารมีมุมมองต่อการบูรณาการเทคโนโลยีอิเลิร์นนิ่งกว้างขึ้น ตลอดจนให้การส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการอิเลิร์นนิ่งในชั้นเรียน และพบผลทางด้านลบ ได้แก่ ครูใช้เวลาในการเตรียมการสอนนาน จำนวนนักเรียนในชั้นมาก ครูคนเดียวดูแลไม่ทั่วถึง และผู้ปกครองไม่เข้าใจการบูรณาการอิเลิร์นนิ่งประเภทเกมในชั้นเรียน

กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ (2548) ได้ศึกษา พัฒนา และนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในกลุ่มการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ก่อนและหลังการเรียนในการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือ พร้อมทั้งศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนที่พัฒนาขึ้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนบนเว็บ รวม 10 ท่าน กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้แบบผสมผสาน จำนวน 3 ท่าน และกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม จำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1.1 องค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการปฏิสัมพันธ์บนเว็บ บทบาทผู้เรียนบทบาทผู้สอน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายปัจจัยสนับสนุนการเรียนบนเว็บ และการประเมินผลการเรียนรู้และ 1.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนก่อนการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนระหว่างการจัดการเรียนการสอนและขั้นตอนหลังการเรียนการสอน (2) ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ได้พัฒนาขึ้น พบว่า หลังการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับมาก

วิไลพร สุตันไชยนนท์ (2546) ได้วิจัยเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์ปัญหาที่นำเสนอบนเว็บและการสนับสนุนการเรียนในการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาทันตแพทย์ โดยการศึกษาและทดลองปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากสถานการณ์ปัญหาที่นำเสนอบนเว็บเป็นภาพประกอบคำบรรยายและข้อความ และการสนับสนุนการเรียนสองรูปแบบ คือ แบบมีตัวเตอร์และไม่มีตัวเตอร์ ที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาทันตแพทย์ ผลการวิจัย พบว่า (1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัญหาและการสนับสนุนการเรียนต่อค่าเฉลี่ยของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (2) สถานการณ์ปัญหาที่นำเสนอบนเว็บ คือ ภาพประกอบคำบรรยาย และข้อความในการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ไม่มีความแตกต่างกันในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (3) การสนับสนุนการเรียนมีตัวเตอร์ กับไม่มีตัวเตอร์ ในการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ไม่มีความแตกต่างกันในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยทั้งหมดไม่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นสรุปได้ถึงความสำเร็จและข้อได้เปรียบของการเรียนรู้แบบผสมผสานมากกว่าการเรียนแบบออนไลน์หรือการเรียนแบบเผชิญหน้าเพียงอย่างเดียว เพราะในการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้เรียนสามารถเรียนรายวิชาออนไลน์ที่ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และในเวลาเดียวกันก็สามารถเรียนจากผู้สอนในชั้นเรียน และยังสามารถเรียนรู้ได้จากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไม่ว่าจะเป็นแบบออนไลน์หรือแบบเผชิญหน้า และได้รับผลป้อนกลับทันที ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเพราะความคงทนในการจำเพิ่มขึ้นจากการใช้สื่อและเครื่องมือในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสมือน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนอย่างตื่นตัว และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์หลากหลาย โดยนำสื่อสังคมช่วยในการเสริมสร้างศักยภาพการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพร้อมในการใช้สื่อสังคมจึงไม่成为ปัญหาต่อการเรียนการสอน และยังเป็นสิ่งที่ผู้เรียนให้ความสำคัญและความสนใจอีกด้วย เป็นการสร้างทักษะการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ผ่านการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิด ดังนี้

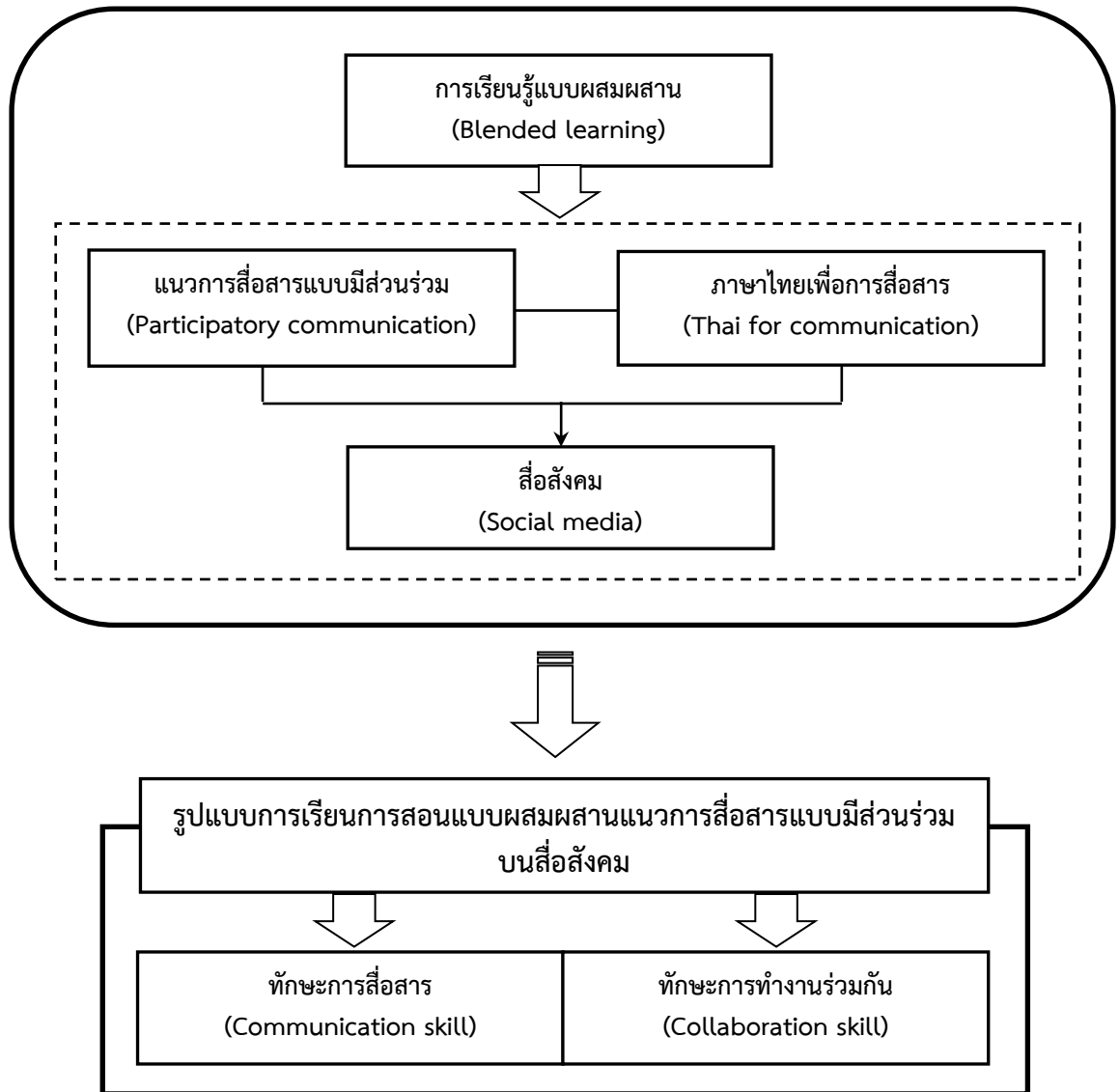
1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) ผู้วิจัยเลือกการออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดของ The Training Place (2004) เป็นกรอบแนวคิดซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ (A) ขั้นตอนออกแบบ (D) ขั้นพัฒนา (D) ขั้นนำไปใช้ (I) และขั้นประเมินผล (E)

2. แนวคิดเกี่ยวกับแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory communication) ดำเนินขั้นตอนตามแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ (2547) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้ 1) ตัดสินใจเลือกประเด็น/ปัญหา 2) วางแผนแก้ปัญหา 3) ดำเนินการแก้ปัญหา 4) รับผลที่ได้จากการดำเนินการ และ 5) ประเมินผลการดำเนินการ

3. แนวคิดของรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai for Communication) เป็นรายวิชาที่ศึกษาหลักการและกระบวนการการใช้ภาษาไทยเชิงบูรณาการเพื่อการสื่อสาร เน้นการสังเคราะห์ วิเคราะห์ การย่อความ สรุปความ และขยายความ นำเสนอในรูปแบบรายงานวิชาการและโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสังคม (Social media) ผู้วิจัยเลือกเครือข่ายสังคม Facebook มาใช้เป็นช่องทางสำหรับการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียน เลือกชุมชนเนื้อหา YouTube สำหรับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด และชุมชนเนื้อหา Issuu สำหรับการพัฒนาทักษะการอ่าน และเลือกวิกิ PBWorks สำหรับการพัฒนาทักษะการเขียน

แนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

รายละเอียดในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

การศึกษาในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา รวมถึงศึกษารายละเอียดของหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดระบบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวมาเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดองค์ประกอบและขั้นตอนเพื่อสร้างร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา รายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเบื้องต้น ได้แก่

1. อาจารย์ จำนวน 20 คน ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารจากมหาวิทยาลัย 11 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 1 คน มหาวิทยาลัยมหิดล 1 คน มหาวิทยาลัยบูรพา 1 คน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 1 คน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 1 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 9 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 1 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 1 คน และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ 2 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive)

2. นักศึกษา จำนวน 400 คน ที่เคยลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จากมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 100 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จำนวน 40 คน มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 50 คน มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 30 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 80 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 60 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 40 คน ได้มาจากการเลือกแบบง่าย (Simple) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่ไม่ทราบค่าที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเบื้องต้น ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ และข้อคำถาม 2 ตอน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน และตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แบ่งออกเป็น 8 ข้อ คือ (1) สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในมหาวิทยาลัย (2) ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (3) ความต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดเตรียมสิ่งใดเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (4) พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และ (5) ข้อเสนอแนะของการออกแบบการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (6) การใช้อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น (7) สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง และ (8) การใช้สื่อสังคมในปัจจุบัน ลักษณะของคำถามที่ใช้มีทั้งแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และคำถามปลายเปิด (ดูภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดในการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจากตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สร้างร่างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นข้างต้น เพื่อใช้สัมภาษณ์อาจารย์ก่อนการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน

1.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์ไปให้ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของข้อคำถาม ซึ่งได้ให้ความเห็นชอบกับร่างแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.4 นำร่างแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด จำนวน 15 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา ซึ่งได้เพิ่มเติมข้อความในคำชี้แจงและปรับคำถามข้อ 4. ให้กระชับชัดเจนมากขึ้น

1.5 ดำเนินการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำแบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และสภาพทั่วไปของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม และข้อคำถาม 7 ข้อ ได้แก่ (1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) สภาพทั่วไปของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารตามการรับรู้ของท่าน (3) วิธีการสอนของอาจารย์ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารตามการรับรู้ของท่าน และ (4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้พัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงาน

ร่วมกัน (5) การใช้อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น (6) สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง และ (7) การใช้สื่อสังคมในปัจจุบัน ลักษณะของคำถามที่ใช้มีทั้งแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และคำถามปลายเปิด (ดูภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดในการสอบถามผู้เรียนจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอน และสภาพทั่วไปของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา

2.2 สร้างร่างแบบสอบถามตามประเด็นข้างต้น เพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ก่อนการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน

2.3 นำร่างแบบสอบถามไปให้ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของข้อคำถาม ซึ่งได้ให้ความเห็นชอบกับร่างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.4 นำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด จำนวน 15 พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา ซึ่งได้ให้ความเห็นชอบกับร่างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.5 จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และสภาพทั่วไปของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารกับอาจารย์ด้วยตนเองและทางโทรศัพท์ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2557

2. ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และสภาพทั่วไปของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษาด้วยตนเอง ในเดือนมิถุนายนและเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้แบบการสัมภาษณ์และการสอบถาม วิเคราะห์ผลเพื่อนำข้อมูลเบื้องต้นมากำหนดองค์ประกอบและขั้นตอนเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนฯ ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามนำมาหาค่าความถี่และค่าร้อยละของคำถามแต่ละข้อ รวมทั้งวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับคำถามปลายเปิด แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

2. ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม รายละเอียดดังนี้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสานประกอบด้วยหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของเรียนรู้แบบผสมผสาน และสัดส่วนของการเรียนรู้แบบออฟไลน์และการเรียนรู้แบบออนไลน์

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วยหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดขั้นตอนและกิจกรรมของการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อสังคมประกอบด้วยหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเลือกใช้สื่อสังคมที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับกิจกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

การศึกษาในขั้นตอนนี้เป็นการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเบื้องต้น ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 5 คน ด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 คน และด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st century skills) จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาผู้เชี่ยวชาญต้องเป็นอาจารย์ที่สนใจและศึกษาค้นคว้าด้านภาษาไทย ด้านเทคโนโลยีการศึกษา หรือด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หรือมีประสบการณ์การสอนที่เกี่ยวข้อง โดยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรี หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเบื้องต้น ประกอบด้วย

1. ร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1.1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดลำดับความสัมพันธ์และรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบและขั้นตอนเพื่อสร้างเป็นร่างต้นแบบ ได้แก่

1.1.1 การเรียนรู้แบบผสมผสาน

1.1.2 ขั้นตอนของแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

1.1.3 สื่อสังคมที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

1.2 นำร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ไปให้ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ที่สุดก่อนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ

2. แบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม ประกอบด้วยข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบตรวจสอบ และข้อคำถามหลัก 22 ข้อ ตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน (ดูภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 สร้างร่างแบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบ เป็นแบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา รายข้อ โดยพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม บนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Item objective congruence: IOC) ตามแนวคิดของ Rovinelli & Hambleton (1977) และกำหนดระดับความเหมาะสมดังนี้

+1 หมายถึง องค์ประกอบหรือขั้นตอนสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าองค์ประกอบหรือขั้นตอนสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

-1 หมายถึง องค์ประกอบหรือขั้นตอนไม่สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

และได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน, 2538) ถ้าคะแนนความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 แสดงว่า องค์ประกอบหรือขั้นตอนนั้นสามารถนำมาใช้เป็นส่วนร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม บนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

2.2 นำร่างแบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบที่สร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา ตลอดจนความชัดเจน ครบถ้วน สมบูรณ์ และความครอบคลุมของข้อความ คำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วจัดทำเป็นแบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม บนสื่อสังคมไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด จำนวน 15 คน ประเมินโดยใช้แบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบ

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบ วิเคราะห์ผลการประเมินและปรับปรุงต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ประเด็นของการปรับแก้ภาษาและรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประเด็นของการปรับแก้ภาษาและรายละเอียด

	ขั้นตอน	รายละเอียดเดิม	รายละเอียดที่ปรับแก้
การฟังและการพูด	1. ตัดสินใจ	1. ผู้เรียนคัดเลือกตัวอย่างคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา คนละ 1 รายการ	1. ผู้เรียนสนทนาร่วมกันเพื่อคัดเลือกตัวอย่างคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา คนละ 1 คลิป ตามเกณฑ์การ

ขั้นตอน	รายละเอียดเดิม	รายละเอียดที่ปรับแก้
	<p>2. ผู้เรียนนำเสนอคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ของแต่ละคน</p> <p>3. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกคลิปวิดีโอที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ</p>	<p>คัดเลือกของผู้สอน</p> <p>2. ผู้เรียนนำเสนอคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ของแต่ละคน</p> <p>3. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายตามหลักการคัดเลือกรายการโทรทัศน์ที่ดี เพื่อตัดสินใจและเลือกคลิปวิดีโอที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ</p> <p>หมายเหตุ: เปลี่ยนชื่อขั้นตอนเป็น คัดเลือก</p>
2. วางแผน	<p>1. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”</p> <p>2. ผู้เรียนวางแผนการดำเนินรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวิดีโอที่เลือกข้างต้น</p>	<p>1. -</p> <p>2. ผู้เรียนวางแผนการผลิตรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวิดีโอที่เลือกข้างต้น</p>
3. ดำเนินการ	<p>1. ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น โดยบันทึกวิดีโอการฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง</p> <p>2. ผู้เรียนบันทึกคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่ม โดยคัดเลือกและนำเสนอคลิปวิดีโอที่ดีที่สุด</p>	<p>1. ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น โดยบันทึกวิดีโอการฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง</p> <p>2. ผู้เรียนบันทึกคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่ม ความยาว 7 - 10 นาที โดยคัดเลือกและนำเสนอคลิปวิดีโอที่ดีที่สุดตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน</p>
4. รับทราบ	<p>1. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ของเพื่อนต่างกลุ่ม</p> <p>2. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของเพื่อน</p>	<p>1. ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม โดยใช้หลักการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นกรอบความคิด</p> <p>2. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน</p> <p>หมายเหตุ: เปลี่ยนชื่อขั้นตอนเป็น</p>

	ขั้นตอน	รายละเอียดเดิม	รายละเอียดที่ปรับแก้
			รับทราบและปรับแก้
	5. ประเมิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนแสดงคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม 2. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อรายการโทรทัศน์ของเพื่อนต่างกลุ่ม 3. ผู้สอนประเมินคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนแสดงคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม 2. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อรายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม 3. ผู้สอนประเมินคลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม
การอ่านและการเขียน	1. ตัดสินใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างบทความทั่วไป คนละ 1 บทความ 2. ผู้เรียนนำเสนอบทความทั่วไปของแต่ละคน 3. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกบทความที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างความเรียง คนละ 1 เรื่องตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน 2. ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละคน 3. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายตามหลักการเขียนความเรียงที่ดี เพื่อตัดสินและเลือกความเรียงที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ <p>หมายเหตุ: เปลี่ยนชื่อขั้นตอนเป็นคัดเลือก</p>
	2. วางแผน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและชื่อของบทความตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” 2. ผู้เรียนวางแผนการดำเนินบทความของกลุ่มให้สอดคล้องกับบทความที่เลือกข้างต้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” 2. ผู้เรียนวางแผนการเขียนความเรียงของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้น
	3. ดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนค้นหาเอกสารประกอบการเขียนบทความตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้ง 2. ผู้เรียนเขียนบทความทั่วไปของกลุ่มร่วมกัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนศึกษาเอกสารการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้ง 2. ผู้เรียนเขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกัน
	4. รับทราบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทความของเพื่อนต่างกลุ่ม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่ม โดยใช้หลักการเขียนความ

ขั้นตอน	รายละเอียดเดิม	รายละเอียดที่ปรับแก้
	2. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขบทความตามข้อคิดเห็นของเพื่อน	เรียงเป็นกรอบความคิด 2. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขความเรียงตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน หมายเหตุ: เปลี่ยนชื่อขั้นตอนเป็น รับประทานและปรับแก้
5. ประเมิน	1. ผู้เรียนแสดงบทความของแต่ละกลุ่ม 2. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทความของเพื่อนต่างกลุ่ม 3. ผู้สอนประเมินบทความของแต่ละกลุ่ม	1. ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละกลุ่ม 2. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่ม 3. ผู้สอนประเมินความเรียงของแต่ละกลุ่ม

จากตารางที่ 3.1 แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในขั้นที่ 1 ว่าควรมีเกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่างคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา และเปลี่ยนชื่อขั้นตอนเป็น คัดเลือก เพราะเป็นขั้นแรกของการเรียนการสอน โดยเน้นการคัดเลือกมากกว่าการตัดสินใจ

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในขั้นที่ 2 ว่าควรกำหนดกรอบเวลาให้ผู้เรียน และควรบอกเกณฑ์การประเมินกลางร่วมกันสำหรับการประเมินผลงานในตอนท้าย

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในขั้นที่ 3 ว่าผู้สอนควรมีเกณฑ์การคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดที่จะทำให้ นักศึกษาเลือกผลงานได้อย่างเหมาะสม

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในขั้นที่ 4 ว่าควรปรับชื่อขั้นตอนให้ครอบคลุมกับขั้นตอนย่อย เพราะในขั้นตอนย่อยมีการปรับปรุงแก้ไขผลงาน จึงควรใช้ขั้นขั้นให้ครอบคลุมการปรับปรุงผลงานด้วย ได้แก่ รับประทานและปรับปรุง

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในขั้นที่ 5 ว่าควรเป็นการประเมินผลงานตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ผู้สอน

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้นนี้ ทุกองค์ประกอบ/ขั้นตอน การสอนสอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน แต่ควรเขียนกิจกรรมการสอนให้ชัดเจนในบางกิจกรรม เช่น ก่อนดำเนินการสอนขั้นตอนที่ 1 ควรให้ความรู้หรือให้นักศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาที่ดีว่าควรมีลักษณะอย่างไร เช่น การเตรียมเรื่อง บุคลิกภาพของผู้พูด วิธีดำเนินรายการ ฯลฯ ถ้าไม่มีความรู้เหล่านี้ นักศึกษาจะไม่มีแนวทางในการคัดเลือกวีดิทัศน์และการพัฒนาบุคลิกภาพของตน และในการเขียนบทความ ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้เปลี่ยนเป็นการเขียนความเรียงเนื่องจากนักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ยังไม่น่าจะมีความรู้ดีเพียงพอที่จะเขียนบทความได้ และในการเขียนให้มีประสิทธิภาพควรให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับความเรียงที่ดีที่สุดที่จะลงมือเขียนเสียก่อน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นหาตัวอย่างของคลิปวีดิทัศน์หรือความเรียงที่ดีที่สุด และการประเมินควรประเมินพฤติกรรมการพัฒนาการของนักศึกษาร่วมด้วย

3. นำร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ที่ปรึกษาพิจารณาให้ความคิดเห็นก่อนนำไปทดลองใช้ในชั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบมาหาค่า IOC ในแต่ละข้อคำถามเพื่อศึกษาความสอดคล้องและความเหมาะสมเป็นรายข้อ โดยนำผลการตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีทุกข้อที่มีค่า IOC น้อยกว่า 1 มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และปรับแก้ภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design และแบบ Static Group Comparison Design โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. กลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (รหัส 57) หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ตอนเรียน J1 จำนวน 29 คน ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive)

2. กลุ่มควบคุมเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (รหัส 57) หลักสูตรคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ตอนเรียน U1 จำนวน 25 คน ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive)

นักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (รหัส 57) ศึกษาอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การลงทะเบียนเรียนรายวิชาพื้นฐานในแต่ละหลักสูตรใกล้เคียงกัน จึงมีความรู้พื้นฐานภาษาไทยไม่แตกต่างกันมากนัก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) และแบบประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยรายการคำถาม จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็นองค์ประกอบดังนี้ (ดูภาคผนวก ข)

รายการคำถามด้านทักษะการทำงานร่วมกัน 12 ข้อ (ข้อที่ 1 - 12)

รายการคำถามด้านทักษะการสื่อสาร 8 ข้อ (ข้อที่ 13 - 20)
ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินตนเองก่อนเรียน และแบบประเมินตนเองหลังเรียน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามความหมายดังต่อไปนี้

5 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติมาก

3 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติน้อย

1 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติน้อยที่สุด

และใช้เกณฑ์การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 เป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2 นำร่างแบบประเมินตนเองก่อนเรียนและแบบประเมินตนเองหลังเรียนวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ไปให้ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด จำนวน 15 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเพิ่มรายละเอียดความหมายของเกณฑ์การให้คะแนนเป็นจำนวนร้อยละ และปรับแก้คำถามข้อ 4 ข้อ 11 และข้อ 14 ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.3 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นแบบประเมินตนเองก่อนเรียนและแบบประเมินตนเองหลังเรียนวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสังเกตพฤติกรรมสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) จำแนกตามการแสดงออกของพฤติกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรากฏตามหลักฐานเชิงประจักษ์ มี 22 ข้อ (ดูภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเกต

2.2 สร้างร่างแบบสังเกตให้ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับขั้นตอนของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและขั้นตอนย่อย โดยกำหนดประเด็นต่าง ๆ ตามขั้นตอนของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ขั้นที่ 1 คัดเลือก ขั้นที่ 2 วางแผน ขั้นที่ 3 ดำเนินการ ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ และขั้นที่ 5 ประเมิน โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรม

2.3 นำไปให้ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของข้อคำถาม แล้วแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของที่ปรึกษา

2.4 นำร่างแบบสังเกตที่สร้างไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดจำนวน 15 คน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วจัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนตามกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมฯ ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม เป็นแผนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 สัปดาห์ 30 ชั่วโมง ในลักษณะของการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนออนไลน์ โดยใช้สื่อสังคมเป็นสื่อกลางสำหรับการเรียนรู้และช่องทางสำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน (ดูภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 วิเคราะห์เนื้อหาและคำอธิบายรายวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อระบุกิจกรรมสำหรับการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 และกำหนดจำนวนชั่วโมงของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ

3.2 พิจารณาหลักการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม เพื่อนำมาสร้างร่างแผนกำกับกิจกรรมการเรียนการสอนฯ ให้สอดคล้องเหมาะสม

3.3 เรียบเรียงลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมเป็นสำคัญ

3.4 กำหนดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาการฟังและการพูดร่วมกัน และกิจกรรมการพัฒนาการอ่านและการเขียนร่วมกัน

3.5 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ 10 สัปดาห์ โดยกำหนดเนื้อหาและจำนวนชั่วโมงให้สอดคล้องกัน

3.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ ทั้งหมดไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดจำนวน 15 คน ตรวจสอบ พิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ

3.7 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน เป็นแบบประเมินผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ จำนวน 2 ชิ้นงาน โดยประเมินตามเกณฑ์รูบริกส์ ประเมินผลงานด้านการฟังและการพูด 5 ข้อ ด้านการอ่านและการเขียน 5 ข้อ รวม 10 ข้อ 40 คะแนน

ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดประเด็นที่เหมาะสมกับการประเมินผลงานด้านการฟังและการพูด กับด้านการอ่านและการเขียน นิยามความแตกต่างของแต่ละระดับคะแนนให้ชัดเจน

4.3 สร้างร่างแบบประเมินให้สอดคล้องกับประเด็น โดยมีลักษณะเป็นเกณฑ์การประเมิน แบบรูบริกส์ ประกอบด้วย การประเมินผลงาน 5 ด้าน เกณฑ์การให้คะแนนคือ ระดับปรับปรุงให้ 1 คะแนน ระดับพอใช้ให้ 2 คะแนน ระดับดีให้ 3 คะแนน และระดับดีเยี่ยมให้ 4 คะแนน

4.4 นำร่างแบบประเมินไปให้ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ซึ่งเห็นชอบกับร่างประเมินของผู้วิจัย

4.5 นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด จำนวน 15 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินผลงาน ความสอดคล้องกับประเด็น และความถูกต้องของภาษา

4.6 นำร่างแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนมีความเหมาะสมแล้วนำไปจัดทำแบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Pretest-Posttest Control Group Design และแบบ Static Group Comparison Design โดยทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (รหัส 57) หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ ตอนเรียน J1 และหลักสูตรคณิตศาสตร์ ตอนเรียน U1 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2 ตอนเรียน

O ₁	X ₁	O ₂
O ₃		O ₄

Pretest-Posttest Control Group Design

O₁ การวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง

X₁ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

O₂ การวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนของกลุ่มทดลอง

O₃ การวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนเรียนของกลุ่มควบคุม

O₄ การวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนของกลุ่มควบคุม

C		O ₁
E	X	O ₂

Static Group Comparison Design

C กลุ่มควบคุม

E กลุ่มทดลอง

X กิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

O₁ การวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนของกลุ่มควบคุม

O₂ การวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนของกลุ่มทดลอง

2. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี และวิธีการสอนแบบปกติ โดยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยการดำเนินการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

กลุ่มทดลอง

1) ปฐมนิเทศโดยชี้แจงคำอธิบายรายวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการทดลองแก่กลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน แล้วให้กลุ่มทดลองทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 แล้วให้กลุ่มทดลองแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 6 คน รวม 5 กลุ่ม

2) อธิบายเนื้อหาของการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยแจกเป็นเอกสารประกอบการบรรยายผ่านโปรแกรมการนำเสนอ MS PowerPoint

3) ดำเนินการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 คัดเลือก

ขั้นที่ 2 วางแผน

ขั้นที่ 3 ดำเนินการ

ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้

ขั้นที่ 5 ประเมิน

4) ระหว่างดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคมตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียนรายบุคคล รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคเมื่อประสบปัญหาในการใช้งานสื่อสังคม

5) เมื่อดำเนินการทดลองจนครบแล้ว ผู้วิจัยวัดทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 และทักษะการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แบบประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 และแบบประเมินผลงานวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

6) ให้อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 1 คน และครูประจำโปรแกรมวิชาภาษาไทย โรงเรียนชลประทานวิทยา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 2 คน (ดูรายชื่อภาคผนวก ก) ตรวจสอบประเมินทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 และทักษะการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ตามเกณฑ์รูบรีคส์ประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 สามารถเทียบตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยผลการศึกษานักศึกษาปริญญาตรีได้ พร้อมทั้งตรวจให้คะแนนการประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 รวม 29 ชุด และแบบประเมินผลงานวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 10 ชุด ตามเกณฑ์รูบรีคส์ประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 จำนวน 10 ข้อ 40 คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้จากอาจารย์ผู้ตรวจทั้ง 2 คน มาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนและวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของการตรวจให้คะแนน โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามแนวคิดของคูรี วงศ์รัตน์ (2550) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- .90 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
- .70 - .90 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
- .30 - .69 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางสูง
- .01 - .29 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
- .00 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองปรากฏดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.2 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มทดลอง

คะแนนเฉลี่ย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มทดลอง
คะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (รายการโทรทัศน์)	.819**
คะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (ความเรียง)	.891**

*p<.05

จากตารางที่ 3.2 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์คะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มทดลองพบว่า อาจารย์ทั้ง 2 คน ตรวจให้คะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (รายการโทรทัศน์) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในระดับสูง คือ .819 และคะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (ความเรียง) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในระดับสูง คือ .891 ตามลำดับ

ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของอาจารย์ผู้ตรวจ 2 คน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มควบคุม

1) ปฐมนิเทศโดยชี้แจงคำอธิบายรายวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการทดลองแก่กลุ่มควบคุม จำนวน 25 คน แล้วให้กลุ่มทดลองทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 แล้วให้กลุ่มทดลองแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 6 คน รวม 5 กลุ่ม

2) อธิบายเนื้อหาของการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยแจกเป็นเอกสารประกอบการบรรยายผ่านโปรแกรมการนำเสนอ MS PowerPoint

3) ดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่ใช้ในวิธีการสอนแบบปกติ ซึ่งใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไป ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 สอนเนื้อหาบทเรียน

ขั้นที่ 3 สรุปบทเรียน

4) เมื่อดำเนินการทดลองจนครบแล้ว ผู้วิจัยวัดทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 และทักษะการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แบบประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 และแบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

5) ให้อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 1 คน และครูประจำโปรแกรมวิชาภาษาไทย โรงเรียนชลประทานวิทยา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 2 คน ตรวจประเมินทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 และทักษะการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ตามเกณฑ์รูบรีคส์ประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 สามารถเทียบตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยผลการศึกษานักศึกษาปริญญาตรีได้ พร้อมทั้งตรวจให้คะแนนแบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 รวม 25 ชุด และแบบประเมินผลงานวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 10 ชุด ตามเกณฑ์รูบรีคส์ประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 จำนวน 10 ข้อ 40 คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้จากอาจารย์ผู้ตรวจทั้ง 2 คน มาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนและวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของการตรวจให้คะแนน โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามแนวคิดของซูครีวงค์รัตน์ะ (อ้างแล้ว)

ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการเขียนวิพากษ์เชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุมปรากฏดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มควบคุม

คะแนนเฉลี่ย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มควบคุม
คะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (รายการโทรทัศน์)	.534**
คะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (ความเรียง)	.404**

* $p < .05$

จากตารางที่ 3.3 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์คะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มควบคุมพบว่า อาจารย์ทั้ง 2 คน ตรวจให้คะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (รายการโทรทัศน์) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในระดับปานกลางสูง คือ .534 และคะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (ความเรียง) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในระดับปานกลางสูง คือ .404 ตามลำดับ

ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของอาจารย์ผู้ตรวจ 2 คน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความแตกต่างระหว่างขั้นตอนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแสดงในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 การเปรียบเทียบระหว่างขั้นตอนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ขั้นตอนการสอนของกลุ่มทดลอง	ขั้นตอนการสอนของกลุ่มควบคุม
ขั้นที่ 1 คัดเลือก	ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน
ขั้นที่ 2 วางแผน	ขั้นที่ 2 สอนเนื้อหาบทเรียน
ขั้นที่ 3 ดำเนินการ	ขั้นที่ 3 สรุปบทเรียน
ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้	
ขั้นที่ 5 ประเมิน	

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of variance) ของคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษ

ที่ 21 หลังเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วทดสอบความแตกต่างของคะแนนด้วยการใช้ค่าสถิติ t (t-test independent) และ One way ANOVA พร้อมหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอันดับที่ของสเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient)

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าความสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบทดสอบ แบบประเมิน แบบสังเกต และแบบวัดความสามารถ รวมทั้งใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นสำคัญนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

การศึกษาในขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี เป็นผลที่ได้จากการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน รับรองรูปแบบ โดยนำเสนอเป็นแผนภาพแสดงรูปแบบและความเรียงอธิบายรูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ด้านละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน (ดูรายชื่อภาคผนวก ก) ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นอาจารย์ที่สนใจและศึกษาค้นคว้าด้านภาษาไทยด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หรือมีประสบการณ์การสอนที่เกี่ยวข้อง โดยดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์ หรือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไปและดำรงตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

แบบประเมินรับรองคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม ประกอบด้วยคำชี้แจงของแบบประเมินรับรอง และข้อคำถาม 22 ข้อหลักตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนฯ (ดูภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินรับรอง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Item objective congruence: IOC) ตามแนวคิดของ Rovinelli & Hambleton (1977) และกำหนดระดับความเหมาะสมดังนี้

เหมาะสม หมายถึง องค์กรประกอบหรือขั้นตอนสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ไม่แน่ใจ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าองค์กรประกอบหรือขั้นตอนสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ไม่เหมาะสม หมายถึง องค์กรประกอบหรือขั้นตอนไม่สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

และได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน, 2538) ถ้าคะแนนความ สอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 แสดงว่า องค์กรประกอบหรือขั้นตอนนั้นสามารถนำมาใช้เป็นร่าง ต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมี ส่วนร่วมบนสื่อสังคม

2. สร้างร่างแบบประเมินรับรองรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสาร แบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การรับรองรายละเอียดคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ โดยแบ่งระดับ ความเหมาะสมออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ เหมาะสม ไม่แน่ใจ และไม่เหมาะสม

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ รูปแบบการเรียนการสอนฯ

3. นำร่างแบบประเมินรับรองที่สร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ เนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนครบถ้วน และความครอบคลุมของข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะที่ ได้มาปรับปรุงแก้ไขก่อนจัดทำแบบประเมินรับรองคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ ผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อ สังคมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประเมินรับรองคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนฯ

2. นำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับปรุง รายละเอียดด้านองค์ประกอบและขั้นตอนให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด

3. นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อ สังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีในรูปแบบของแผนภาพประกอบความเรียง เพื่อนำไปใช้เป็น แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันใน ศตวรรษที่ 21 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบประเมินรับรองคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนว การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม มาหาความสอดคล้อง (IOC) และนำเสนอข้อมูลที่เป็น ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับข้อมูล ข้อค้นพบจากการทดลองใช้รูปแบบ การเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม มาวิเคราะห์สรุปเป็น ประเด็นต่าง ๆ และนำเสนอในลักษณะของคำบรรยาย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ตอนที่ 4 ผลการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

โดยมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

1.1 ผลการสัมภาษณ์อาจารย์มีประสบการณ์การสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารไม่ต่ำกว่า 3 ปี จากมหาวิทยาลัย 11 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ประเด็นที่สัมภาษณ์ คือ สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูล	จำนวนอาจารย์ (n = 20)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	3	15.00
หญิง	17	85.00
รวม	20	100.00
2. อายุ		
21 - 25 ปี	0	0.00
26 - 30 ปี	6	30.00
31 - 35 ปี	5	25.00
36 - 40 ปี	5	25.00
41 - 45 ปี	1	5.00
45 ปีขึ้นไป	3	15.00
รวม	20	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	0	0.00
ปริญญาโท	15	75.00
ปริญญาเอก	5	25.00
รวม	20	100.00
4. สาขาวิชา		
ภาษาไทย	4	20.00
การสอนภาษาไทย	9	45.00
การสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ	2	10.00
ภาษาศาสตร์	2	10.00
หลักสูตรและการสอน (ภาษาไทย)	1	5.00
ศิลปศึกษา	1	5.00
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ ศาสตร์	1	5.00
รวม	20	100.00
5. ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	17	85.00
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	2	10.00
รองศาสตราจารย์	1	5.00
ศาสตราจารย์	0	0.00

ข้อมูล	จำนวนอาจารย์ (n = 20)	ร้อยละ (%)
รวม	20	100.00
5. ประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร		
น้อยกว่า 2 ปี	2	10.00
2 – 4 ปี	6	30.00
5 – 7 ปี	4	20.00
8 – 10 ปี	3	15.00
มากกว่า 10 ปี	5	25.00
รวม	20	100.00
6. การใช้อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารหรือทำงานร่วมกัน		
คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก	6	30.00
แท็บเล็ต	2	10.00
สมาร์ทโฟน	12	60.00
รวม	20	100.00
7. สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง (Wi-fi)		
มหาวิทยาลัย	11	55.00
บ้าน/หอพัก	9	45.00
ร้านอินเทอร์เน็ต	0	0.00
รวม	20	100.00
8. การใช้สื่อสังคมในปัจจุบัน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
Facebook	20	100.00
Twitter	2	10.00
Youtube	18	90.00
Linkedin	1	5.00
Hi5	4	20.00
Multiply	1	5.00
Issuu	3	15.00
Google+	8	40.00
Yahoo!	10	50.00
Wikipedia	16	80.00
Blogspot	3	15.00
Slideshare	5	25.00
Tumblr	0	0.00
Wordpress	2	10.00
Scribd	0	0.00

ข้อมูล	จำนวนอาจารย์ (n = 20)	ร้อยละ (%)
Pbworks	0	0.00
Gmail	12	60.00
Hotmail	13	65.00
Flickr	0	0.00
Pinterest	4	20.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า อาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 – 30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 และดำรงตำแหน่งทางวิชาการอาจารย์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 และมีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระหว่าง 2 – 4 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟนในการติดต่อสื่อสารหรือทำงานร่วมกับเพื่อน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 โดยเข้าใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูงจากมหาวิทยาลัย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และใช้สื่อสังคม Facebook จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ Youtube จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และ Wikipedia จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในมหาวิทยาลัยพบว่า จำนวนนักศึกษาต่อตอนเรียนมีจำนวนมากเกินไปทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนชั้นเรียน นักศึกษาไม่ได้ทำกิจกรรมฝึกฝนทักษะส่งผลให้การเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นการบรรยายเป็นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งยังมีจำนวนตอนเรียนมากเกินไปภาระงานของผู้สอน โดยเปิดในภาคการศึกษาที่ 1 เป็นจำนวนมาก จึงต้องขอความร่วมมือจากอาจารย์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน และในภาคการศึกษาที่ 2 มีจำนวนตอนเรียนเพียงไม่กี่ตอนทำให้ผู้สอนไม่มีภาระงาน นักศึกษายังให้ความสำคัญต่อการเรียนรายวิชานี้น้อย เนื่องจากมองเห็นว่าเป็นรายวิชาพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ในบางมหาวิทยาลัยได้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาและบูรณาการผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในการผลิตบัณฑิตบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งคาดว่าจะได้ผลการเรียนรู้ใหม่ที่เป็นระบบและมีคุณภาพครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาและการสื่อสาร มุ่งมั่นการพัฒนาทักษะทางภาษาและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารพบว่า ผู้สอนขาดความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนและรับผิดชอบไม่เต็มความสามารถ การจัดแบ่งตอนเรียนไม่ดี จำนวนนักศึกษาในแต่ละตอนเรียนบางตอนมากและบางตอนน้อย เช่น บางตอนเรียนมีนักศึกษาต่อตอนเรียนมากกว่า 100 คน การฝึกทักษะแต่ละทักษะจึงไม่สามารถทำได้นอกจากนี้ ผู้สอนยังไม่สามารถตรวจงานที่มอบหมายให้นักศึกษาได้ทันเวลาจึงไม่สามารถให้ผลป้อนกลับได้ทันที

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความต้องการที่จะให้มหาวิทยาลัยจัดเตรียมสิ่งใดเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารพบว่า มหาวิทยาลัยควรจัดแบ่งนักศึกษาในแต่ละตอนเรียนให้น้อยลงกว่าเดิม ในตอนเรียนหนึ่ง ๆ ควรมีนักศึกษาประมาณ 30-50 คน ควรมีกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนตนเองได้ตามความสนใจ โดยอาศัยเทคโนโลยีมาช่วย เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) หรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะนอกชั้นเรียน หรือบูรณาการกับการใช้เทคโนโลยี อาทิ การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) และเสริมออนไลน์ นอกจากนี้ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เช่น สอนให้เรียนรู้การทำสื่ออย่างง่าย และจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ เช่น ในห้องเรียนควรมีคอมพิวเตอร์และเครื่องฉายภาพที่บัสแสงสามมิติ เพราะจำเป็นต่อการนำเสนอผลงานตามศักยภาพของนักศึกษา

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารพบว่า ความตั้งใจเรียนของนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจเรียน เบื่อหน่ายขาดความกระตือรือร้น เนื่องจากมีทัศนคติต่อการใช้ภาษาว่าเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยของตนเอง คุณลักษณะของนักศึกษาโดยรวมชอบการทำงานเป็นกลุ่ม สนใจเนื้อหาที่ทันสมัย ชอบฟังเรื่องเล่า การยกตัวอย่าง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะให้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันให้กับนักศึกษาพบว่า ควรเน้นการฝึกปฏิบัติให้มากเพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน อาจใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนในกรณีที่ไม่สามารถจัดตอนเรียนให้มีขนาดเล็กลงได้เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและเป็นผู้เรียนเชิงรุก (Active learners) ไม่ใช่เน้นการสอนแบบบรรยาย และควรจัดกระบวนการกลุ่มโดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่มที่ดี และจัดกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาไทย 4 ด้าน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ฝึกฝนและผู้ชี้แนะ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเอง และกิจกรรม/ชิ้นงาน/โครงการให้สอดคล้องกับวิชาเอกของนักศึกษา ประเมินผลตนเองได้ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผล ผู้สอนต้องตรวจและสะท้อนความถูกต้องและความผิดพลาดจากงานของนักศึกษาให้ปรับปรุงแก้ไข การพัฒนาทักษะจะเกิดขึ้นได้ด้วยผู้เรียนต้องรู้ว่าอะไรผิด ผิดอย่างไร และที่ถูกต้องเป็นอย่างไร การมอบหมายงานให้นักศึกษาหากไม่มีการบอกผิดถูกจะทำให้ผู้เรียนหลงเข้าใจผิดคิดว่าสิ่งที่ทำไปดีแล้วถูกต้องแล้วตลอดไป ดังนั้นผู้สอนจึงควรเป็นผู้ชี้แนะได้เป็นอย่างดี

ผลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า จำนวนนักศึกษาในแต่ละตอนเรียนมีจำนวนมากส่งผลให้การควบคุมดูแลของผู้สอนไม่ทั่วถึง นักศึกษาขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เบื่อหน่าย เนื่องจากการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย บางมหาวิทยาลัยนำผู้สอนที่สังกัดสาขาวิชาอื่น ๆ มาร่วมสอนทำให้ไม่เป็นมาตรฐานในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่สำคัญ ผู้สอนยังเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ เช่น สื่อสังคม บูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นลักษณะของการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยพัฒนาทักษะทางภาษาไทยให้ครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน ผ่านการทำงานร่วมกัน โดยผู้สอนเป็นผู้แนะนำ ให้ข้อคิดเห็น และสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษา

1.2 ผลการสอบถามนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ในสถาบันอุดมศึกษา 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต รวม 400 คน ประเด็นที่สัมภาษณ์ คือ การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และสภาพทั่วไปของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวนนักศึกษา (n = 400)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	173	43.25
หญิง	227	56.75
รวม	400	100.00
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	0	0
ชั้นปีที่ 2	136	34.00
ชั้นปีที่ 3	175	43.75
ชั้นปีที่ 4	89	22.25
รวม	400	100.00
3. คะแนนเฉลี่ยของรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร		
A	52	13.00
B+	49	12.25
B	85	21.25
C+	72	18.00
C	90	22.50
D+	38	9.50
D	14	3.50
F	0	01
รวม	400	100
4. วิธีการสอนของอาจารย์ตามการรับรู้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การบรรยายเพียงอย่างเดียว	230	57.5
การบรรยายประกอบสื่อการเรียนการสอน	357	89.25
การอภิปรายกลุ่มย่อย	279	69.75
การทำรายงานวิชาการ/โครงการ และ นำเสนอ	341	85.25
การแสดงบทบาทสมมติ	125	31.25

ข้อมูล	จำนวนนักศึกษา (n = 400)	ร้อยละ (%)
การถาม-ตอบคำถาม/แสดงความคิดเห็นใน ชั้นเรียน	328	82.00
การใช้กรณีตัวอย่าง/เกม/เพลง	76	19.00
การใช้ศูนย์การเรียนรู้/สถานการณ์จำลอง	16	4.00
การสาธิต/ทดลอง	28	7.00
การเรียนรู้ผ่านเครือข่าย/ระบบ อิเล็กทรอนิกส์/สื่อเทคโนโลยี	74	18.50
อื่นๆ ได้แก่ การพูดหน้าชั้น	11	2.75
5. การใช้อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารหรือทำงานร่วมกัน		
คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก	54	13.50
แท็บเล็ต	18	4.50
สมาร์ทโฟน	327	81.75
รวม	400	100.00
6. สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง (Wi-fi)		
มหาวิทยาลัย	206	51.50
บ้าน/หอพัก	186	46.50
ร้านอินเทอร์เน็ต	8	2.00
รวม	400	100.00
7. การใช้สื่อสังคมในปัจจุบัน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
Facebook	400	100
Twitter	203	50.75
Youtube	294	73.5
Linkedin	5	1.25
Hi5	116	29.00
Multiply	42	10.50
Issuu	7	1.75
Google+	68	17.00
Yahoo!	34	8.50
Wikipedia	354	88.50
Blogspot	179	44.75
Slideshare	106	26.50
Tumblr	3	0.75
Wordpress	92	23.00
Scribd	14	3.50

ข้อมูล	จำนวนนักศึกษา (n = 400)	ร้อยละ (%)
Pbworks	1	0.25
Gmail	153	38.25
Hotmail	239	59.75
Flickr	56	14.00
Pinterest	28	7.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.75 ส่วนใหญ่อยู่ในชั้นปีที่ 3 จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 มีคะแนนเฉลี่ยของรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับ C จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 นักศึกษารับรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนว่าอาจารย์ส่วนมากดำเนินการสอนแบบการบรรยายประกอบสื่อการเรียนการสอน อาทิ MS PowerPoint จำนวน 357 คน คิดเป็นร้อยละ 89.25 รองลงมาคือ การทำรายงานวิชาการ โครงการ และนำเสนอ จำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 85.25 และการถาม-ตอบคำถาม หรือการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟนในการติดต่อสื่อสารหรือทำงานร่วมกันกับเพื่อน จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 81.75 โดยเข้าใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูงจากมหาวิทยาลัย จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 และใช้สื่อสังคม Facebook จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ Wikipedia จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 88.50 และ Youtube จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษาตามการรับรู้สรุปได้ว่า การเรียนการสอนเป็นการทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน ผู้สอนบรรยายประกอบการใช้สื่อ PowerPoint สนุกแต่เรียนแบบตัวใครตัวมัน ไม่สนิทกับเพื่อนต่างกลุ่ม บางครั้งเป็นการเรียนผ่านสถานการณ์จำลองต่าง ๆ ด้านการสื่อสารในชั้นเรียน หากมีเทคโนโลยีอื่น ๆ ประกอบการสอนและการบรรยายจะน่าสนใจมากขึ้น เป็นการเรียนในห้องรวมขนาดใหญ่ บางตอนเรียนได้ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ บรรยากาศการเรียนการสอนน่าเบื่อหน่าย จำนวนนักศึกษามากจนเกินไปทำให้ผู้สอนดูแลไม่ทั่วถึง ควรจำกัดจำนวนนักศึกษาไว้ประมาณ 50 คนต่อตอนเรียนจึงจะเหมาะสม การสื่อสารคาดเคลื่อนบ่อยครั้ง การส่งงานล่าช้าเสียเวลา นอกจากนี้ ควรผลัดเปลี่ยนผู้สอนร่วมสอนในหัวข้อต่าง ๆ เพราะจะได้เห็นวิธีการสอนและความคิดเห็นของผู้สอนแต่ละคน

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามการรับรู้ที่จะช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันสรุปได้ว่า ควรใช้เทคโนโลยีเพื่อฝึกฝนทักษะการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และมีการทำงานกลุ่มเพื่อให้เกิดความสามัคคี การสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ร่วมกัน และอภิปราย สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสาขาวิชาของนักศึกษาหรือการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้ผลงานที่ออกมาดีกว่าการทำงานเพียงลำพัง หรือการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมเพื่อให้เข้าถึงผู้เรียนแต่ละคนมากขึ้น นักศึกษาควร

มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ได้ฝึกปฏิบัติการพูดหรือเขียนในหัวข้อต่าง ๆ เน้นการนำภาษาไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยสอดแทรกเนื้อหาลงไปอย่างครบถ้วน

ผลจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาต้องการการทำงานแบบเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกฝนทักษะทางภาษาอย่างครบถ้วน โดยผ่านการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้มีความน่าสนใจ อาทิ สื่อสังคม เพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้เรียนทุกคน สร้างบรรยากาศของการเรียนอย่างสนุกสนาน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมมาปรับใช้กับการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นการฝึกทักษะการสื่อสารและทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มบนสื่อสังคม เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร และเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสในการฝึกฝนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ได้ทุกที่ทุกเวลา

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์อาจารย์และการสอบถามนักศึกษา และผู้วิจัยยังสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม สื่อสังคม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกัน เพื่อใช้สร้างร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีด้วย ผลที่ได้นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการเรียนการสอนฯ รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ผลการกำหนดองค์ประกอบของร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนเบื้องต้น

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบของร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนเบื้องต้น โดยนำผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในตอนต้นที่ 1 มาวิเคราะห์พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนเบื้องต้น

ประเด็นสำคัญของผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา	องค์ประกอบของร่างต้นแบบ
1. หากมีเทคโนโลยีอื่น ๆ ประกอบการสอนและการ บรรยายจะน่าสนใจมากขึ้น	สื่อสังคม
2. จัดกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาไทย 4 ด้าน โดยมี ผู้สอนเป็นผู้ฝึกฝนและผู้ชี้แนะ	ผู้สอน

ประเด็นสำคัญของผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา	องค์ประกอบของร่างต้นแบบ
3. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	ผู้เรียน
4. เน้นการนำภาษาไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับ สถานการณ์ โดยสอดคล้องเนื้อหาลงไปอย่างครบถ้วน	เนื้อหารายวิชา
5. จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสาขาวิชาของนักศึกษาหรือ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	กิจกรรมการเรียนการสอน
6. ผู้สอนบรรยายประกอบการใช้สื่อ PowerPoint สนุกแต่ เรียนแบบตัวใครตัวมัน ไม่สนิทกับเพื่อนต่างกลุ่ม	วิธีสอน
7. ผู้สอนต้องตรวจและสะท้อนความถูกต้องและความ ผิดพลาดจากงานของนักศึกษา	การประเมินผล

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอน เบื้องต้นพบว่า จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการเรียน การสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา สามารถนำมากำหนดองค์ประกอบของร่าง ต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนเบื้องต้นได้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สื่อสังคม 2) ผู้สอน 3) ผู้เรียน 4) เนื้อหารายวิชา 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) วิธีสอน และ 7) การประเมินผล

ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับร่างต้นแบบของรูปแบบ การเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญา ตรี พบว่ามีส่วนประกอบดังนี้

1. การเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วยการเรียนการสอนในชั้นเรียน และการเรียน การสอนออนไลน์ รายละเอียดมีดังนี้

1.1 การเรียนการสอนในชั้นเรียน สำหรับการปฐมนิเทศ การประเมินตนเองเพื่อวัด ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนเรียนและหลังเรียน รวมถึงการบรรยาย เนื้อหาภาคทฤษฎีของการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบปกติให้กับกลุ่มควบคุม

1.2 การเรียนการสอนออนไลน์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีให้กับกลุ่มทดลอง

2. แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การตัดสินใจเลือกประเด็น/ปัญหา

2.2 การวางแผนแก้ปัญหา

2.3 การดำเนินการแก้ปัญหา

2.4 การรับทราบผลที่ได้จากการดำเนินการ

2.5 การประเมินผลการดำเนินการ

3. สื่อสังคม ประกอบด้วย เครือข่ายสังคม ชุมชนเนื้อหา และวิกิ
 - 3.1 เครือข่ายสังคม สำหรับการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและติดตามการทำงาน
 - 3.2 ชุมชนเนื้อหา สำหรับการค้นหาตัวอย่างผลงาน การแสดงความคิดเห็นและการประเมินผลงาน
 - 3.3 วิกิ สำหรับการบันทึกข้อมูล การอภิปราย และการเขียนร่วมกัน
4. ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 8 ประเด็น ดังนี้
 - 4.1 สำนวนภาษา (ทักษะการฟังและการพูดกับทักษะการอ่านและการเขียน)
 - 4.2 การเสนอมุมมอง/ความคิดเห็นของตน (ทักษะการฟังและการพูดกับทักษะการอ่านและการเขียน)
 - 4.3 การดำเนินการสนทนา (ทักษะการฟังและการพูด)
 - 4.4 การแสดงบทบาท (ทักษะการฟังและการพูด)
 - 4.5 การเชื่อมโยงข้อมูลเรื่องราว (ทักษะการฟังและการพูด)
 - 4.6 การสังเคราะห์ (ทักษะการอ่านและการเขียน)
 - 4.7 เอกสารอ้างอิง (ทักษะการอ่านและการเขียน)
 - 4.8 เอกภาพ สัมพันธภาพ สารัตถภาพ (ทักษะการอ่านและการเขียน)

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ประกอบด้วย ขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ตัดสินใจ ขั้นที่ 2 วางแผน ขั้นที่ 3 ดำเนินการ ขั้นที่ 4 รับทราบ และขั้นที่ 5 ประเมิน รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของร่างต้นแบบแต่ละขั้น

ขั้นตอน	กิจกรรม	ความคิดเห็น			ความหมาย	
		ของ				
		ผู้ทรงคุณวุฒิ				
		+1	0	-1		
การฟังและการพูด	ขั้นที่ 1 ตัดเลือก	1. ตัดเลือก	13	2	0.86	นำไปใช้ได้
		2. นำเสนอ	14	1	0.93	นำไปใช้ได้
		3. อภิปราย	15		1	นำไปใช้ได้
	ขั้นที่ 2 วางแผน	1. ระดมความคิด	14	1	0.93	นำไปใช้ได้
		2. วางแผนผลิต	15		1	นำไปใช้ได้
	ขั้นที่ 3 ดำเนินการ	1. ฝึกซ้อม	15		1	นำไปใช้ได้
		2. บันทึก	15		1	นำไปใช้ได้
	ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้	1. แสดงความคิดเห็นต่างกลุ่ม	15		1	นำไปใช้ได้

	ขั้นตอน	กิจกรรม	ความคิดเห็น			ความหมาย
			ของ			
			ผู้ทรงคุณวุฒิ			
			+1	0	-1	
การอ่านและการเขียน	ขั้นที่ 5 ประเมิน	2. ปรับปรุงแก้ไข	15		1	นำไปใช้ได้
		1. แสดง	15		1	นำไปใช้ได้
	ขั้นที่ 1 คัดเลือก	2. ประเมิน	13	2	0.86	นำไปใช้ได้
		1. คัดเลือก	13	2	0.86	นำไปใช้ได้
	ขั้นที่ 2 วางแผน	2. นำเสนอ	15		1	นำไปใช้ได้
		1. ระดมความคิด	15		1	นำไปใช้ได้
	ขั้นที่ 3 ดำเนินการ	2. วางแผนการเขียน	15		1	นำไปใช้ได้
		1. ค้นหา	15		1	นำไปใช้ได้
	ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้	2. เขียน	15		1	นำไปใช้ได้
		1. แสดง	15		1	นำไปใช้ได้
	ขั้นที่ 5 ประเมิน	2. ปรับปรุงแก้ไข	14	1	0.93	นำไปใช้ได้
		1. แสดง	13	2	0.86	นำไปใช้ได้
		2. ประเมิน	14	1	0.93	นำไปใช้ได้

จากตารางที่ 4.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของร่างต้นแบบแต่ละขั้นพบว่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.86 – 1 ทุกข้อสามารถนำไปใช้ได้

ผลการพัฒนาร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอน

ร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ประกอบด้วยรายละเอียด 2 ตอนย่อย ได้แก่ 1) องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี และ 2) ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีแสดงดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี พัฒนาขึ้นโดยอิงแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการใช้สื่อสังคม มีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1) สื่อสังคม 2) ผู้เรียน 3) ผู้สอน 4) เนื้อหารายวิชา 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) วิธีสอน และ 7) การประเมินผล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) สื่อสังคม เป็นการใช้เว็บไซต์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและการทำงานกับผู้อื่นบนคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน โดยใช้โปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ใด ๆ เข้าสู่เว็บไซต์ Youtube, Issuu, Pbworks, และ Facebook ตามเว็บลิงค์ดังกล่าวข้างต้น

1.1 ชุมชนเนื้อหาสำหรับค้นหาตัวอย่างข้อมูลสำคัญประกอบการสร้างผลงานร่วมกันบนเว็บไซต์ <http://www.youtube.com> (คลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ ประเภทสนทนา) และเว็บไซต์ <http://www.issuu.com> (ความเรียง)

1.2 เครือข่ายสังคมสำหรับการแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อคัดเลือก วางแผน ดำเนินการ รับทราบและปรับแก้ และประเมิน บนเว็บไซต์ <http://www.facebook.com> (Closed Group: E1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ตอนเรียน J1 (1/2557))

1.3 วิกีสำหรับการเขียนความเรียงร่วมกันบนเว็บไซต์ <http://ccskill.pbworks.com> หรือวิกิใด ๆ ที่ผู้สอนสร้างขึ้น

2) ผู้เรียน แสดงบทบาทในการศึกษาเนื้อหาความรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และใช้สื่อสังคมเพื่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน โดยดำเนินการตามกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เข้าร่วมการปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจแนวทางในการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผลของรายวิชา การฝึกฝนการใช้งานสื่อสังคม และการแบ่งกลุ่ม โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนแต่ละคนต่อกลุ่ม

2.2 รับฟังหรืออ่านเนื้อหาการบรรยายของผู้สอน เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

2.3 เข้าร่วมการประเมินตนเองวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ก่อนเรียนตามรูปแบบฯ

2.4 แสดงความคิดเห็นของตนบนเครือข่ายสังคม (1 กระทู้ ต่อ 1 กลุ่ม ต่อ 1 ชั้น) ให้ครบทุกคนตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขั้นตอนของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม โดยกำหนด 1 คน 1 ความคิด เมื่อแสดงความคิดเห็นของตนครบถ้วนแล้ว จึงอภิปรายร่วมกันเพื่อตัดสินใจเลือก ผสานความคิดเห็นร่วมกัน หรือประเมินความคิดตามเกณฑ์การประเมินของผู้สอน แล้วจึงสรุปออกมาเป็นความคิดเห็นที่ดีที่สุดของกลุ่ม

2.5 เข้าร่วมฟังการประเมินความคิดเห็นที่กลุ่มตนเองเลือกในภาพจากผู้สอนรวมอีกครั้ง

2.6 นำข้อมูลความคิดเห็นที่รวบรวมได้มาสร้างผลงานร่วมกัน

2.7 นำเสนอผลงานกลุ่มของตน แล้วแสดงความคิดเห็นกับผลงานกลุ่มการเขียนของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ

2.8 พิจารณาความคิดเห็นของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ และผู้สอน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขผลงานของกลุ่มตนให้ดีที่สุด

2.9 รับฟังการประเมินผลงานกลุ่มตามเกณฑ์รูบริคส์ประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

2.10 เข้าร่วมการประเมินตนเองวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน หลังเรียนตามรูปแบบฯ

3) ผู้สอน เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดเตรียมเนื้อหาและแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และเตรียมความพร้อมของสื่อสังคมเพื่อให้ผู้เรียนดำเนินการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ปฐมนิเทศผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจแนวทางในการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผลของรายวิชา การฝึกฝนการใช้งานสื่อสังคม และการแบ่งกลุ่ม โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนแต่ละคนต่อกลุ่ม

3.2 บรรยายเนื้อหาผ่านโปรแกรม MS PowerPoint และให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาประกอบการบรรยายจากเอกสาร เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

3.3 แจกแบบประเมินตนเองวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ก่อนเรียนตามรูปแบบฯ

3.4 ตั้งกระทู้ (Wall post) สำหรับผู้เรียนแต่ละกลุ่มลงบนเครือข่ายสังคม (1 กระทู้ ต่อ 1 กลุ่ม ต่อ 1 ชั้น) โดยกำหนดประเด็นต่างกันตามขั้นตอนของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

3.5 ประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนแต่ละกลุ่มในภาพรวมอีกครั้ง

3.6 รับฟังการนำเสนอผลงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม แล้วร่วมแสดงความคิดเห็นกับผลงานกลุ่มการเขียนของผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ

3.7 ให้คำแนะนำเพิ่มเติมสำหรับการปรับปรุงแก้ไขผลงานของแต่ละกลุ่ม

3.8 ประเมินผลงานกลุ่มตามเกณฑ์รูบรีคส์ประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

3.9 แจกแบบประเมินตนเองวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน หลังเรียนตามรูปแบบฯ

4) เนื้อหารายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร บรรจุอยู่ในตำราวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยผู้เรียนจะได้รับตำราภายในสัปดาห์แรกของภาคการศึกษา สำหรับศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองหรืออ่านประกอบการบรรยายของผู้สอนในชั้นเรียนโดยนำเสนอเนื้อหาที่สั้น กระชับ เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ เนื้อหาของรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 บท ดังนี้

บทที่ 1 ความสำคัญของการสื่อสาร

บทที่ 2 ศาสตร์และศิลปะของการฟัง

บทที่ 3 ศาสตร์และศิลปะของการพูด

บทที่ 4 ศาสตร์และศิลปะของการอ่าน

บทที่ 5 ศาสตร์และศิลปะของการเขียน

บทที่ 6 การเขียนรายงานและโครงการทางวิชาการ

5) กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาเนื้อหาความรู้จากห้องเรียนและเป็นผู้ปฏิบัติและฝึกฝนในทักษะในห้องเรียนออนไลน์ เพื่อให้ทราบการปฏิบัติจริงและเกิดความชำนาญในทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน รวมเป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเวลา 30 ชั่วโมง โดยกำหนดสัดส่วนของการเรียนการสอนในชั้นเรียน ร้อยละ 30 หรือ 9 ชั่วโมง (3 สัปดาห์) และการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ร้อยละ 70 หรือ 21 ชั่วโมง (7 สัปดาห์) ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 ผู้เรียนจะใช้เวลา 3 ชั่วโมง (ในชั้นเรียน) เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มต้นกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ และใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที (ออนไลน์) ดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 1 (ทักษะการฟังและการพูด)

สัปดาห์ที่ 2-4 ผู้เรียนจะใช้เวลา 9 ชั่วโมง (ออนไลน์) ดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 2-4 (ทักษะการฟังและการพูด)

สัปดาห์ที่ 5 ผู้เรียนจะใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที (ในชั้นเรียน) ดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 5 (ทักษะการฟังและการพูด)

สัปดาห์ที่ 6-9 ผู้เรียนจะใช้เวลา 10 ชั่วโมง 30 นาที (ออนไลน์) ดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 1-4 (ทักษะการอ่านและการเขียน)

สัปดาห์ที่ 10 ผู้เรียนจะใช้เวลา 3 ชั่วโมง (ในชั้นเรียน) ดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 5 (ทักษะการอ่านและการเขียน) และสรุปการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอน

6) วิธีสอน เป็นวิธีการที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยเลือกใช้วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย (ออฟไลน์) ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร แล้วใช้กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม (ออนไลน์) เพื่อให้ผู้เรียนนำเอาความรู้ที่ได้รับจากในชั้นเรียนไปสู่การสื่อสารและการทำงานร่วมกันผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อสร้างผลงานร่วมกัน จำนวน 2 ชิ้นงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 วิธีสอนโดยใช้บรรยาย (ออฟไลน์) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1.1 ผู้สอนเตรียมเนื้อหาสาระที่จะบรรยายในแต่ละสัปดาห์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการนำเสนอด้วยโปรแกรม MS PowerPoint โดยผู้เรียนจะได้รับตำราภายในสัปดาห์แรกของภาคการศึกษาจากศูนย์ตำราของมหาวิทยาลัยฯ

1.1.2 ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อทราบระดับของทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของตน

1.1.3 ผู้สอนสร้างความสนใจของผู้เรียนด้วยการใช้ปัญหา ข่าว เหตุการณ์สำคัญ กรณีตัวอย่าง และใช้การซักถามประกอบการบรรยาย

1.1.4 ผู้สอนใช้กิจกรรมประกอบการบรรยาย เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามหลังการบรรยาย

1.1.5 ผู้สอนขออาสาสมัครผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้รับในแต่ละสัปดาห์แล้วแจ้งการเข้าใช้งานสื่อสังคมของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด

1.2 กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม (ออนไลน์) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.2.1 ผู้สอนตั้งกระทู้ (Wall post) สำหรับผู้เรียนแต่ละกลุ่มลงบนเครือข่ายสังคม (1 กระทู้ ต่อ 1 กลุ่ม) โดยกำหนดประเด็นต่างกันตามขั้นตอนของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

1.2.2 ผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นของตนให้ครบทุกคน โดยกำหนด 1 คน 1 ความคิด เมื่อแสดงความคิดเห็นของตนครบถ้วนแล้ว จึงอภิปรายร่วมกันเพื่อตัดสินใจเลือก ผสานความคิดเห็นร่วมกัน หรือประเมินความคิดตามเกณฑ์การประเมินของผู้สอน แล้วจึงสรุปออกมาเป็นความคิดเห็นที่ดีที่สุดของกลุ่ม

1.2.3 ผู้สอนประเมินความคิดเห็นที่ผู้เรียนเลือกในภาพรวมอีกครั้ง

1.2.4 ผู้สอนให้ผู้เรียนนำข้อมูลความคิดเห็นที่รวบรวมได้มาสร้างผลงานร่วมกัน

7) การประเมินผล เป็นการประเมินตนเองก่อนและหลังของผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินตนเองวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 และแบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน รายละเอียดของเกณฑ์รูบรีคส์ประเมินผลงานด้านการฟังและการพูด (รายการโทรทัศน์ ประเภทสนทนา) และเกณฑ์รูบรีคส์ประเมินผลงานด้านการอ่านและการเขียน (ความเรียง) มีดังต่อไปนี้

7.1 เกณฑ์รูบริกส์ประเมินผลงานด้านการฟังและการพูด (รายการโทรทัศน์ ประเภท สันทนา)

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
1. สำนวนภาษา	ใช้ภาษาสละสลวย กระชับ สื่อความชัดเจน เหมาะสมกับระดับบุคคลที่สนทนาด้วย มีกลวิธีการถามหรือตอบคำถามอย่างน่าสนใจมากกว่าร้อยละ 80	ใช้ภาษาสื่อความชัดเจนเหมาะสมกับระดับบุคคล มีกลวิธีการถามหรือตอบคำถามอย่างเหมาะสมระหว่างร้อยละ 61 - 80	ใช้ภาษาค่อนข้างเหมาะสมกับระดับบุคคล มีกลวิธีการถามหรือตอบคำถามค่อนข้างเหมาะสมระหว่างร้อยละ 41 - 60	ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับบุคคล มีกลวิธีการถามหรือตอบคำถามเหมาะสมน้อยกว่าร้อยละ 40
2. การดำเนินการสนทนา	ดำเนินการสนทนาอย่างน่าสนใจและน่าติดตามตลอด รายการบรรยายภาคเป็นกันเอง ผ่อนคลาย และได้สาระความรู้มากกว่าร้อยละ 80	ดำเนินการสนทนาอย่างน่าสนใจและน่าติดตาม 2 ช่วงของรายการบรรยายภาคเป็นกันเองบ้าง และได้สาระความรู้ระหว่างร้อยละ 61 - 80	ดำเนินการสนทนาอย่างค่อนข้างน่าสนใจและน่าติดตาม 1 ช่วงของรายการบรรยายภาคค่อนข้างเป็นกันเอง และได้สาระความรู้เล็กน้อยระหว่างร้อยละ 41 - 60	ดำเนินการสนทนาอย่างไม่น่าสนใจและไม่น่าติดตาม บรรยายภาคตึงเครียด และได้สาระความรู้น้อยกว่าร้อยละ 40 หรือไม่มีเลย
3. การแสดงบทบาท	สลับบทบาทของการเป็นผู้พูดและผู้ฟังได้อย่างเท่าเทียมกันทุกคน	สลับบทบาทของการเป็นผู้พูดและผู้ฟังได้อย่างเท่าเทียมกัน แต่ มี 1 คนแสดงบทบาทใดบาทหนึ่งมากเกินไป	สลับบทบาทของการเป็นผู้พูดและผู้ฟังไม่เท่าเทียมกัน โดย 2 - 3 คน แสดงบทบาทใดบาทหนึ่งเท่านั้น	ไม่สลับบทบาทของการเป็นผู้พูดและผู้ฟัง ทุกคนแสดงบทบาทใดบาทหนึ่งเท่านั้น
4. การเชื่อมโยงข้อมูลเรื่องราว	ยกตัวอย่างเหตุการณ์รอบตัวในปัจจุบันหรือข่าวสารในชีวิตประจำวัน	ยกตัวอย่างเหตุการณ์รอบตัวในปัจจุบันหรือข่าวสารในชีวิตประจำวัน	ยกตัวอย่างเหตุการณ์รอบตัวในปัจจุบันหรือข่าวสารในชีวิตประจำวัน	ยกตัวอย่างเหตุการณ์รอบตัวในปัจจุบันหรือข่าวสารในชีวิตประจำวัน

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
	เชื่อมโยงกับเรื่องที่ สนทนาได้เป็น อย่างดี และมี ปริมาณเหมาะสม เข้าใจได้ดีมากกว่า ร้อยละ 80	เชื่อมโยงกับเรื่องที่ สนทนาได้ ค่อนข้างดี และมี ปริมาณค่อนข้าง เหมาะสม ยังพอ เข้าใจได้ระหว่าง ร้อยละ 61 - 80	เชื่อมโยงกับเรื่องที่ สนทนาได้ ค่อนข้างดี แต่มี ปริมาณน้อยมาก ระหว่างร้อยละ 41 - 60	เชื่อมโยงกับเรื่องที่ สนทนา แต่มี ปริมาณน้อยกว่า ร้อยละ 40 หรือไม่ยกตัวอย่าง ใด ๆ เลย
5. การเสนอ มุมมอง/ความ คิดเห็นของตน	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาอย่าง เหมาะสม สอดคล้องกัน มุมมองหรือความ คิดเห็นแสดงออก อย่างเป็นกลาง อยู่บนหลักของ เหตุและผล และมี ความคิด สร้างสรรค์ มากกว่าร้อยละ 80	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาไม่ค่อย สอดคล้อง เท่าที่ควร มุมมอง หรือความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลาง อยู่บน หลักของเหตุและ ผล และมีความคิด สร้างสรรค์ ระหว่างร้อยละ 61 - 80	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาไม่ค่อย สอดคล้อง เท่าที่ควร มุมมอง หรือความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลาง พอสมควร แต่อยู่ บนหลักของเหตุ และผล และมี ความคิด สร้างสรรค์ เล็กน้อยระหว่าง ร้อยละ 41 - 60	ไม่นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนหรือนำเสนอไว้ จำกัด มุมมองหรือ ความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลางน้อยกว่า น้อยกว่าร้อยละ 40 ไม่อยู่บนหลัก ของเหตุและผล และไม่มีความคิด สร้างสรรค์

7.2 เกณฑ์รูบริกส์ประเมินผลงานด้านการอ่านและการเขียน (ความเรียง)

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
1. จำนวนภาษา	ใช้จำนวนภาษา ของผู้เขียนตลอด เรื่อง ใช้คำและ สำนวนโวหาร อย่างเหมาะสม	ใช้จำนวนภาษา ของผู้เขียน 2 ใน 3 ของเรื่อง ใช้คำ และสำนวนโวหาร อย่างเหมาะสม	ใช้จำนวนภาษา ของผู้เขียน 1 ใน 3 ของเรื่อง ใช้คำ และสำนวนโวหาร ไม่ถูกต้อง 1 แห่ง	ไม่ใช้จำนวนภาษา ของผู้เขียน ใช้คำ และสำนวนโวหาร ไม่ถูกต้อง
2. การสังเคราะห์	ศึกษาแนวคิดของ ผู้เขียนคนอื่น ๆ	ศึกษาแนวคิดของ ผู้เขียนคนอื่น ๆ 2	ศึกษาแนวคิดของ ผู้เขียนคนอื่น ๆ 2	ศึกษาแนวคิดของ ผู้เขียนคนอื่น ๆ

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
	มากกว่า 3 คน แล้วสังเคราะห์ ออกมาเป็น แนวคิดของตนได้ อย่างเหมาะสม	- 3 คน แล้ว สังเคราะห์ออกมา เป็นแนวคิดของ ตนได้อย่าง เหมาะสม	- 3 คน แล้ว สังเคราะห์ออกมา เป็นแนวคิดของ ตนได้ ไม่ เหมาะสม	น้อยกว่า 2 คน แล้วสังเคราะห์ ออกมาเป็น แนวคิดของตน ได้ไม่เหมาะสม
3. เอกสารอ้างอิง	อ้างอิงเอกสาร สอดคล้องกับ เนื้อหาของ บทความมากกว่า ร้อยละ 80 เอกสารอ้างอิงมี ปริมาณและ คุณภาพเหมาะสม กับเนื้อหา	อ้างอิงเอกสาร สอดคล้องกับ เนื้อหาของ บทความร้อยละ 61 - 80 เอกสารอ้างอิงมี ปริมาณหรือ คุณภาพเหมาะสม กับเนื้อหาอย่างใด อย่างหนึ่ง	อ้างอิงเอกสาร สอดคล้องกับ เนื้อหาของ บทความร้อยละ 41 - 60 แต่ เอกสารอ้างอิงไม่มี ทั้งปริมาณหรือ คุณภาพเหมาะสม กับเนื้อหา	อ้างอิงเอกสารแต่ ไม่สอดคล้องกับ เนื้อหาของ บทความน้อยกว่า ร้อยละ 40
4. เอกภาพ สัมพันธภาพ สารัตถภาพ	มีใจความสำคัญ เดียวในหนึ่งย่อ หน้า แต่ละย่อ หน้าเชื่อมโยงกัน เป็นอย่างดี และ เน้นย้ำเนื้อหา สำคัญให้เข้าใจได้ ชัดเจน	มีใจความสำคัญ เดียวในหนึ่งย่อ หน้า แต่ละย่อ หน้าค่อนข้าง เชื่อมโยงกันเป็น อย่างดี และเน้น เนื้อหาสำคัญให้ เข้าใจได้ชัดเจน บ้าง	มีใจความสำคัญ มากกว่าหนึ่งแห่ง ในหนึ่งย่อหน้า แต่ ละย่อหน้า ค่อนข้างเชื่อมโยง กันเป็นอย่างดี และเน้นเนื้อหา สำคัญให้เข้าใจได้	มีใจความสำคัญ มากกว่าหนึ่งแห่ง ในหนึ่งย่อหน้า แต่ ละย่อหน้า เชื่อมโยงกันน้อย มาก และไม่คอย เน้นเนื้อหาสำคัญ ให้เข้าใจ
5. การเสนอ มุมมอง/ความ คิดเห็นของตน	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาอย่าง เหมาะสม สอดคล้องกัน มุมมองหรือความ คิดเห็นแสดงออก อย่างเป็นกลาง อยู่บนหลักของ	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาไม่ค่อย สอดคล้อง เท่าที่ควร มุมมอง หรือความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลาง อยู่บน หลักของเหตุและ	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาไม่ค่อย สอดคล้อง เท่าที่ควร มุมมอง หรือความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลาง พอสมควร แต่อยู่	ไม่นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนหรือนำเสนอไว้ จำกัด มุมมองหรือ ความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลางน้อยกว่า ร้อยละ 40 ไม่อยู่ บนหลักของเหตุ และผล และไม่มี

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
	เหตุและผล และมี ความคิด สร้างสรรค์ มากกว่าร้อยละ 80	ผล และมีความคิด สร้างสรรค์ ระหว่างร้อยละ 61 - 80	บนหลักของเหตุ และผล และมี ความคิด สร้างสรรค์ เล็กน้อยระหว่าง ร้อยละ 41 - 60	ความคิด สร้างสรรค์

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ขั้นตอนดังกล่าวแต่ละขั้นจะใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์หรือไม่เกินในการจัดการเรียนการสอนให้ครบถ้วน ทั้งนี้ผู้สอนสามารถผสมกิจกรรมย่อยในแต่ละขั้นได้ตามความเหมาะสมดังรายละเอียดต่อไปนี้

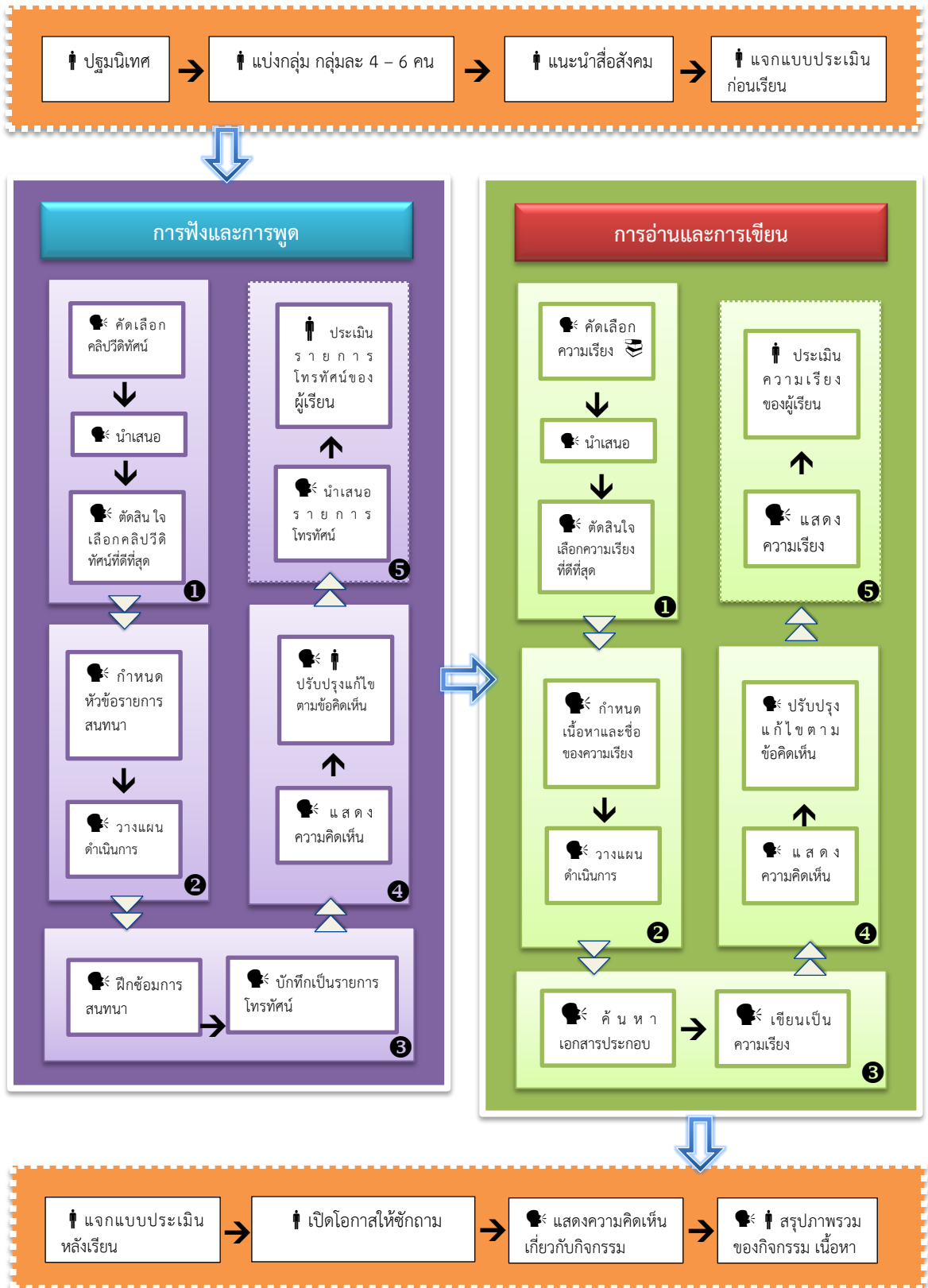
ก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

- 1) อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับรายวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
- 2) อธิบายวิธีการเรียน การใช้สื่อสังคม พร้อมให้ผู้เรียนศึกษาจากเอกสาร แล้วเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย
- 3) แบ่งกลุ่มผู้เรียนและกำหนดเวลา 15 นาทีให้ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนเรียนเพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21
- 4) แจกเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบ และขั้นตอนของการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 และบรรยายเนื้อหาด้วยการนำเสนอผ่านโปรแกรม MS PowerPoint จนผู้เรียนมีความพร้อมและเข้าใจเนื้อหา หลักการของรูปแบบแล้วจึงเริ่มขั้นที่ 1 ขึ้นคัดเลือก ดังต่อไปนี้

1. ขึ้นคัดเลือก (สัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 6)
2. ขึ้นวางแผน (สัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 7)
3. ขึ้นดำเนินการ (สัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 8)
4. ขึ้นรับทราบและปรับแก้ (สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 9)
5. ขึ้นประเมิน (สัปดาห์ที่ 5 และสัปดาห์ที่ 10)

อย่างไรก็ดี การวัดและประเมินผลทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี จะใช้แบบสังเกตพฤติกรรมสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคมแบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 และแบบประเมินตนเองก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนสามารถแสดงเป็นภาพได้ดังปรากฏในภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

การเรียนการสอนตามรูปแบบฯ นั้นสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 สัปดาห์ โดยในสัปดาห์ที่ 1 ของการเรียน ผู้สอนจัดกิจกรรมโดยใช้ขั้นตัดสินใจเพื่อค้นหาและเลือกตัวอย่างผลงานที่ดีที่สุดในกลุ่มเนื้อหา ในสัปดาห์ที่ 2 ผู้สอนจัดกิจกรรมโดยใช้ขั้นวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการสร้างผลงานร่วมกัน ซึ่งให้ผู้เรียนร่วมกันระดมความคิดของตนต่อการพัฒนาผลงาน ในสัปดาห์ที่ 3 ผู้สอนจัดกิจกรรมโดยใช้ขั้นดำเนินการเพื่อลงมือสร้างผลงานด้านการสื่อสารผ่านการทำงานร่วมกัน ในสัปดาห์ที่ 4 ผู้สอนจัดกิจกรรมโดยใช้ขั้นรับทราบเพื่อให้ผู้เรียนต่างกลุ่มแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของแต่ละกลุ่มเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขขั้นสุดท้าย และในสัปดาห์ที่ 5 ผู้สอนจัดกิจกรรมโดยใช้ขั้นประเมินเพื่อพิจารณาผลงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม โดยรูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่สร้างสามารถจัดกิจกรรมรายสัปดาห์ได้ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ผลการทดลองมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

หลังจากกลุ่มทดลองเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผู้วิจัยวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 แบบทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถด้านการเขียนวิพากษ์เชิงสร้างสรรค์มีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 4.5 – 4.7

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คะแนนประเมินตนเองด้าน ทักษะการสื่อสารและการทำงาน ร่วมกันในศตวรรษที่ 21	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	df	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
กลุ่มทดลอง (N = 29)	3.77	0.45	4.33	0.42	-4.401	28	.00
กลุ่มควบคุม (N = 25)	3.66	0.50	3.86	0.45	-1.572	24	.12

*p<.05

จากตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันใน

ศตวรรษที่ 21 ก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน ($\bar{X} = 3.77$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม จำนวน 25 คน ($\bar{X} = 3.66$) และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนของกลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน ($\bar{X} = 4.33$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม จำนวน 25 คน ($\bar{X} = 3.86$) ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า คะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 (คะแนนรวม 40 คะแนน)	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
รายการโทรทัศน์ ประเภทสนทนา	15.70	1.09	10.50	1.65	4	.00
ความเรียง	15.40	0.82	11.20	2.07	4	.00
รวม	31.10		21.70			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.6 ผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า คะแนนเฉลี่ยรายการโทรทัศน์ ประเภทสนทนา ของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 15.70$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 10.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความเรียงของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 15.40$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 11.20$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของพฤติกรรมของผู้เรียนตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมฯ จำแนกตามชั้น

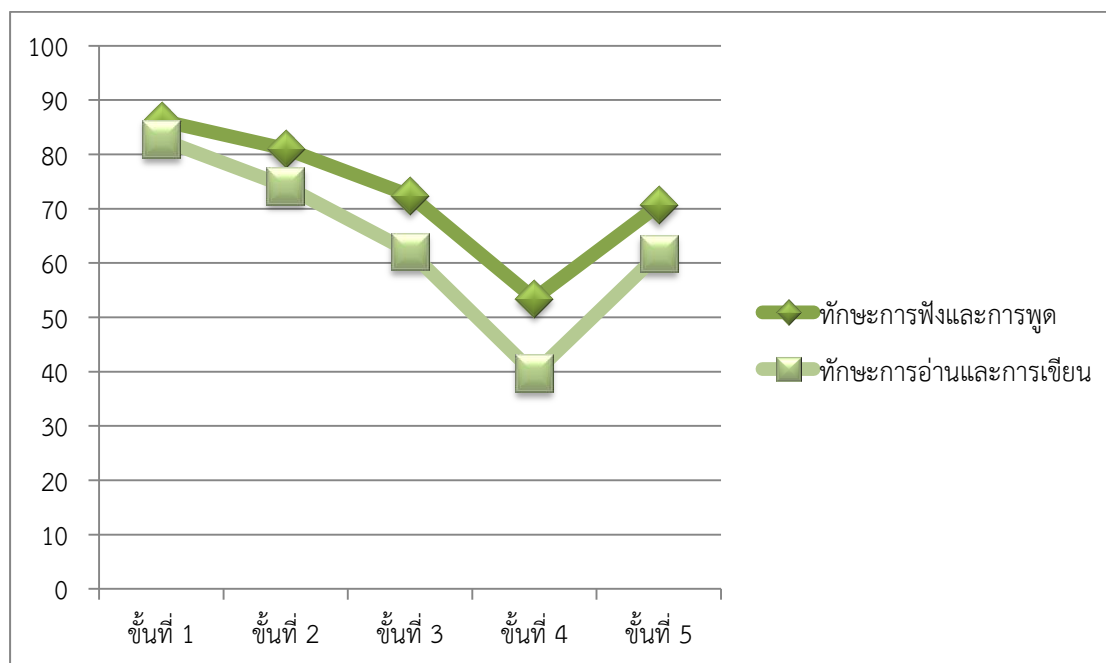
รายละเอียดพฤติกรรมของผู้เรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แสดงพฤติกรรม	
	คน	ร้อยละ
ชั้นที่ 1 คัดเลือก (ทักษะการฟังและการพูด)		
1. ผู้เรียนคัดเลือกตัวอย่างคลิปวิดีโอที่สนทนา รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา คนละ 1 คลิป ตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน	25	86.20
2. ผู้เรียนนำเสนอคลิปวิดีโอที่สนทนา รายการโทรทัศน์ของแต่ละคน	25	86.20

รายละเอียดพฤติกรรมของผู้เรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แสดงพฤติกรรม	
	คน	ร้อยละ
3. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกคลิปวิดีโอทัศน์ที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ	25	86.20
เฉลี่ย	25	86.20
ขั้นที่ 2 วางแผน (ทักษะการฟังและการพูด)		
1. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”	24	82.75
2. ผู้เรียนวางแผนการผลิตรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวิดีโอทัศน์ที่เลือกข้างต้น	23	79.31
เฉลี่ย	23.5	81.03
ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ทักษะการฟังและการพูด)		
1. ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น โดยบันทึกวีดิทัศน์การฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง	19	65.51
2. ผู้เรียนบันทึกคลิปวิดีโอทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่ม ความยาว 7 - 10 นาที โดยคัดเลือกและนำเสนอคลิปวิดีโอทัศน์ที่ดีที่สุดตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน	23	79.31
เฉลี่ย	21	72.41
ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ทักษะการฟังและการพูด)		
1. ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวิดีโอทัศน์รายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม	21	72.41
2. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวิดีโอทัศน์รายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน	10	34.48
เฉลี่ย	15.5	53.44
ขั้นที่ 5 ประเมิน (ทักษะการฟังและการพูด)		
1. ผู้เรียนแสดงคลิปวิดีโอทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม	23	79.31
2. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อรายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม	18	62.06
เฉลี่ย	20.5	70.68
ค่าเฉลี่ยของทักษะการฟังและการพูด รวม	21.1	72.75
ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ทักษะการอ่านและการเขียน)		
1. ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างความเรียงคนละ 1 เรื่อง ตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน	24	82.75

รายละเอียดพฤติกรรมของผู้เรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แสดงพฤติกรรม	
	คน	ร้อยละ
2. ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละคน	24	82.75
3. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกความเรียงที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ		
เฉลี่ย	24	82.75
ขั้นที่ 2 วางแผน (ทักษะการอ่านและการเขียน)		
1. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”	21	72.41
2. ผู้เรียนวางแผนการเขียนความเรียงของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้น	22	75.86
เฉลี่ย	21.5	74.13
ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ทักษะการอ่านและการเขียน)		
1. ผู้เรียนศึกษาเอกสารการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้ง	18	62.06
2. ผู้เรียนเขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกัน	18	62.06
เฉลี่ย	18	62.06
ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ทักษะการอ่านและการเขียน)		
1. ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่ม โดยใช้หลักการเขียนความเรียงเป็นกรอบความคิด	13	44.82
2. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขความเรียงตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน	10	34.48
เฉลี่ย	11.5	39.65
ขั้นที่ 5 ประเมิน (ทักษะการอ่านและการเขียน)		
1. ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละกลุ่ม	14	48.27
2. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่ม	15	51.72
เฉลี่ย	14.5	50
ค่าเฉลี่ยของทักษะการอ่านและการเขียน รวม	17.9	61.72
ค่าเฉลี่ยของทุกทักษะ รวม	19.5	67.24

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม พบว่า การแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

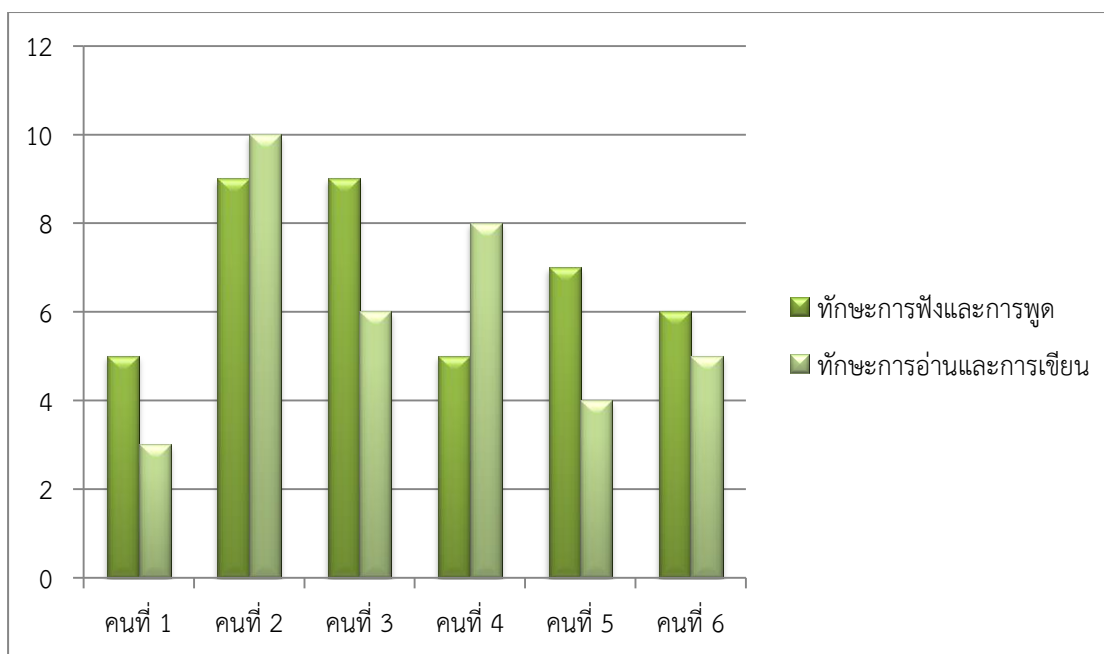
ด้านทักษะการฟังและการพูดของกลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 25 คน หรือร้อยละ 86.20 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 1 คัดเลือก กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 23.5 คน หรือร้อยละ 81.03 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 2 วางแผน กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 21 คน หรือร้อยละ 72.41 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 3 ดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 15.5 คน หรือร้อยละ 53.44 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ และกลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 20.5 คน หรือร้อยละ 70.68 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 5 ประเมิน การแสดงพฤติกรรมที่มีการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูดทุกขั้นของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเฉลี่ย 21.1 คน หรือร้อยละ 72.75 การแสดงพฤติกรรมที่มีการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียนของกลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 24 คน หรือร้อยละ 82.75 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 1 คัดเลือก กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 21.5 คน หรือร้อยละ 74.13 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 2 วางแผน กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 18 คน หรือร้อยละ 62.06 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 3 ดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 11.5 คน หรือร้อยละ 39.65 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ และกลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 14.5 คน หรือร้อยละ 50 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 5 ประเมิน การแสดงพฤติกรรมที่มีการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียนทุกขั้นของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเฉลี่ย 17.9 คน หรือร้อยละ 61.72 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมของทุกทักษะพบว่า การแสดงออกของพฤติกรรมที่มีการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเฉลี่ย 19.5 คน หรือร้อยละ 67.24 โดยแสดงเป็นแผนภูมิที่ 4.1

แผนภูมิที่ 4.1 ร้อยละของการแสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

จากแผนภูมิที่ 4.1 แสดงร้อยละของการแสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม ผู้วิจัยนำมาจำแนก

ออกเป็นแผนภูมิแสดงร้อยละของการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียนรายบุคคลในแต่ละกลุ่มรวม 5 กลุ่ม โดยเปรียบเทียบระหว่างการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูดกับด้านทักษะการอ่านและการเขียน ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.2-4.6

แผนภูมิที่ 4.2 การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

จากแผนภูมิที่ 4.2 แสดงว่า ความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมพบว่า

ผู้เรียนคนที่ 1 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.45 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.27

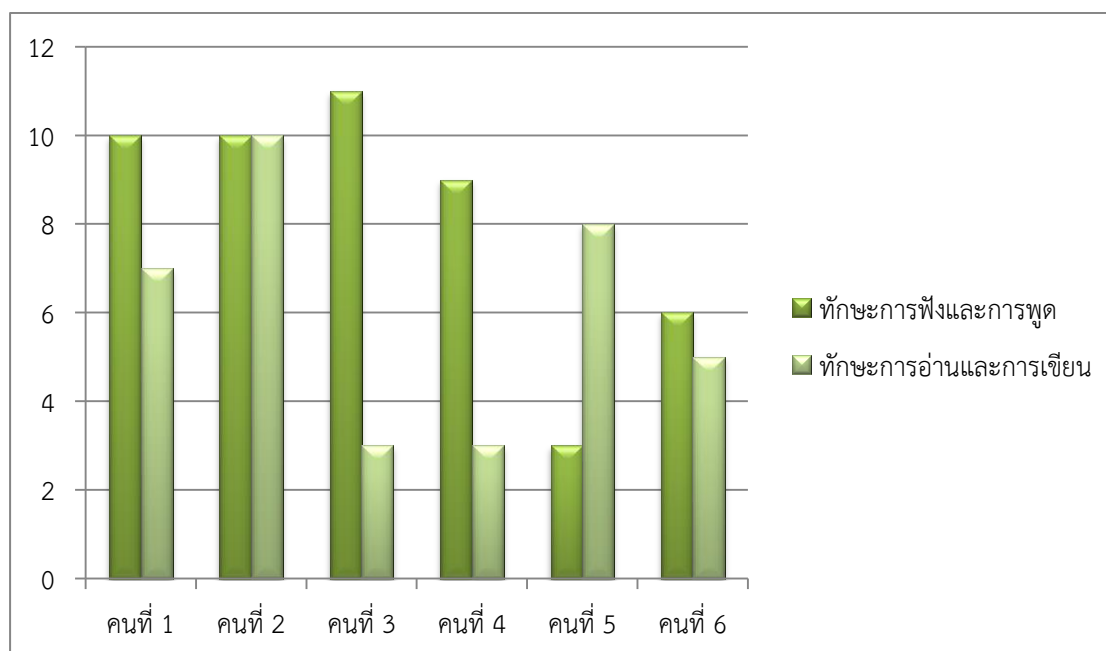
ผู้เรียนคนที่ 2 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.81 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90

ผู้เรียนคนที่ 3 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.81 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.54

ผู้เรียนคนที่ 4 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.45 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.72

ผู้เรียนคนที่ 5 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.36

ผู้เรียนคนที่ 6 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.54 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.45

แผนภูมิที่ 4.3 การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 2 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

จากแผนภูมิที่ 4.3 แสดงว่า ความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 2 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมพบว่า

ผู้เรียนคนที่ 1 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63

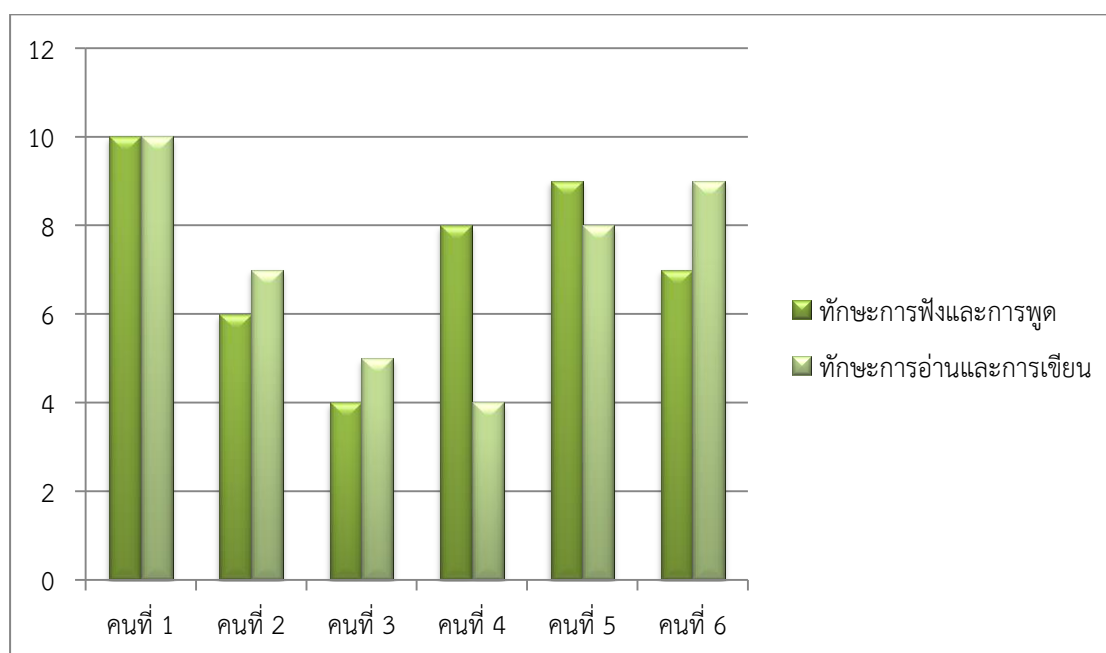
ผู้เรียนคนที่ 2 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90

ผู้เรียนคนที่ 3 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.27

ผู้เรียนคนที่ 4 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.81 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.27

ผู้เรียนคนที่ 5 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.27 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.72

ผู้เรียนคนที่ 6 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.54 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.45

แผนภูมิที่ 4.4 การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 3 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

จากแผนภูมิที่ 4.4 แสดงว่า ความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 3 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมพบว่า

ผู้เรียนคนที่ 1 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90

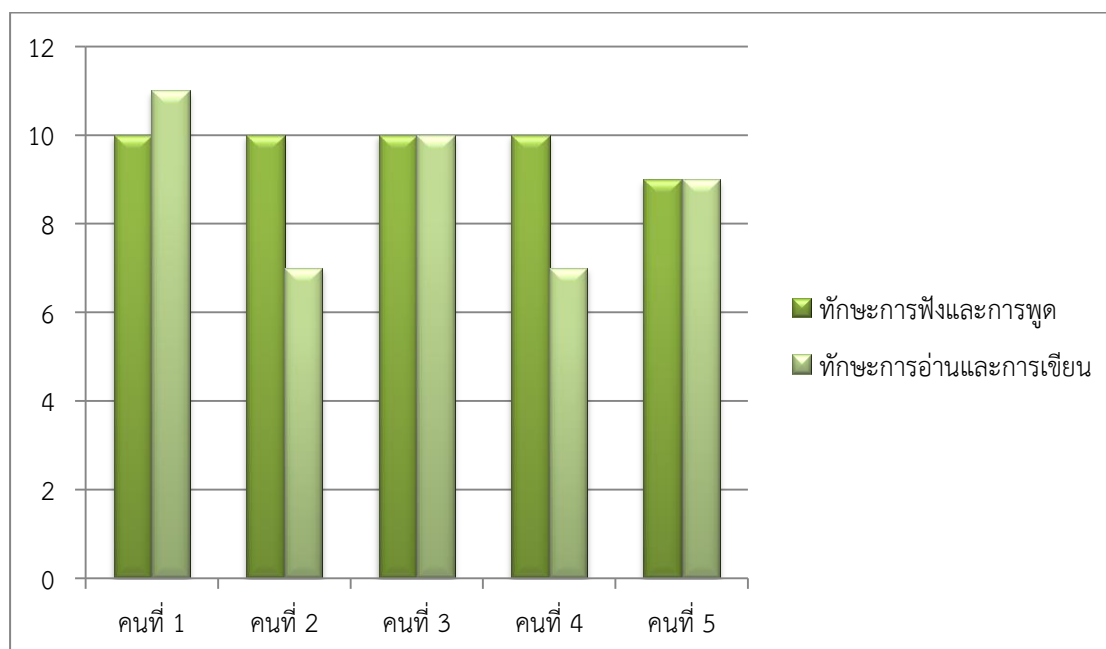
ผู้เรียนคนที่ 2 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.54 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63

ผู้เรียนคนที่ 3 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.36 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.45

ผู้เรียนคนที่ 4 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.72 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.36

ผู้เรียนคนที่ 5 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.81 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.72

ผู้เรียนคนที่ 6 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.81

แผนภูมิที่ 4.5 การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 4 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

จากแผนภูมิที่ 4.5 แสดงว่า ความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 4 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมพบว่า

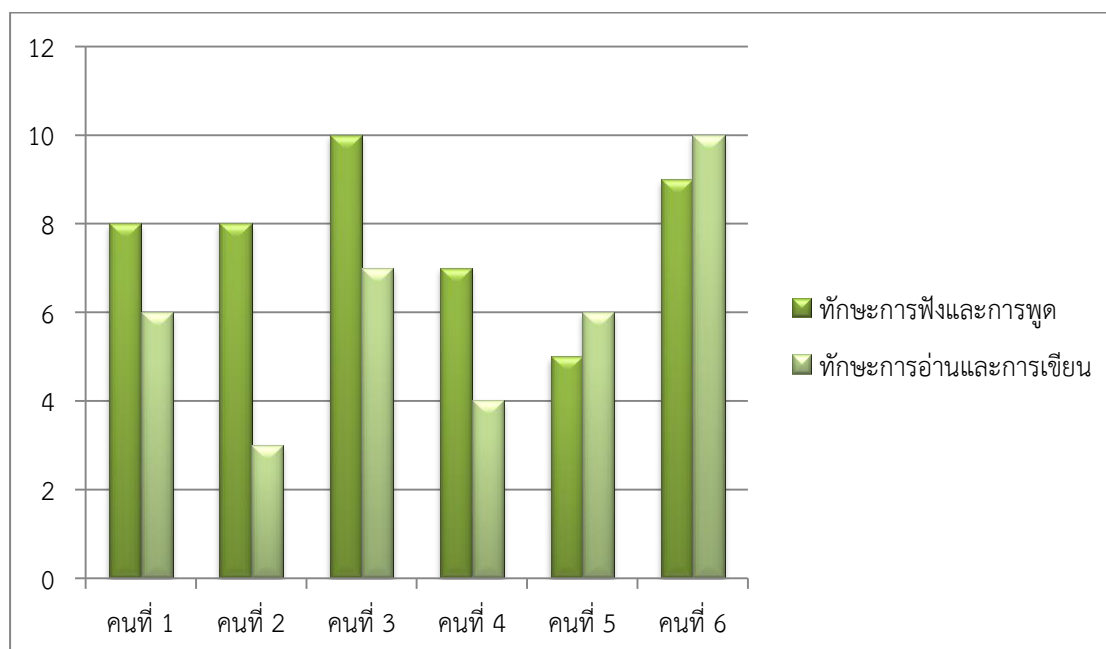
ผู้เรียนคนที่ 1 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100

ผู้เรียนคนที่ 2 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63

ผู้เรียนคนที่ 3 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90

ผู้เรียนคนที่ 4 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63

ผู้เรียนคนที่ 5 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.81 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.81

แผนภูมิที่ 4.6 การเปรียบเทียบความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 5 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

จากแผนภูมิที่ 4.6 แสดงว่า ความถี่ของการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกลุ่มที่ 5 ตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมพบว่า

ผู้เรียนคนที่ 1 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.72 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.54

ผู้เรียนคนที่ 2 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.72 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.27

ผู้เรียนคนที่ 3 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63

ผู้เรียนคนที่ 4 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.36

ผู้เรียนคนที่ 5 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.45 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.54

ผู้เรียนคนที่ 6 แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูด จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.81 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียน จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.90

สรุปได้ว่า การแสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างทุกคนตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมพบว่า ผู้เรียนโดยเฉลี่ยทุกกลุ่มแสดงพฤติกรรมการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูดมากกว่าด้านทักษะการอ่านและการเขียน

ผลการวิเคราะห์การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

กลุ่มทดลองเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นเป็นเวลา 10 สัปดาห์ กลุ่มทดลองแสดงการสื่อสารและการทำงานร่วมกันผ่านข้อความที่สนทนาบนสื่อสังคมเพื่อทำผลงานร่วมกันตามกำหนดดังมีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.8 – 4.9

ตารางที่ 4.8 ตัวอย่างข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (รายการโทรทัศน์ ประเภท สันทนาการ)

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
คัดเลือก	รายการเจาะใจครับ เป็นการสนทนาเกี่ยวกับชีวิตและอุปสรรคต่าง ๆ ก่อนที่จะประสบความสำเร็จครับ กลุ่มที่ 1 คนที่ 2
	ของบอมก็ดีนะ ได้เรียนรู้เยอะเลย เราเลือกของบอมเหมือนกัน กลุ่มที่ 1 คนที่ 6
	คลิปเราเป็นรายการฉันทน์รักเมืองไทย เป็นรายการที่สัมภาษณ์ชาวต่างชาติ คนหนึ่ง ดูวิถีการดำเนินชีวิตของเขาที่อยู่อย่างพอเพียง และยังช่วยแนะนำ ให้ผู้อื่นอยู่อย่างพอเพียงอีกด้วย กลุ่มที่ 2 คนที่ 3
	เราโหวตให้ตัวเองเพราะว่าเป็นรายการที่ช่วยเตือนสติให้คนไทยสำนึกรัก ประเทศไทยของตนและใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง กลุ่มที่ 2 คนที่ 3
	เราชอบคลิปของเรา เพราะพิธา ลิมเจริญรัตน์หรือ "ทิม" เป็นคนสู้ชีวิต อายุยังน้อยแต่มาเจอวิกฤตธุรกิจครอบครัวที่มีหนี้สินเป็นร้อยล้าน แถมพ่อยังเสียชีวิต ทำให้ทิมต้องหยุดเรียนและบินกลับมาไทย เพื่อกลับมาพลิก วิกฤตของครอบครัว ภายในเวลาไม่นานทิมก็สามารถปลดหนี้ได้หมดและ ยังได้ทำธุรกิจน้ำมันรำข้าวตามความคิดของคุณพ่อจนสำเร็จจนวันนี้บริษัท ของเขาได้มียอดขายเป็นอันดับที่ 3 ของไทย และอันดับที่ 5 ของโลก กลุ่มที่ 3 คนที่ 4
	เราชอบคลิปอายุน้อยร้อยล้านธุรกิจตลาดนัดรถไฟ เพราะรายการนี้บอก เล่าชีวิตคนแต่ละวิถีชีวิตก่อนที่จะประสบความสำเร็จ อีกอย่างนะคือมีบอก เคล็ดลับในการบริหารในการลงทุนขั้น ๆ ตอนต่าง ๆ ก่อนจะรุ่งเรื่องจน ปัจจุบัน คือมันสอนให้ข้อคิดแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วย กลุ่มที่ 3 คนที่ 1
	ใช่ เราก็ชอบอายุน้อยร้อยล้านดูแล้วได้แรงบันดาลใจ เนื้อหากระชับเข้าใจ ง่ายนำมาปรับใช้กับชีวิตเราได้ และสอนให้เรารู้จักอดทนและพยายาม เป็นการจุดประกายความคิดให้กับอีกหลาย ๆ คน กลุ่มที่ 3 คนที่ 3
	รายการผมดีนะครับ มีการให้ผู้ชมถามคำถามในเรื่องที่อยากรู้ แคมป์พิธีกร ยังมีภาษาพูดที่เข้าใจง่าย เนื้อหารายการดี กลุ่มที่ 4 คนที่ 5
	ผมก็ว่าของศิริพงษ์ก็น่าสนใจดีนะการดำเนินรายการที่สนุกสนานไม่ตึง เครียดจน เกินไปมีการสนทนาสื่อสาร สัมภาษณ์มากกว่าสองคนขึ้นไป

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
	<p>เจาะลึกเรื่องราวของคนที่สนทนา ส่วนของผมก็ OK นะ มีการพูดสนทนากันเจาะลึกบุคคลที่พูดคุยเข้าถึงความต้องการของคนดู</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 4 คนที่ 6</p>
	<p>เลือกคลิปบนอกกะลา ยาดม ยาอม ยาหม่อง ของปฎิภาณ จันทรวงศ์ เพราะมีการสื่อสารด้วยวาจา มีเสียงกับความหมาย มีการสื่อสาร 2 คนขึ้นไป มีการตอบโต้ ได้รับความรู้ขั้นตอนการผลิตยาดม ยาหม่อง ยาอม รู้สรรพคุณของสมุนไพร</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5 คนที่ 2</p>
	<p>กบนอกกะลาของผมครับ เพราะมีการสื่อสารที่ดีด้วยวาจาการพูดที่ดี และการสื่อสารในคลิปกบนอกกะลาจะมีการสื่อสารสองคนขึ้นไป เพื่อการโต้ตอบได้ และได้ยารู้ว่าการผลิตยาดมเป็นยังไง ผลิตยังไง มาจากไหน ขบวนการขึ้นการทำยาดมจนกว่าครบถ้วนสมบูรณ์ จะทำให้ผู้รับฟังเข้าใจง่ายมากขึ้น และใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้และให้ความรู้ที่ดีได้ครับ</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5 คนที่ 3</p>
	<p>เห็นด้วยกับทุกคนครับขอเลือกคลิปของปฎิภาณเป็นคลิปที่ดีที่สุดเพราะรายการมีประโยชน์มาก ผู้ดำเนินรายการใช้การคุยการสื่อสารที่เข้าใจได้ง่ายจึงขอเลือกคลิปนี้เป็นคลิปที่ดีที่สุด</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5 คนที่ 3</p>
วางแผน	<p>(1) อุปสรรคของคนที่ไม่ไอที (2) "ไอทีคู่ประชาชน"</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 1 คนที่ 5</p>
	<p>(1) หัวข้อของการสนทนาเกี่ยวกับ บุคคลที่น่าสนใจ (2) ชื่อรายการ 4 สหายพาเพลิน</p> <p>แผนการดำเนินรายการเป็นรายการประเภท "Talk Programme" ยกตัวอย่างบุคคล ดาราหรือนักแสดงที่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียง วิธีการที่ทำให้ตนเองประสบความสำเร็จที่สามารถทำได้จริง หยิบยกมาพูดคุยกัน</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 2 คนที่ 3</p>
	<p>แผนการดำเนินรายการ (1) คิดคำถาม/บทสัมภาษณ์ เช่น ทำไมถึงเลือกใช้ระบบที่ใช้อยู่ ณ ตอนนี้? ว่ามันดีกว่ากันยังไง ?</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 3 คนที่ 2</p>
	<p>(2) สัมภาษณ์นักศึกษาที่ใช้ระบบ iOS และAndroid (ในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตเท่านั้น)</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 3 คนที่ 1</p>
	<p>(3) สัมภาษณ์และพูดคุย/ถ่ายทำรายการ อดคลิป</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 3 คนที่ 5</p>

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
	(4) ตกแต่ง ออกแบบคลิปให้น่าสนใจ กลุ่มที่ 3 คนที่ 6
	(5) นำเสนอกlipที่ได้ กลุ่มที่ 3 คนที่ 3
	(1) หัวข้อ ความรู้สึก ความประทับใจในประเทศไทย (2)ชื่อรายการ ๘ Thailand only แผนการดำเนินรายการโทรทัศน์ 1. คิดบทสัมภาษณ์ 2. สํารวจพื้นที่และหาชาวต่างชาติ 3. พูดคุยกับชาวต่างชาติเตรียมสัมภาษณ์ 4. ถ่ายทำและทำการสัมภาษณ์ 5. ตัดต่อคลิป 6. นำเสนอ กลุ่มที่ 4 คนที่ 5
	(1) สนทนาเกี่ยวกับการแอดมิชชันของพวกเราคะ กลุ่มที่ 5 คนที่ 2
	(2) ชื่อรายการชีวิตเด็กแอดครับ กลุ่มที่ 5 คนที่ 6
	เป็นรายการที่เกี่ยวกับการแอดมิชชันของเด็กไอที เรียงอย่างไร และการพูดคุยกัน วิธีการสอบเข้าไอทีอย่างไรบ้าง และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตัวเองและเพื่อนในกลุ่มที่เข้าคณะไอที จึงทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ต่อตัวเองและเพื่อนในกลุ่มครับ กลุ่มที่ 5 คนที่ 3
ดำเนินการ	55555 ผู้โดนสัมภาษณ์ตอบดีมาก กลุ่มที่ 1 คนที่ 2
	เก็บไว้ดูกันเองฮาๆ กลุ่มที่ 1 คนที่ 1
	คนที่ให้สัมภาษณ์คนแรกอะ รุมเมทเราอะ ตกกะใจ 55 กลุ่มที่ 4 คนที่ 1
	บังเอิญ โลกกลม พรหมลิขิต 555 กลุ่มที่ 1 คนที่ 1
	พูดภาษาไทยได้เหม "ก็พอได้" ทำไมมันชัดจัง กลุ่มที่ 5 คนที่ 6
	นักศึกษาต่างประเทศหน้าตาคุ้น ๆ นะ กลุ่มที่ 3 คนที่ 6
	ชาวฟิลิปปินส์ไง น่าคล้าย ๆ คนไทย คิดมาก่อน 5555 กลุ่มที่ 2 คนที่ 3
	คือดีใช้แอปไร ตัดมาอยู่คนละประเทศเลย 555 เห็นนะเข้า camera 55555

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน	
	กลุ่มที่ 5 คนที่ 5	
รับทราบและปรับแก้	ขาดเบื้องหลัง	กลุ่มที่ 5 คนที่ 6
	ชอบเพลง 5:10	กลุ่มที่ 4 คนที่ 2
	ดีเกิน คิดว่าทำจริงพร้อมส่งแล้วนะนี่ 55555	กลุ่มที่ 3 คนที่ 3
	กลุ่มนี้จะทำดีไปละนี่แค่เบื้องหลัง 5555	กลุ่มที่ 3 คนที่ 4
	กลุ่มนี้สุดยอดอะครับ	กลุ่มที่ 3 คนที่ 3
	เพลงไพเราะมาก 5555	กลุ่มที่ 1 คนที่ 1
	สุดยอดเลยครับ	กลุ่มที่ 5 คนที่ 5
	พิธีกรน่ารักที่สุด	กลุ่มที่ 4 คนที่ 5
	ธรรมชาติมาก 5555	กลุ่มที่ 4 คนที่ 4
	นักแสดงรับเชิญสวยจัง 5555	กลุ่มที่ 2 คนที่ 2
	ดูขิวมากอ่า ตลกดี	กลุ่มที่ 5 คนที่ 3
	แต่เสียงอู้อี้ไปหน่อย คราวนะต้องใช้ไมค์ละ	กลุ่มที่ 5 คนที่ 4
	ประเมิน	เจ๋งอะ ชอบ ๆ
555555 ชอบมากกลุ่มใครก็ไม่รู้		กลุ่มที่ 1 คนที่ 5
เก่งจัง ปรบมือ เทดี		กลุ่มที่ 2 คนที่ 2
ดีดีดีดีดี		กลุ่มที่ 2 คนที่ 2
โอย นี้น้ำมันอาชีพ 555555		

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
	กลุ่มที่ 3 คนที่ 1
	มีอาชีพเลยนะครับ แหม
	กลุ่มที่ 3 คนที่ 3
	ทำดีจังอะ เก่งนะเนี่ย 555
	กลุ่มที่ 4 คนที่ 4
	เก่งมากเลย กลุ่มสั้นสั้น เก่งสุด ๆ อะ
	กลุ่มที่ 5 คนที่ 5
	เราต้องให้กำลังใจกันสิ เพราะเราคือทีมเวิร์ก
	กลุ่มที่ 5 คนที่ 6
	ฮาดี ชอบ ๆ
	กลุ่มที่ 5 คนที่ 1

จากตารางที่ 4.8 ตัวอย่างข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม (รายการโทรทัศน์ ประเภทสนทนา) พบว่า กลุ่มทดลองสื่อสารร่วมกันเพื่อคัดเลือกตัวอย่างคลิปวิดีโอที่เหมาะสมและวางแผนการทำงานภายในกลุ่มเป็นจำนวนมาก ทั้งยังปรากฏเป็นข้อความขนาดยาว แต่ข้อความที่ปรากฏในขั้นตอนการขึ้นรับทราบและปรับแก้ และขึ้นประเมินมีจำนวนน้อย และยังเป็นข้อความสั้น ๆ

ตารางที่ 4.9 ตัวอย่างข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (ความเรียง)

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
คัดเลือก	ของตัวนะ เอาจั๊น เพราะมันเกี่ยวกะ IT โออยู่
	กลุ่มที่ 1 คนที่ 2
	เลือกได้เลยนะ
	กลุ่มที่ 1 คนที่ 1
	เราโหวตของบีมนะ ทำให้รู้พวกธุรกิจเกี่ยวกับอาหาร
	กลุ่มที่ 2 คนที่ 6
	โหวตของโพล์คนะ ไกลตัวนักศึกษาสวนดุสิตดี ได้รู้ประวัติความเป็นมาด้วย
กลุ่มที่ 2 คนที่ 5	
เราโหวตของเรานะ ได้รู้ประวัติความเป็นมาของวังสวนดุสิต เพราะว่าเราเป็นนักศึกษาสวนดุสิต เราควรจะศึกษาไว้ หาข้อมูลในเว็บก็น่าจะง่ายอยู่นะ แต่ของคนอื่นก็น่าสนใจ	
กลุ่มที่ 2 คนที่ 3	
ได้ ๆ คิดงานต่อไปมันทำถ้ามันทำง่าย ๆ ก็เอาอันนี้ละ	
กลุ่มที่ 2 คนที่ 6	

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
	<p>กลุ่มเราใครเลือกอันไหนกันดี 110 ก็น่าสนใจ</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 3 คนที่ 3</p>
	<p>เราโหวตของเดียร์นะ เพราะว่าทำให้ได้รู้สิ่งแรกของไทยว่ามีอะไรบ้าง</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 4 คนที่ 3</p>
	<p>เราก็โหวตของเดียร์ เราคิดว่ามันน่าสนใจ และหาหนังสือแบบนี้ยากนะ เพราะหลายคนชอบมองข้ามสิ่งสำคัญ และเราก็คิดว่าเราควรจะรู้สิ่งแรกของประเทศไทย ต้นกำเนิดของสิ่งต่าง ๆ</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 4 คนที่ 1</p>
	<p>ดูได้ยังจริง ๆ เอาของเดียร์ได้นะ เรารู้ว่าของเดียร์โอเคเลยละ</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 4 คนที่ 3</p>
	<p>ยังดูไม่ได้เลยจำ 555 สรุปเลยมะ เสียงส่วนใหญ่? หรือเอาไง</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 4 คนที่ 5</p>
	<p>ขอเลือกบทความชาตินิยมและพหุวัฒนธรรมค่ะ เป็นบทความที่น่าสนใจมากค่ะ สามารถมาศึกษา วิเคราะห์และทำความเข้าใจได้ค่ะ</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5 คนที่ 2</p>
	<p>เลือกของตัวเอง เพราะพออ่านชื่อหนังสือ เปลี่ยนเมืองกรุงให้เป็นเมืองกรีน มันทำให้เราสงสัยว่า เอ๊ะ !! มันจะเปลี่ยนยังไง ปลูกต้นไม้ทั่วเมือง หรืออะไร มันเลยทำให้เนื้อหาในนั้นน่าสนใจ น่าค้นหา น่าอ่าน</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5 คนที่ 3</p>
	<p>เลือกบทความชาตินิยมและพหุวัฒนธรรมค่ะ บทความน่าสนใจมาก ๆ เลย อยากลองศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ดูค่ะ</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5 คนที่ 4</p>
	<p>เราก็ขอเลือกบทความของเราละ เพราะเราอยู่ในช่วงวัยรุ่นวัยเรียนไม่ค่อยมีเวลาดูแลสุขภาพ อ่านบทความกินอย่างไรให้เหมาะกับวัยก็ถือว่าเป็นประโยชน์</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5 คนที่ 1</p>
	<p>เลือกของสราวุฒิ เรื่องเปลี่ยนเมืองเปลี่ยนกรุงจะกลายเป็นเมืองกรีน ดูน่าสนใจ และน่าอ่าน มีวิธีการปฏิบัติได้อีกด้วย และมีเนื้อหาที่น่าสนใจด้วยครับ</p> <p style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5 คนที่ 6</p>
วางแผน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเนื้อหาบทความตามแก่นเรื่อง 2. สมาชิกในกลุ่มหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ IT ที่ตนเองสนใจ 3. แต่ละคนนำเสนอข้อดีและข้อเสียของสายงาน IT ตามข้อมูลที่แต่ละคนหามา

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
	4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปความคิดเห็นตามหัวข้อเรื่อง 5. เขียนบทความ "สายงาน IT ดีอย่างไร" <div style="text-align: right;">กลุ่มที่ 1</div>
	1. ประชุมกันในกลุ่ม วางแผนงาน และแบ่งงานเพื่อลงมือทำ 2. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 3. เรียบเรียงข้อมูล 4. ลงมือเขียนบทความ 5. ส่งอาจารย์ในรายวิชา <div style="text-align: right;">กลุ่มที่ 2</div>
	1. กำหนดเนื้อหาบทความวิชาการตามแก่นเรื่อง 2. ทุกคนในกลุ่มช่วยกันสืบค้นข้อมูลบทความวิชาการเพิ่มเติมตามแก่นเรื่อง"เทคโนโลยีสารสนเทศ"จากเว็บไซต์ต่าง ๆ 3. ทุกคนในกลุ่มแชร์ข้อมูลของบทความที่หามา ที่จะนำไปเขียนลงบนเว็บไซต์ 4. เขียนบทความวิชาการของกลุ่มลงบนเว็บไซต์ PBworks <div style="text-align: right;">กลุ่มที่ 3</div>
	1. ประชุมกลุ่ม/วางแผน/แบ่งงาน 2. ค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 3. เรียบเรียงข้อมูล 4. เขียนบทความ 5. ส่งอาจารย์ <div style="text-align: right;">กลุ่มที่ 4</div>
	1. หาเนื้อหาที่น่าสนใจของแต่ละคน 2. รวบรวมเรื่องของแต่ละคน 3. เลือกหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจที่สุด 4. ศึกษาเรื่องที่เลือก 5. จัดทำรายงานวิชาการ <div style="text-align: right;">กลุ่มที่ 5</div>
ดำเนินการ	-
รับทราบและปรับแก้	ช่วยได้เยอะเลยอะ เข้าใจแผนการ it เยอะเลย แต่ไม่มีต่อทรอ บอกแผนการมาอย่างเดียว

ขั้นตอน	ข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
	กลุ่มที่ 5 คนที่ 2
	งานมีปัญหาหนึ่งขณะคะ แต่แก้ไขหมดแล้ว เหลือพ้องต้นบางส่วนที่ไม่สามารถแก้ไขได้
	กลุ่มที่ 2 คนที่ 2
	ทำดีอ่า
	กลุ่มที่ 3 คนที่ 4
	ข้อมูลแน่นมากครับ *0*
	กลุ่มที่ 1 คนที่ 1
	ข้อมูลเยอะดินะ
	กลุ่มที่ 5 คนที่ 5
ประเมิน	กลุ่มนี้มาเต็มตลอด ๆ
	กลุ่มที่ 2 คนที่ 2
	จัดเต็ม ครบเครื่อง
	กลุ่มที่ 2 คนที่ 1
	เข้าใจขึ้นเยอะเลยว่ 3G เป็นยังไง
	กลุ่มที่ 5 คนที่ 3
	เอ๊ะ คูน ๆ เนอะ 5555 ดีดีดี :)
	กลุ่มที่ 4 คนที่ 4
	ชอบเรื่องนี้จัง เนื้อหาดีอ่า
	กลุ่มที่ 3 คนที่ 1
	สวยงาม :)
	กลุ่มที่ 4 คนที่ 5
	ข้อมูลเยอะจนผมนี่ตาลายเลยครับ * _ *
	กลุ่มที่ 5 คนที่ 6
	มีบางอย่างที่ไม่รู้แล้ว รู้เรื่องเยอะขึ้นเลย
	กลุ่มที่ 1 คนที่ 4

จากตารางที่ 4.9 ตัวอย่างข้อความการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม (ความเรียง) พบว่า กลุ่มทดลองสื่อสารร่วมกันเพื่อคัดเลือกตัวอย่างความเรียงที่เหมาะสมเป็นจำนวนมากและเป็นข้อความขนาดยาว ในชั้นวางแผนเป็นการเขียนวิธีการดำเนินการทำงานภายในกลุ่มร่วมกัน จึงเป็นข้อความของทุกคนภายในกลุ่มที่เขียนร่วมกัน ไม่พบข้อความใด ๆ ในชั้นดำเนินการ แต่พบข้อความในชั้นรับทราบและปรับแก้ และชั้นประเมิน แต่มีจำนวนน้อยและเป็นข้อความสั้น ๆ

ตอนที่ 4 ผลการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ผลการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน (ดูรายชื่อภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบ และรับรองรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผลการประเมินมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

รายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนฯ	ความคิดเห็น			ค่า IOC	ความหมาย
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม		
ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ทักษะการฟังและการพูด)					
- การคัดเลือกตัวอย่างคลิปวิดีโอทัศนรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน	3			1	นำไปใช้ได้
- การนำเสนอคลิปวิดีโอทัศนรายการโทรทัศน์ของแต่ละคน	3			1	นำไปใช้ได้
- การร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกคลิปวิดีโอทัศนที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ	3			1	นำไปใช้ได้
ขั้นที่ 2 วางแผน (ทักษะการฟังและการพูด)					
- การระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”	3			1	นำไปใช้ได้
- การวางแผนการดำเนินรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวิดีโอทัศนที่เลือกข้างต้น	3			1	นำไปใช้ได้
ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ทักษะการฟังและการพูด)					
- การฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น โดยบันทึกวีดิทัศน์การฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง	3			1	นำไปใช้ได้
- การบันทึกคลิปวิดีโอทัศนรายการ	3			1	นำไปใช้ได้

รายละเอียดของรูปแบบ การเรียนการสอนฯ	ความคิดเห็น			ค่า IOC	ความหมาย
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม		
โทรทัศน์ประเภทสนทนาของ กลุ่ม โดยคัดเลือกและนำเสนอ คลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดตามเกณฑ์ การคัดเลือกของผู้สอน					
ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ทักษะการฟังและการพูด)					
- การอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ที่มีต่อคลิปวีดิทัศน์ รายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่าง กลุ่ม	3			1	นำไปใช้ได้
- การปรับปรุงแก้ไขคลิปวีดิทัศน์ รายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็น ของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน	3			1	นำไปใช้ได้
ขั้นที่ 5 ประเมิน (ทักษะการฟังและการพูด)					
- การแสดงคลิปวีดิทัศน์รายการ โทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม	3			1	นำไปใช้ได้
- การประเมินคลิปวีดิทัศน์ รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม	3			1	นำไปใช้ได้
ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ทักษะการอ่านและการเขียน)					
- การคัดเลือกตัวอย่างความเรียง ตามเกณฑ์การคัดเลือกของ ผู้สอน	3			1	นำไปใช้ได้
- การนำเสนอความเรียงของแต่ละ คน	3			1	นำไปใช้ได้
- การร่วมกันอภิปรายและ ตัดสินใจเลือกความเรียงที่ดีที่สุด พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ	3			1	นำไปใช้ได้
ขั้นที่ 2 วางแผน (ทักษะการอ่านและการเขียน)					
- การระดมความคิดเพื่อกำหนด เนื้อหาความเรียงและชื่อของ ความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”	3			1	นำไปใช้ได้
- การวางแผนการดำเนิน รายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับ ความเรียงที่เลือกข้างต้น	3			1	นำไปใช้ได้

รายละเอียดของรูปแบบ การเรียนการสอนฯ	ความคิดเห็น			ค่า IOC	ความหมาย
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม		
ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ทักษะการอ่านและการเขียน)					
- การศึกษาเอกสารการเขียน ความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนด ข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มา ของเอกสารไว้ทุกครั้ง	3			1	นำไปใช้ได้
- การเขียนความเรียงของกลุ่ม ร่วมกัน	3			1	นำไปใช้ได้
ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ทักษะการอ่านและการเขียน)					
- การอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ที่มีต่อความเรียงของผู้เรียน ต่างกลุ่ม โดยใช้หลักการเขียน ความเรียงเป็นกรอบความคิด	3			1	นำไปใช้ได้
- การปรับปรุงแก้ไขความเรียง ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่าง กลุ่มและผู้สอน	3			1	นำไปใช้ได้
ขั้นที่ 5 ประเมิน (ทักษะการอ่านและการเขียน)					
- การแสดงความเรียงของแต่ละ กลุ่ม	3			1	นำไปใช้ได้
- การประเมินความเรียงของแต่ละ กลุ่ม	3			1	นำไปใช้ได้

จากตารางที่ 4.10 พบว่าการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีในแต่ละขั้นตอน ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ทุกขั้นตอน

ผู้ทรงคุณวุฒิยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ในขั้นที่ 5 ประเมิน ควรระบุรายละเอียดว่าจะประเมินประเด็นย่อยใดเกี่ยวกับ “การฟัง” “การพูด” “การอ่าน” และ “การเขียน” เพราะการประเมินดังกล่าวควรทำให้ชัดเจนเพื่อมุ่งเป้าการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา และยังเกี่ยวข้องกับการกำหนดรายละเอียดในขั้นตอนของการวางแผนที่จะได้มีความชัดเจนและตรงประเด็นสอดคล้องกันทุกกระบวนการ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี และเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามรูปแบบฯ

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขั้นตอนนี้มีการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา
2. ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขั้นตอนนี้มีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดลำดับความสัมพันธ์ของรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบและขั้นตอนเพื่อสร้างเป็นร่างต้นแบบ
2. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยนำร่างต้นแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จำนวน 15 คน (ดูรายชื่อภาคผนวก ก) พิจารณาในด้านการสื่อความหมาย ความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
3. ผู้วิจัยนำร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขั้นตอนนี้มีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ผู้วิจัยทดสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียน โดยใช้แบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีกับกลุ่มทดลอง ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม และใช้วิธีสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบปกติกับกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 10 สัปดาห์ จำนวน 30 ชั่วโมง แล้วประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ระหว่างเดือนสิงหาคม - เดือนตุลาคม
3. เมื่อดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยทดสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังเรียน โดยใช้แบบประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขั้นตอนนี้มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ในขั้นตอนที่ 3 มาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอในรูปแบบของแผนภาพประกอบความเรียง
2. ผู้วิจัยนำรูปแบบให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 รวมจำนวน 3 คน (ดูรายชื่อภาคผนวก ก) ประเมินรับรองรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับปรุงรายละเอียดในด้านองค์ประกอบและขั้นตอนให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด
4. ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีในรูปแบบของแผนภาพประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยมี 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษาของอาจารย์และความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ รูปแบบการเรียนการสอน ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และการรับรองรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษาของอาจารย์และความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในมหาวิทยาลัยพบว่า จำนวนนักศึกษาต่อตอนเรียนมีจำนวนมากเกินไปทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนชั้นเรียน นักศึกษาไม่ได้ทำกิจกรรมฝึกฝนทักษะส่งผลให้การเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย เป็นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งยังมีจำนวนตอนเรียนมากเกินไปภาระงานของผู้สอน โดยเปิดในภาคการศึกษาที่ 1 เป็นจำนวนมาก จึงต้องขอความร่วมมือจากอาจารย์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน และในภาคการศึกษาที่ 2 มีจำนวนตอนเรียนเพียงไม่กี่ตอนทำให้ผู้สอนไม่มีภาระงาน นักศึกษายังให้ความสำคัญต่อการเรียนรายวิชานี้น้อยเนื่องจากมองเห็นว่าเป็นรายวิชาพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ในบางมหาวิทยาลัยได้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาและบูรณาการผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในการผลิตบัณฑิตบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งคาดว่าจะได้ผลการเรียนรู้ใหม่ที่เป็นระบบและมีคุณภาพครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาและการสื่อสาร มุ่งมั่นการพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารพบว่า ผู้สอนขาดความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนและรับผิดชอบไม่เต็มความสามารถ จัดแบ่งตอนเรียนไม่ดี จำนวนนักศึกษาในแต่ละตอนเรียนบางตอนมากและบางตอนน้อย เช่น บางตอนเรียนมีนักศึกษาต่อตอนเรียนมากกว่า 100 คน การฝึกทักษะแต่ละทักษะจึงไม่สามารถทำได้นอกจากนี้ ผู้สอนยังไม่สามารถตรวจงานที่มอบหมายให้นักศึกษาได้ทันเวลาจึงไม่สามารถให้ผลป้อนกลับได้ทันที

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความต้องการที่จะให้มหาวิทยาลัยจัดเตรียมสิ่งใดเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารพบว่า มหาวิทยาลัยควรจัดแบ่งนักศึกษาในแต่ละตอนเรียนให้น้อยลงกว่าเดิม ในตอนเรียนหนึ่ง ๆ ควรมีนักศึกษาประมาณ 30-50 คน ควรมีกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนตนเองได้ตามความสนใจ โดยอาศัยเทคโนโลยีมาช่วย เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) หรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะนอกชั้นเรียนหรือบูรณาการกับการใช้เทคโนโลยี อาทิ การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) และเสริมออนไลน์ นอกจากนี้ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เช่น สอนให้เรียนรู้การทำสื่ออย่างง่าย และจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ เช่น ในห้องเรียนควรมีคอมพิวเตอร์และเครื่องฉายภาพที่บแสงสามมิติ เพราะจำเป็นต่อการนำเสนอผลงานตามศักยภาพของนักศึกษา

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารพบว่า ความตั้งใจเรียนของนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจเรียน เบื่อหน่ายขาดความกระตือรือร้น เนื่องจากมีทัศนคติต่อการใช้ภาษาว่าเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยของตนเอง คุณลักษณะของนักศึกษาโดยรวมชอบการทำงานเป็นกลุ่ม สนใจเนื้อหาที่ทันสมัย ชอบฟังเรื่องเล่า การยกตัวอย่าง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะให้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันให้กับนักศึกษาพบว่า ควรเน้นการฝึกปฏิบัติให้มากเพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน อาจใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนในกรณีที่ไม่สามารถจัดตอนเรียนให้มีขนาดเล็กลงได้ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและเป็นผู้เรียนเชิงรุก (Active learners) ไม่ใช่เน้นการสอนแบบบรรยายและควรจัดกระบวนการกลุ่มโดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่มที่ดี และจัดกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาไทย 4 ด้าน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ฝึกฝนและผู้ชี้แนะ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเอง และกิจกรรม/ชิ้นงาน/โครงการให้สอดคล้องกับวิชาเอกของนักศึกษา ประเมินผลตนเองได้ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผล ผู้สอนต้องตรวจและสะท้อนความถูกต้องและความผิดพลาดจากงานของนักศึกษาให้ปรับปรุงแก้ไข การพัฒนาทักษะจะเกิดขึ้นได้ด้วยผู้เรียนต้องรู้ว่าอะไรผิด ผิดอย่างไร และที่ถูกต้องเป็นอย่างไร การมอบหมายงานให้นักศึกษาหากไม่มีการบอกผิดถูกจะทำให้ผู้เรียนหลงเข้าใจผิดคิดว่าสิ่งที่ทำไปดีแล้วถูกต้องแล้วตลอดไป ดังนั้นผู้สอนจึงควรเป็นผู้ชี้แนะได้เป็นอย่างดี

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษาตามการรับรู้สรุปได้ว่า การเรียนการสอนเป็นการทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน ผู้สอนบรรยายประกอบการใช้สื่อ PowerPoint สนุกแต่เรียนแบบตัวใครตัวมัน ไม่สนิทกับเพื่อนต่างกลุ่ม บางครั้งเป็นการเรียนผ่านสถานการณ์จำลองต่าง ๆ ด้านการสื่อสารในชั้นเรียน หากมีเทคโนโลยีอื่น ๆ ประกอบการสอนและการบรรยายจะน่าสนใจมากขึ้น เป็นการเรียนในห้องรวมขนาดใหญ่ บางตอนเรียนได้ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ บรรยากาศการเรียนการสอนวุ่นวาย จำนวนนักศึกษามากจนเกินไปทำให้ผู้สอนดูแลไม่ทั่วถึง ควรจำกัดจำนวนนักศึกษาไว้ประมาณ 50 คนต่อตอนเรียนจึงจะเหมาะสม การสื่อสารคาดเคลื่อนบ่อยครั้ง การส่งงานล่าช้าเสียเวลานอกจากนี้ ควรผลัดเปลี่ยนผู้สอนร่วมสอนในหัวข้อต่าง ๆ เพราะจะได้เห็นวิธีการสอนและความคิดเห็นของผู้สอนแต่ละคน

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามการรับรู้ที่จะช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันสรุปได้ว่า ควรใช้เทคโนโลยีเพื่อฝึกฝนทักษะการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และมีการทำงานกลุ่มเพื่อให้เกิดความสามัคคี การสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ร่วมกัน และอภิปราย สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสาขาวิชาของนักศึกษาหรือการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้ผลงานที่ออกมาดีกว่าการทำงานเพียงลำพัง หรือการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมเพื่อให้เข้าถึงผู้เรียนแต่ละคนมากขึ้น นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ได้ฝึกปฏิบัติการพูดหรือเขียนในหัวข้อต่าง ๆ เน้นการนำภาษาไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยสอดแทรกเนื้อหาลงไปอย่างครบถ้วน

2. รูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี พัฒนาขึ้นโดยอิงแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร และสื่อสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ส่วน ได้แก่

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน สื่อสังคม ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล

2.1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผู้วิจัยนำกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของกาญจนา แก้วเทพ (2547) มาบูรณาการกับการใช้สื่อสังคม และแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน จนได้หลักการที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

2.1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เป็นการผสมผสานกิจกรรมแบบเผชิญหน้า (ร้อยละ 30) และแบบออนไลน์ (ร้อยละ 70) ภายในรายวิชา โดยเน้นการใช้สื่อสังคมช่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์

2.1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มคัดเลือกตัวอย่างผลงานที่ดีและเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณาของผู้สอน หลังจากนั้นผู้เรียนระดมสมองและวางแผนวิธีดำเนินการ จากนั้นพอถึงขั้นลงมือดำเนินการ ผู้เรียนฝึกซ้อมและดำเนินการอย่างจริงจัง เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ในขั้นต่อไปก็จะเป็นการอภิปรายและปรับแก้ผลงานก่อนให้ผู้สอนประเมินผล

2.1.3 การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน เป็นการเรียบเรียงความคิดและแนวคิด โดยสื่อสารออกมาให้เข้าใจง่ายและงดงาม และใช้ช่องทางการสื่อสารทางวาจาและข้อเขียนผ่านการทำงานร่วมกัน แสดงความเคารพให้เกียรติเพื่อนในกลุ่มที่มีความหลากหลาย รู้จักการยืดหยุ่นและประนีประนอมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ร่วมกันรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน และเห็นคุณค่าเพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

2.2 วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีคือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

1. พัฒนาทักษะการฟังและการพูดผ่านการทำงานร่วมกัน
2. พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนผ่านการทำงานร่วมกัน

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้น ขั้นตอนแต่ละขั้นจะใช้เวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์ในการจัดการเรียนการสอนให้ครบถ้วน ทั้งนี้ผู้สอนสามารถผสมผสานกิจกรรมย่อยในแต่ละขั้นได้ตามความเหมาะสมดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นนำ (สัปดาห์ที่ 1 ในชั้นเรียน)

1. ผู้สอนปฐมนิเทศผู้เรียนโดยการแนะนำลักษณะของรายวิชา ขอบเขตของเนื้อหา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล อธิบายกฎ กติกา มารยาท และข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียน

2. ผู้สอนอธิบายความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ผ่านโปรแกรมการนำเสนอ MS PowerPoint

3. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วชี้แจงเงื่อนไขของการทำงาน กลุ่มว่าผู้เรียนไม่สามารถเปลี่ยนกลุ่มได้ตลอดภาคการศึกษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่นักศึกษาต้องร่วมกันทำร่วมกันกับกลุ่มเดิมเท่านั้น

4. ผู้สอนแนะนำสื่อสังคมแต่ละประเภทให้ผู้เรียนรู้จักและวิธีการสมัครเข้าใช้บริการได้แก่

4.1 เครือข่ายสังคม ผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Facebook และเป็นสมาชิกกลุ่ม “E1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ตอนเรียน 1 (1/2557)”

4.2 ชุมชนเนื้อหา ผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Issuu และเว็บไซต์ Youtube

4.3 วิกิ ผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Pbworks

5. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที

6. ผู้สอนเก็บแบบประเมินตนเอง และอธิบายแบบประเมินที่ผู้เรียนสงสัย

7. ผู้สอนแจกเกณฑ์การคัดเลือกรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาที่ดีและความเรียงที่ดีแก่ผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

ชั้นสอน (สัปดาห์ที่ 1-5 ทักษะการฟังและการพูด)

ขั้นที่ 1 คัดเลือก (สัปดาห์ที่ 1 ออนไลน์)

1.1 ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา (Talk Program) มาคนละ 1 คลิป จากเว็บไซต์ Youtube

1.2 ผู้เรียนนำเสนอคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละคน โดยโพสต์ลงตามกลุ่มของตนที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook

1.3 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายตามหลักการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ดี เพื่อตัดสินและเลือกคลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ

ขั้นที่ 2 วางแผน (สัปดาห์ที่ 2 ออนไลน์)

2.1 ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” ลงบนเว็บไซต์ Facebook

2.2 ผู้เรียนวางแผนการผลิตรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวีดิทัศน์ที่เลือกข้างต้น พร้อมระบุลงบนเว็บไซต์ Facebook

ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (สัปดาห์ที่ 3 ออนไลน์)

3.1 ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น โดยบันทึกวีดิทัศน์การฝึกซ้อมไว้ทุกครั้งแล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube แล้วนำลิงก์แสดงไว้ในกลุ่มบนเว็บไซต์ Facebook

3.2 ผู้เรียนบันทึกคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่ม โดยคัดเลือกและนำเสนอคลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดแล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube

แล้วนำลิงก์จากเว็บไซต์ Youtube โปสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook

ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (สัปดาห์ที่ 4 ออนไลน์)

- 4.1 ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวิดีโอทัศนรายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่มลงบนเว็บไซต์ Youtube โดยใช้หลักการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นกรอบความคิด
- 4.2 ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวิดีโอทัศนรายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน แล้วโปสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube แล้วนำลิงก์จากเว็บไซต์ Youtube โปสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook

ขั้นที่ 5 ประเมิน (สัปดาห์ที่ 5 ในชั้นเรียน)

- 5.1 ผู้เรียนแสดงคลิปวิดีโอทัศนรายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม แล้วผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ
- 5.2 ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ในศตวรรษที่ 21

ขั้นสอน (สัปดาห์ที่ 6-10 ทักษะการอ่านและการเขียน)

ขั้นที่ 1 คัดเลือก (สัปดาห์ที่ 6 ออนไลน์)

- 1.1 ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มศึกษาค้นคว้าหลักการเขียนความเรียงที่ดี แล้วคัดเลือกตัวอย่างความเรียงที่สอดคล้องกับหลักการเขียนความเรียง มาคนละ 1 เรื่อง จากเว็บไซต์ Issuu
- 1.2 ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละคน โดยโปสต์ลงตามกลุ่มของตนที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook
- 1.3 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายตามหลักการเขียนความเรียงที่ดี เพื่อตัดสินและเลือกความเรียงที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ

ขั้นที่ 2 วางแผน (สัปดาห์ที่ 7 ออนไลน์)

- 2.1 ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” ลงบนเว็บไซต์ Pbworks
- 2.2 ผู้เรียนวางแผนการเขียนความเรียงของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้น พร้อมระบุลงบนเว็บไซต์ Pbworks

ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (สัปดาห์ที่ 8 ออนไลน์)

- 3.1 ผู้เรียนศึกษาเอกสารการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้งแล้วโปสต์ลงในกลุ่มบนเว็บไซต์ Facebook
- 3.2 ผู้เรียนเขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกันลงบนเว็บไซต์ Pbworks

ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (สัปดาห์ที่ 9 ออนไลน์)

- 4.1 ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่มลงบนเว็บไซต์ Pbworks โดยใช้หลักการเขียนความเรียงเป็นกรอบความคิด

- 4.2 ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขความเรียงตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน แล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Issuu แล้วนำลิงก์จากเว็บไซต์ Issuu โพสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook

ขั้นที่ 5 ประเมิน (สัปดาห์ที่ 10 ในชั้นเรียน)

- 5.1 ผู้เรียนนำเสนอความเรียงลงบนเว็บไซต์ Issuu และผู้สอนวิเคราะห์พร้อมให้ข้อเสนอแนะ
- 5.2 ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ในศตวรรษที่ 21

ขั้นสรุป (สัปดาห์ที่ 10 ในชั้นเรียน)

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที
2. ผู้สอนให้ผู้แทนกลุ่มทุกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนการสอนหน้าชั้นเรียน
3. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพรวมของผลงาน และเนื้อหารายวิชา

2.4 สื่อสังคม

2.4.1 เครือข่ายสังคม เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียน ใช้เป็นช่องทางสำคัญสำหรับการระดมสมองของแต่ละกลุ่มตามหัวข้อที่ผู้สอนระบุไว้ในกระทู้ (Wall post) ของแต่ละกลุ่มตามสัปดาห์ โดยโพสต์ (Post) เว็บลิงค์ (Web link) ของชุมชนเนื้อหาและวิกิ พร้อมกับแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อหาข้อสรุป

2.4.2 ชุมชนเนื้อหา เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านเนื้อหาที่สามารถใช้เป็นตัวอย่างของผลงานที่ดีและเหมาะสม และเผยแพร่ผลงานของกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นและประเมิน

2.4.3 วิกิ เป็นการใช้พื้นที่ส่วนตัวสำหรับการเขียนความเรียง โดยรวบรวมข้อมูลจากผลการระดมสมองบนเครือข่ายสังคมนำมาเขียนร่วมกันเป็นความเรียงของสมาชิกภายในกลุ่ม

2.5 ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน

ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 10 สัปดาห์ แบ่งเป็นสัปดาห์ที่ 1-5 เป็นการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด แล้ววัดผลงานการทำงานกลุ่มร่วมกัน (รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา) และสัปดาห์ที่ 6-10 เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน แล้ววัดผลงานการทำงานกลุ่มร่วมกัน (ความเรียง)

2.6 การประเมินผล

การวัดและประเมินผลทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักศึกษาปริญญาตรี ก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) และแบบประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 แบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม และแบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.6.1 แบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) และแบบประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยรายการคำถาม จำนวน 20 ข้อ วัดทักษะการทำงานร่วมกัน 12 ข้อ และทักษะการสื่อสาร 8 ข้อ

2.6.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) จำแนกตามการแสดงออกของพฤติกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรากฏตามหลักฐานเชิงประจักษ์ มี 22 ข้อ

2.6.3 แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน เป็นแบบประเมินผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนฯ จำนวน 2 ชิ้นงาน โดยประเมินตามเกณฑ์รูบริกส์ประเมินผลงานด้านการฟังและการพูด 5 ข้อ ด้านการอ่านและการเขียน 5 ข้อ รวม 10 ข้อ 40 คะแนน โดยข้อที่ 1 – 5 เป็นการประเมินทักษะการฟังและการพูด และข้อที่ 6 – 10 เป็นการประเมินทักษะการอ่านและการเขียน ได้แก่ 1) จำนวนภาษา 2) การเสนอมุมมอง/ความคิดเห็นของตน 3) การดำเนินการสนทนา 4) การแสดงบทบาท 5) การเชื่อมโยงข้อมูลเรื่องราว 6) จำนวนภาษา 7) การเสนอมุมมอง/ความคิดเห็นของตน 8) การสังเคราะห์ 9) เอกสารอ้างอิง และ 10) เอกภาพ สัมพันธภาพ สාරัตภาพ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คะแนนการประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คะแนนประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ร้อยละของพฤติกรรมของผู้เรียนตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมฯ จำแนกตามชั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 คะแนนการประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน ($\bar{X} = 3.77$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม จำนวน 25 คน ($\bar{X} = 3.66$) และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนของกลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน ($\bar{X} = 4.33$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม จำนวน 25 คน ($\bar{X} = 3.86$)

3.2 คะแนนประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คะแนนเฉลี่ยรายการโทรทัศน์ ประเภทสนทนา ของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 15.70$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 10.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความเรียงของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 15.40$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 11.20$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ร้อยละของพฤติกรรมของผู้เรียนตามขั้นตอนการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมฯ จำแนกตามชั้น

การแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูดของกลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 25 คน หรือร้อยละ 86.20 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 1 คัดเลือก กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 23.5 คน หรือร้อยละ 81.03 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 2 วางแผน กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 21 คน หรือร้อยละ 72.41 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 3 ดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 15.5 คน หรือร้อยละ 53.44 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ และกลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 20.5 คน หรือร้อยละ 70.68 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 5 ประเมิน การแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการฟังและการพูดทุกขั้นของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเฉลี่ย 21.1 คน หรือร้อยละ 72.75 การแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียนของกลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 24 คน หรือร้อยละ 82.75 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 1 คัดเลือก กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 21.5 คน หรือร้อยละ 74.13 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 2 วางแผน กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 18 คน หรือร้อยละ 62.06 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 3 ดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 11.5 คน หรือร้อยละ 39.65 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ และกลุ่มตัวอย่างจำนวนเฉลี่ย 14.5 คน หรือร้อยละ 50 แสดงพฤติกรรมขั้นที่ 5 ประเมิน การแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านทักษะการอ่านและการเขียนทุกขั้นของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเฉลี่ย 17.9 คน หรือร้อยละ 61.72 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมของทุกทักษะพบว่า การแสดงออกของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเฉลี่ย 19.5 คน หรือร้อยละ 67.24

4. การรับรองรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับรองรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีพบว่า ผลการประเมินค่า IOC พบว่าทุกขั้นตอนของรูปแบบมีค่าเท่ากับ 1 หมายความว่า สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย 2 ประเด็น ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามาจากแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ร่วมกับการใช้สื่อสังคม รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ขั้นตอนแต่ละขั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เริ่มจากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต/นักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นรายวิชาหมวดการศึกษาทั่วไปที่บังคับนิสิต/นักศึกษาเรียนเกือบทุกมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค และความต้องการของการเรียนการสอนในปัจจุบัน ร่วมกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ

การเรียนการสอนแบบผสมผสาน แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม สื่อสังคม ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นหลักการและองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งใช้แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐาน

ในการกำหนดสาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่กำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนเชื่อมโยงไปสู่การกำหนดสัดส่วนระหว่างการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการเรียนออนไลน์ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนการสอน วิธีสอน สื่อสังคมสำหรับการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอน และบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน จากนั้นจึงนำองค์ประกอบเหล่านี้มาจัดทำเป็นร่างรูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษาไทย ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จำนวน 15 คน ตรวจสอบพิจารณา นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพก่อนนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในสถานการณ์จริง และยังปรับแก้ไขภายหลังการนำไปใช้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน รับรองรูปแบบการเรียนการสอนว่าใช้ได้จริง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวมีการดำเนินการอย่างมีระบบ โดยมีแนวคิดและหลักการเป็นพื้นฐานหรือเป็นกรอบในการพัฒนา และได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกับว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนของการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักศึกษาปริญญาตรี การดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของ Joyce and Weil (1986 อ้างถึงใน พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช, 2547) และฤทัยรัตน์ ธรรมเสนา (2546) สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ มีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพโดยนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในสถานการณ์จริง และดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2550) กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนควรครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่สามารถช่วยให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่นำมาใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว และที่สำคัญ รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ยังได้ดำเนินการตามแนวคิดของ Wiboolyasarin (2014) ที่นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ณ การประชุมวิชาการระดับนานาชาติด้าน 21st Century Academic Forum Conference ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นไปตามมาตรฐานของคณะบรรณาธิการและได้รับการตีพิมพ์ลงในรายการการประชุมครั้งนั้นด้วย

2. การประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีมีคะแนนประเมินตนเองและคะแนนของผลงานด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่มีต่อทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

จากผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันกับคะแนนประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันหลังเรียน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น อภิปรายได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันได้ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารกันทุกชั้นตอน โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือ การสร้างผลงานร่วมกันในกลุ่ม ภายใต้แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ดังนั้น สมาชิกภายในกลุ่มจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในทุกชั้นตอน สื่อสารซึ่งกันและกัน ผลัดกันแสดงความคิดเห็น เคารพและยอมรับฟังความคิดเห็นที่ต่างออกไปจากของตน สอดคล้องกับแนวคิดของปารีชาติ สถาปิตานนท์ (2542) ที่ว่าการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการฝึกสมาชิกในสังคมเกี่ยวกับกระบวนการร่วมกันคิด ร่วมกันฟังและเคารพ ในความคิดของผู้อื่น ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตน ร่วมวิเคราะห์ประเด็นปัญหา แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน ตลอดจนร่วมกันค้นหาแนวทางและตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์ มองเห็นเป้าหมายของการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างผลงานตามที่ได้สื่อสารและตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้น ผลงานที่เกิดจากการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นผลงานที่มาจากร่วมมือของสมาชิกภายในกลุ่ม ร่วมกันอย่างแท้จริง ส่งผลต่อคะแนนประเมินผลงานที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม สอดคล้องกับที่ Bordenave (1994) กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีโอกาสเข้าถึงช่องทางการสื่อสารและมีโอกาสได้แสดง มุมมอง ความรู้สึกและประสบการณ์ต่าง ๆ ของตนเองเต็มที่ สิ่งเหล่านี้จะผลักดันและสนับสนุนให้ บุคคลในกลุ่มต่าง ๆ สามารถตัดสินใจลงมือกระทำสิ่งที่ตนเองตลอดสนใจและร่วมมือกันแก้ปัญหา ตลอดจนพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ผู้เรียนเข้ามีส่วนร่วมโดยใช้สื่อสังคมอำนวยความสะดวกในการเป็น เครื่องมือสำหรับการสื่อสารและเครื่องมือสำหรับการทำงานร่วมกัน โดยปรับประยุกต์ใช้กับการเรียน การสอนในชั้นเรียนและการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องให้ผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้สื่อสารเพื่อทำงานร่วมกันจนได้ผลงานที่มีคุณภาพ สอดคล้องแนวคิดของ Bonk & Wisner (2000) ที่ว่า การใช้สื่อสังคมเพื่อเรียนรู้กันในกลุ่มย่อยทำให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีความสัมพันธ์ในกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในความสำเร็จของกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิด ทรรศนการ การเรียนรู้ และสนับสนุนซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มต่างต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองที่ได้รับ

มอบหมายในขณะที่เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม จึงสร้างการเรียนรู้หรือการทำงานร่วมกันให้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา เชื่อมต่อองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องถึงกันสำหรับการบูรณาการสื่อสารและการสร้างผลงานหรือองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับที่ Partnership for 21st Century Skills (2011: online) และเลิศชาย ชูรัตน์ (2552) การทำงานร่วมกันจำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการทำงานร่วมกลุ่มที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเหลือและประนีประนอมกันเพื่อให้เป้าหมายบรรลุผลสัมฤทธิ์ มีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน มีความสัมพันธ์กัน และมีจุดประสงค์หรือความคาดหวังร่วมกัน โดยเฉพาะการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ซึ่งมีจุดประสงค์หลักของรายวิชาคือเพื่อให้นักศึกษาสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีโครงงานท้ายภาคการศึกษา (Final project) เป็นผลงานที่สะท้อนความสามารถด้านการสื่อสาร จึงทำให้คะแนนประเมินตนเองและคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

2.2 ผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่มีต่อพฤติกรรมด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของผู้เรียน

จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มทดลองแสดงออกของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเฉลี่ย 19.5 คน หรือร้อยละ 67.24 จากจำนวนผู้เรียน 29 คน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนชื่นชอบการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่ม สอดคล้องกับคำกล่าวของกาญจนา แก้วเทพ (2547) ว่าตามปกติคนเราจะชื่นชอบการมีส่วนร่วมในการสื่อสารอยู่แล้ว เช่น เราชอบการพูดคุยสนทนามากกว่าการเป็นฝ่ายไปนั่งรับฟังอย่างเดียว และการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ โดยผู้สอนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตอนแรกของแต่ละสัปดาห์ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสนทนาโต้ตอบหรือเจรจาหารือกันผ่านสื่อสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ Servaes, Jacobson, & White (1996), Gumucio Dagron (2001), Singhal (2004), Sthapitanonda (2004), ปารีชาติ สถาปิตานนท์ (2542) ที่กล่าวไว้คล้ายคลึงกันว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมควรให้ความสำคัญกับการสนทนาโต้ตอบกันในลักษณะของการปรึกษาหารือกัน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้หันหน้าเข้าหากัน พุดจากกัน เพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลข่าวสารเบื้องต้น หลักการ และแนวทางที่หลากหลายสำหรับการตัดสินใจร่วมในกลุ่มของตน ซึ่งส่งผลต่อความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมของตน ตลอดจนการอุทิศแรงกายแรงใจในการทำงานร่วมกันอย่างเต็มความสามารถ ผู้เรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวจึงค่อนข้างแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของตนในระดับค่อนข้างสูง อีกทั้งการทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานได้นั้นต้องอาศัยการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ช่วยสัมพันธ์ภาพอันดีให้เกิดขึ้นได้ ดังที่ Darling-Hammond (2010) กล่าวว่า ถ้าผู้เรียนสื่อสารเป็น จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และยังจะได้ใช้ประโยชน์จากความรู้และความชำนาญของคนอื่น โดยขั้นตอน

ของกิจกรรมจะให้ผู้เรียนสื่อสารกันภายในกลุ่มเพื่อตกลงหาข้อสรุปร่วมกันก่อนดำเนินกิจกรรมในขั้นต่อไป ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มที่ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ ต้องใช้ภาษาเพื่อสื่อสารความคิดให้สมาชิกภายในกลุ่มเข้าใจ และทุกคนต้องรับผิดชอบงานของตนเอง โดยนำเอาแนวคิดของ Fisher & Frey (2010) และ วิจารณ์ พานิช (2555) ที่แนะนำ การสร้างผลงานร่วมกันอันเกิดจากการเรียบเรียงความคิดและมุมมองของกลุ่มได้เป็นอย่างดี โดยสื่อสารออกมาให้เข้าใจง่ายและงดงามผ่านทางวาจาและสีหน้า ท่าทาง (คลิปวิดีโอรายการโทรทัศน์ ประเภทสนทนา) กับข้อเขียน (ความเรียง) ผ่านสื่อสังคม โดยใช้เทคโนโลยีวิกิ (Wiki) เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ และได้คิดวิพากษ์เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ใช้ชุมชนเนื้อหา (Content community) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาทักษะการสื่อสารของตน และใช้เครือข่ายสังคม (Social network) เพื่อให้ผู้เรียนได้สื่อสารกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สะท้อนพฤติกรรมสื่อสารและการทำงานร่วมกันของผู้เรียน โดยสามารถวัดและประเมินผลได้จากการสังเกตพฤติกรรมและผลงานของผู้เรียนตามหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีได้นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและผู้สอนในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1.1.1 รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี เป็นรูปแบบหนึ่งที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งควรนำไปประยุกต์ใช้กับการปรับกลยุทธ์การสอนรายวิชาหมวดการศึกษาทั่วไปที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อสร้างมาตรฐานหนึ่งสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

1.1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ผู้สอนนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้ผู้สอนในหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไป และมีความชัดเจนในคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งควรสนับสนุนให้ผู้สอนเลือกหรือจับคู่เฉพาะทักษะสำคัญที่สามารถปรับใช้กับรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปนั้น ๆ เช่น วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จับคู่กับทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน วิชาการคิดและการตัดสินใจจับคู่กับทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศจับคู่กับทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยจัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือจัดสัมมนาเพื่อให้ผู้สอนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน

1.1.3 ผู้บริหารที่นำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเข้าไปมีส่วนร่วมใน

กระบวนการเรียนรู้และติดตามผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการเสริมสร้างทักษะความสามารถของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

1.2.1 ผู้สอนรายวิชาหมวดการศึกษาทั่วไปควรตระหนักอยู่เสมอว่าการเรียนการสอนในรายวิชาควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนมีพื้นฐานสำหรับการต่อยอดไปสู่รายวิชาเฉพาะของสาขาวิชา มากกว่าการมุ่งเน้นเนื้อหาความรู้เพียงอย่างเดียว ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจึงควรศึกษาคำอธิบายรายวิชา ความคาดหวัง และจุดมุ่งเน้นหรือทักษะสำคัญที่ต้องการพัฒนานักศึกษาให้ชัดเจน

1.2.2 การเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่อาจขาดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน บางครั้งผู้เรียนอาจประสบปัญหาด้านเทคนิคและต้องการผู้เข้ามาช่วยเหลือทันที ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีเวลาพอสมควรในการเตรียมพร้อมเมื่อผู้เรียนประสบปัญหาและขอความช่วยเหลือทุกเมื่อ

1.2.3 ในการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนของการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นนี้ ผู้สอนควรศึกษาบทบาทและขั้นตอนของการเรียนการสอนอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนและแสดงบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้เรียน โดยเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ให้การเสริมแรงทุกครั้งเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม ไปปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอื่น ๆ อาทิ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ จริยศาสตร์ หรือศิลปะการดำรงชีวิต

2. ควรศึกษารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอนแบบอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้านอื่น เช่น ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการนำตนเอง (Self-direction) ทักษะนวัตกรรมและสร้างสรรค์ หรือทักษะการผลิตส่วนบุคคล (Personal productivity) โดยใช้สื่อสังคมเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรม

3. ควรนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก นักศึกษาวัยทำงาน

4. ควรศึกษาเพื่อตรวจสอบซ้ำ เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยศึกษาผลของรูปแบบการเรียนการสอนในภาคการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์. (2548). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในกลุ่มการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- กฤษฎ สีนธนะกุล. (12 สิงหาคม 2555). การเรียนแบบผสมผสาน. สืบค้นจาก <http://menziva.com/main/images/stories/pdf/02.pdf>.
- ก้องเกียรติ ณะมิตร (15 กรกฎาคม 2554). การเรียนแบบผสมผสาน (*Blended Learning*). สืบค้นจาก <http://202.44.43.230/det3/kkt/images/การเรียนแบบผสมผสาน.pdf>.
- กาญจนา แก้วเทพ และคนอื่นๆ. (2543). *สื่อเพื่อชุมชน: การประมวลองค์ความรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (ตุลาคม 2547). การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในงานสุขภาพ: มุมมองของนักนิเทศศาสตร์. ใน *โครงการการพัฒนาองค์ความรู้การสื่อสารเพื่อสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (5-26), การประชุมวิชาการเรื่อง ศตวรรษใหม่ของการสื่อสารเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม, โรงแรมริชมอนด์ นนทบุรี*.
- จรัส สุวรรณเวลา และคนอื่นๆ. (2540). *บนเส้นทางอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2545). *กล้าคิดกล้าเผชิญ*. กรุงเทพฯ: โครงการศูนย์วิจัยและพัฒนาภาษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จินตวีร์ คล้ายสังข์ และประกอบ กรณีกิจ. (2552). Pedagogy-based Hybrid Learning: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. *วารสารครุศาสตร์*, 38(1).
- จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2553). *รายงานการวิจัยเรื่องผลของการเรียนแบบผสมผสานที่ใช้คอร์สแวร์ในรูปแบบที่ต่างกันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนระดับปริญญาบัณฑิตที่มีระดับความสามารถทางการเรียนรู้ต่างกัน* ใน *รายวิชาโปรแกรมการเรียนการสอนผ่านเว็บขั้นสูง*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐ สมณคุปต์. (สิงหาคม 2554). การใช้สื่อเครือข่ายสังคมเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันแบบบูรณาการทางการเกษตรโดยใช้โครงการเป็นหลัก. ใน *โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (346-352), การประชุมวิชาการระดับชาติด้านอีเลิร์นนิ่ง 2554 เรื่อง Open Learning Open the World, อาคาร 9 อิมแพค เมืองทองธานี นนทบุรี*.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง และอุไรวรรณ หาญวงศ์. (31 สิงหาคม 2557). การบูรณาการเทคโนโลยี e-Learning ประเภทเกมในชั้นเรียน. สืบค้นจาก <http://kucon.lib.ku.ac.th/Fulltext/KC4508031.pdf>.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2543). *รายงานวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณาการพิมพ์.

- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2547). การพัฒนารูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงจากการเรียน
อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- นันทวิช เหล่าวิชยา. (2554). สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารการเมืองไทย. *นักบริหาร*, 31(4).
- นาวิก นำเสียง. (22 มิถุนายน 2555). เรื่องจริงเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์. สืบค้นจาก [http://www.
mediamonitor.in.th/main/knowledge/2011-06-21-07-08-27/233-2011-09-13-03-
37-13.html](http://www.mediamonitor.in.th/main/knowledge/2011-06-21-07-08-27/233-2011-09-13-03-37-13.html).
- นุชจรินทร์ ขอบดำรงธรรม. (2553). อิทธิพลของสื่อโฆษณาในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อ
กระบวนการตอบสนองของผู้บริโภค. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ, คณะสังคมศาสตร์.
- ปณิตา วรรณพิรุณ และปรัชญนันท์ นิลสุข. (2554). ผลของการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือ
ทางปัญญาเพื่อพัฒนา ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. *วารสารวิทย
บริการ*, 22(3).
- ประคอง กรรณสูตร. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2538). ภาวะการณ์สิ่งแวดล้อมใน 5 ปีข้างหน้า. *สยามอารยะ*, 3(26).
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2554). คำนำ. ใน วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์
(บรรณาธิการ), *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. (น. 10-11). กรุงเทพฯ:
โอเพ่นเวิลด์ส.
- ปราวีณา สุวรรณรัฐโชติ และจินตวีร์ มั่นสกุล. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการ
สอนแบบผสมผสานด้วยระบบบริหารจัดการเรียนรู้ Blackboard ของสาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษาสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2542). การสื่อสาร: กลไกสำคัญในการก้าวสู่ประชาสังคม ในศตวรรษที่ 21.
วารสารนิเทศศาสตร์, 17.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2549). การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน: จากแนวคิดสู่
ปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต. *นักบริหาร*, 31.
- ลัดดา สุขปรีดี. 2546 .การสื่อสารทางการเรียนการสอน .(*วารสารศึกษาศาสตร์*, 15(1).
- เลิศชาย ชูรัตน์ (2552). ทักษะการทำงานเป็นทีมเพื่อความสำเร็จ. *วารสารราชทัณฑ์*, 56-57(1).
- วันวิสาข์ เจริญนาน. (22 มิถุนายน 2555). พฤติกรรมการใช้โซเชียล มีเดีย (Social media). สืบค้น
จาก [http://www.mediamonitor.in.th/main/knowledge/2011-07-02-11-23-28/
538--social-media-.html](http://www.mediamonitor.in.th/main/knowledge/2011-07-02-11-23-28/538--social-media-.html).
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์
วงศ์.

- วิไลพร สุตันไชยนนท์. (2546). *ปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์ปัญหาที่นำเสนอบนเว็บและการสนับสนุนการเรียนรู้ในการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาทันตแพทย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- สาลินันท์ เทพประสาน, มนต์ชัย เทียนทอง และเจริญ แสนราช. (พฤษภาคม 2552). กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันที่มีระบบสแคฟโฟลด์สนับสนุน. ใน *คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (958-966), การประชุมวิชาการระดับชาติด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพฯ*.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (12 สิงหาคม 2555). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา TQF: HEd. สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/user/tgf-hed>.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (31 สิงหาคม 2557). พระบรมราชโองการเนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2528. สืบค้นจาก <http://www.oae.go.th/aeoc/sub/Royal%20guidance/24-28.pdf>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (22 มิถุนายน 2555). *สำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2554*. สืบค้นจาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/ict_household54.pdf.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (22 มิถุนายน 2555). เฟซบุ๊ก: การใช้สื่อเครือข่ายสังคมเป็นเครื่องมือทางการศึกษา. สืบค้นจาก <http://www.addkute3.com/wp-content/uploads/2011/11/facebook.pdf>.
- เสมอกาญจน์ ไสภณศิริรัฐรักษ์. (2552). *ปัจจัยการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- อนิรุทธ์ สติมัน, สุรพล บุญลือ และทิพย์รัตน์ สิทธิวงศ์. (2552). ผลการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา*, 1(1).
- อรชร วัฒนกุล. (2553). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต*. (ปริญญาโท) วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- อรวรรณ วงศ์แก้วโพธิ์ทอง. (2553). Social media: เครื่องมือเพิ่มศักยภาพทางธุรกิจ. *วารสารนักบริหาร*, 30.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- Ahmad, W. F. B. W., ,Shafie, A. B., & Janier, J. B. (2014, June 24). Students' perceptions towards blended learning in teaching and learning Mathematics: Application of integration. Retrieved from http://atcm.mathandtech.org/EP2008/papers_full/2412008_15274.pdf.
- Allen, I., & Seaman, J. (2005). *Growing by degrees: Online education in the United States*, 2005. Wellesley, MA: Sloan Consortium.
- Alshwiah, A. A. S. (2009). *The effects of a blended learning strategy in teaching vocabulary on premedical students' achievement, satisfaction and attitude toward English language*. (Master's thesis). Arabian Gulf University, College of Graduate Studies.
- An eHow Contributor. (2012, June 24) How to develop collaboration skills. Retrieved from http://www.ehow.com/how_2060519_develop-collaboration-skills.html.
- Ascroft, J. (1987). *Communication in support of development: Lessons from theory and practice*. Paper presented at the seminar on Communication and Change, East-West Center, Honolulu, Hawaii.
- Badawi, M. F. (2011, April 20). Using Blended Learning for Enhancing EFL Prospective Teachers' Pedagogical Knowledge and Performance. Retrieved from <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/contentdelivery/servlet/ERICServlet?acno=ED504993>.
- Balci, B. (2010). E-Öğrenme sistemindeki başarı faktörleri. In U.Demiray, G.Yamamoto, and M. Kesim (Eds.), *Türkiye'de e-Öğrenme: Gelişmeler ve uygulamalar* (E-learning in Turkey: Developments and applications). pp.465-480. Ankara: Cem Web Ofset.
- Bersin & Associates (2003). *Blended learning: What works? An industry study of the strategy, implementation, and impact of blended learning*. Bersin & Associates.
- Bliuc, A.-M., Ellis, R. A., Goodyear, P., & Piggott, L. (2010). Learning through face-to-face and online discussions: Associations between students' conceptions, approaches and academic performance in political science. *British Journal of Educational Technology*, 41.
- Boitshwarelo, B. (2009). Exploring blended learning for science teacher professional development in an African context'. *International Journal Review of Research in Open and Distance Learning*, 10(4).

- Bonk, C. J., & Wisner, R. A. (2000). *Applying collaborative and e-learning tools to military distance-learning: A research framework*. Alexandria, VA: U.S. Army Research Institute for the Social and Behavioral Sciences.
- Bordenave, D. J. (1994). Participative communication as a part of building the participative society. In S.A. White, K.S. Nair, and J. Ascroft (Eds.), *Participatory Communication: Working for Change and Development* (pp. 35-48). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Boyd, L. B., Lilling, A. K., & Lyon, R. M. A. K. (2007). *Increasing student participation and advocacy of primary students through role play, modeling, and direct instruction of communication skills*. Unpublished Manuscript.
- Butler, F. A., & Stevens, R. (1997). *Accommodation strategies for English language learners on large-scale assessments: Student characteristics and other considerations*. Los Angeles: University of California, National Center for Research on Evaluation, Standards, and Student Testing (CRESST).
- Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (1999). *Diagnosing and changing organizational culture: Based on the competing values framework*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Capila, A., & Sachdev, N. (2012, June 23). Video for participatory communication: An exploratory study conducted with video SEWA cooperative in Ahmedabad. Retrieved from <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED520300>.
- Carman, J. M. (2011, April 30). Blended Learning Design: Five Key Ingredients. Retrieved from http://www.knowledgenet.com/pdf/Blended%20Learning%20Design_1028.PDF.
- Chan, C. K. (2001). Peer collaboration and discourse patterns in learning from incompatible information. *Instructional Science*, 29.
- Colis, B., & Moonen, J. (2001). *Flexible learning in a digital world: Experiences and expectations*. London: Kogan-Page.
- Collis, B., and Margaryan, A. (2004). Applying activity theory to computer-supported collaborative learning and work-based activities in corporate settings. *Educational Technology Research and Development*, 52(4), 38-52.
- Collopy, R. M. B., & Arnold, J. M. (2009). To blend or not to blend: Online and blend learning environments in undergraduate teacher education. *Teacher Education*, 18(2), 85-101.

- Cowan, J. (1998). On becoming an innovative university teacher. *Higher Education*, 37(4), 408-409
- Dabbagh, N., & Denisar, K. (2005). Assessing team-based instructional design problem solutions of hierarchical versus heterarchical web-based hypermedia cases. *Educational Technology Research and Development*, 42(2), 71-82.
- Dam, N. V. (2003). *The e-learning field book*. New York: McGraw-Hill.
- Darling-Hammond, L. (2010). New polices for 21st century demands. In J.A. Bellanca and R.S. Brandt (Eds.), *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Deetz, S. (1999). Participatory democracy as a normative foundation for communication studies. In T.L. Jacobson and J. Servaes (Eds), *Theoretical Approaches to Participatory Communication*. Cresskill, New Jersey; Hampton Press, 131-167.
- Delialioğlu, O., & Yildirim, Z. (2007). Students' perceptions on effective dimensions of interactive learning in a blended learning environment. *Educational Technology & Society*, 10(2), 133-146.
- DeVito, J. A. (1995). *The interpersonal communication*. New York: HarperCollins College.
- Driscoll, M. (2012, January 10). Blended learning: Let's get beyond the hype. Retrieved from: <http://ltinewline.com/ltimagazine/article/articledetail.jsp?id=11755>.
- Driscoll, M. (2002). Defining internet-based and web-based training. *Performance improvement*, 36(4), 5-9.
- Eunjoo, O. (2006). *Current practices in blended instruction*. A Ph.D. dissertation, Doctor of Philosophy in Education Graduate School, University of Tennessee.
- Fisher, D., & Frey, N. (2010). Preparing students for mastery of 21st century skills. In J. A. Bellanca and R. S. Brandt (Eds.), *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Fulkerth, R. (2009). A case study from Golden Gate University: Using course objectives to facilitate blended learning in shortened courses. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 13(1), 43-54.
- Garrison, D. & Vaughan, N. (2008). *Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- George-Palilonis, J. & Filak, V. (2009). Blended learning in the visual communications classroom: Student reflections on a multimedia course. *Electronic Journal of e-Learning*, 7(3), 247-256.

- Gerlich, R. N., Browning, L., & Westermann, L. (2010). The social media affinity scale: Implications for education. *Contemporary Issues in Education Research*, 3(11), 35-41.
- Graham, C.R. (2006a). Blended learning systems: Definitions, current trends and future directions. In C. Bonk & C. Graham (Eds.), *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*. San Francisco: John Wiley and Sons.
- Graham, C.R. (2006b). Introduction to blended learning. In C. J. Bonk & C. R. Graham (Eds.), *The Handbook of Blended Learning*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- Gülbahar, Y. & Madran, R.O. (2009). Communication and collaboration, satisfaction, equity, and autonomy in blended learning environments: A case from Turkey. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 10(2), 1-22.
- Gumucio Dagron, A. (2001). *Making waves: Participatory communication for social change*. New York: The Rockefeller Foundation.
- Hanover Research. (2012, June 22). A crosswalk of 21st century skills. Retrieved from: <http://www.hanoverresearch.com/wp-content/uploads/2011/12/A-Crosswalk-of-21st-Century-Skills-Membership.pdf>.
- Hassan, R.E.H. (2010). *Software application for computer aided vocabulary learning in a blended learning environment*. (Master's thesis). American University in Cairo, Arabic Language Institute.
- Hiltz, S. R. and Wellman, B. (1977). Asynchronous Learning Networks as a Virtual Classroom. *Communication of the ACM*, 40(9), 44-49.
- House, R. (2002). *Clocking in column*. Washington: Spokesman-Review.
- Huang, D., Leon, S., Hodson, C., La Torre, D., Obregon, N., & Rivera, G. (2010). *Preparing students for the 21st century: Exploring the effect of afterschool participation on students' collaboration skills, oral communication skills, and self-efficacy*. Los Angeles: University of California, National Center for Research on Evaluation, Standards, and Student Testing (CRESST).
- Ito, M., Horst, H., Bittanti, M., Boyd, D., Herr-Stephenson, B., & Lange, P. (2008). *Living and learning with new media: Summary of findings from the digital youth project*. Chicago: Macarthur Foundation.
- Jacobson, T. L. (1994). Modernization and post-modernization approaches to participatory communication for development. Participative communication as a part of building the participative society. In S. A. White, K. S. Nair, & J. Ascroft (Eds.), *Participatory Communication: Working for Change and Development* (pp. 60-75). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Jacobson, T. L., and Kolluri, S. (1999). Participatory communication as communicative action. In T. Jacobson & J. Servaes (Eds.), *Theoretical Approaches to Participatory Communication* (pp. 265-280). NJ: Hampton Press.
- Jagannathan, S. (2006). Blended e-learning in the context of international development. In C. J. Bonk & C. R. Graham (Eds.), *The handbook of blended learning*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- Jarboe, S. (1996). Procedures for enhancing group decision making. In B. Hirokawa & M. Poole (Eds.), *Communication and Group Decision Making* (pp. 345-383). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Jefferies, A., & Hyde, R. (2010). Building the future students' blended learning experiences from current research findings. *Electronic Journal of e-Learning*, 8(2), 133-140.
- Jenkins, H., Clinton, K., Purushotma, R., Robison, A. J., & Weigel, M. (2007, November 27). Confronting the challenges of participatory culture: Media education for the 21st century. Retrieved from: http://www.digitallearning.macfound.org/atf/cf/%7B7E45C7E0-A3E0-4B89-AC9C-E807E1B0AE4E%7D/JENKINS_WHITE_PAPER.PDF.
- Jenkins, J. (2003). *World Englishes: A resource book for students*. London: Routledge.
- Jenkins, J. (2006). Current perspectives on teaching world Englishes and English as a lingua franca. *TESOL Quarterly*, 40, 157-181.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1989). *Cooperation and competition: Theory and research*. Edina, MN: Interaction Book Company.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2000). *Cooperative learning methods: A meta-analysis*. Minneapolis: University of Minnesota.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2007). *Creative controversy: Intellectual challenge in the classroom*. 4th ed. Edina, MN: Interaction Book Company.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). Energizing learning: The instructional power of conflict. *Educational Researcher*, 38(1), 37-51.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2010). Cooperative learning and conflict resolution: Essential 21st century skills. In J. A. Bellanca & R. S. Brandt (Eds.), *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn* (pp. 201-221). Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Kafai, Y. B. (2002). Elementary students' perceptions of social networks: Development, experience, and equity in collaborative software design activities. In G. Stahl (Ed.), *Computer Support for Collaborative Learning:*

- Foundations for a CSCL Community* (pp.556–557). Boulder, CO, & Hillsdale, NJ: LEA.
- Kaplan, A. M. and Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59–68.
- Kay, K. (2010). Foreword. In J. Bellanca & R. Brandt (Eds.), *21st Century Skill: Rethinking How Students Learn*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Keller, J.M. (2011, May 9). What is the ARCS Model?. Retrieved from: <http://www.arcsmodel.com/Mot%20dsgn%20A%20model.htm>.
- Knight, G., & Bohlmeier, E. (1990). Cooperative learning and achievement: Methods for assessing causal mechanisms. In S. Sharan (Ed.), *Cooperative Learning: Theory and Research* (pp. 1-22). New York: Praeger.
- Korkmaz, O., & Karakuş, U. (2009). The impact of blended learning model on student attitudes towards Geography course and their critical thinking dispositions and levels, *Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 8(4), 51-63.
- Kumpulainen, K., & Mutanen, M. (2000). Mapping the dynamics of peer group interaction: A method of analysis of socially shared knowledge processes. In H. Cowie & G. Vander Aalsvoort (Eds.), *Social Interaction in Learning and Instruction* (pp. 141–161). Amsterdam: Pergamon.
- Larson, D. K. & Sung, C-H. (2009). Comparing Student Performance: Online versus Blended versus Face-to-Face. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 13(1), 31-42.
- Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A., and Zickuhr, K. (2012, July 11). Social media & mobile internet use among teens and young adults. Retrieved from: <http://pewinternet.org/Reports/2010/Social-Media-and-Young-Adults.aspx>.
- Littlejohn, A., & Pegler, C. (2007). *Preparing for blended e-learning*. New York: Routledge.
- Long, G.L., Vignare, K., Rappold, R.P., and Mallory, J. (2007). Access to communication for deaf, hard-of-hearing and ESL students in blended learning courses. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8(3), 1-13.
- Mayfield, A. (2012, June 23). What is social media?. iCrossing. Retrieved from http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_i_Crossing_ebook.pdf.
- McAlpine, I. (2000). Collaborative learning online. *Journal of Distance Education*, 21(1), 66-80.
- McCloskey, J.C., & Mass, M. (1998). Interdisciplinary team: The nursing perspective is essential. *Nursing Outlook*, 46, 157-163.

- McQuail, D. (2005). *McQuail's mass communication theory*. 5th ed. London: Sage.
- Melkote, R., Steeves, S., & Leslie, H. (2001). *Communication for development in the third world: Theory and practice*. New Delhi: Sage Publications India.
- Monsakul, J. (2008). A Research Synthesis of Instructional Technology in Higher Education. In: *Proceedings of the Society for Information Technology & Teacher Education (SITE) International Conference*, organized by the Association for the Advancement of Computing in Education, Las Vegas, Nevada, March 3-7, 2008.
- Nair, K. S., & White, S. A. (1993). *Perspectives on development communication*. Westlake Village, CA: Sage.
- Narula, U. (1994). *Development communication: Theory and practice*. New Delhi: Har Anand Publication.
- NorQuest College. (2012, January 5). Hybrid learning. Retrieved from: <http://www.norquest.ab.ca/distance/hybridlearning.htm>.
- NSW public school. (2011, May 6). Blended learning. [Online] Retrieved from <http://www.schools.nsw.edu.au/learning/yrk12focusareas/learntech/blended/index.php>.
- Okada, T., & Simon, H.A. (1997). Collaborative discovery in a scientific domain. *Cognitive Science*, 21, 109–146.
- Orey, M. (2012, February 12). Definition of blended learning. Retrieved from <http://www.arches.uga.edu/~mikeorey/blendedLearning>.
- Osguthorpe, R. T., & Graham, C. R. (2003). Blended learning systems: Definitions and directions. *Q. Rev. Distance Education*, 4, 227–234.
- Partnership for 21st century skills. (2012, June 22). P21 framework definitions. Retrieved from http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf.
- Piaget, J., & Inhelder, B. (2000). *The psychology of the child*. New York: Basic Books.
- Preceel, K., Eshet-Alkalai, Y., & Alberton, Y. (2009). Pedagogical and design aspects of a blended learning course. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 10(2), 1-16.
- Reay, J. (2001). Blended learning - a fusion for the future. *Knowledge Management Review*, 4, 6.
- Rheingold, H. (2007). Using participatory media and public voice to encourage civic engagement. *The John D. and Catherine T. MacArthur Foundation series on digital media and learning*, 97-118.

- Rochester Institute of Technology. (2011, April 30) Blended learning pilot project: final report for the academic year 2003-2004. Retrieved from <http://onlinelearning.rit.edu/blended/results.cfm>.
- Roethlisberger, K., Fernandes, E. & Forte, M. W. (2011, April 30). The four dimensions of blended learning. Retrieved from <http://ali2.unil.ch/articles/Irma.pdf>.
- Roger, E. M. (1986). *Communication technology: the new media in society*. New York: The free press: A division of Macmillan, Inc.
- Roger, E. M., & Kincaid, D. L. (1981). *Communication network: toward a new paradigm for research*. New York: The free press: A division of Macmillan.
- Rooney, J. E. (2003). Blending learning opportunities to enhance educational programming and meetings. *Association Management*, 55, 26–32.
- Roschelle, J., & Teasley, S. (1995). The construction of shared knowledge in collaborative problem solving. In C. E. O'Malley (Ed.), *Computer Supported Collaborative Learning*. (pp. 69–97). Heidelberg: Springer-Verlag.
- Rossett, A. (2002). *The ASTD e-learning handbook*. New York: McGraw-Hill.
- Russo, A., Watkins, J., Kelly, L., & Chan, S. (2008). Participatory communication with social media. *Curator*, 51(1), 21-31.
- Servaes, J., Jacobson, T. A., & White, S. A. (1996). *Participatory communication for social change*. California: Sage.
- Siew-Eng, et al. (2010). Diversity in education using blended learning in Sarawak. *US-China Education Review*, 7(2), 83-88.
- Singh, H. (2003). Building effective blended learning programs. *Educational Technology*, 43, 51-54.
- Singh, H., & Reed, C. A. (2011, February 12). White paper: Achieving success with blended learning. *Central Software*. Retrieved from <http://www.centra.com/download/whitepapers/blendedlearning.pdf>.
- Singhal, A. (2004). Entertainment-education as participatory theater: Freirean strategies for empowering the oppressed. In A. Singhal, M.J. Cody, E.M. Rogers, & M. Sabido (Eds.), *Entertainment-education and Social Change: History, Research, and Practice*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Sirichodok, T., Makaramani, R., & Sangpum, W. (2012). *A guideline of social media application for the collaborative learning in higher education*. Paper presented at the International e-Learning Conference on Smart Innovations in Education & Lifelong Learning. IMPACT, Muang Thong Thani, Nonthaburi, Thailand, June 14-15, 2012.

- Sloan, Consortium. (2008, November 11). Growing by degrees online education in the United States. Retrieved from http://www.sloan-c.org/resources/growing_by_degree.pdf.
- Sloan, Consortium. (2008, July 27). Blending In. Retrieved from http://www.sloan-c.org/resources/blending_in.pdf, Retrieved on July 27, 2008.
- Smith, K. N. (2011). Social media and political campaigns. Tennessee Research and Creative Exchange. Retrieved from http://trace.tennessee.edu/utk_chanhonoproj/1470.
- Stapitanondh, P., Kamnoonvat, D., Khadnak, H., Srisamai, S., Buapraakon, D., & Yaichid, J. (2006). *Participatory communication and community development: from concept to action research in Thai society*. 2nd ed. Bangkok: Seno Design Public Company.
- Sthapitanondh, P. (2004). *Primary prevention of ATS abuse amongst youth in Thailand*. Bangkok: UNODC.
- Thorne, K. (2003). *Blended learning: How to integrate online and traditional learning*. London: Kogan Page.
- Tsoi, M.F. and Goh, N.K. (2008). Addressing cognitive processes in e-learning: TSOI hybrid learning model. *US-China Education Review*, 5(7), 29-35.
- University of Strathclyde of Glasgow (2012, June 24) Teamwork & collaboration skills. Retrieved from http://www.strath.ac.uk/careers/skills/peopleskills/teamwork_collaboration_skills.
- Van Boxtel, C. A. M. (2000). *Collaborative concept learning*. Doctoral thesis, University of Utrecht, The Netherlands.
- Vesisenaho, M., et al. (2010). Blended learning with everyday technologies to activate students' collaborative learning. *Science Education International*, 21(4), 272-283
- Vygotsky, L. S. (1978). Chapter 6: Interaction between Learning and Development. In M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, & E. Souberman (Eds.), *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes* (pp. 79-91). Massachusetts: Harvard University Press.
- Weaver, R. L. (1983). *Understanding public communication*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Webb, N., & Farivar, S. (1994). Promoting helping behavior in cooperative small groups in middle school mathematics. *American Educational Research Journal*, 31(2), 369-395.

- Webb, N., & Mastergeorge, A. (2003). Promoting effective helping behavior in peer directed groups. *International Journal of Educational Research*, 39, 73–97.
- Webster's Dictionary. (1978). *Communication*. New York: Banner Press.
- White, S. A. (1994). *Participatory communication: Working for change and development*. New Delhi: Sage.
- Wiboolyasarin, W. (2014). *Changing Thai for communication instructional model to enhance communication and collaboration skills in 21st century: Change for the digital age*. 21st Century Academic Forum of Teaching & Learning for the 21st Century held at Harvard University, United States, 17 - 18 March 2014.
- Yaman, M. & Graf, D. (2010). Evaluation of An International Blended Learning Cooperation Project in Biology Teacher Education. *Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 9(2), 87-96.
- Yang, D., Richardson, J. C., French, B.F., & Lehman, J. D. (2011). The development of a content analysis model for assessing students' cognitive learning in asynchronous online discussions. *Educational Technology Research and Development*, 59, 43-70.
- Yilmaz, M. B. (2010). Pre-service English teachers in blended learning environment in respect to their learning approaches. *Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 9(1), 157-164.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์

รายนามอาจารย์ผู้ตรวจผลงาน

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบ

รายนามอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์

1. รองศาสตราจารย์วิภา ศุภจรรย์รักษ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ญาณิศา โชติชื่น
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำเนียง ฟ้ากระจ่าง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. อาจารย์ ดร.อัญชลี ภูพะกา
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
5. อาจารย์ ดร.กาญจนา ตันโพธิ์
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ ดร.ณัฐา คำชู
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
7. อาจารย์ ดร.ภาสพงษ์ ผิวพอใช้
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
8. อาจารย์ ดร.สุदारัตน์ เทพพิมล
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
9. อาจารย์สุมิตรา คุณวัฒน์บัณฑิต
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. อาจารย์รักษศิริ ชุมหพันธ์รักษ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

11. อาจารย์เบญจมาศ ข้าสกุล
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
12. อาจารย์ปริศนา พงศ์รัมย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
13. อาจารย์ศุภศิริ บุญประเวช
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
14. อาจารย์กิตติยา รัศมีแจ่ม
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
15. อาจารย์สาวิตรี จิตบรรจง
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
16. อาจารย์ฤดี กมลสวัสดิ์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
17. อาจารย์กษริน วงศ์กิตติขวลิต
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
18. อาจารย์อิมจิรา อ่อนคำ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
19. อาจารย์ธิดารัตน์ งามนิกร
คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
20. อาจารย์องค์ สุริยเมฆะ
คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

รายนามอาจารย์ผู้ประเมินผลงาน

1. อาจารย์ภัทรพร อุณหเศรษฐ์
อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ครูณัฐวุฒิ จิโนวัฒน์
ครูประจำโปรแกรมวิชาภาษาไทย
โรงเรียนชลประทานวิทยา

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

1. รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์จินตนา พุทธรเมตตะ
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.กาญจนา ตันโพธิ์
อาจารย์ผู้ประสานงานรายวิชา มศว111 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.ณัฐา คำชู
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
5. อาจารย์ ดร.สิริมา เชียงขาว
อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรช โศภีรักษ์
ประธานหลักสูตรประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ชีระภูธร
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ
อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
5. อาจารย์ ดร.วัชรี เกษพิชัยณรงค์
อาจารย์ประจำสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยมหิดล

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพ เนืองเฉลิม
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารุณี สกุลภารักษ์
อาจารย์ประจำหลักสูตรปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพิน ศิริสัมพันธ์
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภารัตน์ แสงจันทร์
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบ

1. ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์
นักวิชาการอาวุโส
มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง
หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ รอดลอย
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสาร
แบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบปกติ

แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนรายวิชา
ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์และสภาพทั่วไปใน
การเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา

แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

แบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม

แบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

แบบประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

แบบประเมินรับรองคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมี
ส่วนร่วมบนสื่อสังคม

แบบตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตาม แนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) BLENDED INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON PARTICIPATORY COMMUNICATION APPROACH ON SOCIAL MEDIA FOR UNDERGRADUATE STUDENTS

โดย นายวัชรพล วิบูลยศรีน

สาขาวิชา ภาษาไทย

คณะ/มหาวิทยาลัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ คล้ายสังข์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

สิ่งที่แนบมาด้วย

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

คำชี้แจง

การตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม ประกอบด้วยคำถามตามขั้นตอนหลักของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม 5 ขั้น และขั้นตอนย่อยของการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน โดยท่านสามารถพิจารณารายละเอียดดังกล่าวตามเอกสารแนบที่ส่งมาพร้อมกันนี้

1. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อความดังกล่าวมีคุณภาพในระดับใดต่อการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน โดยใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง องค์ประกอบหรือขั้นตอนสอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าองค์ประกอบหรือขั้นตอนสอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

-1 หมายถึง องค์ประกอบหรือขั้นตอนไม่สอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

2. กรุณากรอกข้อความในข้อเสนอแนะ หากท่านต้องการให้ข้อคิดเห็นประการใด

ขั้นที่ 1 ตัดสินใจ (ทักษะการฟังและการพูด)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการตัดสินใจเลือกตัวอย่างคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาเพื่อนำมาเป็นอย่างการผลิตรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตน	1. คัดเลือกตัวอย่างคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา				
	2. นำเสนอคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละคน				
	3. ร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกคลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ				

ขั้นที่ 2 วางแผน (ทักษะการฟังและการพูด)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการวางแผนการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาให้สอดคล้องกับตัวอย่างรายการที่เลือกไว้	1. ระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”				
	2. วางแผนการดำเนินการของรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวีดิทัศน์ที่เลือกข้างต้น				

ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ทักษะการฟังและการพูด)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์	1. ฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น โดยบันทึก				

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
ร่วมกันภายในกลุ่มตามแผนที่วางไว้พร้อมกับการนำเสนอ	วิถีทัศน์การฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง				
	2. บันทึกคลิปวิถีทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่ม โดยคัดเลือกและนำเสนอคลิปวิถีทัศน์ที่ดีที่สุด				

ขั้นที่ 4 รับทราบผล (ทักษะการฟังและการพูด)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการรับทราบผลการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนต่างกลุ่มที่มีต่อรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตน	1. แสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวิถีทัศน์รายการโทรทัศน์ของเพื่อนต่างกลุ่ม				
	2. ปรับปรุงแก้ไขคลิปวิถีทัศน์รายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของเพื่อน				

ขั้นที่ 5 การประเมิน (ทักษะการฟังและการพูด)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการประเมินคลิปวิถีทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม	1. แสดงคลิปวิถีทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม				
	2. ประเมินคลิปวิถีทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม				

ขั้นที่ 1 ตัดสินใจ (ทักษะการอ่านและการเขียน)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการตัดสินใจเลือกตัวอย่างความเรียงเพื่อนำมาเป็นตัวอย่างการเขียนความเรียงของ	1. คัดเลือกตัวอย่างความเรียง				
	2. นำเสนอความเรียงของแต่ละคน				

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
กลุ่มตน	3. ร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกความเรียงที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ				

ขั้นที่ 2 วางแผน (ทักษะการอ่านและการเขียน)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการวางแผนการดำเนินการเขียนความเรียงให้สอดคล้องกับตัวอย่างความเรียงที่เลือกไว้	1. ระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและตั้งชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”				
	2. วางแผนการดำเนินการของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้น				

ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ทักษะการอ่านและการเขียน)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการดำเนินการเขียนความเรียงร่วมกันภายในกลุ่มตามแผนที่วางไว้พร้อมกับการนำเสนอ	1. ค้นหาเอกสารประกอบการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้ง				
	2. เขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกัน				

ขั้นที่ 4 รับทราบผล (ทักษะการอ่านและการเขียน)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการรับทราบผลการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนต่างกลุ่มที่มีต่อความเรียงของกลุ่ม	1. แสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของเพื่อนต่างกลุ่ม				
	2. ปรับปรุงแก้ไขความเรียง				

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
ตน	ตามข้อคิดเห็นของเพื่อน				

ขั้นที่ 5 การประเมิน (ทักษะการอ่านและการเขียน)

นิยาม	ขั้นตอนย่อย	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เป็นการประเมินความ เรียงของผู้เรียนแต่ละ กลุ่ม	1. แสดงความเรียงของแต่ละ กลุ่ม				
	2. ประเมินความเรียงของ แต่ละกลุ่ม				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการ
สื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีเรียบร้อยแล้วและเห็นควรว่า

รูปแบบการเรียนการสอนฯ มีคุณภาพดีแล้ว

รูปแบบการเรียนการสอนฯ มีคุณภาพ แต่ควรปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

รูปแบบการเรียนการสอนฯ ไม่มีคุณภาพ เพราะ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงที่ตรวจสอบคุณภาพร่างต้นแบบของ
รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม อันเป็นประโยชน์
ต่องานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

นายวัชรพล วิบูลยศรีน
ผู้วิจัย

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	
วิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	ภาคการศึกษาที่ 1/2557
เรื่อง ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21	เวลา 10 สัปดาห์
ผู้เรียน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (รหัส 57)	ผู้สอน นายวัชรพล วิบูลยศรีน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร (การฟังและการพูดกับการอ่านและการเขียน) ผ่านการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 บนสื่อสังคมประเภทต่าง ๆ ที่กำหนด

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ได้
2. เลือกตัวอย่างผลงานที่ดีที่ปรากฏบนสื่อสังคมและแสดงความคิดเห็นได้อย่างถูกต้องตามหลักของเหตุแลผล
3. วางแผนการสร้างผลงานของตนและนำเสนอผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ดำเนินการพัฒนาผลงานร่วมกันบนสื่อสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
5. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนที่มีต่อผลงานของผู้เรียนต่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์
6. ปรับปรุงแก้ไขผลงานของกลุ่มตนได้ตามเกณฑ์การประเมิน

สาระสำคัญ

ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 สำหรับรายวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาไทย 4 ด้านอย่างบูรณาการ โดยพัฒนาทักษะการฟังร่วมกับทักษะการพูด และพัฒนาทักษะการอ่านร่วมกับทักษะการเขียน ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มโดยอาศัยสื่อสังคม 3 ประเภท ได้แก่ เครือข่ายสังคม ชุมชนเนื้อหา และวิกิ เพื่อสร้างผลงานตามพื้นฐานความรู้และธรรมชาติของสาขาวิชาที่ผู้เรียนศึกษาในแต่ละหลักสูตร ซึ่งในที่นี้กำหนดไว้คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม ชั้นนำ (สัปดาห์ที่ 1 ในชั้นเรียน)

1. ผู้สอนปฐมนิเทศผู้เรียนโดยการแนะนำลักษณะของรายวิชา ขอบเขตของเนื้อหา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลอธิบายกฎ กติกา มารยาท และข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียน
2. ผู้สอนอธิบายความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ผ่านโปรแกรมการนำเสนอ MS PowerPoint

3. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วชี้แจงเงื่อนไขของการทำงานกลุ่มว่า ผู้เรียนไม่สามารถเปลี่ยนกลุ่มได้ตลอดภาคการศึกษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่นักศึกษาต้องร่วมกันทำร่วมกันกับกลุ่มเดิมเท่านั้น
4. ผู้สอนแนะนำสื่อสังคมแต่ละประเภทให้ผู้เรียนรู้จักและวิธีการสมัครเข้าใช้บริการได้แก่
 - 4.1 เครือข่ายสังคม ผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Facebook และเป็นสมาชิกกลุ่ม “E1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ตอนเรียน 1 (1/2557)”
 - 4.2 ชุมชนเนื้อหา ผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Issuu และเว็บไซต์ Youtube
 - 4.3 วิกิผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Pbworks
5. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที
6. ผู้สอนเก็บแบบประเมินตนเอง และอธิบายแบบประเมินที่ผู้เรียนสงสัย
7. ผู้สอนแจกเกณฑ์การคัดเลือกรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาที่ดีและความเรียงที่ดีแก่ผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

ชั้นสอน (สัปดาห์ที่ 1-5 ทักษะการฟังและการพูด)

ชั้นที่ 1 คัดเลือก (สัปดาห์ที่ 1 ออนไลน์)

- 1.1 ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา (Talk Program) มาคนละ 1 คลิป จากเว็บไซต์ Youtube
- 1.2 ผู้เรียนนำเสนอคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละคน โดยโพสต์ลงตามกลุ่มของตนที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook
- 1.3 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายตามหลักการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ดี เพื่อตัดสินและเลือกคลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ

ชั้นที่ 2 วางแผน (สัปดาห์ที่ 2 ออนไลน์)

- 2.1 ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” ลงบนเว็บไซต์ Facebook
- 2.2 ผู้เรียนวางแผนการผลิตรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวีดิทัศน์ที่เลือกข้างต้นพร้อมระบุลงบนเว็บไซต์ Facebook

ชั้นที่ 3 ดำเนินการ (สัปดาห์ที่ 3 ออนไลน์)

- 3.1 ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น โดยบันทึกวีดิทัศน์การฝึกซ้อมไว้ทุกครั้งแล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube แล้วนำลิงก์แสดงไว้ในกลุ่มบนเว็บไซต์ Facebook
- 3.2 ผู้เรียนบันทึกคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่ม โดยคัดเลือกและนำเสนอคลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุด แล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube แล้วนำลิงก์จากเว็บไซต์ Youtube โพสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook

ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (สัปดาห์ที่ 4 ออนไลน์)

- 4.1 ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่มลงบนเว็บไซต์ Youtube โดยใช้หลักการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นกรอบความคิด
- 4.2 ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน แล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube แล้วนำลิงก์จากเว็บไซต์ Youtube โพสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook

ขั้นที่ 5 ประเมิน (สัปดาห์ที่ 5 ในชั้นเรียน)

- 5.1 ผู้เรียนแสดงคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม แล้วผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ
- 5.2 ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

ขั้นสอน (สัปดาห์ที่ 6-10 ทักษะการอ่านและการเขียน)ขั้นที่ 1 คัดเลือก (สัปดาห์ที่ 6 ออนไลน์)

- 1.1 ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มศึกษาค้นคว้าหลักการเขียนความเรียงที่ดี แล้วคัดเลือกตัวอย่างความเรียงที่สอดคล้องกับหลักการเขียนความเรียงมาคนละ 1 เรื่อง จากเว็บไซต์ Issuu
- 1.2 ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละคน โดยโพสต์ลงตามกลุ่มของตนที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook
- 1.3 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายตามหลักการเขียนความเรียงที่ดี เพื่อตัดสินและเลือกความเรียงที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ

ขั้นที่ 2 วางแผน (สัปดาห์ที่ 7 ออนไลน์)

- 2.1 ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” ลงบนเว็บไซต์ Pbworks
- 2.2 ผู้เรียนวางแผนการเขียนความเรียงของของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้นพร้อมระบุลงบนเว็บไซต์ Pbworks

ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (สัปดาห์ที่ 8 ออนไลน์)

- 3.1 ผู้เรียนศึกษาเอกสารการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้งแล้วโพสต์ลงในกลุ่มบนเว็บไซต์ Facebook
- 3.2 ผู้เรียนเขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกันลงบนเว็บไซต์ Pbworks

ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (สัปดาห์ที่ 9 ออนไลน์)

- 4.1 ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่มลงบนเว็บไซต์ Pbworks โดยใช้หลักการเขียนความเรียงเป็นกรอบความคิด

- 4.2 ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขความเรียงตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน แล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Issuu แล้วนำลิงก์จากเว็บไซต์ Issuu โพสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook

ขั้นที่ 5 ประเมิน (สัปดาห์ที่ 10 ในชั้นเรียน)

- 5.1 ผู้เรียนนำเสนอความเรียงลงบนเว็บไซต์ Issuu และผู้สอนวิเคราะห์พร้อมให้ข้อเสนอแนะ
- 5.2 ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

ขั้นสรุป (สัปดาห์ที่ 10 ในชั้นเรียน)

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที
2. ผู้สอนให้ผู้แทนกลุ่มทุกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนการสอนหน้าชั้นเรียน
3. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพรวมของผลงาน และเนื้อหา รายวิชา

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
2. เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (<http://www.facebook.com>)
3. เว็บไซต์ชุมชนเนื้อหา (<http://www.youtube.com> และ <http://www.issuu.com>)
4. เว็บไซต์วิกิ (<http://www.pbworks.com>)
5. แบบประเมินตนเองก่อนและหลังเรียนวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21
6. แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21
7. แบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากคะแนนประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน
2. สังเกตพฤติกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของผู้เรียน
3. ประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบปกติ

วิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

ภาคการศึกษาที่ 1/2557

เรื่อง ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

เวลา 10 สัปดาห์

ผู้เรียน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (รหัส 57)

ผู้สอน นายวัชรพล วิบูลยศรีน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร (การฟังและการพูดกับการอ่านและการเขียน) ผ่านการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 บนสื่อสังคมประเภทต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ได้
2. เลือกตัวอย่างผลงานที่ดีที่ปรากฏบนสื่อสังคมและแสดงความคิดเห็นได้อย่างถูกต้องตามหลักของเหตุแลผล
3. วางแผนการสร้างผลงานของตนและนำเสนอผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ดำเนินการพัฒนาผลงานร่วมกันบนสื่อสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
5. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนที่มีต่อผลงานของผู้เรียนต่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์
6. ปรับปรุงแก้ไขผลงานของกลุ่มตนได้ตามเกณฑ์การประเมิน

สาระสำคัญ

ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 สำหรับรายวิชา 1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาไทย 4 ด้านอย่างบูรณาการ โดยพัฒนาทักษะการฟังร่วมกับทักษะการพูด และพัฒนาทักษะการอ่านร่วมกับทักษะการเขียน ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างผลงานตามพื้นฐานความรู้และธรรมชาติของสาขาวิชาที่ผู้เรียนศึกษาในแต่ละหลักสูตร ซึ่งในที่นี้กำหนดไว้คือ คณิตศาสตร์ (Mathematics)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ขั้นนำ (สัปดาห์ที่ 1)

1. ผู้สอนปฐมนิเทศผู้เรียนโดยการแนะนำลักษณะของรายวิชา ขอบเขตของเนื้อหา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลและอธิบายกฎ กติกา มารยาท และข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียน
2. ผู้สอนอธิบายความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ผ่านโปรแกรมการนำเสนอ MS PowerPoint
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วชี้แจงเงื่อนไขของการทำงานกลุ่มว่าผู้เรียนไม่สามารถเปลี่ยนกลุ่มได้ตลอดภาคการศึกษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่นักศึกษาต้องร่วมกันทำร่วมกันกับกลุ่มเดิมเท่านั้น

4. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที
5. เก็บแบบประเมินตนเอง และอธิบายแบบประเมินที่ผู้เรียนสงสัย
6. ผู้สอนแจกเกณฑ์การคัดเลือกรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาที่ดีและความเรียงที่ดีแก่ผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

ชั้นสอน (สัปดาห์ที่ 1-5 ทักษะการฟังและการพูด)

1. ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา (Talk Program) มาคนละ 1 คลิป จากเว็บไซต์ Youtube
2. ผู้เรียนนำเสนอคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ที่ดีที่สุดของแต่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ
3. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”
4. ผู้เรียนวางแผนการผลิตรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวีดิทัศน์ที่เลือกข้างต้น
5. ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น แล้วบันทึกคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่ม แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. ผู้สอนขออาสาสมัครผู้เรียนออกมาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม โดยใช้หลักการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นกรอบความคิด
7. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน
8. ผู้เรียนแสดงคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่มที่ปรับแก้แล้วโดยนำเสนอหน้าชั้นเรียน แล้วผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ
9. ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

ชั้นสอน (สัปดาห์ที่ 6-10 ทักษะการอ่านและการเขียน)

1. ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างความเรียงมากลุ่มละ 1 เรื่อง
2. ผู้เรียนนำเสนอความเรียงที่ดีที่สุดของแต่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ
3. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”
4. ผู้เรียนวางแผนการเขียนความเรียงของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้น
5. ผู้เรียนศึกษาเอกสารการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้ง
6. ผู้เรียนเขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกัน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. ผู้สอนขออาสาสมัครผู้เรียนออกมาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่ม โดยใช้หลักการเขียนความเรียงเป็นกรอบความคิด
8. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขความเรียงตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน

9. ผู้เรียนแสดงความสำเร็จของแต่ละกลุ่มที่ปรับแก้แล้วโดยนำเสนอหน้าชั้นเรียน แล้วผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ

10. ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

ขั้นสรุป (สัปดาห์ที่ 10)

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที

2. ผู้สอนเก็บแบบประเมินตนเอง แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

3. ผู้สอนขออาสาสมัครผู้แทนกลุ่มทุกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนการสอนหน้าชั้นเรียน

4. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพรวมของผลงาน และเนื้อหารายวิชา

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เครื่องคอมพิวเตอร์
2. โปรแกรมการนำเสนอ MS PowerPoint
3. โปรแกรมนำเสนอคลิปวิดีโอทัศน์
4. โปรแกรมนำเสนอเอกสาร
5. แบบประเมินตนเองก่อนและหลังเรียนวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21
6. แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากคะแนนประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน
2. ประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

ตารางที่ ข-1สรุปกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมกับกิจกรรมการเรียนการสอนแบบปกติ

ลำดับที่	เวลา (ชั่วโมง)	กระบวนการจัดการเรียนการสอน	
		แบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	แบบปกติ
1	4.30	<p>ชั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนปฐมนิเทศผู้เรียนโดยการแนะนำลักษณะของรายวิชา ขอบเขตของเนื้อหา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลและอธิบายกฎ กติกา มารยาท และ ข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียน 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วชี้แจงเงื่อนไขของการทำงานกลุ่มว่าผู้เรียนไม่สามารถเปลี่ยนกลุ่มได้ ตลอดภาคการศึกษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่นักศึกษาต้องร่วมกันทำร่วมกันกับกลุ่มเดิมเท่านั้น 3. ผู้สอนแนะนำสื่อสังคมแต่ละประเภทให้ผู้เรียนรู้จักและวิธีการสมัครเข้าใช้บริการได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 3.1 เครือข่ายสังคม ผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Facebook และเป็นสมาชิกกลุ่ม “E1500117 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ตอนเรียน 1 (1/2557)” 3.2 ชุมชนเนื้อหา ผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Issuu และเว็บไซต์ Youtube 3.3 วิกีผู้เรียนสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Pbworks 	<p>ชั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนปฐมนิเทศผู้เรียนโดยการแนะนำลักษณะของรายวิชา ขอบเขตของเนื้อหา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลและอธิบายกฎ กติกา มารยาท และ ข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียน 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วชี้แจงเงื่อนไขของการทำงานกลุ่มว่าผู้เรียนไม่สามารถเปลี่ยนกลุ่มได้ ตลอดภาคการศึกษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่นักศึกษาต้องร่วมกันทำร่วมกันกับกลุ่มเดิมเท่านั้น 3. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที 4. ผู้สอนเก็บแบบประเมินตนเอง และอธิบายแบบประเมินที่ผู้เรียนสงสัย 5. ผู้สอนแจกเกณฑ์การคัดเลือกรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาที่ดีและความเรียงที่ดีแก่ผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

สัปดาห์ที่	เวลา (ชั่วโมง)	กระบวนการจัดการเรียนการสอน	
		แบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	แบบปกติ
		<p>4. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที</p> <p>5. ผู้สอนเก็บแบบประเมินตนเอง และอธิบายแบบประเมินที่ผู้เรียนสงสัย</p> <p>6. ผู้สอนแจกเกณฑ์การคัดเลือกรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาที่ดีและความเรียงที่ดีแก่ผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ</p>	
1	3	<p>ชั้นสอน (ทักษะการฟังและการพูด) ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ออนไลน์)</p> <p>1.1 ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างคลิปวิดีโอทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา (Talk Program) มาคนละ 1 รายการ จากเว็บไซต์ Youtube</p> <p>1.2 ผู้เรียนนำเสนอคลิปวิดีโอทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละคน โดยโพสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook</p> <p>1.3 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายตามหลักการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ดี เพื่อตัดสินและเลือกคลิปวิดีโอทัศน์ที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ</p> <p>1.4</p>	<p>ชั้นสอน (ทักษะการฟังและการพูด)</p> <p>1. ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างคลิปวิดีโอทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา (Talk Program) มาคนละ 1 รายการ จากเว็บไซต์ Youtube</p> <p>2. ผู้เรียนนำเสนอคลิปวิดีโอทัศน์รายการโทรทัศน์ที่ดีที่สุดของแต่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ</p>

สัปดาห์ที่	เวลา (ชั่วโมง)	กระบวนการจัดการเรียนการสอน	
		แบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบน สื่อสังคม	แบบปกติ
2	3	<p><u>ขั้นที่ 2 วางแผน (ออนไลน์)</u></p> <p>2.1 ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” ลงบนเว็บไซต์ Pbworks</p> <p>2.2 ผู้เรียนวางแผนการผลิตรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวีดิทัศน์ที่เลือกข้างต้นพร้อมระบุลงบนเว็บไซต์ Pbworks</p>	<p>3. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”</p> <p>4. ผู้เรียนวางแผนการผลิตรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวีดิทัศน์ที่เลือกข้างต้น</p>
3	3	<p><u>ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ออนไลน์)</u></p> <p>3.1 ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้นโดยบันทึกวีดิทัศน์การฝึกซ้อมไว้ทุกครั้งแล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube แล้วนำลิงก์แสดงไว้ในกลุ่มบนเว็บไซต์ Facebook</p> <p>3.2 ผู้เรียนบันทึกคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่ม คัดเลือกคลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุด แล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube แล้วนำลิงก์จากเว็บไซต์ Youtube โพสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook</p>	<p>5. ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้นแล้วบันทึกคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่มแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>
4	3	<p><u>ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ออนไลน์)</u></p> <p>4.1 ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่มลงบนเว็บไซต์ Youtube โดยใช้หลักการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นกรอบความคิด</p>	<p>6. ผู้สอนขออาสาสมัครผู้เรียนออกมาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม</p> <p>7. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ตาม</p>

สัปดาห์ที่	เวลา (ชั่วโมง)	กระบวนการจัดการเรียนการสอน	
		แบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	แบบปกติ
		4.2 ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน แล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Youtube แล้วนำลิงก์จากเว็บไซต์ Youtube โพสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook	ข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน
5	1.30	<p><u>ขั้นที่ 5 ประเมิน (ในชั้นเรียน)</u></p> <p>5.1 ผู้เรียนแสดงคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่มแล้วผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>5.2 ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21</p>	<p>8. ผู้เรียนแสดงคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่มที่ปรับแก้แล้วโดยนำเสนอหน้าชั้นเรียน แล้วผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>9. ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21</p>
6	3	<p><u>ขั้นสอน (ทักษะการอ่านและการเขียน)</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ออนไลน์)</u></p> <p>1.1 ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มศึกษาค้นคว้าหลักการเขียนความเรียงที่ดี แล้วคัดเลือกตัวอย่างความเรียงที่สอดคล้องกับหลักการเขียนความเรียงมาคนละ 1 ความเรียง จากเว็บไซต์ Issuu</p> <p>1.2 ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละคน โดยโพสต์ลงในกลุ่มบนเว็บไซต์ Facebook แล้วร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกความเรียงที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ</p>	<p><u>ขั้นสอน (ทักษะการอ่านและการเขียน)</u></p> <p>1. ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างความเรียงมาคนละ 1 ความเรียง</p> <p>2. ผู้เรียนนำเสนอความเรียงที่ดีที่สุดของแต่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ</p>

สัปดาห์ที่	เวลา (ชั่วโมง)	กระบวนการจัดการเรียนการสอน	
		แบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบน สื่อสังคม	แบบปกติ
7	3	<p><u>ขั้นที่ 2 วางแผน (ออนไลน์)</u></p> <p>2.1 ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาความเรียงและชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้” ลงบนเว็บไซต์ Pbworks</p> <p>2.2 ผู้เรียนวางแผนการดำเนินรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้นพร้อมระบุลงบนเว็บไซต์ Pbworks</p>	<p>3. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”</p> <p>4. ผู้เรียนวางแผนการเขียนความเรียงของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้น</p>
8	3	<p><u>ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ออนไลน์)</u></p> <p>3.1 ผู้เรียนศึกษาเอกสารการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้งแล้วโพสต์ลงในกลุ่มบนเว็บไซต์ Facebook</p> <p>3.2 ผู้เรียนเขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกันลงบนเว็บไซต์ Pbworks</p>	<p>5. ผู้เรียนศึกษาเอกสารการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้น โดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้ง</p> <p>6. ผู้เรียนเขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกัน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>
9	1.30	<p><u>ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ออนไลน์)</u></p> <p>4.3 ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่มลงบนเว็บไซต์ Pbworks โดยใช้หลักการเขียนความเรียงเป็นกรอบความคิด</p> <p>4.4 ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขความเรียงตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน แล้วโพสต์ลงบนเว็บไซต์ Issuu แล้วนำลิงก์</p>	<p>7. ผู้สอนขออาสาสมัครผู้เรียนออกมาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่ม</p> <p>8. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขความเรียงตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน</p>

สัปดาห์ที่	เวลา (ชั่วโมง)	กระบวนการจัดการเรียนการสอน	
		แบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	แบบปกติ
		จากเว็บไซต์ Issuu โพสต์ลงตามกลุ่มที่ระบุไว้บนเว็บไซต์ Facebook	
10	2	<p><u>ชั้นที่ 5 ประเมิน (สัปดาห์ที่ 10 ในชั้นเรียน)</u></p> <p>5.1 ผู้เรียนแสดงความเรียงของแต่ละกลุ่ม แล้วผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>5.2 ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21</p>	<p>9. ผู้เรียนแสดงความเรียงของแต่ละกลุ่มที่ปรับแก้แล้วโดยนำเสนอหน้าชั้นเรียน แล้วผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>10. ผู้สอนประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21</p>
10	1	<p><u>ขั้นสรุป</u></p> <p>1. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที</p> <p>2. ผู้สอนให้ผู้แทนกลุ่มทุกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนการสอนหน้าชั้นเรียน</p> <p>3. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปกิจกรรมการเรียนการสอนภาพรวมของผลงาน และเนื้อหารายวิชา</p>	<p><u>ขั้นสรุป</u></p> <p>1. ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เวลา 15 นาที</p> <p>2. ผู้สอนให้ผู้แทนกลุ่มทุกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนการสอนหน้าชั้นเรียน</p> <p>3. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปกิจกรรมการเรียนการสอนภาพรวมของผลงาน และเนื้อหารายวิชา</p>

**แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการเรียนการสอน
รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา**

คำชี้แจง:

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป) ในระดับอุดมศึกษา
2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้สำหรับอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา มีทั้งหมด 2ตอนกรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน และตอบคำถามตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

เพศ ชาย หญิง

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
 อื่น ๆ ระบุ.....

คณะ/สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา.....

ตำแหน่งทางวิชาการ

อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์

ประสบการณ์ด้านการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา

น้อยกว่า 2ปี 2-4 ปี
 5 -7 ปี 8 - 10 ปี
 มากกว่า 10 ปี

ท่านใช้อุปกรณ์สื่อสารใดมากที่สุดในการติดต่อหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น (เลือกได้ 1 ข้อ)

คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ท่านใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง (Wi-fi) เพื่อติดต่อหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นในสถานที่ใดมากที่สุด (เลือกได้เพียง 1 ข้อ)

ที่ทำงาน ร้านอินเทอร์เน็ต บ้าน

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ปัจจุบันท่านใช้สื่อสังคมใดบ้างในการจัดการเรียนการสอน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ และโปรดระบุเพิ่มเติม)

Facebook Twitter Youtube Linkedin
 Hi5 Multiply Issuu Google+
 Yahoo! Wikipedia Blogspot Slideshare
 Tumblr Wordpress Scribd Pbworks
 Gmail Hotmail flickr Pinterest
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และความต้องการ

1. สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในมหาวิทยาลัยของท่านในด้านเนื้อหาวิชา จำนวนนักศึกษา ห้องเรียน เป็นอย่างไร

2. ท่านเคยประสบปัญหาและ/หรือมีอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารหรือไม่ อย่างไร

3. ท่านต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดเตรียมสิ่งใดหรือเรื่องใดเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

4. พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนของท่าน อาทิ การเข้าชั้นเรียน การทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม การถาม-ตอบคำถาม การส่งงาน และอื่น ๆ เป็นอย่างไร

5. ท่านคิดว่าควรออกแบบการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารร่วมกับการใช้เทคโนโลยีปัจจุบันอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์
และสภาพทั่วไปในการเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เป็นคำตอบของท่าน และเขียนแสดงความคิดเห็นลงใน
ช่องว่าง

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ชาย หญิง
- ชั้นปีที่ 1 2 3 4
- คะแนนเฉลี่ยของรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
- A B+ B C+
- C D+ D F/E

2. สภาพทั่วไปในด้านเนื้อหาวิชาและผู้เรียนในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารตาม
การรับรู้ของท่าน

.....

.....

.....

3. วิธีการสอนที่อาจารย์เคยนำมาใช้ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารตามการรับรู้ของ
ท่าน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การบรรยายเพียงอย่างเดียว
- การบรรยายประกอบสื่อการเรียนการสอน อาทิ PowerPoint
- การอภิปรายกลุ่มย่อย
- การทำรายงานวิชาการ/โครงการ และนำเสนอ
- การแสดงบทบาทสมมติ/ละคร
- การถาม-ตอบคำถาม/แสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน
- การใช้กรณีตัวอย่าง/เกม/เพลง
- การใช้ศูนย์การเรียน/สถานการณ์จำลอง
- การสาธิต/ทดลอง
- การเรียนรู้ผ่านเครือข่าย/ระบบอิเล็กทรอนิกส์/สื่อเทคโนโลยี
- อื่นๆ ระบุ.....

4. ท่านคิดว่าผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะช่วยให้คุณพัฒนาทักษะการ
สื่อสารและการทำงานร่วมกัน.....

.....

.....

.....

5. ท่านใช้อุปกรณ์สื่อสารใดในการติดต่อหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด (เลือกเพียง 1
ข้อ)
- คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน
อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. ท่านใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง (Wi-fi) ในสถานที่แห่งใดมากที่สุด (เลือกเพียง 1
ข้อ)
- มหาวิทยาลัย บ้าน/หอพัก ร้านอินเทอร์เน็ต
อื่น ๆ โปรดระบุ.....
7. ปัจจุบันท่านใช้สื่อสังคมใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ และโปรดระบุเพิ่มเติม)
- Facebook Twitter Youtube Linkedin Hi5
Multiply Issuu Google+ Yahoo! Wikipedia
Blogspot Slideshare Tumblr Wordpress Scribd
Pbworks Gmail Hotmail Flickr Pinterest
อื่น ๆ โปรดระบุ.....

😊😊😊ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม 😊😊😊

กลุ่มที่.....

แบบประเมินผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

คำชี้แจง: ผู้ประเมินตรวจให้คะแนนพิจารณาผลงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ในช่องคะแนนผลงานด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกันให้สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมินแต่ละ
ข้อ

การประเมินผลงานด้านการฟังและการพูด (รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนา)

รายการประเมิน	4	3	2	1
1. สำนวนภาษา				
2. การดำเนินการสนทนา				
3. การแสดงบทบาท				
4. การเชื่อมโยงข้อมูลเรื่องราว				
5. การเสนอมุมมอง/ความคิดเห็นของตน				
รวม				

การประเมินผลงานด้านการอ่านและการเขียน (ความเรียง)

รายการประเมิน	4	3	2	1
1. สำนวนภาษา				
2. การสังเคราะห์				
3. เอกสารอ้างอิง				
4. เอกภาพสัมพันธ์ภาพสารัตถภาพ				
5. การเสนอมุมมอง/ความคิดเห็นของตน				
รวม				

คะแนนรวม...../40

ผลการประเมิน คือ ผ่าน (26 คะแนนขึ้นไป)

ไม่ผ่าน

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

ความหมายของเกณฑ์การประเมินแต่ละข้อ

1. เกณฑ์รูบริกส์ประเมินผลงานด้านการฟังและการพูด (รายการโทรทัศน์ประเภท สันทนา)

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
1. สำนวนภาษา	ใช้ภาษาสละสลวย กระชับสื่อความชัดเจนเหมาะสมกับระดับบุคคลที่สนทนาด้วยมี กลวิธีการถามหรือตอบคำถามอย่าง น่าสนใจมากกว่า ร้อยละ 80	ใช้ภาษาสื่อความชัดเจนเหมาะสมกับระดับบุคคลมี กลวิธีการถามหรือตอบคำถามอย่างเหมาะสมระหว่าง ร้อยละ 61 - 80	ใช้ภาษาค่อนข้างเหมาะสมกับระดับบุคคลมี กลวิธีการถามหรือตอบคำถาม ค่อนข้างเหมาะสมระหว่างร้อยละ 41 - 60	ใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับบุคคลมี กลวิธีการถามหรือตอบคำถามเหมาะสมน้อยกว่า ร้อยละ 40
2. การดำเนินการ สันทนา	ดำเนินการ สันทนาอย่าง น่าสนใจและน่าติดตามตลอด รายการ บรรยายภาคเป็น กันเองผ่อนคลาย และได้สาระ ความรู้มากกว่า ร้อยละ 80	ดำเนินการ สันทนาอย่าง น่าสนใจและน่าติดตาม 2 ช่วง ของรายการ บรรยายภาคเป็น กันเองบ้างและได้ สาระความรู้ ระหว่างร้อยละ 61 - 80	ดำเนินการ สันทนาอย่าง ค่อนข้างน่าสนใจ และน่าติดตาม 1 ช่วงของรายการ บรรยายภาค ค่อนข้างเป็น กันเองและได้ สาระความรู้ เล็กน้อยระหว่าง ร้อยละ 41 - 60	ดำเนินการ สันทนาอย่างไม่น่าสนใจและไม่น่าติดตาม บรรยายภาคตึง เครียดและได้ สาระความรู้ น้อยกว่าร้อยละ 40 หรือไม่มีเลย
3. การแสดง บทบาท	สลับบทบาทของ การเป็นผู้พูดและ ผู้ฟังได้อย่างเท่าเทียมกันทุกคน	สลับบทบาทของ การเป็นผู้พูดและ ผู้ฟังได้อย่างเท่าเทียมกันแต่มี 1 คนแสดงบทบาท ใดบาทหนึ่งมากเกินไป	สลับบทบาทของ การเป็นผู้พูดและ ผู้ฟังไม่เท่าเทียมกันโดย 2 - 3 คน แสดงบทบาทใด บทบาทหนึ่ง เท่านั้น	ไม่สลับบทบาท ของการเป็นผู้พูด และผู้ฟังทุกคน แสดงบทบาทใด บทบาทหนึ่ง เท่านั้น
4. การเชื่อมโยง ข้อมูลเรื่องราว	ยกตัวอย่าง เหตุการณ์รอบตัว ในปัจจุบันหรือ	ยกตัวอย่าง เหตุการณ์รอบตัว ในปัจจุบันหรือ	ยกตัวอย่าง เหตุการณ์รอบตัว ในปัจจุบันหรือ	ยกตัวอย่าง เหตุการณ์รอบตัว ในปัจจุบันหรือ

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
	ข่าวสารในชีวิตประจำวันเชื่อมโยงกับเรื่องที่สามารถหาได้เป็นอย่างดีและมีปริมาณเหมาะสมเข้าใจได้ดีมากกว่าร้อยละ 80	ข่าวสารในชีวิตประจำวันเชื่อมโยงกับเรื่องที่สามารถหาได้ค่อนข้างดีและมีปริมาณค่อนข้างเหมาะสมยังพอเข้าใจได้ระหว่างร้อยละ 61 - 80	ข่าวสารในชีวิตประจำวันเชื่อมโยงกับเรื่องที่สามารถหาได้ค่อนข้างดีแต่มีปริมาณน้อยมากระหว่างร้อยละ 41 - 60	ข่าวสารในชีวิตประจำวันเชื่อมโยงกับเรื่องที่สามารถหาแต่มีปริมาณน้อยกว่าร้อยละ 40 หรือไม่ยกตัวอย่างใดๆเลย
5.การเสนอ มุมมอง/ความ คิดเห็นของตน	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาอย่าง เหมาะสม สอดคล้องกัน มุมมองหรือความ คิดเห็นแสดงออก อย่างเป็นกลางอยู่ บนหลักของเหตุ และผลและมี ความคิด สร้างสรรค์ มากกว่าร้อยละ 80	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาไม่ค่อย สอดคล้อง เท่าที่ควรมุมมอง หรือความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลางอยู่บน หลักของเหตุและ ผลและมีความคิด สร้างสรรค์ ระหว่างร้อยละ 61 - 80	นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนสอดแทรกไว้ใน เนื้อหาไม่ค่อย สอดคล้อง เท่าที่ควรมุมมอง หรือความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลาง พอสมควรแต่อยู่ บนหลักของเหตุ และผลและมี ความคิด สร้างสรรค์ เล็กน้อยระหว่าง ร้อยละ 41 - 60	ไม่นำเสนอมุมมอง ความคิดเห็นของ ตนหรือนำเสนอไว้ จำกัดมุมมองหรือ ความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลางน้อยกว่า น้อยกว่าร้อยละ 40 ไม่อยู่บนหลัก ของเหตุและผล และไม่มีความคิด สร้างสรรค์

2. เกณฑ์รูปrikส์ประเมินผลงานด้านการอ่านและการเขียน (ความเรียง)

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
1. จำนวนภาษา	ใช้จำนวนภาษาของผู้เขียนตลอดเรื่องใช้คำและสำนวนโวหารอย่างเหมาะสม	ใช้จำนวนภาษาของผู้เขียน 2 ใน 3 ของเรื่องใช้คำและสำนวนโวหารอย่างเหมาะสม	ใช้จำนวนภาษาของผู้เขียน 1 ใน 3 ของเรื่องใช้คำและสำนวนโวหารไม่ถูกต้อง 1 แห่ง	ไม่ใช้จำนวนภาษาของผู้เขียนใช้คำและสำนวนโวหารไม่ถูกต้อง
2. การสังเคราะห์	ศึกษาแนวคิดของผู้เขียนคนอื่นๆ มากกว่า 3 คนแล้วสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาแนวคิดของผู้เขียนคนอื่นๆ 2 - 3 คนแล้วสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสม	ศึกษาแนวคิดของผู้เขียนคนอื่นๆ 2 - 3 คนแล้วสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวคิดของตนเองได้ไม่เหมาะสม	ศึกษาแนวคิดของผู้เขียนคนอื่นๆ น้อยกว่า 2 คนแล้วสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวคิดของตนเองได้ไม่เหมาะสม
3. เอกสารอ้างอิง	อ้างอิงเอกสารสอดคล้องกับเนื้อหาของบทความมากกว่าร้อยละ 80 เอกสารอ้างอิงมีปริมาณและคุณภาพเหมาะสมกับเนื้อหา	อ้างอิงเอกสารสอดคล้องกับเนื้อหาของบทความร้อยละ 61 - 80 เอกสารอ้างอิงมีปริมาณหรือคุณภาพเหมาะสมกับเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่ง	อ้างอิงเอกสารสอดคล้องกับเนื้อหาของบทความร้อยละ 41 - 60 แต่เอกสารอ้างอิงไม่มีทั้งปริมาณหรือคุณภาพเหมาะสมกับเนื้อหา	อ้างอิงเอกสารแต่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทความน้อยกว่าร้อยละ 40
4. เอกภาพสัมพันธ์ภาพสารัตถภาพ	มีใจความสำคัญเดียวในหนึ่งย่อหน้าแต่ละย่อหน้าเชื่อมโยงกันเป็นอย่างดีและเน้นย้ำเนื้อหาสำคัญให้เข้าใจได้ชัดเจน	มีใจความสำคัญเดียวในหนึ่งย่อหน้าแต่ละย่อหน้าค่อนข้างเชื่อมโยงกันเป็นอย่างดีและเน้นเนื้อหาสำคัญให้เข้าใจได้ชัดเจนบ้าง	มีใจความสำคัญมากกว่าหนึ่งแห่งในหนึ่งย่อหน้าแต่ละย่อหน้าค่อนข้างเชื่อมโยงกันเป็นอย่างดีและเน้นเนื้อหาสำคัญให้เข้าใจได้	มีใจความสำคัญมากกว่าหนึ่งแห่งในหนึ่งย่อหน้าแต่ละย่อหน้าเชื่อมโยงกันน้อยมากและไม่ค่อยเน้นเนื้อหาสำคัญให้เข้าใจ
5. การเสนอ มุมมอง/ความคิดเห็นของตน	นำเสนอมุมมองความคิดเห็นของตนเองสอดแทรกไว้ใน	นำเสนอมุมมองความคิดเห็นของตนเองสอดแทรกไว้ใน	นำเสนอมุมมองความคิดเห็นของตนเองสอดแทรกไว้ใน	ไม่นำเสนอมุมมองความคิดเห็นของตนเองหรือนำเสนอไว้

เกณฑ์	4 ดีเยี่ยม (A)	3 ดี (B)	2 พอใช้ (C)	1 ปรับปรุง (D)
	เนื้อหาอย่าง เหมาะสม สอดคล้องกัน มุมมองหรือความ คิดเห็นแสดงออก อย่างเป็นกลางอยู่ บนหลักของเหตุ และผลและมี ความคิด สร้างสรรค์ มากกว่าร้อยละ 80	เนื้อหาไม่ค่อย สอดคล้อง เท่าที่ควรมุมมอง หรือความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลางอยู่บน หลักของเหตุและ ผลและมีความคิด สร้างสรรค์ ระหว่างร้อยละ 61 - 80	เนื้อหาไม่ค่อย สอดคล้อง เท่าที่ควรมุมมอง หรือความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลาง พอสมควรแต่อยู่ บนหลักของเหตุ และผลและมี ความคิด สร้างสรรค์ เล็กน้อยระหว่าง ร้อยละ 41 - 60	จำกัดมุมมองหรือ ความคิดเห็น แสดงออกอย่าง เป็นกลางน้อยกว่า ร้อยละ 40 ไม่อยู่ บนหลักของเหตุ และผลและไม่มี ความคิด สร้างสรรค์

คะแนนรวม	เกณฑ์
34 - 40คะแนน	= A (ดีเยี่ยม)
26 - 33คะแนน	= B (ดี)
18 - 25คะแนน	= C (พอใช้)
10 - 17คะแนน	= D (ปรับปรุง)

ผ่าน
ไม่ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการสื่อสารและการทำงานร่วมกันบนสื่อสังคม

คำชี้แจง: ผู้สอนหรือผู้ช่วยสอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มที่แสดงออกแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง พร้อมระบุหลักฐานที่ปรากฏว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมดังกล่าวจริง

พฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม	การแสดงออก		หลักฐานที่ปรากฏ
	มี	ไม่มี	
ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ทักษะการฟังและการพูด)			
1. ผู้เรียนคัดเลือกตัวอย่างคลิปวิดีโอวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาคนละ 1 คลิปตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน			
2. ผู้เรียนนำเสนอคลิปวิดีโอวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละคน			
3. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกคลิปวิดีโอวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ			
ขั้นที่ 2 วางแผน (ทักษะการฟังและการพูด)			
1. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”			
2. ผู้เรียนวางแผนการผลิตรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวิดีโอวีดิทัศน์ที่เลือกข้างต้น			
ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ทักษะการฟังและการพูด)			
1. ผู้เรียนฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น โดยบันทึกวีดิทัศน์การฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง			
2. ผู้เรียนบันทึกคลิปวิดีโอวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่มความยาว 7 - 10 นาทีโดยคัดเลือกและนำเสนอคลิปวิดีโอวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน			
ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ทักษะการฟังและการพูด)			

พฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม	การแสดงออก		หลักฐานที่ปรากฏ
	มี	ไม่มี	
1. ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวิดีโอทัศนรายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม			
2. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขคลิปวิดีโอทัศนรายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน			
ขั้นที่ 5 ประเมิน (ทักษะการฟังและการพูด)			
1. ผู้เรียนแสดงคลิปวิดีโอทัศนรายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม			
2. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อรายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม			
ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ทักษะการอ่านและการเขียน)			
1. ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มคัดเลือกตัวอย่างความเรียงคนละ 1 เรื่องตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน			
2. ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละคน			
3. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกความเรียงที่ดีที่สุดพร้อมแสดงผลประกอบ			
ขั้นที่ 2 วางแผน (ทักษะการอ่านและการเขียน)			
1. ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาและชื่อของความเรียงตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”			
2. ผู้เรียนวางแผนการเขียนความเรียงของกลุ่มให้สอดคล้องกับความเรียงที่เลือกข้างต้น			
ขั้นที่ 3 ดำเนินการ (ทักษะการอ่านและการเขียน)			
1. ผู้เรียนศึกษาเอกสารการเขียนความเรียงตามเนื้อหาที่กำหนดข้างต้นโดยระบุหรืออ้างอิงที่มาของเอกสารไว้ทุกครั้ง			
2. ผู้เรียนเขียนความเรียงของกลุ่มร่วมกัน			
ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ทักษะการอ่านและการเขียน)			
1. ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็น			

พฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม	การแสดงออก		หลักฐานที่ปรากฏ
	มี	ไม่มี	
ที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่ม โดยใช้หลักการเขียนความเรียงเป็นกรอบความคิด			
2. ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขความเรียงตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน			
ขั้นที่ 5 ประเมิน(ทักษะการอ่านและการเขียน)			
1. ผู้เรียนนำเสนอความเรียงของแต่ละกลุ่ม			
2. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อความเรียงของผู้เรียนต่างกลุ่ม			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้สังเกต

แบบประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre-test) วัดทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันใน ศตวรรษที่ 21

คำชี้แจง: นักศึกษาพิจารณารายการคำถามต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของ
นักศึกษามากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความนั้น

- 5 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด (ร้อยละ 81 - 100)
4 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นมาก (ร้อยละ 61 - 80)
3 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นปานกลาง (ร้อยละ 41 - 60)
2 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นน้อย (ร้อยละ 21 - 40)
1 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด (ร้อยละ 0 - 20)

รายการคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. นักศึกษาอยากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน					
2. นักศึกษาชอบนำเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อเพื่อนในกลุ่ม					
3. นักศึกษายอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตน					
4. นักศึกษารับรู้บทบาทหน้าที่ของกลุ่มโดยไม่ต้องมีใครมาบอกหรือกำหนดให้					
5. นักศึกษาชอบค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย					
6. นักศึกษาแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนในกลุ่ม					
7. นักศึกษาวางแผนก่อนการลงมือปฏิบัติงานทุกครั้ง					
8. นักศึกษาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้โดยไม่ต้องได้รับความแนะนำเลย					
9. นักศึกษาตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสมบูรณ์					
10. นักศึกษาชอบช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเมื่อเพื่อนมีปัญหาหรือปฏิบัติงานไม่ได้					
11. นักศึกษาให้กำลังใจและกระตุ้นให้เพื่อนในกลุ่มทำงานกลุ่มให้เสร็จตามเวลาที่กำหนดอยู่เสมอ					
12. นักศึกษาชอบเข้าร่วมการอภิปรายหรือการระดม					

รายการคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ความคิดกับเพื่อนในกลุ่ม					
13. นักศึกษารับฟังข้อมูลหรือเรื่องราวต่างๆอย่างมีสมาธิ					
14. นักศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลตลอดเวลาที่ฟัง					
15. นักศึกษากล้าพูดคุยกับเพื่อนทุกคนแม้ว่าอาจยังไม่สนิทกันก็ตาม					
16. นักศึกษารักษาบรรยากาศของการพูดคุยได้อย่างต่อเนื่องราบรื่น					
17. นักศึกษาระบุใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านได้อย่างครบถ้วน					
18. นักศึกษาประเมินค่าแนวคิดของเรื่องทีอ่านได้เป็นอย่างดี					
19. นักศึกษาแสดงทัศนะของตนเองในเรื่องทีเขียนอยู่บ่อยครั้ง					
20. นักศึกษาเขียนเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆได้ประสานกันเป็นอย่างดี					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินตนเองหลังเรียน (Post-test) วัตถุประสงค์การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ในศตวรรษที่ 21

คำชี้แจง: นักศึกษาพิจารณารายการคำถามต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับการปฏิบัติของนักศึกษา
มากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความนั้น

- 5 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด (ร้อยละ 81 - 100)
 4 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นมาก (ร้อยละ 61 - 80)
 3 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นปานกลาง (ร้อยละ 41 - 60)
 2 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นน้อย (ร้อยละ 21 - 40)
 1 คะแนน หมายถึง รายการคำถามตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด (ร้อยละ 0 - 20)

รายการคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. นักศึกษาอยากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน					
2. นักศึกษาชอบนำเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อเพื่อนในกลุ่ม					
3. นักศึกษายอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตน					
4. นักศึกษารับรู้บทบาทหน้าที่ของกลุ่มโดยไม่ต้องมีใครมาบอกหรือกำหนดให้					
5. นักศึกษาขอปรึกษาและรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย					
6. นักศึกษาแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนในกลุ่ม					
7. นักศึกษาวางแผนก่อนการลงมือปฏิบัติงานทุกครั้ง					
8. นักศึกษาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้โดยไม่ต้องได้รับความแนะนำเลย					
9. นักศึกษาตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสมบูรณ์					
10. นักศึกษาชอบช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเมื่อเพื่อนมีปัญหาหรือปฏิบัติงานไม่ได้					
11. นักศึกษาให้กำลังใจและกระตุ้นให้เพื่อนในกลุ่มทำงานกลุ่มให้เสร็จตามเวลาที่กำหนดอยู่เสมอ					
12. นักศึกษาชอบเข้าร่วมการอภิปรายหรือการระดม					

รายการคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ความคิดกับเพื่อนในกลุ่ม					
13. นักศึกษารับฟังข้อมูลหรือเรื่องราวต่างๆอย่างมีสมาธิ					
14. นักศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลตลอดเวลาที่ฟัง					
15. นักศึกษากล้าพูดคุยกับเพื่อนทุกคนแม้ว่าอาจยังไม่สนิทกันก็ตาม					
16. นักศึกษารักษาบรรยากาศของการพูดคุยได้อย่างต่อเนื่องราบรื่น					
17. นักศึกษาระบุใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านได้อย่างครบถ้วน					
18. นักศึกษาประเมินค่าแนวคิดของเรื่องทีอ่านได้เป็นอย่างดี					
19. นักศึกษาแสดงทัศนะของตนเองในเรื่องทีเขียนอยู่บ่อยครั้ง					
20. นักศึกษาเขียนเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆได้ประสานกันเป็นอย่างดี					

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินรับรองคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) BLENDED INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON PARTICIPATORY COMMUNICATION APPROACH ON SOCIAL MEDIA FOR UNDERGRADUATE STUDENTS

โดย นายวัชรพล วิบูลยศรีน

สาขาวิชา ภาษาไทย

คณะ/มหาวิทยาลัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ คล้ายสังข์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

สิ่งที่แนบมาด้วย

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
3. ผลการวิจัยของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

คำชี้แจง

1. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินตามความคิดเห็นของท่านว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมและนำไปใช้ได้หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาดังนี้

เหมาะสม	หมายถึง	รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและนำไปใช้ได้
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่ารูปแบบฯ มีความเหมาะสมและนำไปใช้ได้
ไม่เหมาะสม	หมายถึง	รูปแบบฯ ไม่มีความเหมาะสมและนำไปใช้ไม่ได้

2. กรุณากรอกข้อความในข้อเสนอแนะหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมประการใด

รายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ ผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	ไม่เหมาะสม
ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ทักษะการฟังและการพูด)			
- การคัดเลือกตัวอย่างคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน			
- การนำเสนอคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละคน			
- การร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกคลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ			
ขั้นที่ 2 วางแผน(ทักษะการฟังและการพูด)			
- การระดมความคิดเพื่อกำหนดหัวข้อการสนทนาและชื่อของรายการโทรทัศน์ตามแก่นเรื่อง “ภาษาไทยวันนี้”			
- การวางแผนการดำเนินรายการของกลุ่มให้สอดคล้องกับคลิปวีดิทัศน์ที่เลือกข้างต้น			
ขั้นที่ 3 ดำเนินการ(ทักษะการฟังและการพูด)			
- การฝึกซ้อมการสนทนาตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้นโดยบันทึกวีดิทัศน์การฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง			
- การบันทึกคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาของกลุ่มโดยคัดเลือกและนำเสนอคลิปวีดิทัศน์ที่ดีที่สุดตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน			
ขั้นที่ 4 รับทราบและปรับแก้ (ทักษะการฟังและการพูด)			
- การอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของผู้เรียนต่างกลุ่ม			
- การปรับปรุงแก้ไขคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ตามข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างกลุ่มและผู้สอน			
ขั้นที่ 5 ประเมิน(ทักษะการฟังและการพูด)			
- การแสดงคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม			
- การประเมินคลิปวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ของแต่ละกลุ่ม			
ขั้นที่ 1 คัดเลือก (ทักษะการอ่านและการเขียน)			
- การคัดเลือกตัวอย่างความเรียงตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้สอน			
- การนำเสนอความเรียงของแต่ละคน			
- การร่วมกันอภิปรายและตัดสินใจเลือกความเรียงที่ดีที่สุด			

ข้าพเจ้าได้ประเมินรับรองคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีเรียบร้อยแล้วและเห็นควรว่า

รูปแบบการเรียนการสอนฯ มีความเหมาะสมแล้วและนำไปใช้ได้

รูปแบบการเรียนการสอนฯ มีความเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนการนำไปใช้

รูปแบบการเรียนการสอนฯ ไม่มีความเหมาะสมและไม่ควรนำไปใช้ เพราะ.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงที่ประเมินรับรองคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานแนวการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนสื่อสังคม อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

นายวัชรพล วิบูลยศรีน
 ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

นายวัชรพล วิบูลยศรีน เกิดเมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2529 สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทสื่อสารมวลชน จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีการศึกษา 2549 สำเร็จการศึกษาศรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง สาขาวิชามัธยมศึกษา (มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์) วิชาเอกภาษาไทยและเทคโนโลยีการศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2551 และสำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปีการศึกษา 2552 ต่อมาสำเร็จการศึกษาศรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (เกรดเฉลี่ยสะสม 4.00) จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2556 และมีผลงานส่วนหนึ่งของงานวิจัยฉบับนี้เรื่อง Changing Thai for communication instructional model to enhance communication and collaboration skills in 21st century: Change for the digital age ตีพิมพ์ลงในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับนานาชาติด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในปี พ.ศ. 2557 และเรื่อง Blended instructional model based on participatory communication approach on social media for undergraduate students in 21st century: Enhancing the communication and collaboration skills นำเสนอในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2558 ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมืองบอสตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานหลักสูตรภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต